THE LIBRARY — THE UNIVERSITY OF JORDAN

הארץ

120 אג' שנה נ"ה, יום ו', כ"ו חשון תשל"ג, 3 בנובמבר 1972 V. 54/16,503/NOVEMBER 3 1972

"איזבסטיה" מזהיר את יפאן מהתקרבות לסין

קופנהגן, 2 (מיוחד ל"הארץ"). אזהרה ליפאן מפני התקרבות לסין משמיע "איזבסטיה" הסובייטי. ה־עתון מפקפק אם התקרבות תשרת את האינטרסים האמיתיים של יפאן.

עם זאת תוקף העתון את תביעו־תיה הטריטוריאליות של יפאן מ־בריה"מ ומדינות [illegible].

דמשק, 2 (ע"ר). בריה"מ תיתן לסוריה את כל הציוד הדרוש להקמת קשר הרכבת בין דמשק—לחומס.

שר־החוץ הלובי אל־כיחיה:

לוב מאמנת מאות מחבלים בשטחה ותוסיף להגיש להם מלוא הסיוע

מכריז: "איננו חוששים מאיומי ישראל" ★ מודה שמחבלים לוביים נהרגו בפעולות צה"ל בלבנון ובסוריה

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

לוב מאמנת מאות מחבלים ב־שטחה הפועלים במסגרת "המ־פקד הפלשתיני", מגישה להם את מלוא הסיוע ותוסיף לתמוך באירגוני החבלה ולעזור להם בכל המישורים — הכריז שר־

(הסוף בעמוד 2, טור 8)

הרופאים שבים היום לעבודה סדירה בעיקבות צו ביהמ"ש

הצו הוצא לבקשת חבר קופ"ח שראה עצמו נפגע מן השביתה ★ אירגון רופאי קופ"ח: נכבד הצו, אך נתבע ביום א' ביטולו

אשר ידין · ד"ר רם ישי · אהרון אפרת

מאת שלמה גרבר
סופר "הארץ"

רופאי קופת־חולים יפסיקו ה־יום את שביתתם וישובו לעבודה סדירה ומלאה, בעקבות צו מניעה זמני האוסר עליהם להמשיך ב־שביתתם, שהוצא אתמול בצהריים על־ידי השופט המחוזי בת"א, ד"ר ש. ה. לובנברג, לבקשת אחד מ־חברי קופ"ח.

הבקשה להוצאת הצו הזמני נגד רופאי קופ"ח הוגשה ע"י עוה"ד מרד־כי הבי, שטען, כי שביתת הרופאים פוגעת בו כחבר קופ"ח. לדעתו, שבי־תת הרופאים הוכרזה בגלל סיבות לא־סבירות ובניגוד לחוק. הוא טען עוד, כי מינויו של מינהלאי או רופא למנהל קופ"ח, איננו עילה סבירה לשביתה. לדבריו הפרו הרופאים את החוק בכך שלא הודיעו 15 יום מראש על כוונתם לשבות, וכן לא מוצו כל ההליכים הקיימים בהסכם העבודה לפיתרון חילוקי־דעות בין הרופאים לקופ"ח.

השופט קיבל את טענות מר הבי והוציא צו מניעה במעמד צד אחד. השופט ציין, כי המבקש הוא "דוג־מה לחברי קופ"ח מן הרוב הדומם", והוסיף: "אין ספק, בליבי, כי שבי־תת רופאי קופ"ח גורמת סבל לאלפי חברים בקופה, דוגמת העותר".

השופט הורה לחברי הוועד של אירגון רופאי קופ"ח לבטל את הוד־עתם הקודמת לשבות, וכן הוראה לרופאים להפסיק את שביתתם ול־הימנע מכל הפסקת עבודה או הפרעה למתן שירותים רפואיים בקופ"ח.

יו"ר אירגון רופאי קופ"ח, ד"ר רם ישי, מסר אמש, כי האירגון החליט לכבד את צו בית־המשפט והורה לכל

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

הטכניון בחיפה שלח כתב מינוי לפרופ' לביץ' ברוסיה

מאת סופר "הארץ" בחיפה

נשיא הטכניון בחיפה, מר אלכ־סנדר גולדברג, שלח לפרופ' בנימין לביץ', לשעבר סגן יו"ר האקדמיה ל־מדעים ברוסיה, כתב־מינוי של פרו־פסור בפקולטה להנדסה כימית וב־פקולטה לכימיה בטכניון. מינויו של פרופ' לביץ', אושר בסינאט של ה־טכניון.

פרופ' לביץ' נאבק קשות עם השל־טונות הסובייטיים על זכות העלייה ועד כה זו לא ניתנה לו. כן לא נות־נים לו לצאת לחו"ל לכנסים מדעיים.

אמש ניסתה מערכת "הארץ" להת־קשר לביתו של פרופ' לביץ' במוס־קבה, כדי לקבל את תגובתו, אולם מרכזת הטלפונים של מוסקבה נמ־סרה ש"אין משיבים מן הבית".

סופר "הארץ" מוסר, כי לרבים מן האקדמאים היהודים בבריה"מ שבי־קשו לעלות לישראל, ניתקו השלטו־נות הסובייטיים את הקשר הטלפוני.

"דאגאנס ניהטאר":

בריה"מ תובעת מקהיר סילוק "המסיתים"

מאת א. זהבי,
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן, 2 (מיוחד ל"הארץ"). בריה"מ תובעת את סילוקם של רא־שי המסיתים נגד הידידות בין מצ־רים ובריה"מ שכזה שבקהיר מור־גשת תסיסה חזקה נגד האהדה ונגד שובם של הסובייטים למצרים, — מוסר כתב "דאגאנס ניהטאר" ב־קהיר.

הכתב מציין, כי עורכי העתונים במצרים, הסגן הייכל ("אל־אהרם") ועבדול קודוס ("אכבר אל־יום") ו־שר־ההסברה עבדול חאטם, גילו עמ־דה לא־ידידותית כלפי בריה"מ, ב־דומה לשר־המלחמה המודח סאדק.

דיין: על הכנסת לטפל בנעשה מעבר לקו הירוק

בגלל המעורבות המוגבלת של הממשלה בשטחים, הפך שם המימשל הצבאי לממשלה ★ י. ש. שפירא נגד העלאת אחוז החסימה

מאת סופר "הארץ"
לענייני מפלגות

מאז מלחמת ששת הימים היה המימשל הצבאי בשטחים — אם כי בצורה לא־פורמלית, לממשלה, — אמר שר־הביטחון בישיבת לשכת מפלגת־העבודה אמש. מר דיין רמז, כי המצב הזה נוצר בגלל המעורבות המוגבלת של הממשלה, הכנסת, ו־ההסתדרות בבעיות השטחים.

מר דיין ציין, כי הכנסת, אינה יכולה לעמוד מן הצד בקשר למה שקורה בשטחים. בלי לשנות את המיבנה של האחריות על הניהול, על הכנסת לחדול להיות "סגורה ב־קו הירוק". הממשלה צריכה לדאוג להתפתחות בשטחים", — אמר.

השר דיין הודה, כי יש צדק רב בטענות נגד על השיטה בה הוא נוקט בתשובות לשאילתות או להצ־עות לסדר־היום שמעלים בכנסת ב־קשר למשרדו. הסיבה לכך היא, ש־בשנים האחרונות הוא מופיע במלי־את הכנסת כדי לענות על שאילתות הבאות להכעיס, או הצעות לסדר־היום בעניינים שוליים. בעניינים הקונסטרוקטיביים דנים רק בוועדת החוץ והביטחון ואילו מליאת הכ־נסת נמצאת מחוץ לתחום של הדיון הרציני בנושאים ביטחוניים.

מר דיין ניצל את הדיון על הצ־עות להעלות את מספר חברי כנסת ואחוז החסימה, שנמשך בישיבה אתמול, כדי להעלות שוב — בצורה אחרת — את הדרישה של ריוויזיה בהתייחסות לשטחים והביעתו להג־דיר את עמדת הממשלה המפלגה בנושא זה.

מר דיין תמך — בניגוד לכל חב־ריו מסיעת רפ"י לשעבר — בהצעות להגדיל את מספר חברי הכנסת ל־150 ולהעלות את אחוז החסימה. הוא טען, כי יש לשאוף להקטנת מספר המפלגות בדרך של שינוי שיטת הבחירות, אך אם קיי־מים מיכשולים בדרך זו, יש לפ־חות להעלות את אחוז החסימה. הוא אינו מתנגד להגדלת מספר חברי כנסת בתנאי שעבודתה תיעול. הגדלת מספר חברי הכנסת לא יכו־לה גם לבוא במקום חילופים בהר־כבה — פרישת הוותיקים וכניסת הצעירים, — אמר.

שפירא נגד העלאת אחוז החסימה

שר המשפטים, מר י. ש. שפירא, יצא במפתיע נגד העלאת אחוז ה־חסימה. — בניגוד לדעת רוב נציגי סיעת מפא"י. מר שפירא נימק

(הסוף בעמוד 2, טור 9)

בדגע האחרון

הבי.בי.סי. מוסר:

ייערך משפט נגד הייכל

לונדון, 2 (שירות "הארץ"). ה־בי.בי.סי. מסר אמש בחצות מקהיר, כי בקרוב עומד להיפתח משפט נגד עורך "אל־אהראם" המצרי, מוחמד חסנין הייכל, שיואשם בהוצאת די־בה.

כמה משפטנים מצריים סבורים, כי הייכל השמיץ מדינאים מצרים ופירסם בעתונו ידיעות בלתי־נכו־נות.

דובר בבאווריה:

גרמניה תדרוש מלוב הסגרת 3 הרוצחים

אם כי לא קיים הסכם הסגרה ביניהן

מינכן, 2 (אי.פי. ועי"ר). דובר משרד־המשפטים בבאבריה מסר ה־יום, כי פקודות המעצר נגד שלושה הפלשתינים שהיו מעורבים ברצח הספורטאים במינכן לא בוטלו. הוא הוסיף, כי תוגש בקשה להסגרת שלו־שת המחבלים, ששוחררו לאחר חטי־פת מטוס לופטהנזה, אם כי לא קיים הסכם הסגרה בין לוב למערב־גרמ־ניה.

מזג האויר

מעונן חלקית עד מעונן עם מט־רים לפרקים וסופות רעמים יחי־דות בעיקר בצפון הארץ ומרכזה. הטמפרטורות היום: ירושלים 10 עד 17 מעלות, ת"א 13 עד 23, חיפה 15 עד 23, אילת 15 עד 27, מפרץ של־מה 18 עד 27 מעלות.

ל"ע יביאו את פניית הרב גורן להכרעה בוועידה

נפגשו עמו אמש בת"א ★ חל כנראה ריכוך נוסף בעמדת ל"ע — בעקבות הפגישה

מאת רן כפיר
סופר "הארץ"

צמרת המפלגה הליברלית העצמ־אית הודיעה אתמול לרב שלמה גו־רן, כי בקשתו להימנע לשנה את הגשת הצעת החוק האוסר להצבעה בכנסת והנימוקים אותם מסר לרא־שי המפלגה, יועלו לדיון ביום ב' בישיבת הסיעה המורחבת של ל"ע, ובסוף החודש — להכרעת ועידת המפלגה.

בפגישה עם הרב גורן, שנערכה לפי הזמנתו בביתו בת"א, השתתפו מר פנחס רוזן, השר משה קול, ח"כ גדעון האוזנר, סגן השר יהודה שע־רי, ח"כ יצחק גולן, ח"כ ניסים אלי־עד, מר הלל זידל ומזכיר המפלגה מר יצחק ברקאי. השיחה נמשכה כשעתיים וחצי ונראה, כי בעקבותיה חל ריכוך נוסף בעמדת ל"ע לגבי בקשת הרב גורן.

בפגישה חזר הרב גורן על בקש־תו לתת לו אפשרות להוכיח שאפ־שר למצוא פיתרון לבעיות אישיות של פסולי חיתון במיסגרת ההלכה [illegible] לרוב הבעיות. הוא הסכים, כי ל"ע עודדו במצבם בעיות בעשרות, אב־לם ביקש לא ללחוץ על קבלת חוק חילוני בעניין הנשואין, כי הדבר יהיה זו הבעת אי־אמון לכוונותיו למצוא פתרון.

הרב גורן הזכיר את הנסיון ש־היה לציבור בזמן כהונתו כרב ה־ראשי לצה"ל, והסביר, כי הוא עו־מד לפעול גם בתפקד הרב הראשי לפי אותו הקו.

ראשי ל"ע הציגו שאלות מעשיות לרב גורן, בין היתר כיצד יפתור את בעיית נשואי כהן וגרושה ו־בעיות מסובכות אחרות. הרב השיב לשאלות, אך ביקש מראשי ל"ע שלא לפרסם את תוכניותיו.

אחד ממשתתפי הפגישה מסר לי אמש, כי ההרגשה הכללית היתה, שהרב גורן מייצג הפיכה אחרת ל־חלוטין ממה שהיתה עד עתה ברב־נות. יחד עם זאת אמר לי, כי לא ניתנו תשובות המבטיחות שכל ה־בעיות בתחום פסולי חיתון, אפשר לפתור במיסגרת ההלכה, ע"י רב־נות אורתודוכסית.

אלמנת פרץ מארקיש ובנו דוד הורשו לעלות

גם שתי בנותיו של מיכאל'ס יעלו

אסתר מארקיש, אשת המשורר שנרצח בימי סטלין

מוסקבה, 2 (ע"צ, עי"ר, אי.פי. וי.פי.). כעשרים נשים יהודיות קיימו אתמול היום שביתת שבת באולם הקבלה של בניין הסובייט העליון במוסקבה, בדרישה להכיר בזכותן לעלות לישראל.

בין המפגינות — רעיותיהם של פרופ' אלכסנדר לרנר וד"ר בנימין לביץ', שני מדענים בעלי שם עולמי ששלטונות בריה"מ מסרבים להניח להם לעלות. ה־נשים שלחו מכתב לנשיאות ה־סובייט העליון, בו התלוננו על שמחזיקים אותן ואת בני־משפ־חותיהן בבריה"מ בכוח. בסיום המכתב נאמר: "אנו, נשים ו־אמהות, דורשות במפגיע שתורשו לנו ולמשפחותינו לעלות לישר־אל".

במוסקבה נמסר, כי אלמנתו ובנו של המשורר פרץ מארקיש, שנרצח בטיהורי סטאלין, קיבלו רשות לעלות לישראל. הגב' אס־תר מארקיש ובנה דוד מתכוו־נים לצאת ממוסקבה ביום ב' ל־אחר מאבק של 20 חודש לצאת מבריה"מ. לא ידוע עדיין אם יצטרכו לשלם את כופר ההשכלה על חיבורו של הבן דוד.

(הסוף בעמוד 2, טור 9)

ניכסון יפעל לפיתרון במזה"ת אם ייבחר שוב

"דעת ארה"ב אינה נוחה ממצב הקיפאון"

מאת יואל מרקוס,
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון, 2 (טלגרפית). ה־נשיא ניכסון יפעל — אם וכאשר ייבחר לתקופת כהונה נוספת — לחפש מוצא מן הקיפאון במזה"ת, במקביל להתפתחויות בווייטנאם, — סבורים מקורות יודעי־דבר כאן.

ממשלת ארה"ב תרצה מאוד ש־תתחדש הפעילות המדינית במזה"ת. ההנחה היא כאן, שחוסר הפעילות

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

עתונאי ספרדי שהיה במטוס החטוף:

הנשק של חוטפי המטוס הגרמני הוטען בדמשק

העתונאי שהה בישראל ויצא לסיור בארצות ערב

מאת א. מאייפי,
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, 2 (מיוחד ל"הארץ"). ה־עתונאי הספרדי סלבדור סאלאואר שהיה ביום א' במטוס לופטהנזה אשר נחטף ללוב, אמר לסופר "הארץ", כי התרשם שהנשק שבו היו החוט־פים מצויידים הועלה למטוס בדמשק. לדברי סאלאואר, עבר חיפושים מ־דוקדקים (על גופו ובמיטען היד שלו) בעלותו למטוס בדמשק.

אחד החוטפים אמר לו שברשותם 8 פצצות, כ"א בגודל בקבוק, 9 רי־מונים ו־3 אקדחים.

מנהיג החוטפים נראה לדבריו בעל השכלה. שלושת רוצחי מינכן שהו־עלו למטוס היו לבושים חליפות בגדים חדשות, שהגרמנים נתנו להם. הם אמרו, כי אין להם דבר נגד העם הגרמני וכל התנגדותם היא למדיניות ממשלת בון.

סאלאואר שהה 3 חודשים בישראל, בקיבוץ בשדרות, [illegible] ויצא לסיור בארצות ערב.

הועלה שער הריבית בגרמניה ובצרפת

פרנקפורט, 2 (ע"צ). שער הריבית בגרמניה הועלה היום מ־3.5 ל־4.0 אחוזים ובצרפת מ־5.75 ל־6.50 אחוזים.

נטייה בירושלים לסיים עניין שיחרור רוצחי מינכן

פרשת היחסים עם בון תועלה בישיבת הממשלה ביום א' שבה ישתתף כנראה גם אלישיב בן־חורין ★ לא רוצים להפריע לבראנדט בבחירות

מאת מתי גולן,
סופר "הארץ"

למרות מורת־הרוח השוררת ב־ירושלים משיחרור רוצחי מינכן ע"י ממשלת בון והודעות דוברי ממשלה זו על הפרשה, מסתמנת עתה נטייה בירושלים לשים סוף וסוף לעניין זה.

נטייה זו נובעת בין השאר מן ה־הערכה, כי למעשה לא יכולה יש־ראל לעשות יותר דבר בפרשה זו, לפחות במישור הרשמי הפורמלי. ההתבטאויות החריפות של ראש ה־ממשלה, שר־החוץ ושרים אחרים, בן החזרתו ארצה של שגריר ישראל בבון לימים מספר, מיצו בינתיים, לדעת גורמים בכירים, את יכולת התגובה הרשמית של ישראל.

צעד נוסף, וכנראה אחרון, לפרשה יושמע כנראה בישיבת הממשלה ביום א'. בישיבה יחווה שר־החוץ על התפתחויות המדיניות בפרשה זו ב־שבוע שחלף. ייתכן שגם השגריר אלישיב בן־חורין יוזמן להשתתף ב־ישיבה.

בשלב זה עדיין לא ברור אם ה־ממשלה תפרסם הודעה מסכמת ש־תסכם את הפרשה. במקרה שתפורסם הודעה, היא בוודאי תבטא את מורת הרוח מגישת ממשלת בון לפני שיח־רור הרוצחים ולאחריו ותכלול גם הבעת תקווה, שיינקטו צעדים למען לא יישנו מקרים כאלה. משקיפים בכירים סבורים, שאם תפורסם הוד־עה היא תהיה מסוייגת, כדי, בין ה־שאר, לא להזיק למערכת הבחירות של מר וילי בראנדט לאחר שפרשת שיחרור רוצחי מינכן היתה בינתיים לנושא בחירות בגרמניה.

במישור הלא־רשמי מניחים שיש־ראל תנקוט קו יותר ספציפי שית־בטא בבקשת הבהרות ברורות לגבי המשך המלחמה בטרור הערבי ב־מערב־גרמניה. בשיחות אלה בוודאי תעלה גם שאלת אמצעי הזהירות שיש לנקוט במקומי [illegible]. הצעדים המדיניים שעל מערב־גרמ־ניה וישראל לנקוט אצל ממשלות אחרות כדי להביאן להגביר את מל־חמתן בטרור הערבי.

השגריר בן־חורין, שהגיע לישראל אתמול, יחווה היום לשר־החוץ על מגעיו בבון.

ג'יינס: ישראל מפתחת טילים לסיוע טקטי המסוגלים לשאת ראשי־חץ רגילים וגרעיניים

מתקינה מערך הגנה אווירית המופעל על בסיס מחשבים, עם מרכז בקרה ודיווח

מאת א. שב,
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון, 2 (מיוחד ל"הארץ"). יש־ראל מפתחת טילי קרקע־קרקע ל־סיוע טקטי ואולי גם טילים ארוכי־טווח. מדגם יריחו 629 ויריחו 660 לטווח של 450 ק"מ המסוגלים לשאת ראשי־חץ קונבנציונליים וגרעיניים, — מוסר השנתון הבריטי ג'יינס ל־מערכות נשק ל־1972/73.

לדברי השנתון, החל פיתוח הטי־לים לפני כמה שנים בעקבות פרי־סת טילים סקאד סובייטיים. "יריחו" פותח תחילה בשיתוף עם מטוסי דאסו הצרפתיים, אך עתה ה־פיתוח הוא עצמאי ישראלי.

עוד נמסר בשנתון, כי ישראל מייצאת את הטיל ים־ים מסוג גב־ריאל לכמה ארצות — בהן דרום־אמריקאיות. היקף הייצוא עד מאי 1972 היה 15 מיליון לי"ש. טיל זה שמהירותו 0.7 מאך וטווח פעולתו [illegible] ק"מ, משמש ספינות משמר יש־ראליות בנות 250 טונות ומעלה. ה־טיל יכול להיות מונחה ע"י מכ"ם או בשיטות אופטיות. הוא נארז ב־מיכלי־פיברגלס אטומים שכל אחד מכיל שלוש או שש יחידות.

השנתון מוסר, כי ישראל מתקינה מערך הגנה אווירית המופעל על בסיס מחשבים, עם מרכז בקרה ומרכזי דיווח. נמ־סר שהחברה [illegible] השלימה מחקר של המערך, הנבנה במכשירי מכ"ם מדגם וסטינגהאוס טי.פי.ס. 43.

בן סופר ג'יינס, כי הטנק המדברי הקרבי "צבר" בן כ־40 טונות ומצוייד בתותח בריטי של 105 מ"מ, נמצא בתהליך יצור מתקדם. הישראלים מו־סיפים לשכלל את הטנקים מסוג סנ־טוריון ולהתקין בהם תותחים בני 75 ו־105 מ"מ. סבורים, כי כ־200 מהם הם מיבצעיים.

סייגון תובעת הוצאת כוחות האנוי מהדרום

ארה"ב: יש צורך בסיבוב שיחות נוסף

ואשינגטון, 2 (ע"ר). הנשיא ניק־סון נפגש היום עם ד"ר הנרי קיסינ־גר לישיבה של שעה כדי לדון במצב המו"מ על שלום בווייטנאם. פקידים אמרו כאן, שמגעים חשאיים בין וואשינגטון להאנוי נמשכים, אך בינתיים לא ברורה כוונת האנוי על אף שהבית־הלבן בטוח שבסופו של־דבר יגיעו להסכם.

לאחר הפגישה עם ד"ר קיסינג'ר הכין הנשיא נאום שישודר בטלוויזיה הלילה (בשעה 02.30 לפי שעון ישראל), אשר יעסוק בתחיה של ארה"ב ויכלול גם הערות על מלחמת וייטנאם.

דובר צפון וייטנאמי הכחיש היום את הידיעה כאילו נפגש ד"ר קיסינ־ג'ר עם קסואן תוי בפאריס.

(אי.פי. וי.פי.). נציגי ארה"ב ב־שיחות השלום בפאריס אמרו היום למשלחת הקומוניסטית, כי השלום בווייטנאם קרוב, אך עמדו על כך שיש צורך בסיבוב נוסף של מגעים כדי ליישב את חילוקי־הדעות לפני חתימת הסכם הפסקת־האש.

הקומוניסטים מצידם, נציגי האנוי והוויטקונג, אמרו שלדעתם אין עוד צורך בשיחות, ושוב האשימו את המימשל האמריקאי בהפרת אמון.

בישיבת היום טענו נציגי דרום־וייטנאם, כי ממשלתם מתנגדת ל־נוסח ההסכם כפי שפורסם ע"י האנ־וי: לדעת סייגון חייב ההסכם לכלול סעיף המדבר על הוצאת כוחות הא־נוי מן הדרום.

"נ.י.טיימס": לנסקי מציע מיליון דולר לארץ שתיתן לו מיקלט

"האיטי דחתה בקשתו להשתקע בה"

מיוחד ל"הארץ" מ"ניו־יורק טיימס"

ניו־יורק, 2. מאיר לנסקי, הדמות הידועה של העולם התחתון האמרי־קאי, הציע מיליון דולר וכן הקצבה [illegible] לכל מדינה הנכונה לה־עניק לו מיקלט — על כך נודע ממקורות דיפלומטיים בת"א.

לדברי המקורות, נדחתה הצעתו זו של לאנסקי בראשית אוקטובר ע"י ממשלת האיטי. אולם, מקורות אלה אינם יודעים בוודאות על פניות דומות של לאנסקי אל מדינות אח־רות.

לאנסקי, בן ה־70, זקוק באופן דחוף למיקלט פוליטי. לאחר שלטונות ישראל הודיעו לו ביום ו' האח־רון שהמועד האחרון ליציאתו מיש־ראל יפוג בעוד שבועיים.

לאנסקי, בעל האזרחות האמריק־אית, אינו רוצה כנראה לשוב לאר־ה"ב, שם יעמוד לדין בפני חבר־מושבעים, באשמת הכחשה [illegible] בבזיון בית־הדין.

מי שנחשב למוח הפיננסי של עו־לם הפשע המאורגן באמריקה, [illegible]. פרקליטו, [illegible] אלוראי, הגיב על הידיעה בד־בר פניית לאנסקי לממשלת האיטי: "יש שמועות איווילות בכדרגה ראש־ונה". לדבריו, עמד לאנסקי בקשר עם מספר ארצות, אך אין לו עדיין תבנית סופית. כן ציין שהאיטי אינה [illegible].

לאנסקי, הוצע לפני כשבועיים ב־בירת האיטי, פורט־או־פרינס, הבי־א את ההצעה לשר־הפנים של האי, לאקנר קאמברון. לפי הידיעה, דחה קאמברון את ההצעה ואמר לדיפלו־מטים הזרים בארצו, שאין הוא רוצה לעשות את האיטי למיקלט לפשע ה־מאורגן.

[illegible] דיפלומטים בת"א [illegible] שני אנשים המתיימרים לייצג את

שוד בנק במזכרת בתיה: 8000 ל"י ו־1100 דולרים

השודדים היו מזויינים ★ ירו יריית הפחדה

מאת אבי ולנטין,
סופר "הארץ" לענייני משטרה

לאחר שלושה חודשים ללא מקרה אחד של שוד בנק באזור ת"א והמרכז, בוצע אתמול שוד של 8000 ל"י ו־1100 דולר, מסניף בנק הפועלים במזכרת בתיה.

שני השודדים — רעולי פנים — הגיעו לבנק הנמצא בבית קטן מ־חוץ למרכז המושבה, סמוך ל־18.00 — שעת סגירת הבנק. באותה שעה היו בבנק 4 פקידים ושני לקוחות. השודדים, שאחד מהם גבוה והשני נמוך ומגושם, היו מצויידים באקד־ח ובעוזי.

השודד שהיה מזויין בעוזי ירה יריית הפחדה, לאחר שהורה לאחד הלקוחות לסור הצידה ותנצה ב־שלילה. אותה שעה ניתר השודד ה־שני, המזויין באקדח, מעל השולחן וציווה לפתוח את הקופה, שלא היתה נעולה. הוא רוקן מתוכה את 8000 הלירות ואת 1100 הדולרים. השוד־דים, שפעלו בחסות החשכה — לר־אשונה במקרי שוד הבנק בתקופה האחרונה — הסתלקו מן המקום ב־מכונית כחולה.

אחת הפקידות הזעיקה את המשט־רה. אנשי משטרת רחובות הגיעו למקום ועל החקירה פיקד מפקד מחוז המרכז, ניצב־משנה עזרא גולדברג. בצירים הראשונים הוצבו מחסומים, אך עד לסגירת הגליון לא נעצרו השודדים.

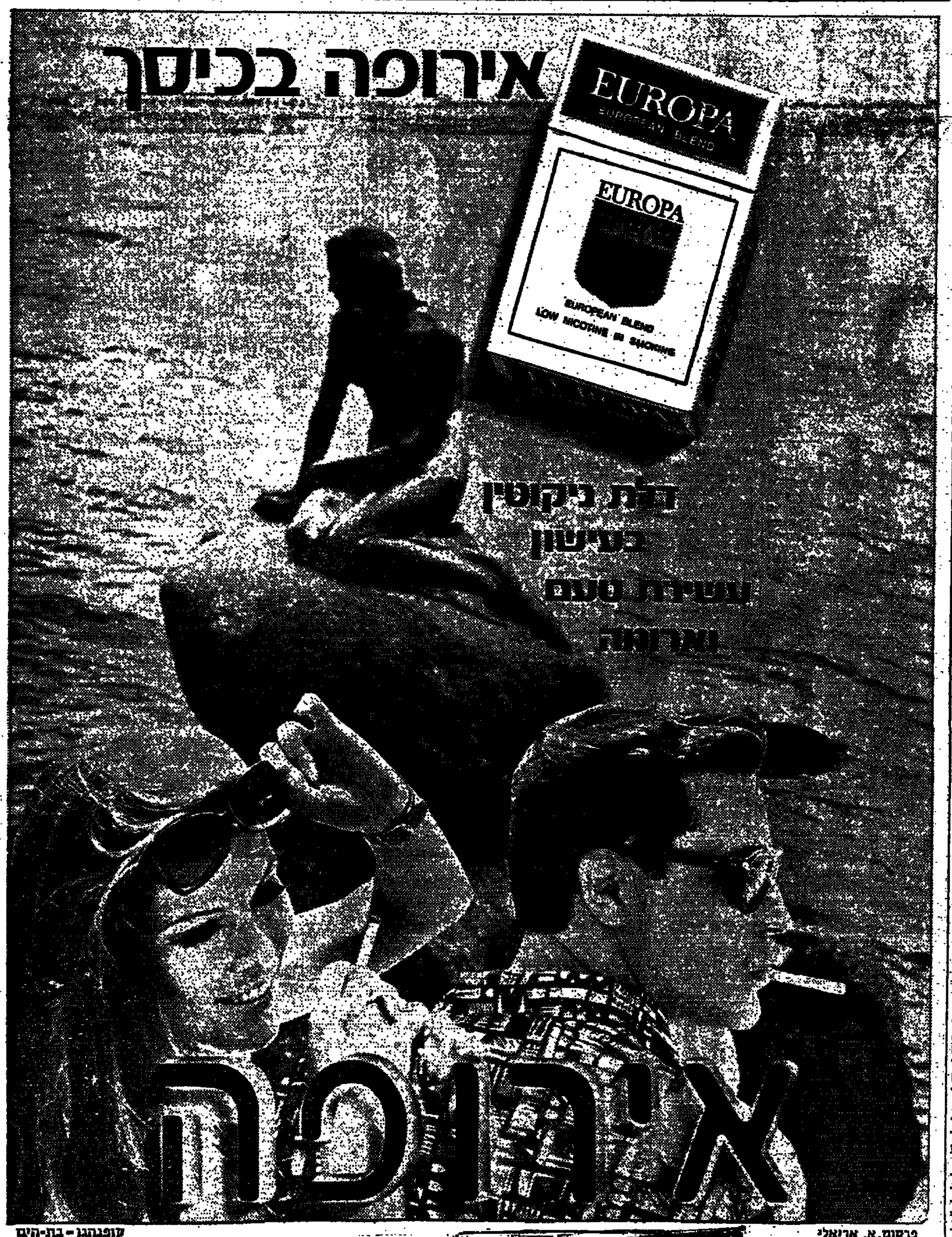

קופנהגן – בת־הים

פרסום א. אריאלי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חוק חדש פורסם אתמול בלונדון:

מאסר עולם בבריטניה על חבלה במטוסים

גם אם המעשים נעשו מחוץ לגבולות אנגליה

לונדון, 2 (אי.פי., סט"א וע"ר). מאסר עולם הוא העונש הצפוי בבריטניה למי שמבצע מעשה חבלה במטוס, ע"פ חוק חדש ש־פורסם כאן היום.

לפי החוק רשאים יהיו בתי־המשפט בבריטניה לשפוט נאשמים ב־מעשי חבלה במטוסים גם אם המע־שים נעשו מחוץ לגבולות בריטניה.

ידידי ישראל בלייבור פנו היום לשר־החוץ הבריטי, בדרישה לשלול את זכות הנחיתה בנמלי־תעופה בריטיים לחברות־תעופה ממדינות שממשלותיהן תומכות ומעודדות מדי־ניות טרור וחטיפת מטוסים. לורד ג'אנר, שדיבר היום בנושא זה ב־בית הלורדים, תמך בהצעת־החוק ל־הגנת מטוסים.

איגוד התחבורה האווירית של מצרים הזהיר אמש, כי ינקוט ב־פעולות גמול נגד חברות־תעופה בריטיות, אם יוחרמו מטוסים ער־ביים בנמלי תעופה בריטיים. אזהרה זו נמסרה בעיקבות הצעה של עובדי הקרקע בנמל־התעופה הית'רו בלונ־דון להחרים את חברות־התעופה הע־רביות.

מזכיר אירגון פועלי התחבורה הע־רביים הזהיר היום במסיבת־עתונ־אים בקהיר, כי העולם הערבי ינקוט צעדי גמול נגד כל מדינה שתחרים חברות־תעופה ערביות.

עוד מעטפת נפץ בלונדון — ממלזיה

קואלה לומפור, 2 (אי. פי., יו. פי. וע"ר). פקידים מאלזים אמרו היום שקבוצה מקומית של מאלאים־מוסלמים אחראית למישלוח מעט־פות הנפץ מקואלה לומפור לאיר־גונים יהודיים בחו"ל.

פקיד ממשלתי ציין, כי ידועה זהות הקבוצה, אך שמות האנשים לא יפורסמו עד לסיום החקירה.

נודע, כי מהדואר היוצא בנמל־התעופה הבינלאומי סולקו 35 מע־טפות חשודות ו־15 מהן הכילו חו־מר־נפץ. מעטפות־נפץ נשלחו ע"פ כתובות של אירגונים יהודיים ב־ארה"ב, לונדון, רומא, אוסטרליה, מערב־גרמניה וערים אחרות.

היום התקבלה באירגון ספר יהו־די בלונדון מעטפת נפץ שנשאה בולים ממאלזיה. המשטרה נקראה למרכז האירגון, שלא זוהה, והמע־טפה פורקה. דובר הסקוטלנד יארד מסר, כי מעטפת־הנפץ היתה דומה לזו שגרמה למות הנספח החקלאי הישראלי ד"ר עמי שחורי ז"ל. על המעטפה היו שמו וכתובתו של שו־לח מסינגפור.

מקורות משטרתיים בכירים ב־קואלה לומפור הכחישו ידיעה ש־נעצר איש שגרירות ערבית בקשר למישלוח מעטפות הנפץ. משרד־הפנים הודיע, כי ננקטו אמצעי בי־טחון קפדניים בכל משרדי הדואר. מאליזה היא המדינה היחידה ב־דרום־מזרח אסיה, בה יש נציג ל־פתח.

ירדן תיתן דרכונים לתושבי הרצועה שייצאו למכה

רבת־עמון, 2 (ע"ר וע"צ). משרד־הפנים הירדני החליט להעניק דרכו־נים זמניים ל־3 חודשים לתושבי רצועת עזה, המבקשים לצאת למסע צליינות למכה.

הדרכונים יוצאו בהתאם לרשי־מות שיסופקו ע"י עיריית עזה.

תגרות ליד נציגויות לוב ועירק בוינה

וינה, 2 (אי. פי.). משטרת אוסט־ריה התערבה היום כאשר פרצו מרי־בות ותגרות ליד שגרירויות לוב ועי־רק, לאחר שסטודנטים יהודיים ניסו לצלם את היוצאים והנכנסים בבניני השגרירויות.

שלושה סטודנטים נלקחו לחקירה במשטרה ושוחררו.

התגרות פרצו כאשר עובדי השג־רירות ניסו למנוע מן הסטודנטים ל־צלם. אין חוק נגד צילום אנשים ב־רחוב, אך כדי למנוע תגרות נוספות, ביקשה המשטרה את הצעירים לעזוב את המקום. הללו התנגדו ולכן נעצ־רו ה־3.

נודע, כי הסטודנטים היהודים הת־כוונו לצלם אנשים הבאים בדחיפות לשגרירויות הערביות ולמסור את ה־צילומים למשטרה.

מנופקטשורדס לייף

החברה הקנדית לבטוח החיים

לנוחות בעלי הפוליסות של חברתנו עומדת גברת מירלה ברזומרה, מנהלת החברה, לרשותם לשם ייעוץ.

בירושלים

רחוב בן־יהודה 10, טלפון 223261

6 בנובמבר
מ־9.00 לפנה"צ — 1.00 אחה"צ
מ־3.00 אחה"צ — 6.00 אחה"צ

בבאר־שבע

מלון זהר, טלפון 2335

8 בנובמבר
מ־5.00 אחה"צ — 8.00 בערב
9 בנובמבר
מ־3.00 אחה"צ — 4.00 אחה"צ

בחיפה

דן כרמל, טלפון 86211

12 בנובמבר, 13 בנובמבר
מ־9.00 לפנה"צ — 1.00 אחה"צ
מ־4.00 אחה"צ — 6.00 אחה"צ

אדריכל פנים

מחפש שותף עם קשרים טובים

לפנות לת.ד. 2152 נתניה

בגדאד מאשימה את הכורדים בקשרים עם ישראל

בגדאד, 2 (ע"צ, ע"ר). ביטאון מפלגת הבעת' השלטת „אל־תאורה" האשים היום כמה אישים בולטים במפלגה הכורדית, כי העבירו לשל־טונות איראן, לצורך מסירה לקצין־קישור ישראלי, ידיעות הנוגעות לצבא עיראק.

העתון מאשים את הכורדים בהש־תתפות בפעולות צבאיות נגד הטרי־טוריה העירקית, יחד עם כוחות צבא איראניים.

„אל־תאורה" מאשים את הכורדים גם במתן סיוע ליהודים עיראקים המבקשים לצאת לישראל דרך איראן.

סנאטור ג'ורג' מקגאוורן ורעייתו אליונור נופפים במכונית פתוחה בעת מסע־הבחירות בשדרה החמי־שית בניו־יורק. (צילום ראדיו של אי. פי.)

קונסול צרפתי בספרד נפצע קשה ע"י המחתרת הבאסקית

כבלו את הקונסול והפעילו פצצה בבניין * מצבו אנוש

זאראגוזה (ספרד), 2 (יופ"יע וע"ר). שני צעירים וצעירה, הנימ־נים כנראה עם קבוצת הבדלנים הבסקים, הפעילו פצצה בבניין ה־קונסוליה הצרפתית כאן ופצעו קשה את הקונסול הצרפתי.

הקונסול, מר רוז'ה טור (62) ניכ־וה קשה והושה לבי"ח. נמסר שמצבו אנוש.

שכנים אמרו, כי הבחינו בשני צעירים וצעירה שנמלטו מן הבניין ושמעו את הודעתם, כי הם פועלים בשם האירגון „מולדת וחירות לבאס־קים".

התוקפים פרצו בדלת הראשית ו־קשרו את הקונסול ואחד מבין עוזריו בחוטי חשמל, לפני שהפעילו את הפצצה.

מכוניות כבאים ואמבולנסים מיהרו למקום והמשטרה הציבה מיד מח־סומים מסביב לעיר.

מנהיגי האירגון הבאסקי זועמים על שלטונות צרפת, שנקטו באחרונה צעדים כדי לפגוע במקומות המיק־לט שלהם בהרי הפירנאים שב־דרום־מערב צרפת.

מזכירת הקונסול הצליחה להשתח־רר מן הכבלים לאחר שהפצצה הת־פוצצה והחלה לכבות את האש ש־אחזה בקונסול.

האירגון „מולדת וחירות לבאסקים" הוא גוף מחתרתי, הנלחם למען הק־מת מדינה עצמאית ובעלת מגמות סוציאליסטיות על שטחים השייכים בחלקם לספרד ובחלקם לצרפת.

עובדי נמל התעופה בלונדון נגד החרם על התעופה הערבית

מאת א. שם
סופר „הארץ" בלונדון

לונדון, 2 (מיוחד ל„הארץ"). עוב־די נמל־התעופה של לונדון דחו ה־יום הצעה שהעלה מר קלייב ג'נ־קינס, מזכיר האיגודים המקצועיים של העובדים הטכניים המדעיים, להטיל חרם על חברות־התעופה של מדינות המעודדות או מסייעות ל־מחבלים.

אם כי איגוד הטייסים של חב־רות־התעופה הבריטיות מפעיל לחץ לפעולה ישירה, נראה, כי הדבר לא יעלה בידם, בגלל סירוב הממשלה והציבור להיות מעורבים ישירות ב־סיכסוך הישראלי—ערבי.

הממשלה רוצה אמנם בהטלת מא־סר עולם על חוטפי או מחבלי מטו־סים, אולם איש אינו מאמין ברצי־נות שהממשלה הבריטית תוכל לפ־על בצורה שונה ממערב־גרמניה, או כפי שנהג ראש הממשלה, אדו־ארד הית, בפרשת המחבלת לילה חאלד.

סולקה פצצה מהאוניברסיטה האמריקאית בביירות

ביירות, 2 (ע"צ, יופ"יע). נכשל נסיון לפוצץ חלק מבניני האוניבר־סיטה האמריקאית בביירות.

מקורות משטרתיים גילו, כי שומר הבניין באוניברסיטה, שבו מתנהלת רוב פעולות הסטודנטים, גילה מטען של 200 גרם דינאמיט, שהיה מחובר לשעון. המיטען הונח ליד המדרגות בכניסה לבניין.

השומר הזעיק את אנשי הביטחון של האוניברסיטה והללו פירקו את המנגנון. המיטען היה קשור לחוט ארוך. פגרור נמצא בקרבת מקום ו־נראה שהחוט, אשר נשרף רק חל־קית, לא הפעיל את המיטען.

לוב איימה בחרם אם לא תספק לה איטליה מטוסי־קרב

מאת חוגדה זיברנטמה
סופרת „הארץ" באיטליה

פירנצה, 2 (מיוחד ל„הארץ"). אי־טליה תספק ללוב עשרות מטוסי קרב־סילונים דו־מנועיים מדגם G—91—Y פיאט, מסוקי־תובלה וספינות־משמר, — מוסרים עתוני איטליה.

נציג של ממשלת לוב שהה ב־אחרונה ברומא, במילנו ובטורינו, ושוחח עם השרים האיטלקים ה־נוגעים בעיסקה. יצוא נשק מאי־טליה טעון אישור משרדי הביטחון, החוץ והתעשיה. בקיץ 1967 הטי־לה איטליה אמברגו על מישלוחי נשק למזה"ת.

נמסר, כי לפני כמה שבועות איי־מה לוב, ערב הסכם עם חברת־הנפט הגאו האיטלקית, שתחרים את רכוש החברה אם לא יסופקו מטו־סי־מלחמה ללוב. נראה, כי איטליה נכנעה ללחץ.

משרד הבטחון האיטלקי הכחיש היום שיסופקו מטוסי־קרב סילוניים ללוב. חוגים יודעי דבר ברומא מ־אשרים עם זאת את הידיעה, אך סבורים, כי ההסכם „עדיין לא נח־תם לסופית". הודעת משרד־הביטחון נועדה לדבריהם להניא את דעת אלה המוחים על אספקת מטוסים אלה שחיל־האוויר האיטלקי עצמו כמהה לאספקתם (40 מהם כבר נמ־צאים בשירותו).

מהירות מטוס פיאט G—91—Y קרובה ל־1 מאך וטווח פעולתו ה־קרבית 750 ק"מ.

ניכסון יפעל לפיתרון במזה"ת

(סוף מעמוד 1)

המדינית אינגו לטובת ישראל ויש להפסיקו.

בחודשים הקרובים צפויה השר־כת־מצב חדשה במדיניות האמרי־קאית במזה"ת. עם זאת ציינו ה־מקורות, כי אין לצפות למפנה חריף ביחסי ארה"ב ישראל.

נסתיימה תקופה באיזור

בבית־הלבן מהלכת המחשבה ש־נסתיימה עוד תקופה באזור, — אמ־רו המקורות. אם מלחמת ההתשה היתה פרק אחד, הרי יש לראות את התקופה המדיניות שבאה אחריה והשביאה ליציאת הרוסים ממצרים, כגמורה. יש סבורים, כי תקופה זו אף נמשכה מעבר לגבולותיה הטב־עיים, בגלל הבחירות בארה"ב.

ביקוריהם הקרובים של השרים דיין ואלון בבריה"מ יתנו לראשי ממשלת ארה"ב הזדמנות לבחון מ־קרוב כיצד לדעת ישראל צריכה ל־התחדש הפעילות המדינית באיזור.

אין דרישות ממשיות

למעשה אין כרגע לממשלת ארה"ב כל תכניות או דרישות ממשיות מישראל. אך כאמור אין דעתה נוחה מהוסר הפעילות באזור, אף כי מצב זה היה נוח לישראל בשנה האחרונה.

ייתכן שעצם הרצון לעשות תזוזה כלשהי מן המצב האידיאלי הקיים, עשוי לפעול לרעת ישראל. אך ה־מקורות כאן מבטלים חששות ישר־אלים מפיתרונות כפויים או לחצים דרמטיים. ישראל צריכה למחוק מ־הלכסיקון שלה את המונח „קרע" — אמרו המקורות.

נכון שאין שינוי במחלוקת היסו־דית בין ארה"ב וישראל על גבולות ההסדר הסופי. נכון שיש בספיים־

דיפלומטים גורמים המחייבים לחצים כבדים על ישראל, אך הבית־הלבן לא קיבל את תפיסת הפיתרון הכפוי גם כשהמעורבות הסובייטית היתה חריפה. עתה וודאי שאין סיבה ל־שינוי מדיניותו לאחר שפגה סכנת העימות הצבאי עם הרוסים במזה"ת.

„ביקורי השרים — הדק ממערכת הבחירות"

המחלוקת על טיב ההסדר הכולל אינה צריכה לבנוע מישראל וארה"ב להגיע להבנה בדבר הצורך להשיג הסדרים חלקיים, — אמרו המקורות. עם זאת אין שוכחים כאן, כי 1973 תהיה שנת־בחירות בישראל ואין זה זמן להתפוצות דרמטיות בקו המדי־ני של ישראל.

„אנו מבינים שגם ביקורי השרים הבכירים בישראל בארה"ב הם חלק ממערכת בחירות זו" — אומרים כאן.

הנושא הישראלי ירד באחרונה מ־מוקד ההתענינות של הבחירות ב־ארה"ב, בעיקר בגלל וייטנאם.

המישאלים חוזים, כי 40% מן ה־יהודים יתנו קולם לניכסון — פי 2½ כמה שקיבל בבחירות הקודמות.

„ארה"ב מעוניינת בתחילת מו"מ במזה"ת"

וואשינגטון, 2 (ע"ר). דובר משרד־החוץ האמריקאי, מר צ'ארלס ברי, אמר היום, כי לארה"ב עניין מת־מיד בתחילתו של ההליך כלשהו של מו"מ במזה"ת. „אתם יכולים לצפות לכך שנעביר השקפה זו לפקידים זרים" — אמר הדובר. מר ברי ת־אר כניחושים ידיעה שד"ר קיסינ־ג'ר אמר לשגריר ישראל בוואשינג־טון, כי מן הראוי שישראל תגיש הצעת פשרה להסדר בעיית המזה"ת לאחר הבחירות לנשיאות בשבוע הבא.

רוסיה ערכה פיצוץ תת־קרקעי גדול

אוסלה, 2 (יופ"יע). ברית־המ"ע ער־כה היום ניסוי של מיתקן גרעיני בעל עוצמה גדולה „בעוצמה של מגאטון", — מוסר המכון הסייס־מולוגי של אוסלה.

בהודעת המכון נאמר, שהניסוי התת־קרקעי בוצע באיזור סמיפאלא־טינסק של סיביר.

„הניסוי הוא מרבי־העוצמה ביותר שנערכו אי־פעם באיזור זה ואפשר להשוותו רק לשני ניסויים תת־קרקעיים קודמים במימדים דומים, ב־15 בינואר 1965 וב־3 בנובמבר 1969", — אמר פרופ' מרקוס בעת, מנהל המכון.

יצויין, כי מגאטון אחד שווה ל־עוצמת מיטען של מיליון טונות די־נאמיט.

צבי צור סירב להעיד בוועדת הכספים — על ורד

אחד הנימוקים: הוא אינו קשור כיום לחברה זו

מאת כותי גולן
סופרו הפרלמנטרי של „הארץ"

עוזר שר־הבטחון, רב־אלוף (מיל.) צבי צור, סירב להופיע בוועדת ה־כספים כדי לענות לשאלות הקשורות בכהונתו כיו"ר מועצת המנהלים של חברת ורד בשנים 1964—1967 — על כך מסר אתמול לוועדה היו"ר שלה, ח"כ ישראל קרגמן (מערך).

מר קרגמן נגע בעניין זה בעיק־בות הדרישה שהעלה אתמול ח"כ שמחה ארליך (גח"ל) להזמין את מר צור לוועדה כדי לשאלו אם אישר מתן שוחד לאישיות אפריק־נית ב־1966. מר קרגמן סיפר, כי הוא־עצמו פנה אל מר צור בהצעה שיופיע בוועדה ומר צור דחה את ההצעה, בין השאר בנימוק ששוב אינו קשור לחברת ורד.

בעיקבות הודעת מר קרגמן, החלו חילופי דברים חריפים בין אנשי גח"ל והמערך, שבמהלכן טען מר ארליך, כי סרוב מר צור יש בו משום עלבון וזילזול בוועדה. בסו־ף־של־דבר נתקבלה הצעת ח"כ משה ברעם, לפיה תבקש הוועדה משר־החקלאות, מר חיים גבתי, כאשר יופיע בוועדה ביום ג', לפנות למר צור ולהניעו להופיע בפני הוועדה.

סופר „הארץ" מציין, כי החוק אינו קובע אפשרות לכפות על אדם להופיע בפני ועדה של הכנסת. עם זאת, רק במקרים נדירים מאוד מסר־בים אנשים, ובעיקר עובדי ציבור, להזמנה כזו.

מיטען נפץ לעבר משמר צה"ל בשאטי

איש לא נפגע

מאת עמוס הדר
סופר „הארץ"

מיטען חומר נפץ הוטל אתמול לעבר משמר צה"ל, שסייר במחנה הפליטים שאטי שברצועת עזה.

המיטען התפוצץ, אך איש לא נפ־גע. זרועות הביטחון פתחו בחיפו־שים.

בימים האחרונים עורכות זרו־עות הביטחון סריקות נרחבות ב־מחנה הפליטים שאטי אחר מחבלים. נראה, שעם הגיעו של המחבל גיהאד משאראווי (17) — נתגלו עוד מחבלים בחדרים הכמוסים לבצע פע־לה כזו.

נעצרו חשודים בעזה

(ע). כוחות הביטחון עצרו ביו־מיים האחרונים 15 כפריים מן הר־צועה, בעיקבות התקלה שארעה ביום ב' השבוע בכביש שכם—תול־כרם, ליד כפר בלצא.

חלק מן החשודים שנעצרו נחקרו ושוחררו. חקירת היתר נמשכת.

מיטען חומר־נפץ, שהונח מתחת לגשרון, בסמוך לכפר בלצא, התפו־צץ וגרם נזק קל. במקום נתגלה כרוז של החזית העממית לשחרור פלש־תין.

נפט וגאז נתגלו בדרום אתיופיה

אדיס אבבה, 2 (ע"ר). הקיסר היי־לה סלאסי אמר כאן היום, כי נמצא נפט וגאז טבעי בדרום־אתיופיה.

הקיסר אמר את דבריו בישיבת הפתיחה של הפרלמנט. הוא ציין, כי חברה לקידוחי נפט ערכה קידוחים נסיוניים לגילוי נפט וגז במחוז באלה, סמוך לנהר ויב שבדרום־את־יופיה.

ההתאחדות לספורט תחליט בעניין משלחות לגרמניה

מאת סופר „הארץ"

מליאת ההתאחדות לספורט ביש־ראל קיבלה אמש בישיבתה החלטה בה היא מביעה בפני ספורטאי ה־עולם ומוסדותיו וביחוד בפני ממש־לת בון, את הזדעזעותה נוכח שיח־רור רוצחי מינכן.

לאחר שהוטעם בהצעה [illegible] משלחות ספורטיביות לגרמניה, ה־אצילה המליאה את [illegible] להנהלת ההתאחדות ל־ספורט.

בון, 2 (ע"ר). הנציגויות המערב־גרמניות בחו"ל הורשו לפני כמה שבועות לטפל בבקשות למתן אשרות של הוגים מסויימים של „ערבים חשודים", הרוצים לבוא לגרמניה, תוך פרק זמן קצר ככל האפשר, — נודע היום. [illegible]

רשות הנמלים מסרבת לגלות את התביעות שהגישו פועלי התיפעול

„הושגה התקדמות ניכרת"

מאת סופר „הארץ" בדרום

רשות הנמלים מסרבת לגלות את שורת התביעות שהגישו לה פועלי התיפעול בנמלים לקראת החתימה על הסכם העבודה החדש. היא גם מסרבת לגלות את התביעות שהגישה לפועלי התיפעול.

דובר רשות הנמלים אמר לי אמש: „אי־אפשר לנהל מו"מ מעל דפי ה־עתונות". הוא אמר, כי בדיונים על הסכם העבודה שהתנהלו במשך יו־מיים במלון הדקל בהרצליה, הוב־הרו התביעות ו„הושגה התקדמות ניכרת". המשך הבירורים בעוד שבו־עיים, עם שובו של מר אלי מויאל מחו"ל.

למרות האיפול שהוטל על פרטי התביעות של העובדים נודע, לי כי התביעות לשינוי מיבנה שכר היסוד בהתאם להסכמות האחרונות, עולות על 100 אחוזים. השינוי במיבנה השכר בלבד מחייב תוספת של 50 אחוז.

לסופר „הארץ" נודע, כי בראשית השבוע נערכו בהנהלת משרד־התחבורה דיונים בהשתתפות נציגי ה־אוצר ולרשות הנמלים ניתנה הנחיה עד היכן היא יכולה ללכת לקראת העובדים.

שגריר בריטי חדש בקהיר

לונדון, 2 (ע"ר וע"צ). סיר פיליפ אדאמס, דיפלומט מקצועי, יהיה שג־רירה החדש של בריטניה בקהיר.

סיר פיליפ (56) שנולד בוולינגטון שבבירידלנד, יחל במילוי תפקידו ב־קהיר בינואר, כאשר קודמו סיר ריצ'רד בומון יפרוש.

מת המשורר האמריקאי עזרא פאונד

ונציה, 2 (ע"ר, ע"צ, יופ"יע). המשורר האמריקאי עזרא פאונד, שהואשם בבגידה בארה"ב במלחמת העולם השניה, מת כאן אמש יומיים לאחר יום הולדתו ה־87.

פאונד, אחד המשוררים הנודעים במאה ה־20, חי בגלות באיטליה כאן 1958, לאחר ששוחרר ממוסד לחולי־רוח בוואשינגטון בו שהה 13 שנה.

פאונד בילה את 12 שנות חייו האחרונות בבית קטן דו־קומתי סמוך לתעלה הגדולה של ונציה, בשכונה ענייה של העיר, כשרק בת לוויתו, הגב' אולגה ראדג, דואגת לו.

הוא נתפרסם בעיקר תודות ליצי־רתו העיקרית — „קאנטוס" — יותר מ־100 שירים ארוכים המבו־ססים על „הקומדיה האלוהית" של דנטה.

כן התפרסם בביקורתו החריפה על ארה"ב, הדמוקרטיה והכלכלה הליברלית, ובתמיכתו בפאשיזם ו־באנטישמיות.

פאונד הואשם בבגידה בארה"ב על שידוריו במלחמת העולם השניה, אך הוכרז כלא־כשיר להתגונן.

פאונד, שכתיבתו החריפה הנצמ־צת עיצבה אותו ל„צייר הזמנים" בראשית המאה, השפיע השפעה מ־רובה על משוררים וסופרים נודעים, כג'יימס ג'ויס, ט. ס. אליוט, ארנסט המינגווי, ויינדהאם לואיס ורוברט פרוסט.

פשרה בין סרבן הגיוס גיורא נוימן וצה"ל

גיורא חוייל, יעבור טירונות, אך ישרת בבי"ח צבאי

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

פשרה הושגה בין שלטונות צה"ל לבין סרבן הגיוס גיורא נוימן ש־נידון ל־8 חדשי מאסר בבית משפט צבאי. ע"פ הסכם זה יתגייס נוימן לצה"ל, ישבע שבועת אמונים כ־חוק ויעבור טירונות.

מאידך הסכימו שלטונות צה"ל שנוימן ישרת בבי"ח צבאי בלי מדי חייל. פשרה זו נכנסה לתוקפה כאשר שוחרר נוימן ממאסרו ביום ד', חוייל, נשבע וחתם על שבועת אי־מונים והחל בשלבי הטירונות.

נוימן הצהיר, כי גיוסו לא יחייב אותו להשתתף בפעולות צבאיות, אך שלטונות צה"ל הגיבו על כך בציינם, שהצהרה זו אינה מחייבת אותם. בהודעה שפורסמה אמש ע"י דובר צה"ל, נאמר, כי נוימן ישרת בבי"ח צבאי בתפקיד המתאים ל־כישוריו. כן נאמר, כי הוא יופיע בביה"ח בתלבושת מקובלת של סגל בית־החולים. בהתחשב בהתחייבותו הכנה, נאמר בהודעה, נוכה לו, כמובן, שליש מתקופת המאסר ב־בית־הכלא.

זכו בפיס

בסך —.150,000 ל"י זכו המספרים: 032551; 459960. בסך —.30,000 ל"י זכה המספר: 329188.

בסך —.12,500 ל"י זכו המספרים: 287955; 721946.

בסך —.6,250 ל"י זכו המספרים: 328591; 346271; 369850; 652929.

בסך —.600 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־11613; 23655; 24210; 27779; 41027; 41484; 59275; 66586; 80345; 86704.

בסך —.250 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־00174; 02317; 03419; 03622; 07967; 08878; 15049; 16783; 21437; 21727; 28202; 29166; 33670; 34227; 46683; 49953; 51581; 52088; 56172; 61831; 66766; 74358; 76871; 85304; 96393.

בסך —.100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0292; 1370; 1084; 2389; 2779; 4348; 6461.

בסך —.50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0463; 1168; 1286; 1532; 1788; 2129; 2260; 2380; 3210; 3846; 3922; 3999; 4106; 4232; 4252; 4594; 4607; 4610; 4722; 4797; 5124; 5655; 5844; 6414; 6511; 6540; 6761; 6930; 7027; 7092; 7217; 7885; 8080; 8206; 9023; 9170; 9214; 9383; 9834.

בסך —.4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־3.

בסך —.1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 026790; 117316; 225141; 228914; 272052; 275147; 323418; 331923; 345885; 385322; 419224; 461004; 537820; 604888; 623712; 715289; 723835; 734845; 728860; 782143; 787424.

רופאי קופ"ח שבים היום לעבודה

(סוף מעמוד 1)

הרופאים לחזור היום לעבודה סדירה, „עד לביטול הצו שהוצא במעמד צד אחד". בהתאם לכך, יפעלו החל מה־יום המירפאות בהתאם לסדרים המ־קובלים.

עם זאת אמר ד"ר ישי, כי אירגון רופאי קופ"ח רואה ב־מאבקו מאבק לגיטימי ובמסג־רת החוק, וכי נציגו יופיע ב־יום א' בבית־המשפט כדי לת־בוע את ביטול הצו. גם מרכז קופ"ח הוזמן לישיבת בית־המשפט, ובישיבת המרכז היום יוחלט על עמדתו בדיונים ה־משפטיים.

ד"ר ישי הוסיף, כי המאבק של רו־פאי קופ"ח רק מתחיל עתה וכל ה־סיכויים הם שיוכלו להמשיך בו. אך אם לא יוכלו לעשות כן, ייאלצו לח־פש דרכים אחרות. בתשובה לשאלה הודה ד"ר ישי, שקיימות הצעות שכל רופאי קופ"ח יתפטרו באורח קולק־טיבי, ואולי אף יקימו קופ"ח עצמ־אית של הרופאים (הצעות אלה הועד־לו בדיונים פנימיים בין הרופאים כ־אמצעי לפגוע בהסתדרות, שעיקר כוחה נשען על קופ"ח — ש. ג.).

כן מסר ד"ר ישי, כי אמנם שוחח אתמול לפנה"צ עם שר־הבריאות, מר ויקטור שם־טוב, אולם השר אמר לו רק אם הרופאים עומדים להפסיק היום את שביתתם. לאחר מכן שמע, כי השר עומד להציע הקמת ועדת מומחים ביחד עם מזכ"ל ההסתדרות. הוא התקשר שוב עם לשכת השר והודיע כי ישמח לקבל כל הצעה מוגדרת לעיון. פרט לכך לא היו אתמול שום מגעים בין הצדדים.

היו"ר החדש של מרכז קופ"ח, מר אשר ידלין, הגיב אמש על הצו ואמר, כי היה מבכר שהרופאים יחז־רו לעבודה סדירה תוך הסכם, ולא באמצעות צו של בית־משפט. „אינני מאושר מעבודה עפ"י צווי בית־מש־פט, אך זכותו של מי שהגיש את הבקשה לצו, לתבוע את זכויותיו. ייתכן שהזמן שנשאר יעזור במחשבה ויביא להסדר".

מר ידלין חזר והדגיש, כי אינו רואה כל דרך להסדר הסיכסוך עם הרופאים באמצעות מריבה ומאבקים, אלא ע"י ועדת מומחים שתגדיר את התפקידים והסמכויות של הרופאים והעובדים האחרים. לדבריו ימנה את ועדת המומחים בימים הקרובים, והיא תתבקש לסיים את עבודתה תוך חוד־שיים. הוא כתב מכתב לכל רופאי ועובדי המוסד ברוח זו.

מר א. אפרת, מ"מ יו"ר ועד הנה־לה של קופ"ח, אמר, כי יש לפעול [illegible] באמצעים בהפגנים נגד הרופאים, אך ההליך בקלילה כדי לא לפגוע ברופא היחיד. אם [illegible] את הדין לידיהם, היה זה בלתי נמנע. כי אינם יכולים לעמוד בסבל השביתה", — הוסיף מר אפרת.

שר־הבריאות קיבל אתמול בלשכ־תו בת"א את מר אשר ידלין ואת סגנו, ד"ר ה. דורון, השר בירך אותם עם כניסתם לתפקיד החדש והעלה בפניהם הצעת הועדה ל־[illegible] בקופ"ח [illegible]. הוא הציע להקים ועדה מומחים שתבדוק את הגדרת התפקי־דים בכל הדרגים המינהליים של קו־פ"ח. מר ידלין ומר דורון הבטיחו לעיין בהצעה.

בינתיים מחה חבר הועדה המרכ־זית, מר נתן אלמוזלינו, על „ניסיון ההתערבות של שר־הבריאות בסדרי העבודה הפנימיים של קופ"ח ההס־תדרותית". מר אלמוזלינו פנה ל־מזכ"ל ההסתדרות וביקש להעלות את הנושא בהודעה על סדר־היום של הועדה המרכזת ביום א'.

דובר ההסתדרות מסר אמש, כי ללשכת מזכ"ל ההסתדרות, מר י. בן־אהרון, התקבלו בימים אלה עשרות פניות של קבוצות פעילים ועובדים ובהן הביעו להפעיל את כל האמצעים כדי לפגוע את שביתת הרופאים.

דברי גינוי לשביתה

(ע). דברי גינוי חריפים לשביתת הרופאים, הושמעו אמש בכנס אר־צי של נציגי הועדים המקצועיים ה־פועלים במפעלי [illegible] של קופ"ח, שנערך בת"א.

בתום דיון שנמשך 3 שעות, נת־קבלו החלטות המביעות את כוחו של מרכז קופ"ח לאחוז באמצעים ציבוריים ובמשפטיים להפסקת הש־ביתה.

שלושה עתונים צרפתיים מוסרים:

חב' דים לייצור גרבונים בצרפת — בפני משבר

מאת סופרו הכלכלי
של „הארץ"

חברת דים לייצור גרבונים בצר־פת, בשליטת מר ברנרד גיברשטיין, נמצאת בקשיים — מסרו בימים ה־אחרונים שלושה עתונים צרפתיים בעלי שם. מר גיברשטיין הוא אחד מבעלי המניות העיקריים במפעלי ג'יבור בישראל.

השבועון רב־היוקרה „ל'אקספרס" מוסר בגליונו מיום ב', כי מר גיבר־שטיין עומד בפני משבר כספי חמור, בשל ירידה במכירות הגרבונים בצר־פת, בארה"ב וביפאן. מלאי הגרבונים בשוק הצרפתי עדיין גדול, למרות מיבצע מכירות שנערך באביב. הש־בועון מוסר, כי חברת רונה־פולנק טקסטיל (בעלת 18% ב„דים") וכן בנק מסחרי ידוע, השתדלו לעזור ל־מיפעל.

העתון הכלכלי הצרפתי „נובואה ז'ורנאל" כותב בגליונו כ־19 באוק־טובר, כי דים נכנסה לקשיים בשל המשבר הכללי בענף הגרבונים בצר־פת ובשל בעיות ניהול. רמת המכי־רות עדיין משביעת רצון, אך המלאי גדל בחודשים האחרונים. לפני 18 חודש נזקקו 3 בנקים לעזור לחברת דים, והשאלה השאלה האם יעשו זאת גם הפעם. העתון מוסר, כי הבנקים מנהלים דיונים כדי למצוא פיתרון לבעיות החברה, ולדעתם יש לה בסיס כלכלי יציב וניתן להצילה. מר גיברשטיין מחזיק ב־60% ממניות דים, והיתרה מתחלקת בין רונה ולבנקים.

השבועון הצרפתי „לה קאנאר אנשנה", בגליונו מ־25 באוקטובר, מו־סר, כי המיפעל נאלץ לבקש מסגל המנגנון שלו לוותר על 5% משכורתם, וכן פיטר מספר עובדים.

סופר „הארץ" ניסה כל יום אתמול להשיג את תגובת מר גרשון רזין, נשיא ג'יבור ושותפו בארץ של מר גיברשטיין, אולם לא הצליח לאתרו. סופר „הארץ" מציין, כי לפי פירסום בעתון אחר אתמול, אמר מר רזין בתשובה לשאלה בעניין זה, כי קשיי המפעל בצרפת הם זמניים ונובעים מחילוקי דעות בין בעלי המניות, והצטברות מלאי גדול של גרבונים ומקשיי שיווק. הוא ציין, כי קשיים אלו לא ישפיעו על מצבו של ג'יבור.

דיין: על הכנסת

(סוף מעמוד 1)

את התנגדותו בכך, שהצעה זו אינה פופולרית בציבור. הוא הביע תמיכה מסוייגת בהצעה להגדיל את מספר חברי הכנסת והציע לחפש דרכים לשיפור עבודת הכנסת ו־ועדותיה.

תמיכה מלאה בהגדלת מספר חברי הכנסת והעלאת אחוז החסימה — הביע ח"כ אברהם עופר. בעדה זו תמכו ה"ה אורי אנקורין? יצחק שפירא. גב' בבה אידל־סון תמכה בהעלאת אחוז החסימה, והוסיפה, כי בשאלה עקרונית כזו צריך להכריע מרכז המפלגה ולא הלשכה. השר זאב שרף תמך בהצעות.

גב' גולדה מאיר לא השתתפה בישיבה.

ישיבה מיוחדת ביום א'

הלשכה תתכנס לישיבה מיוחדת ביום א', להמשך בדיון בפרשת החוברת נגד בן־אהרון והיחסים בין מזכ"ל ההסתדרות ואישים בצמרת המפלגה. בישיבה זו ימשך גם דיון על הצעות להעלות את מספר חברי הכנסת ואחוז החסימה.

דליקה בארכיון הדואר בירושלים

(ע). שריפה פרצה אמש בארכיון הדואר ברחוב כורש בירושלים.

בשעת הדליקה, בי"ג בקירוב, לא היה איש מן הפקידים במקום.

ניידת של משטרה, שעברה ב־רחוב, הבחינה בעשן שעלה מן ה־בניין והזעיקה מכבי אש ואמבו־לנסים של מ.ד.א.

דיירי ארבע הקומות העליונות של הבניין חולצו בעזרת מכבי־האש וכמה מהם הוצאו בעזרת סולם הי־דרולי. בבניין זה מצויות עשרות דירות.

הארכיון הכיל תיקים, ישנים ו־ניירות שהטיפול השוטף בהם נס־תיים. דובר הדואר אמר אמש, כי לאזרחים שפנו בבקשות לדואר או שעניינם נמצא בטיפול, לא ייגרם כל נזק.

לוב מאמנת

(סוף מעמוד 1)

החוץ הלובי, מנסור אל־כיחיה, בראיון מיוחד לסוכנות הידיעות המצרית, שהתפרסם אתמול.

אל־כיחיה אמר בתשובה לשאלת הכתב המצרי, כי לוב אינה חוששת מאיומי ישראל. „עמדתנו לגבי מקרה חטיפת המטוס האחרון ברו־רה ואנו לא ניכנע לאיום או לחץ כלשהו. לוב מוכנה לשאת בכל קור־בן למען העניין הפלשתיני" — הוס־יף אל־כיחיה.

השר הלובי הדגיש, כי על הער־בים להיכנס למערכה כוללת נגד ישראל, בכל המישורים, יהיו ה־תוצאות אשר יהיו. הוא אמר, ש־עמים הנלחמים כדי להגן על כבודם מקריבים מיליונים ואילו אנו הער־בים מפחדים, לצערי, מקרבנות מו־עטים שיובילונו לניצחון.

אל־כיחיה הודה, כי מתנד־בים לוביים נהרגו בפעולות האחרונות של חיל־האוויר ה־ישראלי על מחנות המחבלים בלבנון ובסוריה.

השר הלובי אמר, כי האיומים של חטיפת מטוסים לוביים הם דברי הבל ומלחמת עצבים המופנית נגד לוב. „איומים אלה אינם מעניינים אותנו ולא ישפיעו עלינו. אם הם רוצים לנסות, יבואו נא. אנו מוכ־נים להקריב" — אמר.

אלמנת מארקיש

(סוף מעמוד 1)

חבר הפרלמנט הבריטי, מר ג'ו [illegible] מסר היום בלונדון, כי נודע לו בשיחה טלפונית עם יהודים במוסקבה שהפעיל היהודי ולדימיר סלפק שוב נעצר אתמול, ביום הולדתו ה־44. הוא נעצר זו הפעם הרביעית מאז החל במאמציו להשיג אשרת־יציאה לישראל. השבוע נעצר סלפק [illegible] שבא לבניין הועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית, אך שוחרר מיד, ואחר כך נעצר שוב.

מקורות יהודיים במוסקבה מסרו, כי בשבועיים האחרונים [illegible] משפחות יהודיות כתשלום כופר תעודה. עוד מסרו המקורות, כי בעשרת החודשים הראשונים של השנה עלו לישראל יותר מ־25 אלף יהודים ואם לא יהיה שינוי, יגיע מספר היהודים שיעלו ב־1972 ל־30 אלף. באוקטובר יצאו מבריה"מ כ־3700 יהודים, רובם ממוסקבה, ומספר רב מלנינגרד.

[illegible]

ניו־יורק, 2 (סט"א). [illegible] המבקשים לעלות לישראל.

מכבי ר"ג גבר בכדורסל על הפועל ת"א

מאת סופר „הארץ"

קבוצת הכדורסל של מכבי רמת־גן גברה אמש במשחק ליגה על קבוצת הפועל ת"א בתוצאה 92:104, לאחר שהוליכה ביתרון 42:50 במח־צית. לקבוצת מכבי ר"ג הירבו לק־לוע גורדון (33) וניומרק (26). להפועל ת"א פורנשטיין (34).

בון, 2 (ע"צ). ארה"ב הספיקה למע־רב־גרמניה 175 מטוסי פנטום, — נודע אמש כאן.

הננו מודיעים בצער וביגון רב
על פטירתו הפתאומית של יקירנו

שאול גולדהר ז"ל

ההלויה תצא היום, יום ששי, כ"ז חשון תשל"ג (3.11.72) מבית המנוח, יוקנעם (מושבה) בשעה 1.30 אחר־הצהרים לבית העלמין המקומי.

המשפחה המתאבלת
ישראל קנדה

בצער עמוק אנו מודיעים על פטירת

ססיל לבנטר ז"ל

הלויה תצא היום, יום שישי כ"ז חשון תשל"ג (3.11.72) בשעה 11.30 לפנה"צ מבית החולים „אסותא" — רח' ז'בוטינסקי 60 ת"א לבית העלמין בנחלת יצחק.

המתאבלים:
בתי יקירה וקסלר
יצחק לבנטר
עודד יואב ויהודה לבנטר
רות והרי וקסלר
גבי וברונו לבנטר

PHILCO
זה ממש אוצר
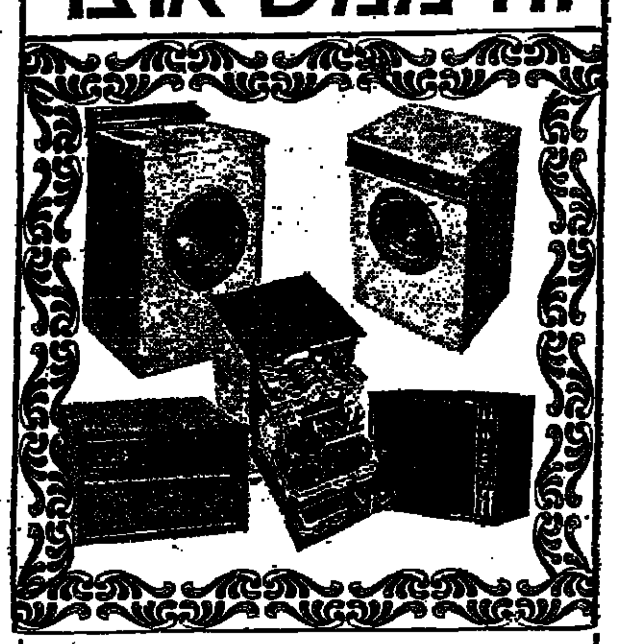
✱ מכונות כביסה ✱ טלוויזיות ✱ מכונות יבוש
✱ מדיחי כלים ✱ מזגני אויר תוצרת ארה"ב
פילקו תמיד באיכות עולמית
PHILCO
אזור התעשיה בת ים, רח' הסוללים 9, טל: 86 01 11

משאל פורי"י — מיוחד ל„הארץ"

כ־60% קבעו: פתרון בעיית הפלשתינאים — תנאי לשלום

לא יתכן להגיע להסכם שלום עם מדינות ערב מבלי לפתור את בעיית הפלשתינאים — זאת דעתם של כ־60 אחוז מכלל האוכלוסיה הבוגרת במדינה, לפי ממצאי מישאל דעת הקהל הכל־ארצי של מכון פורי"י — מוקדי דעת הקהל לישראל בע"מ.

58.6 אחוזים מכלל האוכלוסיה הבוגרת במדינה, כגיל 18 ומעלה, סבורים כי פתרון בעיית הפלשתינים הוא תנאי הכרחי לשלום עם מדינות ערב. לעומתם סבורים 29.7 אחוזים, כי אפשר להגיע לידי הסכם שלום עם מדינות ערב גם בלי לפתור את בעיית הפלשתינאים.

11.1 אחוזים נוספים אמרו כי „אינם יודעים" אם פתרון בעיית הפלשתינים הוא תנאי הכרחי לשלום, ורק ל־0.6 אחוזים לא היתה כל דעה בענין, דבר המראה על מידת מעורבות גבוהה מאד של הציבור בבעיה זו.

ראיית הבעיה כתנאי הכרחי לשלום הולכת וגוברת ככל שרמתם הסוציו־כלכלית של המשיבים גבוהה יותר. בקרב בעלי השכלה גבוהה, למשל, רואים 64.8 אחוזים את פתרון הבעיה הפלשתינאית כתנאי הכרחי לשלום, לעומת 54.4 אחוזים בקרב בעלי השכלה יסודית בלבד.

בקרב ילידי הארץ סבורים לא פחות מ־69 אחוזים שיש לפתור תחילה את בעיית הפלשתינאים לעומת כ־50 אחוזים בקרב ילידי חוץ־לארץ.

התמיכה החזקה ביותר בצורך לפתור את בעיית הפלשתינים כתנאי להשגת השלום נמצאה בקרב שכבות הגיל הצעירות ביותר. מבני 18—29 סבורים 72.1 אחוז לעומת 46.4 אחוזים בלבד בקרב מבוגרים מגיל 50 ויותר.

ההעלמות הניכרת ביותר מהבעייה נמצאה בקרב שכבת הוותיקים שעלו לארץ לפני קום המדינה. 38.4 אחוזים מהוותיקים בארץ סבורים שאפשר להגיע להסכם שלום עם מדינות ערב, גם בלי לפתור את בעיית הפלשתינים. אם כי 49.8 אחוזים מהוותיקים סבורים אף הם שאי אפשר להגיע להסכם שלום בלי לפתור תחילה את הבעיה.

כללית, אפשר להסיק מהמישאל, שהקיף מידגם מייצג של כלל האוכלוסיה היהודית בארץ, שרוב הציבור סבור כיום שאי אפשר להפריד עוד את בעיית הפלשתינים מהסדר שלום כללי עם מדינות ערב.

הנשיא שזר בטכס אזכרה לוייצמן

(ע.). אזכרה לנשיא הראשון של מדינת ישראל, ד"ר חיים וייצמן ז"ל, נערכה אתמול לפנות־ערב ברחובות, ביום השנה ה־20 לפטירתו.

האזכרה נערכה בחצר קבר ויצמן, בהשתתפות נשיא המדינה מר זלמן שזר, נשיא מכון ויצמן פרופ' אלברט סייבין, נגיד המכון מר מאיר וייסגל, ראש עיריית רחובות מר שמואל רכטמן, רבים ממדעני מכון ויצמן ואישי ציבור.

נשיא המדינה אמר, כי יום הזכרון לד"ר חיים וייצמן דגול מימי זכרון אחרים בשל פעלו הגדול והמיוחד של הנשיא הראשון למען המדינה ועם ישראל. בתום דברי הנשיא אמר אלוף (מיל.) עזר וייצמן, בן־אחיו של הנשיא המנוח, קדיש, ואחר כך הונחו על הקבר זרים על־ידי נשיא המדינה ונציגי מוסדות וגופים שהשתתפו באזכרה.

אקדמאים מברית המועצות נפגשו עם שר־הבריאות

(לע"מ). משלחת מטעם אירגון ה־אקדמאים — יוצאי ברית־המועצות — נפגשה אתמול עם שר־הבריאות, מר ויקטור שם־טוב, בלשכתו ודנה אתו בבעיות הקשורות בקליטתם של הרופאים.

המשלחת הציגה עזרה בכל הנוגע לקליטתם המקצועית והתעסוקתית של הרופאים.

מר שם־טוב ציין בסיפוק את העובדה שכל הרופאים שעלו מברית המועצות בשנים האחרונות נקלטו בעבודה ואין בארץ מחסור בעבודה לרופאים.

קטינה בת 13 זייפה מירשם להשגת סמים

(ע). — קטינה בת 13, תלמידת בית־ספר ממלכתי באזור חיפה, נעצרה על־ידי חוקרי מחלק הנוער של משטרת חיפה, בהיותה בנסיון להשיג סמים באמצעות מירשם מזויף.

הנערה נעצרה אחרי שהגיעה באחד מבתי־המרקחת בעיר וביקשה מירשם רפואי המתיימר להיות לפי הוראת רופא קופת־חולים. היא הועברה לחקירה ושם סיפרה, כי היא משתמשת בסמים כבר זמן מה וכמה נוהגים כמה מבני כיתתה. משטרת חיפה פתחה בחקירה מקיפה.

המוסכים בלוד:

נציבות שרות המדינה מונעת סיום השביתה

מאת עמוס הדר
סופר „הארץ"

יו"ר ועד עובדי בית המכס בנמל התעופה לוד מר מיכאל סימיון, האשים אמש את נציבות שרות המדינה בכך שהיא למעשה גורמת לשביתה והיא המונעת את סיום השביתה בגלל סירובה לבוא במגע עם נציגי הועד כדי לדון בתביעתם לתוספת מאמץ בשיעור של 100 ל"י לחודש.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

מר סימיון אמר: „נציבות שרות המדינה נוהגת כאילו היא גוף זר במדינה. נציב שרות המדינה מוסר לשר האוצר דברים לא נכונים וכך השביתה נמשכת והיא תימשך כל עוד לא קיבלו את תביעתנו המינימלית לתוספת מאמץ".

שביתת המכס בלוד נותנת את אותותיה במפעלים רבים ובהולכת בבתי־חרושת נסגרות מחוסר חומרי גלם המעוכב בלוד.

מצד האוצר ונציבות שרות המדינה לא מסתמנת שום יוזמה לסיום השביתה. האוצר שותק מאז השיבושים בלוד, כאילו המכס הוא מחוץ לתחום. גם נציבות שרות המדינה לא ניסתה כלל ליזום סיום השביתה. דובר נציבות שרות המדינה אמר כי „משאירים את הטיפול עד זמן קצר בידי ההסתדרות, לפני שיגיעו לעימות עם העובדים".

היום לא יקבלו עובדי בית המכס קהל ושערי בית המכס יהיו סגורים כל היום.

נמשכת השביתה במפעל סטרץ'־גיבור

(ע). — שביתת 300 עובדי מפעל הסטרץ' של חברת גיבור בקרית שמונה נמשכה אתמול. מאמציו של הממונה מטעם משרד העבודה מר דוד גלוב, לשים קץ לשביתה לא נשאו פרי.

נציגי ועד העובדים התנו את שובם לעבודה בביטול הסכם מקרמי, עם חידוש העבודה. נציגי ההסתדרות במקום תבעו מהם לחזור לעבודה, ולהתחיל את המו"מ תוך שבועיים. גם נציג ההנהלה דחה את תביעת השובתים במענה כי אין אפשרות להעסיק מיד את נציגי ה־הנהלה מתל־אביב. השובתים מבקשים להעמיד את ... עם חומרי גלם. ההנהלה פנתה למשטרה.

שטר מזוייף של 100 דולר

(ע). שטר של 100 דולר נתגלה אתמול כמזויף על־ידי מנהל סניף לאומי בחברון. השטר הובא על־ידי סוחר שטיחים, שביקש מהקופאי לפרוט אותו. הסוחר סיפר, כי בחנותו נמצא תייר אשר קנה ממנו שטיח וביקש לשלם בדולרים. השטר הובא למנהל הבנק וזה גילה, כי הוא מזויף והודיע על כך מיד למשטרה, שהגיעה למקום ועצרה את ג'ורג' קאמוני מרחוב סוקולוב 6 בבאר־שבע. לאחר חקירה ערכה המשטרה חיפוש בביתו של האיש.

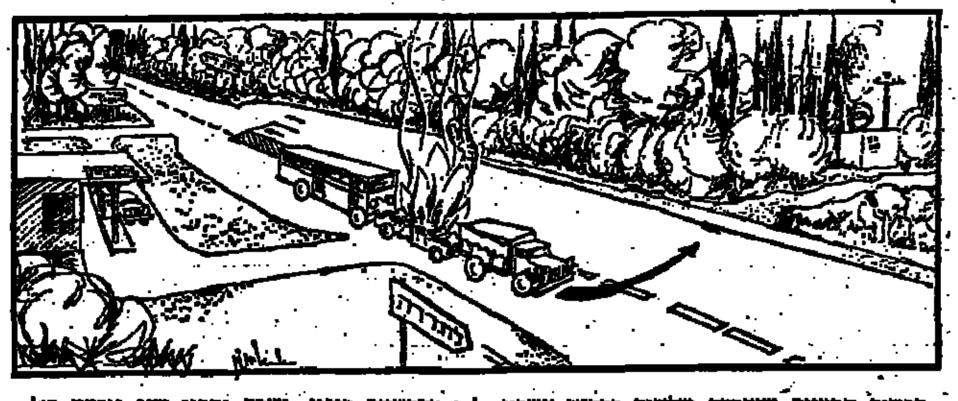

תרשים התאונה שאירעה שלשום בכביש השרון, ליד מדרשית רופין, ושבה נהרגו שני נוסעיו של סנדר. התאונה קרתה כאשר מכונית מסחרית סטתה מהמסלול במגמה להיכנס לדרך עפר, משמאל לכביש. משאית שבאה אחריה נעצרה ובעקבותיה הסנדר. מאחוריהם הגיע אוטובוס שפגע בסנדר ופעך אותו.

גישושים בין למיפנה והצעירים להקמת קואליציה במפד"ל

אנשי סיעת רפאל מאיימים בפילוג אם יבודד מנהיגם

מאת דן כהן, סופר „הארץ"

גישושים ראשונים להקמת קואליציה במפד"ל נערכו אתמול בין נציגי סיעת למיפנה בין פעילי חוגי הצעירים. בנסיבים התבררו אתמול שתי עמדות העלולות לגרום למאבק קשה במפלגה: חלק מהסיעה למיפנה הגל בדעה שיש להשאיר במסגרת הבאה את ד"ר זרח ורהפטיג אחד משלושת השרים של המפד"ל, למרות כישלון סיעתו בבחירות הפנימיות ולהציע לחוגי הצעירים להסתפק בתפקיד סגן השר, כדי לשמור על סטאטוס קוו בחלוקת התפקידים הממלכתיים הראשיים במפלגה.

דעה אחרת — אותה הביעו אחדים מפעילי למפנה (ושבה מוכנים להמליך גם כמה מראשי חוגי הצעירים) היא כי יש לארגן גוש סיעתי, שיבודד את חה"כ יצחק רפאל ויסכל את מאמציו לזכות בתיק שר במסגרת הבאה. החוגים שתי אפשרויות: להקים קואליציה, אשר תכלול את כל הסיעות חוץ מסיעת רפאל; או לארגן גוש חזק, שיכתיב לחה"כ רפאל את התנאים להצטרפותו לקואליציה „מקיר לקיר".

נציגי סיעת רפאל הגיבו אתמול על דעות אלה בחריפות וטענו כי בידודו של רפאל — באחת משתי הצורות, עלולה לגרום לפילוג בתנועה. מעריכים כי מר רפאל מוכן הפעם ללחום על תפקיד השר, אפילו דרך אולטימטום של הפרישה.

השר יוסף בורג הגיב אתמול על ידיעות אלה כי הוא יעשה מאמץ כדי להקים קואליציה רחבה ככל האפשר.

אתמול כבר הוזכרו מועמדים לתפקיד מזכיר המפלגה, במקומו של מר אליעזר גואלמן, השייך לסיעת השר ורהפטיג, שנכשלה בבחירות. הוזכרו כמועמדים מר שלמה לוי מהקיבוץ הדתי, מר צבי ברנשטיין מסיעת למיפנה ומר דבי חרמוס מחוגי הצעירים.

הרב הראשי גורן דחה נסיעתו לארה"ב

הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן, הוזמן לבוא לארצות הברית על־ידי הסתדרות הרבנים בארה"ב ועל־ידי הרב י. ב. סולוביצ'יק — להיות אורח הועידה השנתית של המזרחי והפועל המזרחי. הרב הראשי החליט לדחות את נסיעתו עד לאחר הכתרתם של הרבנים הראשיים לישראל.

שוחררו החשודים במעילה בבסיסי צה"ל

(ע). אליעזר אנטלר ויצחק בן אריה, קבלנים מצפת, החשודים בקשר למעילה שהיו ביחידת־ביניים בבסיס צה"ל בצפון, שוחררו ביום ד' ממעצרם בערבות, בפקודת שופט השלום בצפת מר יהודה אלמגור. הקף המעילות נאמד בשלב זה ב־250 אלף ל"י.

כן שוחררו בערבות, בפקודת קצין שיפוט צבאי, שני אזרחים עובדי צה"ל, אף הם מצפת, שאחד שרת בעבר בצה"ל בדרגת רב־סרן והשני שעבד כאפסנאי. הארבעה שוחררו לפי בקשת המשטרה הצבאית. שמותיהם של שני אלה לא נמסרו לפרסום.

בן אריה ואנטלר חוייבו להפקיד את דרכוניהם במשטרה, עד לסיום ההליכים המשפטיים.

בריונים שתקפו נהג אגד למאסר

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

האחים מימון אזולין (25) ואלי אזולין (18) מנהריה שתקפו ביום ג' השבוע את נהג האוטובוס יעקב פונדק מנהריה, בעת נהיגה מאחר שדרש מהם להפסיק את העישון ברכב, הובאו אתמול לבית משפט השלום בעכו והראשון נידון למאסר שנה (6 חודשים בפועל וחצי שנה על תנאי ל־3 שנים), והצעיר ישאר במעצר עד 16 בנובמבר, כדי לקבל תסקיר־קצין המבחן עליו.

השופט א. כרמי משפט ציין שיש כאן מקרה של ברוטאליות חד־משמעית. המעשה שבוצע על ידי שני האחים הוא חמור באשר סיכנו את חיי הנוסעים ורכב אחר בכביש, כאשר תקפו את הנהג בעת הנהיגה.

נעצר עו"ד חשוד בהשמטת הכנסות

(ע). עורך דין תל־אביבי נעצר אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב ל־6 ימים, כחשוד בהשמטת הכנסות בהיקף של 20 אלף לירות. השופט ציווה לאסור את פרסום השם של הפרקליט עד יום א' בצהרים, בהטעימו כי הוא עושה זאת, בעקבות הודעה שיוגש ערעור על המעצר.

תיערך שביתת הזדהות בכל בתי הקולנוע בארץ

מאת סופר „הארץ" בירושלים

מזכירי אגודות עובדי בתי־הקולנוע בתל־אביב ובחיפה והמזכיר הארצי החליטו אתמול להכריז על שביתת הזדהות של יום אחד עם עובדי בתי הקולנוע בירושלים. ההחלטה נתקבלה לפי פנייתם של ועד אגודת עובדי בתי הקולנוע במועצת פועלי ירושלים והמזכיר והאגודה בעיר.

בעקבות החלטה זו תיערך ביום א' בבוקר ישיבה דחופה של המזכירות הארצית של „עובדי בתי הקולנוע", כדי לקבוע מועד שביתת ההזדהות האופיה.

השביתה בשמונה מתוך עשרת בתי הקולנוע בבירה שהוכרזה לפני שבועיים — נמשכת.

דקל — שוב בית קולנוע

במוצאי שבת בשבוע הבא יחודש אולם דקל שברחוב הרצוג 26 (רח' יהודה המכבי 94) ת"א, להיות בית קולנוע — לאחר תקופה של יותר מחצי שנה, שבה שימש כאולם התיאטרון הפרטי של א. דשא (פשנל). בתום תוקף החוזה בין בעלי המקום לבין מר דשא, יפתח הקולנוע מחדש עם הסרט סיירת הפשע בכיכובו של ג'ורג' ס. סקוט, בעל פרס האוסקר.

תובעים 1000 ל"י לחודש שכר התחלתי לבעל מקצוע אקדמי

במשא ומתן על הסכם השכר ל־שנים 1972—3, המתנהל בין הועדה הבין־מוסדית של המעסיקים בשירות הציבורי לבין הסתדרות האקדמאים במדעי החברה והרוח, תבעו נציגי ההסתדרות להנהיג סולם דירוג מקצועי חדש, שיקבע לבעל מקצוע אקדמאי שכר התחלתי שלא יפחת מ־1000 ל"י ברוטו לחודש, כולל תוספת יוקר המשולמת כיום.

המזכיר הארצי של הסתדרות האקדמאים במדעי החברה והרוח — מרדכי גבי, נימק תביעה זו על יסוד ממצאי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לגבי השכר הממוצע ששולם במשק באפריל 1972. לפי ממצאים אלה הגיע השכר הממוצע במשק לפי הענפים כדלקמן:

חשמל ומים — 1465 ל"י; תחבורה ואחסנה וקשר — 1283 ל"י; כספים ושירותים עסקיים — 1019 ל"י; שירותים ציבוריים — 868 ל"י.

בהתייחסו למספרים אלה טען מ. גבי — יש לראות את הדרישה לקבוע שכר של — 1000 ל"י ברוטו לחודש, לבעל מקצוע אקדמאי בדרגה תחילתית, כדרישה צודקת וסבירה.

החוקר א. שלומי ניספה בתאונה

א. שלומי, מחוקריו הבכירים של מינהל המחקר החקלאי, נספה אתמול בבוקר בתאונת דרכים.

לוויתו תצא היום ב־12 בצהרים מתחנת הנסיונות נוה יער לבית העלמין בטבעון.

המנוח היה שנים חבר קיבוץ משמר העמק. עם הקמת תחנת הניסיונות בנוה־יער בשנת 1948 הצטרף אליה ובמסגרתה יצר מאות זנים מובחרים של תירס. בין הישגיו החשובים — יצירת זני מכלוא של תירס לגרגרים, לירק ולתחמיץ וכן יצירת זני תירס מתוק לשימורים ולהקפאה. כל זני התירס הנזרעים כיום במשק הם פרי טיפוחיו. לבקשת משרד החוץ, התמסר בשנים האחרונות גם ליצירת זני תירס המותאמים למדינות אפריקה ודרום־מזרח אסיה וזכה בהישגים ובהכרה בין־לאומית.

הרוגים ופצועים בתאונות דרכים

(ע). בתאונת דרכים שהיתה ביום ד' בערב בכביש ירושלים—ת"א נהרגה פהימה שילו (45) ממבשרת ציון. בעלה נחום (42) נפצע. השניים נפגעו על ידי מכונית בעת שחצו את הכביש, ליד צומת מבשרת ירושלים.

(ע). אשה נהרגה ושלושה אנשים נפצעו בתאונת דרכים שהיתה שלשום בערב בק"מ ה־21 בכביש הערבה. מכונית נהוגה בידי חיים רוזוקין, בן 38, ירדה לשוליים המגביהים. כשעלתה בחזרה על הכביש איבד הנהג את השליטה על ההגה והמכונית התהפכה.

אמו של הנהג, סילבה רוזוקין, בת 58, נהרגה במקום. הנהג, אחיו ישראל רוזוקין (33) וחברתו ניר (22), כולם מערד, נפצעו קל ונזקקו לטפול רפואי בביה"ח המרכזי לנגב.

קונגרס מועדוני סקול קורא לצעדים נגד טרור באוויר

(ע.). החלטה שכל מועדוני סקול ברחבי תבל, אלה שהשתתפו בקונגרס הבין־לאומי ה־33 בישראל, ואלה שלא השתתפו — יפנו לממשלותיהם בדרישה להפעיל אמצעי־בטחון במגמה לחסל את מכת חטיפת המטוסים או נסיונות חבלה בהם — נתקבלה אתמול ברוב קולות בנעילת הקונגרס בתל־אביב.

בקונגרס השתתפו יותר מ־700 נציגים מ־42 מדינות בעולם.

כנשיא עולמי חדש נבחר מר רוקו קורציו מאיטליה וכסגני־נשיא נבחרו: היה ריבר סמירק מבריטניה, הרבר שמידט מגרמניה המערבית, אד סאמסון מקנדה וז'אן רובה מצרפת. הקונגרס הבא ייערך בריו דה ז'ניירו.

צעצועים מארה"ב שי לילדים נכים בישראל

1000 ק"ג צעצועים המיועדים לילדים נכים מוכי גורל בישראל, בתרומת המועדון הווראייטי הישראלי על־ידי הווראייטי העולמי והועברו לארץ בשיתוף עם אל־על — מסר אמש היו"ר בפועל של הווראייטי בישראל מר ק. גרייסינגר, באסיפה השנתית הכללית שנערכה במלון הילטון. באותה מסיבה נמסר, כי לפעולות עזרה והצלה לילדים מוכי גורל בישראל שבמסגרת הווראייטי מצטרפים גם אנשי ספורט לסוגיהם האירגוניים (עד כה הפעלו אמני סרטים והתיאטרון).

יו"ר מזכירות אגד: ההנהלה לא הסתייגה מתוכן האיגרת לחבר

הנהלת אגד לא הסתייגה מתוכן האיגרת לחבר המנהלת באיחוד עם דן, אלא מדרך הפצת האיגרת, ללא דיון מוקדם בהנהלה, — מסר אתמול יו"ר מזכירות אגד, מר ישראל גיל, בתגובה על הידיעה שהופיעה ב„הארץ", לפיה הסתייגה ההנהלה מהאיגרת עצמה.

אשר לפגישתו עם כ־45 נציגי הסניפים השונים, טען מר גיל כי הוא נתבקש למלא את הבטחתו מלפני שנה, לפיה ייערכו בחירות חדשות למוסדות האגודה לפני הכרעת האיחוד. ואמנם הודיע כי לאחר הבדיקות הנערכות עתה לא יקטם מלהביא בפני המזכירות וההנהלה הצעה לערוך בחירות לפני ההכרעה.

עוד מסר מר גיל כי הנהלת אגד החליטה על הקמת שלוש ועדות לבדיקת כל הבעיות הכרוכות באיחוד עם דן בנושאים כלכליים, חברתיים ומפעוליים.

חבר הוועדה המרכזית מר הילל זיידל (ת.ע.ל.) פנה למזכיר ההסתדרות יצחק בן־אהרון לדון בוועדה המרכזית בהצעה בדבר העלאת תקרת תוספת היוקר מ־700 ל"י כיום ל־1500 ל"י.

ניצב צ. עופר:

ירידה ברוב תחומי הפשיעה בת"א

(ע.). שנת 1972 התאפיינה בירידה ברוב תחומי הפשיעה בתל־אביב לעומת 1971 — אמר ניצב דוד עופר, מפקד משטרת ת"א, בעת ביקור שר המשטרה שלמה הלל במטה המחוז ביום ד' בלילה. השר בא לעקוב מקרוב אחרי הפעולות המוגברות של המטה בתחום הסדר הציבורי, בתקופה האחרונה.

עם השר באו גם המפקח הכללי, רב ניצב שאול רוזוליו, ניצב י. ברפורת, מנהל משרד המשטרה, ד"ר יועצו המדיני של השר ניצב מטרי. הנוכחים נתקבלו על ידי ניצב עופר וחבר קציניו.

בסקירה על פעילות המחוז בשנה החולפת ציין מפקד המחוז, כי חלה ירידה במעשי פריצות. גניבת כלי רכב, חטיפת ארנקים, מעשי שוד ומעשים מגונים.

מר עופר הצביע על תחילתה של רגיעה ניכרת במחוז ת"א, כתוצאה מדיכוי בריונות במקומות ציבוריים. ועל צמצום נגע הזנות במרכזי העיר השונים.

אלמוגי: 150 מיליון ל"י הפסיד המשק עקב תאונות עבודה

(ל.ע.מ.). שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, מסר אתמול כי המשק הפסיד בשנה האחרונה כ־150 מיליון ל"י עקב תאונות עבודה. הפסד זה, אמר השר, אינו כולל אבדן בנפש וברכוש. בשנת 1971 ארעו כ־80 אלף תאונות עבודה, המהוות הפסד של כ־4.4 מיליון ימי־עבודה. אבדן הפסד ימי־העבודה כתוצאה מתאונות בשנת 1972 הוא כ־4.8 מיליון ימי־עבודה. שר העבודה מר יוסף אלמוגי, הופיע בכנס עובדי המוסד לבטיחות ולגיהות שליד משרד העבודה, שנערך בשפיים.

„הסנה"
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
סניף חדרה
מודיעה על
העברת משרדיה לבניינה החדש
רח' הרברט סמואל 66, קומה א'.
מספרי הטלפון:
063-22530-1

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המרכז להנדסה סביבתית
בשיתוף עם הפקולטה להנדסה חקלאית
מודיעים על הרצאה סמינריונית של:
Dr. Helmut Berge
Institute of Environmental Protection and Agricultural Chemistry, Deusseldorf, West Germany.
על הנושא:
"Plants as Indicators of Air Pollution"
ההרצאה תתקיים ביום ששי, 10.11.72 בשעה 10.00 בחדר 404 בבנין בורוביץ, קרית הטכניון.

תוך מספר חודשים תוכל לגור ברחוב פנקס בצפון תל־אביב.

„עמודי עז — דיור מעולה" מציעה דירות באיכות מעולה בבנין חדיש אשר בנייתו מסתיימת תוך מספר חודשים.
הבנין, באזור המגורים האקסקלוסיבי בצפונה של תל־אביב, מכיל 8 קומות, כל קומה 4 דירות, בכל דירה 4 חדרים עם כל השיכלולים.
התקשר אלינו — 58144 — ונקח אותך לסיור בבנין.
עמודי־עוז דיור־מעולה
תל־אביב, רח' ליליבלום 27, טל. 58144 ● חיפה, רח' ארלוזורוב 3, טל. 668049
ירושלים, רח' הגידם 1, טל. 224181
בינ־ליניאל

לנוסעינו בירושלים
שיפורים במהלך הקווים החל מיום ראשון 5.11.72
קו מס' 1
— יפעל מהתחנה המרכזית דרך מאה שערים אל הכותל
קו מס' 4
— יפעל מגונן רח' פת בדרום דרך מרכז העיר — רמת אשכול והגבעה הצרפתית בצפון
קו מס' 5
— יצור קשר ישיר בין רחביה לשער יפו
קו מס' 11
— יאורך ויעבור דרך אזור התעשיה לבית החולים — כפר שאול
קו מס' 15
— יאורך עד לבית אלישבע וישרת את מרכז קטמון
קו מס' 18
— יקשר את השכונות הירושלמיות מדרום — דרך המושבה הגרמנית — מרכז העיר — בית הכרם — לקרית יובל
קו מס' 24
— יפעל מגונן דרך כביש מלחה — קרית יובל — בית הכרם לאוניברסיטה בגבעת רם

ירושלים: דרך יפו 42 (ככר ציון). תל אביב: רח' אלנבי 100. חיפה: רח' הרצל 18 (בית הקרנות).
חנויות אומן בירושלים ובתל־אביב פתוחות במשך כל היום ללא הפסקה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הבורסה דורכת במקום

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

המסחר בשוק המניות התנהל בשבוע האחרון במגמות סותרות. לעומת ירידות בראשית השבוע חלה התאוששות מסויימת לקראת סיומה ורבים נתפתו לראות בכך מיפנה של ממש.

אנשי בורסה רבים נקטו בנימה זהירה יותר לגבי סיכויי ההתפתחות של השוק בשבועות הקרובים. החששות נבעו בעיקר מניתוח מצבו הטכני של השוק. מדד שערי המניות התקרב שוב לרמה של 290. אולם הדבר נוצר בעיקר בגלל עליות חדות בשערי מניות אחדות, שהיגן כיום אלה המובילות, כלומר סביבן מתנהל מסחר ער ביותר. לעומתן נדחקו שאר המניות לקרן זוית. מגמה זו אינה בריאה משום היקפו הצר של השוק הישראלי שאינו מאפשר גיוון רחב. כתוצאה מכך חלה ירידה בולטת בהיקף העסקות. סוגיה זו טעונה ברור קצר. כאשר שער מניה מסויימת 120, הרי שלרכישת 100 אלף ל"י ערך נקוב דרושה תמורה כספית של 120 אלף ל"י. אם שער אותה מניה עלה ל־240 הרי שבסכום של 120 אלף ל"י מחליפה ידיים כמות מניות שערכה הנקוב רק 50 אלף ל"י. מכאן שכאשר המחזור היומי הינו כיום 3 מיליון ל"י, הרי שלמעשה מתייחס סכום זה לכמות מניות קטנה בהרבה מזו שלפני שנה.

לכך יש להוסיף, כי היקף המחזורים היומיים ירד בשבוע האחרון, בהשוואה לתקופת הפעילות שלפני חודש או חודש וחצי, גם במונחים נומינליים (מיליוני ל"י):

יום	בבורסה	מחוץ לבורסה
א'	2.90	1.60
ב'	.240	1.75
ג'	2.35	0.60
ד'	3.15	1.45
ה'	2.80	

ירידה סביב מניות אוצר התיישבות היהודים

אוצר התיישבות היהודים היא חברת האם של בנק לאומי. לחברה שני סוגי מניות הרשומות בבורסה: על שם ולמוכ"ז.

עד לפני זמן קצר היה הפער בשערי שני סוגי המניות גדול למדי, לפעמים עד כדי 30 נקודות. רבים מקרב הקהל העדיפו את המניות למוכ"ז, בין השאר מתוך רצון לשמור על עילום שם. והנה לפני ימים אחדים הוצעו למכירה כמויות גדולות של מניות למוכ"ז ושערן ירד בהדרגה עד שנוצר בינן לבין המניות ע"ש פער של נקודות בודדות.

אתמול נמסר רשמית כי מניות החברה ע"ש יומרו למניות למוכ"ז בפער של 3 נקודות. כרגיל היתה ההודעה שנמסרה בבורסה לאקונית. אולם בועדה לניירות ערך של מרסד את היו אחדים שהקשו: מי היה הגורם שידע על השינוי הצפוי והספיק למכור מניותיו בעוד ששאר מחזיקי המניות למוכ"ז הוסיפו להחזיק בהן מחוסר מידע במועד? הועלתה גם הדרישה לחקור בדבר, אך איש אינו מתייחס ברצינות לאפשרות שיצא מזה משהו.

2.5 נק' פער בדיסקונט להשקעות

גם לחברת דיסקונט להשקעות מניות ע"ש ולמוכ"ז. מאתמול — הפער ביניהן הוא 2.5 נק'.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית

100 — 31.3.67

	2.11.72	1.11.72
מדד כללי	286.29	288.03
כספים וביטוח	227.91	227.36
מקרקעין	253.54	253.29
תעשייה ומסחר	435.49	435.32
חברות להשקעה	252.81	253.24
חברות נפט	233.63	232.03

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

2.11.72

מניות			
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	71	—1	71
אליאנס ב' (ש)	770	+15	775
אלקו 1 (ש)	118.5	—0.5	118.5
אלקו 2.5 (מ)	119		120
אלקטרה 1 (ש)	260	—7	
אלקטרה 5 (ש)	267		265
ארגמן (ש)	456	—8	465
ארגמן (מ)	465		460
ארגמן (ר"מ) (מ)	467	+1	
אתא ב' (ש)	178	+1.5	177.5
אתא ג' (ש)	178.5	+0.5	
אתא משנה (ש)	169.5	—0.5	
בית הרכב (מ)	79	—1	80
דובק ר"מ (מ)	355		355
קרור 1 (ש)	450		
קרור 10 (ש)	387		389
כבלים (מ)	180.5		180
סביב ר"מ (מ)	168	—1.5	168
ספנות (ש)	215		
בימקלים (ש)	62		63
ל—אפי ר"מ (מ)	93		93.5
מולר (ש)	225	—1	
נחושתן ר"מ (מ)	351		
טבע (ש)	980		
טבע (מ)	1045	+13	
פיניציה ר"מ (מ)	128	+0.5	127
מפעלי ניר (ש)	450		535
עסיס ב' (ש)	286.5	+2	
שמן ר"מ (מ)	126.5		
תעל ב' (מ)	345	+4	246
ע ר ד (ש)	125.5		
כספים וביטוח			
אוצר שלמון (מ)	179.5	+2.5	
א' ה' ה' (מ)	288		289
אוצר לתעשיה (מ)	479.5	—0.5	480
אי.די.בי. ר"ב (ש)	249.5		248
אי.די.בי. ב' (ש)	319	+3	
בנק אגוד (ש)	288	+3	
אפותקי (מ)	229	+2	229.5
אי' בריטי ר"מ (מ)	337		
אי' בריטי (מ)	334	+1	333
דיסקונט א' (ש)	533		535
בנק לחקלאות ר"מ (ש)	96		
בנק מזרחי (מ)	172		171
פועלים (מ)	300		300
פועלים ר"מ (מ)	322	+2	324
בנק כרמל (מ)	186	—1	
לאומי רגיל (ש)	345	+0.5	347.5
לאומי חדשות (ש)	341.5		344
פ' תעשיה 8% (ש)	84.5	—0.5	84
פ' משכי (מ)	247		
משכי שכי (מ)	196		196
כלל תעשיות (ש)	214	(+1.5)	213
מרכזית ב' (ש)	270		269
הסנה (מ)	214		213.5
ר'ק'מ'—1. (ש)	196.5		
ר'ק'מ'—10. (מ)	114.5	—1	115.5
ספנות (מ)	211		211
ספנות (ש)	205		205
סהר ב' (מ)	190		186
צ ו ר (מ)	162		160
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	189.5	—0.5	189
אפריקה 1 (ש)	311		
אפריקה 10 (ש)	267		269
הכ' הישוב (מ)	213.5		215
הכ' הישוב (מ)	215	+1.5	215.5
מטעי הדר (ש)	108	—1	
ישרס (ש)	162	—1	161
ב' ובנין (ש)	228		229
נכסים חדשות (ש)	222		223
מהדרין (ש)	176.5	+1	
פרי אור (ש)	164	+1	
אגב — ישי (מ)	127.5	+1	
נאות אביב (ש)	83.5		83.5
ריאלקו (ש)	146.5	—0.5	
רסקו ר"מ (ש)	113	+0.5	113.5
רסקו (ש)	86	+0.5	86

דלק ונפט			
דלק ג' (מ)	215.5		217.5
דלק (ש)	192		192.5
ירדן א' (ש)	88		
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	121	+1	
אלרן (מ)	240.5	+1	
פועלים (מ)	245.5	+5.5	251
יצוא (מ)	91	—0.5	92
פ ז (מ)	115		116
אמפא א' (ש)	147	+2	147
דסקונט (מ)	276		274
דיסקונט חדשות (ש)	261.5	—2.5	258
עז (ש)	205		
לאומי (ש)	238		239
סחר חוץ (ש)	116	—2	116
מזרחי ב' (מ)	129		128
פריון ב' (ש)	134	—5	132.5
כלל (ש)	217	—4	217.5
[illegible]			
נפטא (ש)	75		76
לפידות (מ)	159.5	+0.5	160
לפידות (ש)	193.5		
מניות בכורה			
אי.די.בי. (ש)	258	—1	257
אמישר (ש)	66.5	+1.5	
7% בנק משכי לשיכון (מ)	168.5		168.5
6.5% כור (ש)	193.5		
7% צים (מ)	246		
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אוניקו א' (מ)	80.5	+0.5	
8% אוניקו (מ)	99	—2.5	
7% פ' התעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ב' (ש)	165		
6% פ' תעשיה גג (ש)	101.5	+1.5	
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	101.5	+15	
גוית (ש)	70		

אגרות חוב	סגירה	שינוי
צמודות לדולר		
5% חוסא ים המלח (ש)	214.3	+0.2
5% אב"ח ים המלח (מ)	123	+0.6
6% חשמל חטיבה ב' (ש)	136.5	
וולפסון קלור מאיר 6.5% אב"ח (ש)	90.5	
הוליס 5	115.4	+0.3
הוליס 6	115.4	
הוליס 7	119.9	+0.4
הוליס 8	106	—0.7
הוליס 9	104	
הוליס 10	106	—0.2
הוליס 11	103.9	—0.1
הוליס 13	105.7	—1
הוליס 14	105.4	—0.2
הוליס 15	107.1	—0.4
הוליס 16	107.2	+0.4
הוליס 17	106.1	+0.1
הוליס 18	108.1	
הוליס 11 פריון	105.8	
צמודות למדד		
קרן ורבית		
מלוה במתון 1967		
סדרה י"ד	179.8	+0.3
סדרה ט"ו	178.9	
סדרה י"ט	178	+1.5
מלוה במתון 1968		
סדרה א'	160.3	
סדרה ה'	157.5	+0.5
סדרה כ"א	153.5	+0.2
מלוה במתון 1969		
סדרה א'	150	
סדרה ס'	144.9	
סדרה מ"א	143.5	
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6	159.5	+0.6
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	225.1	
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	206.5	
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 110.1	185.8	—0.3
מלוה קליטה 1966		
אינדקס 118.7	158	

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פידיון	מחיר שוק
צבר	261.1	248.8	248.8
ארז	145.2	138.4	138.4
איתן	123.79	—	120.77

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

סרב לדרוך על אדמת גרמניה חפציו נבדקו בתוך המטוס

(ע.). מר יוסף קלרמן, ראש עלית הנוער וחבר הנהלת הסוכנות, סרב בתוקף לדרוך על אדמת גרמניה. בשובו לארץ אור ליום ה' סיפר כלהלן, שהוא עמד לשוב מבריסל ביום ד' בטיסת אל על הרגילה, היוצאת ישירות ללוד. לפתע נמסר לו שהמטוס יעבור דרך מינכן כדי לאסוף נוסעים. מר קלרמן פנה מיד לנציגי אל־על ואמר שכף רגלו לא תדרוך על אדמת גרמניה.

עובדי החברה הסבירו לו, שהנוסעים אינם עוזבים את המטוס במינכן בשאריהם במקומותיהם, ורק נוסעים נוספים מצטרפים לטיסה. לזאת הסכים מר קלרמן, שהוא, אגב, גם חבר מועצת המנהלים של חברת אל־על.

כאשר הגיע המטוס למינכן, הודיע הקברניט שעל כל הנוסעים לרדת לצורך בדיקה בטחונית, מאחר שחסר נוסע אחד. מר קלרמן סרב בתוקף לרדת והמתין במקומו במשך כשעה וחצי.

מפקד משטרת מינכן נכנס למטוס וביקש ממר קלרמן באדיבות לרדת למטה לזהות את שתי המזוודות שלו מאחר שכל שאר הנוסעים כבר זיהו את מטעניהם. מר קלרמן השיב לו: „אדוני מפקד המשטרה, אני מקווה שלא תחשוב שתוכל לשכנע אותי שאצא ארד על אדמת גרמניה". הצעתי שיעלה את מזוודותי למטוס וברצון אזהה אותן. מפקד משטרת מינכן שהיה נבוך במקצת, הבין שאין כאן מקום להתווכח, ציווה על שניים משוטריו להביא את המזוודות אל מר קלרמן לצורכי זיהוי, ומיד לאחר מכן המריא המטוס בדרכו ללוד.

השר פלד קורא להרתם לקליטת עולי בוכרה

(ע.). שר הקליטה מר נתן פלד אמר, כי בחודשים האחרונים החלו לעלות יהודים מבוכרה והרפובליקות שבשכנותה, אשר לפי הערכה מצויים בהם 130 אלף יהודים. השר הביע תקוה, כי רובם ככולם יעלו לארץ, וקרא ליוצאי בוכרה להירתם לקליטתם הטובה.

שר הקליטה דיבר בכנס עולים ארצי שאורגן על־ידי ברית יוצאי בוכרה בישראל ביום ד' בשעה ב' בית הרופא בת"א. מר פלד אמר, כי העליה מבוכרה היתה ממניחי היסוד של הישוב החדש בארץ. בשנת 1892 הגיעה הקבוצה שלים גדולה אשר יסדה את שכונת הבוכרים בירושלים ומאז ועד מלחמת העולם השניה לא חלה כמעט הפסקה בזרם העליה משם, תוך סיכון עצמי רב ובדרכים לא דרכים.

עתה החל שלב חדש לגמרי בעליה מבוכרה ומחודש מאי עד סוף אוקטובר 1972 הגיעו 1,530 עולים מטשקנט, מסמרקנד, האוזבקיסטן, מטקג'יקיסטן ועוד. עולים אלה התיישבו בנתניה, בטבריה, בעפולה, באפקים, בירושלים ועוד.

השר ציין, כי בין היהודים המתגוררים באזור בוכרה מצויים אשכנזים רבים שהתיישבו שם לאחר מלחמת העולם השניה. הקהילות היהודיות שם שמרו על זיקה לאומית ודתית עמוקה ולא הפסיקו להפנות עיניהן לציון ולירושלים.

בהתייחסו לטענה, כי הממשלה מנציחה את הפער העדתי על־ידי כך שעולים מעדות המזרח נשלחים לעיירות הפיתוח ואילו עולים בעלי רמה מקצועית גבוהה — למרכז הארץ, אמר שר הקליטה, כי בכוונת הממשלה להפוך את אזורי הפיתוח לאזורי תרבות מפותחת, כיוון שמדינת ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה פרובינציות שוליות עם אזרחים החיים בהרגשה שהם ממדרגה שניה. כדוגמא טובה הביא השר את מגדל העמק, נצרת־עלית ועוד.

יו"ר ברית יוצאי בוכרה, עו"ד אמנון סלומי, קבל על הפער העדתי הנובע מהבדלי ההשכלה והחינוך המקצועי וקרא לממשלה לעשות יותר בשטח זה. כן דיבר עולה חדש מבוכרה מר יצחקוב.

ד"ר צבי זוסמן, מנהל מחלקת המחקר בבנק ישראל, נתמנה על־ידי שר־האוצר, מר פנחס ספיר, כחבר וסגן יו"ר הרשות לניירות ערך, עם פרישתו של מר י. מילוא מתפקיד זה.

שיחות התעופה עם ארה"ב – ביום ב'

מאת אדר קיסרי, סופר „הארץ" לענייני תעופה

שיחות בין ישראל לארה"ב בדבר הרחבת זכויות הטיס של חברת אל־על לנקודות נוספות בארה"ב (נוסף על ניו־יורק) יחלו ביום ב' הבא בוואשינגטון.

ישראל תתבע זכויות טיס נוספות לחברת אל־על

בשנים 1966, 1968 ו־1970 ביקשה ישראל מארה"ב להרחיב את זכויות הטיס שלה, אולם שיחות אלו נסתיימו ללא תוצאות, בגלל התנגדותן של כמה מחברות התעופה האמריקאיות. כיום נהנית אל־על מהזכות להנחית נוסעים רק עד ניו־יורק וממנה.

בתשובה על שאלת סופר „הארץ" אמר דובר אל־על: „ענין הענקת זכויות טיס נוספות מצד שלטונות התעופה האמריקאיים לאל־על, בערים אמריקאיות נוספות על ניו־יורק, הוא ענין של צדק ושוויון ומתן הזדמנות הוגנת לחברה הישראלית". הדובר הוסיף, כי 10 חברות תעופה אירופאיות מקשרות את ארה"ב וישראל — דרך אירופה — מכמה ערים חשובות בארה"ב נוסף על ניו־יורק.

הדובר אמר, כי תפוסת הנוסעים במטוסי אל־על בקו החוצה את האוקינוס האטלנטי היא הגבוהה ביותר בין כל חברות התעופה הטסות בקו זה.

גבתי מבטיח דיון עם אלמוגי על גיוס פועלים לקטיף

(לצ'ים). „בחודש נובמבר אנו חייבים לשלוח 3.5 מיליון מיכלים של הפרים האשכוליות לאירופה, בהתאם לחוזים שנחתמו בזמנו, ושערכם מגיע לכ־5 מיליוני דולרים. אם לא תיעשה פעולה מהירה לספק לנו פועלי קטיף, לא נוכל לעמוד בהתחייבויותינו" — מסרה משלחת פרדסנים ומנהלי חברות שוק בראשות מנכ"ל המועצה לשיווק פרי הדר, מר מ. מקלף בפגישתה אתמול עם שר החקלאות, מר חיים גבתי.

מר גבתי השיב לנציגים, כי הוא יפגש בדחיפות עם שר־העבודה ו־יתייעץ עמו כיצד למלא מלוא מכסת הפועלים הדרושה לקטיף. הוא ציין כי הממשלה לא תתיר בשלב זו הכנסת פועלים נוספים מן השטחים לעבודות בישראל.

דוד הורוביץ: השכר יעלה ב־20% התפוקה ב־9%

(ע). השנה יעלה השכר בארץ ב־20 אחוז לפחות בעוד שהתפוקה תעלה כ־9 אחוזים בלבד — אמר אתמול מר דוד הורוביץ יו"ר מועצת המנהלים של בנק ישראל, בהרצאתו בפני ועדי העובדים של הבנקים בבית מאשה בתל־אביב.

מר הורוביץ הוסיף, כי השנה גם נרשמה עליה גדולה בכוח הקניה של האוכלוסיה וקיים לחץ על המחירים. לדבריו אין אפשרות להטיל פיקוח על כל המצרכים והיצרנים עוברים לכן לייצור מוצרים שאין עליהם פיקוח. עוד ציין, כי העלאת השכר מהווה גורם אינפלציוני וקרא לריסון בתביעות השכר וההטבות.

בהמשך דבריו הצביע מר הורוביץ על כמה ליקויים. שמנעו התקדמות מהירה יותר לעצמאות כלכלית, בינהם, עלייה מהירה מדי של רמת החיים והצריכה האישית. כן אמר שהיו טעויות במדיניות הכלכלית.

הוא אמר, כי הקפאת השכר כיום אינה אפשרית לרגל התעסוקה המלאה במשק, וציין, כי הגורמים העיקריים להעלאת השכר הם קבוצות הפועלים החזקות, כמו עובדי הנמלים, חברות התחבורה, חברת החשמל ואחרים — „אלמנטים שיכר

אמנו וסבתנו האהובה

בלה וילנר ז"ל

אינגה

הלויה נערכה ביום חמישי 2.11.72

נא להמנע מביקורי תנחומים.

המשפחה המתאבלת

ראשון לציון, כ"ו בחשון תשל"ג

בצער רב הננו מודיעים על פטירת

ארנה ווסטריין ז"ל

הלויה תצא היום, יום ו', כ"ו בחשון תשל"ג, 3.11.72 מבי"ח „שיבא" (תל־השומר) בשעה 11.30 לבית העלמין בחולון

המשפחה

אנו מודיעים בצער על מות

עמרם גדנאור

(ד"ר הרמן גרדנאור)

הלויה היום, כ"ו חשון תשל"ג 3.11.72 בשעה 2.30 אחה"צ בגבעת ברנר.

משפחות:
ליכטנשטיין, מדיסון, ארה"ב
כצנשטיין, כפר סבא
גדנאור, ת"א

במלאת שנה לפטירת יקירנו

מאיר צימרמן ז"ל

תתקיים אזכרה

ביום ראשון כ"ח בחשון תשל"ג, 5.11.72

בבית הקברות החדש ברחובות

נפגשים ליד השער בשעה 3.30 אחה"צ

המשפחה

לנחמן ותקוה מאירי ומשפ'

תנחומינו הכנים עם פטירת האם

רחל מאירי ז"ל

זמירה וחיים פלד

למנהלנו

נחמן מאירי ומשפחתו

אתכם באבלכם עם פטירת האם — הסבתא היקרה

רחל מאירי ז"ל

ההנהלה ועובדי

"עץ הזית"

במלאות שנה לפטירת בננו יקירנו

יוסף חיים שק ז"ל

ביום חמישי, ג' בכסלו תשל"ג (9.11.72) בשעה 3.00 אחה"צ

בבית העלמין בנחלת־יצחק, בתל־אביב.

מתאספים ליד הכניסה.

חיים וויקי שקי

חברת ח. י. שקי ושות' בע"מ

במלאות שלש שנים

לפטירת ראש משפחתנו היקר

שלמה גולדשטיין ז"ל

נתייחד עם זכרו

ביום שני כ"ט חשון תשל"ג (6.11.72)

בשעה 16.00

בבית העלמין בנחלת־יצחק

המשפחה

לד"ר דן קדם

אתך באבלך במות עליך

האם

ההנהלה וחבר העובדים

המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק

למשפחות

דרשן, שטיינברג, ווינר ושמיר

בארץ ובחו"ל

השתתפותנו בצערכם במות

מרים דרשן ז"ל

בית סוגת

ההנהלה והעובדים

לחברנו **שטיינר חיים**

ובני משפחתו

תנחומים במות

אמך ז"ל

הנהלת קואופרטיב „דן"

החברים והעובדים

לחברנו **מולה יהודה**

ובני משפחתו

תנחומים במות

אמך ז"ל

הנהלת קואופרטיב „דן"

החברים והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירת

אמנו וסבתנו היקרה

הגב' הדי מנדלה

לבית הומל

אחרי מחלה ממושכת.

יוסי מנדלה,

רות והנן לבו ומשפחתם

חיפה 1.11.72

אנו מודים לכל הידידים והמכרים

שהשתתפו באבלנו במות יקירתנו

מריאנה ז"ל

משפחת אלחנן לוי

קרית טבעון

לקלרה ארנס והמשפחה

אתכם ביגונכם הכבד במות יקירכם

אברהם ארנס ז"ל

טרומאסבסט

ההנהלה והעובדים

למשפחת נוביצקי

משתתפים באבלכם על מות

פסח נוביצקי ז"ל

חב' הלפור בע"מ

הלר חיים — פורר משה

למשפחת זונדרמן

משתתפים אתכם בצערכם על מותו של

יחיאל זונדרמן ז"ל

סגן מנהל למסחר רכבת ישראל

הנהלת שרות בע"מ

הנהלת שרם בנגב בע"מ

לידידנו **מאיר בן־שלום**

השתתפותנו הכנה באבלך הכבד במות רעיתך

יהודית (דורה) ז"ל

„אמן" חברה לקבלנות בע"מ

„רובין" חברה קבלנית לבנין בע"מ

סופדים מרה את מותו של חברנו

פרופסור **אריה ברגר**

תנחומינו למשפחה

חברי המחלקה לביוכימיה

מכון ויצמן למדע

אוניברסיטת תל־אביב

אבלה על מותו של

פרופ' **אריה ברגר** ז"ל

מבכירי מדעני מכון ויצמן

ומשתתפים בצער המשפחה

אבלים המשמים על מות ידידנו היקר

פרופסור **אריה ברגר**

חברי המחלקה לפולימרים

מכון וייצמן למדע

מודיעים האבלים על מותו הפתאומי

של חברנו

פרופסור **אריה ברגר**

תנחומינו למשפחה

חברי המחלקה לביופיסיקה

מכון ויצמן למדע

הארץ

יום ששי, כ"ז בחשון תשל"ג
3 בנובמבר 1972

בתל-אביב: המערכת וההנהלה מאז"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מאז"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' המנויים מאז"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233, מס' מיקוד: 61000.
ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

המו"ל: הוצאת עתון "הארץ" בע"מ, דפוס "הארץ" מאז"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel.-P.O.B. 233, Tel. 623311

הצלחה לקו המעשי

במערכה המתמשכת על עתידה של מפלגת הפועלים המאוחדת, ניצחה קבוצתו של מר מאיר יערי באחד המבחנים לפני ועידת המפלגה. אחד הגופים המדיניים של מפ"ם העביר ברוב של שני שלישים החלטה בזכות קיום המערך עם מפלגת העבודה. הצלחה זו, שרבים יפרשוה כאות להחלטות מדיניות הצפויות בוועידה, מעידה על עדיפות כוחם של האנשים המעשיים במפ"ם. אלה המשיבים את התכלית שבהבטחת מקומות בכנסת ובממשלה יותר משהם משיבים את הטוהר האידאולוגי.

מעטים מחוץ לשמאל הקנאי לטוהר האמונה והמידות המעמדיות יצטערו על תהליך ההתברגנות העוברת על מפ"ם. תהליך זה קיבל תאוצה מאז כניסתה של מפ"ם למערך: מאז לא קל להבחין בין עמדותיה המעשיות לגבי נושאים סוציאליים ובין עמדות המפלגות האחרות השותפות במערך, ומכל מקום, כי שמחפש סמל לשמאל הפועלי, ימצאהו במר בן־אהרן, איש אחדות העבודה, ולא בין מנהיגי מפ"ם.

אך מה שטוב לזה, רע לזה. במפ"ם נשאר, ואולי גולה מחדש, אגף שמאלי בעל כוח בלתי מבוטל. המבקש עדות לכך, יגלה אותה בנקל באותו שליש, שהצביע למעשה בעד פירוק המערך. נימוקיו העיקריים של שליש זה הם: השותפות במערך מונעת מאבק סוציאלי מחודש, וכן גם מעליבה עקבית נגד מה שמכונה בחוגים אלה כמעשי כיבוש ישראליים. ואמנם נכון הוא שבהדרכתה של ההנהגה ההיסטורית נעשתה מפ"ם שותפת למה שהתרחש ביהודה, שומרון, רמת הגולן, עזה וסיני מאז 1967, ולא תמיד קל ליישב התרחשויות אלה עם האידאולוגיה של מפלגת שמאל סוציאליסטית.

תהיה אשר תהיה ההנהגה החדשה אשר תוכתר בוועידתה הקרובה של מפ"ם בחודש דצמבר, היא תצטרך לעמול קשה כדי להוסיף ולקיים את אחדותה של המפלגה. הפערים הפרגמאטיים בין אנשי המעשה התכליתיים ובין אנשי האמונה הסוציאליסטים לא נעשים צרים יותר. יתר על כן המפלגה תסבול מפרישתם של המנהיגים בעלי אוטוריטה אישית, וגם מהיעלמו של יעד היסטורי כמו בנייתו וביצורו של הקיבוץ. בעייתיות של מפ"ם לא נפתרה בהצבעה ביום ד': משבר המפלגה בעינו עומד.

סתימת עורקים בלוד

שר המסחר והתעשיה מר חיים בר־לב צירף את קריאתו לקריאתם של מכון היצוא, ארגוני יצרנים, הנהלות של מפעלים ועובדי מפעלים, אל המוכסים בלוד להימנע מצעדים שיפגעו ביצוא. גורמים אחרים פנו וחזרו ופנו אליהם, כדי שיימנעו מלעכב משלוחי יבוא ולהקשות על נוסעים. המוכסים לא התרשמו. הם היפנו את שר המסחר והתעשיה, כפי שעשו ביחס לכל הפונים האחרים, אל משרד האוצר ונציבות שרות המדינה.

גם משרד האוצר כנראה אינו מתרשם — לא מהנזקים לעסקים ומההכבדה על הנוסעים ולא מהעובדה ש־160 עובדי מכס במחסנים ו־100 מוכסים בבית הנתיבות נטלו את ניהול העניינים בידיהם: הם הקובעים באיזה קצב ייבדקו, ישוחררו סחורות יבוא ויצוא, הם המחליטים אם הנוסעים יהנו מיתרונות הסדר המסלול האדום הירוק או יסבלו מבדיקת מטענים מדוקדקת לפי הנוהל הישן.

האם החליט האוצר [illegible] להתמודד במבחן סבילות עם שובתי ההאטה, או שמא מוסברת עמדתו בעיקר בעובדה שלא הוא, [illegible] אלא גורמים אחרים (אגף המכס יפצה המגיע לו ממילא, אחרי השביתה). מכל מקום עובדה היא, שמאז נסע אחד מסגני מנכ"ל האוצר לחוץ־לארץ, חדל האוצר לטפל בשביתה ואם טיפל, הצליח לעשות זו בסודיות רבה.

יש בידי הממשלה אמצעים אפקטיביים — מינהליים, משמעתיים וחוקיים — כדי להחזיר את הסדר בלוד על כנו. אם סבור האוצר שתביעות המוכסים משוללות יסוד, הגיע הזמן שיפעיל אמצעים אלה. אם יש הצדקה כלשהי בתביעות, מזמן הגיע המועד למשא ומתן. בשלב זה הרושם הוא שהאוצר הולך בדרך הקלה ביותר מבחינתו: להשלים עם סתימת עורקים בלוד תוך התעלמות מהנזקים וההכבדות המתמידים הולכים מיום ליום.

פרס ישראל לוולגאריות

קשה למצוא חומר מאלף יותר בשביל מבקר התרבות הישראלית בשנה ה־25 לקיום המדינה מאשר המודעה של בנק דיסקונט לישראל שנדפסה לצערנו ב"הארץ" של אתמול. רואים שם ארבעה מן המאורות המזהירים ביותר של עם ישראל במאה השנים האחרונות שהודות לחזונם ולעמלם קיימים מדינת ישראל, התרבות העברית החדשה והמדע המודרני, כאשר הם יושבים כתלמידים צייתנים ליד שולחן ארוך ובמרכזם עומד ריקא מרון המנצח עליהם. הלה נראה כאבטיפוס של אותו סוג של מנהל ישראלי המשכיל תוך כדי שנים מעטות להוריד לטמיון כמה עשרות מיליונים של כסף ציבורי, לא בלי שיצאו לו מזה וילה בפרוור אלגנטי, שתי מכוניות ושאר סמלי המעמד היתירים בחברת השפע. במודעה שלפנינו הוא מזמין את האורח הישראלי להפקיד בידיו את חסכונותיו.

אך יתכן כי השחצן המצולם הוא גם הפירסומאי שהגה את רעיון המודעה הוולגארית. כאשר הודיעו לאיש זה אתמול ממחלקת המודעות של "הארץ" כי לא נהיה מוכנים לפרסם מודעה זאת פעם נוספת, הוא הביע את שביעות רצונו על ההלם שנגרם על ידה באומרו שככל שהרעש יהיה גדול יותר, הוא ישרת את מטרת המודעה בצורה מוצלחת יותר. ספק אם זאת גם דעתה של הנהלת בנק דיסקונט, אשר בדרך כלל אינה נמנית עם שוחרי הרעש.

אנו מצטערים כי המודעה הפוגעת פורסמה ב"הארץ". לא עלה על דעת מחלקת המודעות שיש צורך לבדוק גלופה של בנק דיסקונט לאפשרות של פגיעה בטעם הטוב. עצתנו לבנק היא לגנוז את המודעה ללא דיחוי.

סוף המירוץ לנשיאות

בעוד ארבעה ימים, ביום ג' בבוקר, ייפתחו ברחבי ארה"ב עשרות אלפי הקלפיות בהן יבחרו אזרחי אמריקה את הנשיא הבא לארבע שנים, את כל חברי בית הנבחרים לשנתיים וכשליש מחברי הסינט לשש שנים.

אפילו במטה של המועמד הדמוקרטי לנשיאות, ג'ורג' מקגאוורן, אין עוד הרבה תקוות כי יתרחש אותו נס שהיה דרוש כמעט מלכתחילה כדי להביס את מתחרהו, הנשיא ריצ'ארד ניכסון. סקרי דעת הקהל מראים אמנם על עליה של כ־6% בחודש אוקטובר בשיעור האומרים שבדעתם להצביע בעד מקגאוורן, אך הפער בינו לבין הנשיא ניכסון עדיין עולה על 25%.

יתכן שבשבוע הראשון של נובמבר יצטמצם הפער עוד באיזה אחוזים, כאשר חלק מהדמוקרטים המסורתיים שהתכוונו השנה להצביע בעד ניכסון יחליטו (כפי שקורה לעתים במצב כזה) להעדיף את נאמנותם למפלגתם על ספקותיהם והסתייגויותיהם כלפי מקגאוורן. לוא היה נחתם הסכם הפסקת־האש היה ניכסון זוכה לניצחון כמעט ללא תקדים, אומרים המומחים האמריקאים. אך גם במצב הנוכחי, כאשר החתימה עדיין ממתינה להסכם על כמה פרטים נוספים, נראה כי יהיה למועמד הרפובליקאי רוב מוחץ.

כיום יש בשני בתי המחוקקים רוב ניכר לדמוקראטים, דבר אשר מקשה על נשיא מהמפלגה המתחרה להעביר את החקיקה שהוא מעוניין בה. לכן ניסה ניכסון לנצל את השפעתו ויוקרתו כדי להביא לבחירת קונגרס רפובליקני, אך ספק רב אם הדבר יעלה בידו, אפילו באחד משני הבתים. הבוחר האמריקאי נוטה, עתה, יותר מאי־פעם בעבר, לנהוג בשיטת "פיצול ההצבעה", במקום להצביע בעד מועמד אותה מפלגה לכל המשרות.

אדישות לטירור באירופה

הקלות שבה נחטף מטוס חברת לופטהנזה שאמצעי הבטחון שלה מעולים מעורר את הרושם כאילו הדבר תוכנן על־ידי הממשלות

מאת זאב שיף

השחרור הבהול המאורגן כביכול של שלשת המחבלים הערבים מרוצחי מינכן, מלמד עד כמה מוכנות מדינות אירופה להתמודד עם הטרור הערבי ועד היכן מגיעה האחריות שהן נוטלות על עצמן בנושא זה. בישראל נדהמו משחרורם של שלשת רוצחי מינכן, כאילו היה זה מקרה ראשון מסוגו. אולם למעשה שחרורם של המרצחים הערבים היא חוליה אחת בשרשרת ואין הגרמנים שונים בעניין זה ממדינות ארופיות אחרות. להיפך: הגרמנים עשו אולי יותר מהאחרים, נגד הטרור הערבי.

ההולנדים עצרו לפני כשבוע פלשתינאי, שנשא דרכון דיפלומטי אלג'ירי, כשבאמתחתו מטמונת נשק. לא חלפו אלא ארבע שעות מאז נעצר וכבר הרשו לו להמשיך בדרכו. הדבר היחיד שעשו ההולנדים היה החרמת הנשק ומטמונת הנפץ ופירסום הדבר. האנגלים לא נהגו אחרת כאשר קבלו לידיהם (כדי ידי אנשי הבטחון של אל־על) את ליילה חאלד, שנתפשה בעת נסיון לחטוף מטוס אל־על. אחרי בילוי של מספר לילות באנגליה הוחזרה אחר כבוד ללבנון. כך אירע בכל מקום בו נעצרו מחבלים ערבים, כולל אלה שהיו מעורבים במעשי רצח. כאשר נחטף מטוס אולימפיק, שוחררו היוונים את רוצחיהם של הישראלי ג'ורדן ושל ילד יווני, ובשוויץ שוחררו רוצחיו של הטייס הישראלי פרס. הגרמנים עצמם קבעו את התקדים קודם לכן כאשר שחררו את שלישיית המחבלים שהרגו נוסע ישראלי בנמל התעופה במינכן ופצעו את השחקנית חנה מרון.

מדי פעם אנו מודיעים מחדש כאשר השיטה חוזרת על עצמה, כאילו לא היו דברים מעולם. עתה זו רק שאלה של זמן עד שייחטף מטוס אליטליה לשם שחרור שני הערבים שמסרו לתיירות האנגליות את הפיצוץ הממולכד. רומא תשמח ללא ספק להיפטר משני הערבים.

במקרה האיטלקי בולטת יותר ההתנכרות הממשלתית כלפינו. שיתוף הפעולה עמם נגד הטרור הערבי רחוק מלהשביע רצון. אגב, בחקירתם החזו שני הערבים כי מסרו את הפיצוץ לשתי הצעירות האנגליות, אך לטענתם לא ידעו כי היה ממולכד ולדבריהם קבלוהו במתנה מערבי שאינו מוכר להם...

נכונות בערבון מוגבל

אירופה המערבית אינה מוכנה לעשות את מלחמתה של ישראל, ומי שיש לו בענין זה ציפיות מופרזות יתאכזב מרה. המדינות מוכנות להילחם בטרור בכלל, אך כאשר מדובר בטרור הערבי זו נכונות של בערבון מוגבל. הממשלות אינן תומכות בטרור הערבי, אך אחדות מהן תומכות למעשה בעקיפין בשרשיו של הטרור.

לתמיכה עקיפה זו יש קשת של התבטאויות. החל מהנכונות לשחרר כל רוצח ומחבל ערבי, דרך נכונות לגלות הבנה לתביעות הפלשתינאיות כלפי ישראל, וכלה בכינוי שניתן לרוצחי מינכן (תמימים: הדספראדוס (המיואשים) הפלשתינאים.

אם רבות מן הממשלות כך, הרי שחוגי השמאל מרחיקים לכת יותר. חלפו פחות מחודשים מאז טבח מינכן וכבר נמצאים חוגים המוכנים להצדיק את רצח בני הנבחרת הישראלית. החל מארגון סטודנטים אנגלי (תנועת הסטודנטים האוניברסיטאית) שהפיץ כרוז נגד אלה "המשביעים יללה על הריגת כמה אתלטים יהודים", וכלה באותו עורך גרמני (באהלר) מקבוצת באדר־מיינהוף, שבעת משפטו בברלין השמיע קריאת הידד "לפרטיזנים שביצעו את פעולת מינכן".

מבחינתם של המשטרות ושרותי הבטחון האירופיים נתונים קודם כל למניעת צרות ובעיות בתחומי ארצותיהם. הטרור הערבי מטריד אותם כנושא העלול ללבות קיצונים מקומיים שיבקשו לחקות במעשי הטרור את המחבלים הערבים. שיתוף הפעולה עם ישראל נגד הטרור הערבי הוא בהכרח חלקי, מאחר שזהות האינטרסים היא רק לאורך קטע קצר. במקביל לכך מוסרים שרותי הבטחון האירופיים גם מפני אפשרות שישראל, או קבוצות יהודיות, יפתחו בפעולות של טרור־נגדי. יש להניח, כי במקביל לעיקוביהם אחרי הערבים נתונים הם בחשדנות גם את הישראלים.

כגבנון שיש להיפטר ממנו

מן השיחה הראשונה שניהלתי בגרמניה בעניני הטרור חשתי במעמסה הכבדה שמהווים שלושת רוצחי מינכן בשביל השלטונות הגרמניים. השלטונות הפדראליים וממשלת באווריה גילו נכונות לשיתוף פעולה עם ישראל (במסיבת העתונאים שערכו שלושת הרוצחים בטריפולי שבלוב אחרי שחרורם, אמרו כולם כי נחקרו גם על־ידי ישראלי דובר ערבית), אך זה לא מנע בעדם מלראות את כל הפרשה כגבנון מסריח שיש להיפטר ממנו בהזדמנות הראשונה. אגב, בחקירותיהם בגרמניה לא השיגו החוקרים מידע רב. אף שאין הסכם הסגרה בין ישראל לגרמניה המערבית, יש להניח כי ממשלת בון היתה מוצאת דרך להסגיר לידינו את השלשה בתנאי שנבטיח, כי לא יוצאו להורג. אחרי הטבח במינכן היה דבר זה אפשרי וספק אם דעת הקהל בגרמניה היתה מתקוממת על כך. פה ושם נשמעו רמזים גרמנים בצורת שאלות, בענין בקשה ישראלית להסגרה. משנתברר לבון, כי ממשלת ישראל החליטה ברוב קולות שלא לתבוע את הסגרת השלשה, נכנסה הפרשה לשלב אחר. הגרמנים הבהירו לי, כי אין להם כל ספק שבמוקדם או במאוחר יופעל נגדם לחץ סחיטה לשחרור השלשה, אם באמצעות תפישת בני־ערובה גרמניים או בחטיפת מטוס. כל ישראלי שהתעניין בנושא שמע בבהלה, כי אין כל ספק בכך שבמקרה כזה ישוחררו השלשה.

אין זה נבון שחברת לופטהנזה התעלמה מאמצעי זהירות ובטיחות. להיפך. האבטחה היתה טובה, יותר מכל חברה אחרת, פרט לאל־על. דווקא משום כך מעוררת חטיפת המטוס בקו דמשק־ביירות־גרמניה רושם מוזר. אף שאין בידי הוכחות לכך נראית חטיפה זו מאורגנת מדי, כאילו הכל תואם מראש בדרגי הצמרת. אף שאמצעי הזהירות בתוך מטוסי לופטהאנזה נחשבים כטובים יחסית, הצליחו שני חוטפים להשתלט בקלות על המטוס. להיכן נעלם לפתע איש הבטחון המצורף לטיסות למדינות היעד? בכל מקום שומרים, כולל בטיסות היוצאות מתל־אביב, ודווקא בדמשק ובביירות מקילים ראש?! עוד המטוס בדרכו וכבר נאספו שלשת הרוצחים מבתי הכלא שלהם. המחבלים לא נאלצו לנהל משא־ומתן של ממש וכבר נענו בחיוב. ממשלת גרמניה טוענת, כי בכך הצילה את נוסעי המטוס, אך במטוס הגרמני היו מרבית הנוסעים ערבים שעלו בביירות.

הגרמנים נשמו לרווחה

עם שחרור שלשת רוצחי מינכן נשמו לרווחה. לא יהיה עליהם להתעסק במשפטים מסובכים, להחזיק את השלשה בכלא, להסתבך במחאות ערביות ואחרות ולצפות ללא סוף לחטיפה. עכשיו אפשר יהיה להקל באמצעי הבטחון שלו. מליוני מרקים מדי יום.

אך טועים הגרמנים אם הם סבורים, כי בכך השיגו שטר־אחריות מהערבים. שחרור המחבלים שפגעו בנוסעי אל־על בנמל התעופה במינכן בספטמבר 1970, לא שינה דבר לארגוני המחבלים. היה זה רק צעד עבורם. עתה נמצאות השלוחות של ארגוני המחבלים בגרמניה במחתרת. הם נכנסו לתקופת רגיעה זמנית לאחר שפוזרו את ארגוני הפלשתינאים. חלק מן המנהיגים נמלטו למדינות אחרות. אחרים ירדו למחתרת עד עבור זעם. אחד מהם נמלט למשרדי הליגה הערבית בבון, אך המשטרה אינה נכנסת לעצרו.

משרדי הליגה צמודים לחצר האחורית של בית שגריר ישראל בבון אלישיב בן־חורין, ומשם אפשר לראות את משמר השוטרים הממתין, כנראה, לכך שהמנהיג הפלשתינאי אולי יצא ממשרדי הליגה. לא תחלוף תקופה ארוכה ושוב יתעוררו תאי המחבלים בגרמניה.

גם אחרי שחרור שלשת הרוצחים נראית לי גרמניה כאחת המדינות היחידות שהיתה מוכנה לנקוט בפעולות דרסטיות נגד חשודים ערביים (גירוש של יותר מ־1900 איש, הוצאת שני ארגונים פלשתינאיים מחוץ לחוק, שיתוף פעולה). מדינות אחרות, כמו אנגליה ודנמרק, דוחו פניות ישראליות להטיל חובת הצטיידות בוויזות על הערבים, כל עוד קיים טרור ערבי. שוויץ שעשתה זאת אחרי תקרית קלוטן ב־1969, חזרה בה לאיטה ומקילה בהגבלות. אחרות מסרבות בתוקף להתיר לישראלים לשאת נשק בתחומיהן.

אירופה של 1972 מהווה כר נפלא לפעולות טרור. מרבית המשטרות קטנות וחלשות. שרותי הבטחון אינם מצטיינים ולעיתים אינם אהודים על האוכלוסיה. נוסף לכך אין הם בנויים לפעול נגד טרור ערבי, ומתקשים ביותר להחדיר סוכנים למושבות הערביות באירופה. האינטרפול, שמקום מושבו בפאריס, אינו מסוגל גם הוא לתרום תרומה של ממש — פרט לרישום ולהפצת ידיעות — למלחמה בטרור הערבי. התנועה בגבולי אירופה ובגבולותיה קלה יותר משהיתה אי־פעם. בנמלי התעופה בודקים את הדרכונים או תעודות הזיהוי, אך במרבית הדרכים, כאשר נעים במכונית, אין בדרך כלל בדיקה של ממש. לרוב מבקשים רק תעודת ביטוח למכונית. טרוריסטים המבקשים לפעול באירופה מוצאים שם תנאים קלים ביותר. למזלנו, כמו תמיד, אין הערבים מאורגנים כראוי ואין הם מצטיינים במיוחד גם בתחום הלחימה הצעירה הטרור.

תעלולי קיסינג'ר

מאת אליהו סלפטר

[illegible] של ארגוני הטרור בשטחים המוחזקים, המפחיד אותנו רואי השחורות למיניהם שאזורנו ייהפך, תוך זמן קצר, לוייטנאם של המזרח התיכון. עתה מתחילים להפחיד אותנו (לעתים אלה אותם נביאי השחורות) שקץ המלחמה בוייטנאם יגדיל את הסכנה לישראל — או מהרפתקנות סובייטית מוגברת או, לחילופין, מלחץ אמריקאי מוגבר למען ויתורים מצידנו.

העתקה כללית של מצב מדיני וצבאי מקצה אחד של העולם והוצאת מסקנות לגבי קצה שני, משקלה אינו גדול יותר אם מאיימים בשלום כפייה מאשר אם מאיימים במלחמה כפייה. לקחים ממה שמתרחש בוייטנאם עם התקרב שם ההסדר ובין מה שעלולות לעשות המעצמות במזרח התיכון אפשר להסיק רק על סמך בדיקה והשוואה של מרכיבי שני המצבים, ולא על סמך השוואת שתי התמונות בכללותן.

✱

משלושת דברים, לפחות, חוששים אלה הסבורים כי אחרי וייטנאם בא תורו של המזרח התיכון:

✱ "כשהממשל האמריקאי לא יצטרך להתעסק עם וייטנאם יתפנה לטפל במזרח התיכון".

המשתמע מכך הוא כאילו כל מה שדרוש להשגת הסדר באזורנו הוא שיהיה קצת זמן לאדונים ניכסון וקיסינג'ר להקדיש לסבך המזרח התיכוני. האמת, כמובן, רחוקה מאד מזה, כפי שיכולים להעיד נסיונותיהם של אייזנהאואר, קנדי וג'ונסון. אך גם שיחותיו של מר קיסינג'ר לא צנחו מהשמים הכחולים: קדמה להן עבודת גישוש והבנה ממושכת של דיפלומטים שהביאה לפחות לאיתור גבולות ההסכם האפשרי בתוך מכלול של חוסר־הסכמה. הדיפלומטים שיכלו להכין בסיס לסיפול דומה באזורנו ע"י היה ניכסון וקיסינג'ר היו פנויים לכך, גם כאשר עמיתיהם חיפשו יסודות להסדר בוייטנאם. אם הם לא מצאו בסיס כזה — לא נבע הדבר מהתעסקות יתרה בוייטנאם.

✱ "אחרי ההסדר בוייטנאם ישאר המזרח התיכון המוקד היחידי של סכנת עימות בין מעצמות העל".

ללמדך: כמו כל עקרת בית טובה, ישתדלו היה ניכסון וברז'נייב לנקות גם את חדר הילדים המזרח־תיכוני, לאחר שעשו כבר סדר לפחות בכל יתר חדרי הבית. ואם לא יסכימו הילדים — יכריחו אותם. כלומר: עתה מגיע תורו של הסדר כפוי.

אך הסדר כפוי אינו נעשה בבקשה צנועה, אף לא בהרמת קול בלבד. זה מחייב אפילו את הגדולות שבמעצמות לנקוט שורה של צעדים מרחיקי־לכת נגד מי שעליו רוצים לכפות את ההסדר. בלי להיכנס לשאלת משקלה של דעת הקהל בארה"ב כמגביל את יכולת הלחץ האמריקאית עלינו, יש להניח שמעצמה ניגשת להפעלת לחץ רציני (אשר תוצאותיו לא בהכרח ידועות מראש) רק אם היא רואה בכך צורך חיוני מבחינת אינטרסים שלה. אך ההסדר בוייטנאם — דווקא [illegible] הבינלאומיות ומקטין בזה את הסכנה שקונפליקט במזרח התיכון [illegible] (יציאת הכוחות הסובייטיים ממצרים הרחיקה גם את הנפץ מאפשרות עימות סובייטי־אמריקאי מקומי).

✱ "משיצאה מוייטנאם תוך הרגשת ברוך שפטרנו, תרצה כעת ארה"ב עוד פחות להסתבך שוב במלחמה במקום אחר בעולם".

מסקנה אחרת: עשויה להיות ארה"ב יותר אדישה במקרה של מערבות סובייטית נגד ישראל מאשר קודם.

טיעון זה, כמובן, סותר טיעון קודם (ולא בלתי הגיוני) לפיו כל עוד תקועה אמריקה בוייטנאם תהסס להסתבך במצב שיחייב אותה להפריש כוחות לעימות אפשרי בזירה אחרת. אך הטיעון החדש — כמו הטיעון הקודם — מבוסס בעצם לא על מה שוואשינגטון תעשה או לא תעשה אלא על הערכת מוסקבה לגבי התגובה האמריקאית. ובוודאי אין סיבה לרוסים לחשוב שנשיא אמריקאי יעשה פחות למען ישראל כשהוא משוחרר מנטל וייטנאם משהיה מוכן לעשות כאשר אבן־ריחיים זאת היתה תלויה על צווארו.

✱

בחינת הצדדים השונים של ההסדר הצפוי בוייטנאם ושל המצב הקיים במזה"ת מובילה למסקנה שההשוואה היא לטובת ישראל:

✱ ההסדר הושג, בסופו של דבר, במשא ומתן ישיר בין הצדדים הלוחמים העיקריים כלומר בין ארה"ב וצפון וייטנאם. במושגים מזרח תיכוניים פירוש הדבר בדיוק ההיפך מהסכם בין מעצמות העל, מעל ראשה של ישראל. משא ומתן מועיל באזורנו חייב להתנהל בין ישראל ומצרים ויכולת ארה"ב להפעיל השפעה כלפי ישראל דומה לזו שיכולה מוסקבה להפעיל כלפי האנוי. עד כמה שידוע היתה זאת השפעה לא מבוטלת, אך גם לא מכרעת בדרך להסדר.

✱ מבחינת ההשפעה של הגורם להסדר עמדה סייגון במקום שלישי אחרי ארה"ב וצפון־וייטנאם, מפני שזה היה משקלה היחסי על התוצאות הצבאיות. ואילו באזורנו, במקום השלישי אחרי ישראל ומצרים עומדת בריה"מ, בזכות היותה הספק הבלעדי של כל הציוד למצרים. ומכיון ש"תנועת השיחרור" — הוייטנאמית או הפלשתינאית — משמעותה בעיקר פוליטית ותעמולתית, אך אין היא שותף חשוב למשא ומתן של ההסדר.

✱ ההסדר בוייטנאם משקף את יחסי הכוחות בין הלוחמים בשטח: האמריקאים לא יכלו להדביר את הקומוניסטים ורצו להסתלק מהשטח; הקומוניסטים לא יכלו לנצח את האמריקאים (והדרום וייטנאמים) — אך הם לא רצו להסתלק מהשטח. באזורנו המצב הפוך: ישראל אינה רוצה להסתלק מהשטח — וגם עוצמתה עולה על זו של יריביה.

✱ בוייטנאם — לאמריקאים הפרטנר החלש יותר יחסית, לכן הם מתייצבים מול הקומוניסטים עם קלפים שהם בחלקם חלשים; ואילו במזרח התיכון יש לישראל, החזקה יותר, גם תומך שהוא חזק יותר מן התומך של הצד שכנגד.

✱ בריה"מ לא הפכה גורם מכריע במלחמת וייטנאם ובעימות הישראלי־ערבי מפני שלא רצתה להסתכן בעימות ישיר עם ארצות הברית. ההכרעה על כך נפלה במוסקבה שנים רבות לפני שהחלו להתגלות ממדי המשבר הכלכלי הסובייטי ומידת תלותה של בריה"מ בעזרה אמריקאית.

מאז באה הרחקת היועצים ממצרים וכשלון היבולים בבריה"מ — והחלצות ארה"ב מסבך וייטנאם. הלקח לגבי המזרח התיכון נראה איפוא ברור למדי: לבריה"מ עמדה יותר חלשה, לארה"ב עמדה יותר חזקה מאשר לפני שנה או שנתיים.

בסופו של דבר — זה עשוי להיות השינוי המכריע.

על השטחים, השלום והביטחון

מאת פרופ' ישעיהו ליבוביץ

יש לדון בבעיות השטחים רק מבחינת אופי המדינה בעתיד

שלושת האלמנטים שנכללו בכותרת מאמר זה משמשים בערבוביה בוויכוחים המדיניים בקרבנו: לאמיתו של דבר יש להפריד ביניהם הפרדה ברורה. בעיית ההחזקה בשטחים או ההסתלקות מהם אינה קשורה קשר ישיר בבעיות השלום והבטחון. על סמך המציאות המדינית הבינלאומית היום יש לחשוש שאין סיכוי לשלום יהודי־ערבי בעתיד הנראה לעין, וזאת ללא קשר לשטחים: ההיסטוריה של 25 השנים האחרונות יצרה מצב שבו לא ניתן עוד להגיע לשלום מוסכם בין שני הצדדים.

לא כאן המקום לדון בשאלת האחריות להתהוות מצב זה, בכל היקפה של בעיה היסטורית זו. אולם אסור שנתעלם מחלקנו בה בתקופה שקדמה למלחמת ששת הימים; די בהצבעה על ההשתמטות מתשלום פיצויים לפליטים ועל מיבצע 1956. לאחר 1967 המצב של לא־מלחמה־ולא־שלום מקויים ע"י תכסיסיהן של ארה"ב וברה"מ, בין אם אלה נובעים מהסכם שבשתיקה ביניהן, בין אם הם משקפים את הניגודים ביניהן. רק בזכות לחצם של תכסיסים אלה אין המצב חוזר ומתגלגל למלחמה בפועל, או אף לשורה של מלחמות שעשויות להתרחש ולהתחדש בזו אחר זו.

אין אנו יודעים כמה זמן יימשך המצב הזה של מלחמה־בכוח (מלחמה פוטנציאלית) ובמה הוא יסתיים: אם ע"י הסכמה בין ארה"ב וברה"מ לכפות על שני הצדדים "שלום" לפי תנאים שהן תקבענה אותם, או ע"י החלשת התערבותן בעניני המזרח התיכון, או בהפסקת התערבות זו — שבעקבותיה עשויה לפרוץ מיד המלחמה או שורת המלחמות.

מצב זה של לא־מלחמה־ולא־שלום העולם הערבי יכול לעמוד בו זמן בלתי־מוגבל. עלינו הוא מטיל משא־מסה איומה של מתח צבאי, כלכלי, מדיני, רוחני ונפשי, לרעת כל היסודות של קיום חברתי ותרבותי תקין. אם אין סיכוי לשלום — ממילא אין "בטחון". אם אין גבולות מוסכמים — אין גבולות בטוחים.

אשליית הקו המבוצר

הרעיון שקווים מבוצרים, הנוחים מבחינת שיקולי הטאופוגרפיה הצבאית, מקנים בטחון — מופרך ע"י ההיסטוריה מימי החומה הסינית והלימס הרומאי ועד לימינו. אף ההדיוט הצבאי מבין ש"קו־שאינו־ניתן־להבקעה" הוא אשליה נואלת ומסוכנת ביותר: אין מצב טכני שאינו ניתן להתגבר עליו בכוח טכני, ואין קו־הגנה מוגן אלא במידת הכוח והכושר של הלוחמים, והללו נקבעים לא ע"י גורמים צבאיים בלבד, אלא — וזאת במידה מכרעת — ע"י המציאות החברתית, הכלכלית והמדינית כולה. והוא־הדין בהחזקת שטחים שישמשו מגן לשטחים אחרים. צא וראה מה היה ערכם של "קו־מאז'ינו" ושל "קו־סטאלין" ושל "החומה האטלנטית" ודומיהם; ולעומת זה כיצד לא מנעה האבסורדיות הצבאית של קו ה־6 ביוני את נצחוננו המוחלט.

אין ההחזקה בשטחים או ב"קווים" מקנה "בטחון" כלל, ואין לנו "בטחון" היום — בעמידתנו על התעלה, על הירדן ועל רמת־הגולן — יותר מבשנות עמידתנו על "הקו הירוק"; אדרבא, באותן שנים לא נאלצנו להקדיש לבטחון יותר מ־20% של תקציב המדינה, ואילו היום בולע הבטחון חלק גדול בהרבה ומחייב אותנו לגזור על עצמנו צימצום הפעילות הסוציאלית, החינוכית והתרבותית. אנו נידונים להתקיים תקופה ארוכה — אם יהיה לנו כוח לזה, וכל זמן שיהיה לנו כוח לזה — בלי שלום, במצב של סכנת־מלחמה מתמדת, ז.א. ללא "בטחון". לפיכך השאלה המכרעת היא: איך נחיה בתקופה ההיא, ומה תהיה דמותה של מדינת ישראל ושל העם בתקופה ההיא?

"הטובים לש.ב."

הכללת מליון וחצי ערבים בתחום השלטון היהודי פירושה עירעור מהותה האנושית והיהודית של המדינה והרס המבנה החברתי־סוציאלי שהקימונו בה, ניתוקה של המדינה מן העם היהודי בעולם ומהמשכה של ההיסטוריה ושל המסורת היהודית, חורבן העם היהודי והשחתת האדם בישראל.

ב"א"י השלמה", שבה יהיו מלכתחילה 1½ מליון ערבים, לא יהיה פועל־יהודי ולא חקלאי יהודי. הערבים יהיו העם העובד, ואנחנו נהפך לעם של מנהלים, מפקחים, פקידים ושוטרים, ובעיקר — שוטרי־חרש. המדינה ההיא תהיה בהכרח מדינת־משטרה, והמוסד המרכזי בה יהיה הש.ב. אם לפני שנים אחדות רווחה הסיסמה: "הטובים לטיס!" — יאמר בעתיד: "הטובים לש.ב.!"

דבר זה ישפיע בהכרח על כל האווירה הרוחנית והמוסרית במדינה ובחברה, הוא ירעיל את החינוך, יחניק את המחשבה החפשית ואת מופע הביקורת — וכל זה בסקטור היהודי של המדינה; ואילו בסקטור הערבי של המדינה יוקמו מטעם השלטון הישראלי מחנות ריכוז ועצי תליה. זו תהיה מדינה שאינה ראויה להתקיים ולא כדאי לקיימה.

השחיתות תהיה איומה. הערבים המשועבדים ישתדלו לשחד את פקידי השלטון הישראלי כדי להשיג רשיונות, זכויות, היתרי־נסיעה וכו', וגם אנחנו נעסוק בשיחוד מנהיגים ערבים כדי לקנות לנו קוויזלינגים שיהיו נאמנים לשלטוננו.

מה, למשל, יקרה בכנסת, אפילו אם רק רבע הבוחרים יהיו ערבים? שום מפלגה יהודית לא תוסיף לעסוק בעניינים היהודיים הכלולים בפרוגרמה שלה, אלא דאגתה של כל מפלגה תהיה לקנות את הבוחרים הערבים, שקולותיהם יבטיחו את שלטונה של מפלגה זו. והממשלה תצטרך תמיד לשחד את חברי הכנסת הערבים כדי לזכות באמונם. ואם נמנע מן הערבים את זכות הבחירה, הופכת מדינת ישראל למנגנון כיבושי־קולוניאליסטי, עם כל מה שמתחייב מזה לגבי דמותם האנושית והתרבותית של העם והחברה.

מדינה לוואנטינית

כל דאגותיהן של המדינה ושל ממשלתה יהיו מכוונות לבעיה אחת בלבד: כיצד לקיים את המבנה השלטוני הזה על יהודים וערבים יחד, וכיצד להסדיר את היחסים בין שני חלקי האוכלוסיה. בעיה זו תהיה ספציפית למדינת ישראל, ללא קשר לבעיות העם היהודי בכללותו ולבעיות היהדות בקרב העם היהודי. לפיכך אף יינתק הקשר הנפשי בין המדינה ובין העם היהודי בעולם כולו, ולמדינה תאבד תודעת היותה מדינה יהודית. היא תהיה מדינה לוואנטינית, בדומה ללבנון, שכולה אינה אלא מנגנון שלטוני־מנהלי, ללא כל תוכן רוחני ותרבותי מסויים. ליהודים בגולה, שעדיין יש להם תודעה יהודית, לא יהיה כל ענין במדינה ההיא, ולכן יאפס גם כל סיכוי לעליה מן הגולה מקרב החוגים (המצומצמים גם בלאו הכי) שענין העם היהודי והיהדות עדיין קרוב ללבם.

יש לשלול בכל תוקף את ההנמקה הפסוודו־דתית לכיבוש השטחים המיושבים מאות־אלפי ערבים. הניסוחים של הגשמת יעדים משיחיים (שמשמעותם במסגרת המציאות הקיימת אינה אלא שבתאית) משמשים חיפוי ללאומנות חילונית. האינטרס הדתי, במסגרת המציאות הקיימת, אינו אלא השמירה על אופיה היהודי של מדינת ישראל ועל קשריה עם העם היהודי.

שני היסודות האלה ייהרסו ע"י הפיכת המדינה למנגנון שלטוני על יהודים וערבים יחד. למותר לציין שההסתמכות על משמעותם הדתית של "מקומות קודשים" אינה אלא שקר וצביעות בפיה של חברה חילונית, שלגביה אין במקומות הללו אלא משמעות של סמלים לאומיים.

הבעיה הדמוגראפית

על כל אלה נוספת הבעיה הדמוגראפית: ל־1½ מיליון הערבים, החיים חיים אנושיים טבעיים, יש ריבוי טבעי שנתי של 40—50,000 נפש. היישוב היהודי, שבו התערערו היסודות הנפשיים האנושיים־דתיים, מגביל את הילודה, ויש לו כ־40,000 הפלות לשנה. מסתבר, שאם תקום "א"י השלמה", שבה יהיו כבר מלכתחילה כ־40% ערבים, היא תיהפך תוך תקופה קצרה ביותר למדינה בעלת רוב ערבי. השלטון היהודי לא יוסיף להתקיים אלא אם יהפוך את המשטר במדינה למשטר דומה לזה של שלטון הלבנים על השחורים ברודזיה. אולם כל החששות שהובעו לעיל קיימים ועומדים גם אם יקויים רוב יהודי בארץ (הודות לעליה בקנה־מידה שאינו צפוי היום).

לפיכך אין לנו ברירה אלא להסתלק מן השטחים בעלי האוכלוסיה הערבית הגדולה, שאין ביכולתנו להפכם לאזורים יהודיים. מאחר שאין סיכוי לשלום בעתיד הקרוב, עלינו להתבצר במדינתנו היהודית ולהחזיק בה מעמד ולהוסיף לחיות חיים שיש בהם ערך אנושי ויהודי.

אין בטחוננו תלוי בגבולות מסוימים. קיומנו מובטח מבחינה צבאית — גם בגבולות לא־נוחים במובן האסטרטגי — כל זמן שיוסיפו לפעול שני גורמים:

✱ יכולתנו לקיים צבא מודרני, בעוד שהמדינות הערביות — בגלל נחשלותן החברתית והתרבותית — עדיין אינן מסוגלות לכך בדור הזה, אפילו אם יוסיפו לקבל נשק מודרני מן החוץ;

✱ ניתנת לנו חסות אמריקאית, המונעת התערבות רוסית פעילה בתחומנו.

אם לא יתקיימו שני התנאים הללו, לא יועילו לנו גם גבולות אסטרטגיים מצויינים על הירדן ועל הסואץ.

בסיכום: אין לדון בבעיית השטחים מבחינת השלום (שאין להשיגו בשעה זו) ולא מבחינת הבטחון (המדומה), אלא רק מבחינת דאגתנו לעתיד הצפוי למהותה האנושית והיהודית של מדינת ישראל.

הודעה חשובה!

לפי הסדר מיוחד עם מפעלי רנו
נוכל לספק בהקדם את הדרישה למכוניות

RENAULT 12 רנו

השלאגר של אירופה עם הנעה קדמית!
המעוניינים בקבלה מהירה של המכונית
היפה, הבטוחה, והמרווחת ביותר יפנו בהקדם אל

בני משה קרסו:
תל-אביב: רח' ריב"ל 26 טל. 33241
ירושלים: רח' הס 4 טל. 226491
חיפה: "רכב חיפה" רח' יפו 32 טל. 523359
נתניה: סנדרלנד, רח' הרצל 54 טל. 23852
באר-שבע: [illegible] רח' החלוץ 124 טל. 4533

סידורים מיוחדים להקלות ברכישה!

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מצוקת מצרים

הנימוק לחידוש הידידות עם בריה"מ — הגברת כושר הלחימה המצרי

מאת א. שוייצר

מה בין שוחר שלום לסרבן מל־חמה? לכאורה שאלה מילולית. למעשה מתקפל באבחנה הסבר ל־מדיניותה של מצרים מאז מותו של הנשיא נאצר. נשיאה הנוכחי של מצרים אינו רוצה — יש אומרים, מאד אינו רוצה — לחדש את המל־חמה נגד ישראל. אך הוא איננו רוצה עמה שלום, המתקבל על הדעת על פי המציאות המדינית והצבאית.

אך ציורו של הנשיא סאדאת — או של יורשו, אם אכן יגיע בקרוב שלטונו לקיצו — שלא רק הרצון קובע. הדילמה, במה משני פתרו־נות־יסוד לבחור בעינה עומדת, כיום לא פחות מאשר לפני שנה או ארבע שנים. ואם כי אפשר להניח שסאדאת, כדרכם של פוליטיקאים, מעדיף השלמה עם סטטוס קוו גרוע על זינוק אל הבלתי־נודע, הרי גם הזמן החולף, גם הדיאלקטיקה של פעלתנות, דוחפים אותו לבחירה אופ־רטיבית בין שלום למלחמה.

✶

שאמנם סאדאת הוא סרבן מלחמה מוכח מן העובדה כי למעלה משנ־תיים חלפו מאז נבחר נשיא מצרים — וכלום לא עשה כדי להחזיר בכוח מה שנלקח בכוח. ואין זה שהאיש הוא פאסיבי מטבעו. באותן שנתיים חיסל למעשה את צוות ההנהגה של נאצר, גירש את הסובייטים והוביל את ארצו להידוק מרחיק לכת של קשריה עם לוב. מעשים אלה נוגעים לנושאי־יסוד של מצרים — והנשיא סאדאת לא נרתע מעשייתם. רק בנו־שא אחד היה סביל — להוציא הצ־הרות והצבות להבות: הנושא היש־ראלי עומד עתה במקום בו עמד ביום הכתרתו לנשיא מצרים.

יתכן שסבילות זו היא תוצאה של טעות בשיקול. הוא סמך יותר על המידה של ארצות־הברית שתעשה את מלאכתו — ואולי זו טעות נסלחת. שהרי לא רק הנשיא סאדאת השליך את יהבו על מר ויליאם רוג'רס. אפשר להבין שאיש מקנה מיחס ל־מיניסטר החוץ של מעצמה אדירה סמכות לדבר בשם ארצו. לא רק שרוג'רס היה ידוע כבעל תוכנית שהיתה נותנת למצרים מה שרצתה, אלא במגע ישיר עמו, במאי 1971, יכול היה הנשיא המצרי לעמוד על השקפותיו הנוחות של מיניסטר־החוץ האמריקאי.

הטעות האחרת היתה שציפה למי־רוץ אמריקאי על חסדי מצרים אחרי סילוק הסובייטים. גם כאן יכול סאדאת לטעון, כי זה היה חוזר, שהרי נוכחותם של הסובייטים במצרים גר־מה כאבי ראש לאמריקאים ומותר היה לו לקוות, כי יזכה לתמורה על סילוק המסורד הסובייטי מארצו. בשני המקרים הללו נענש הנשיא המצרי על ראיה מהרהורי ליבו (או אולי על הקשבה ליועצים הרואים מהר־הורי ליבם): מר רוג'רס רק נתן חיפוי מילולי למדיניות אמריקאית שונה בתכלית; כן נתגלה שארה"ב פחות להוטה למלא את מקום הסובי־סים במצרים משדימו לעצמם שליטי קהיר.

הטעות היתה גלויה לכל כבר ביו־לי השנה, אך לא באה פעילות צב־אית בקומה של הפעילות המדינית מכבידה. אולם מצד אחר גם לא חלה אצלו תמורה מחשבתית שבלעדיה אין אלטרנטיבה לחידוש המלחמה. אך החלפה דחויה אינה הולמת. סאדאת מוכרח יהיה להגיע להסדר עם ישראל. אם לא, ייאלץ סרבן המלחמה לוותר על סרבנותו. והסי־מנים מעידים כי מצרים שבה להכרת חובת הבחירה — וכי הבחירה אינה נוטה לצד ההסדר עם ישראל.

חידוש הידידות עם ברית־המוע־צות, נימוקה היחיד הוא הגברת כו־שר הלחימה המצרי. שהרי בלי אס־פקה מובטחת של תחמושת וחלפים צפויה מצרים מראש לתבוסה במהלך מלחמתי חדש עם ישראל. תמיכה מדינית סובייטית הובטחה למצרים בלאו הכי: אספקת נשק דרושה רק לכי שדעתו נתונה לחידוש הלחימה, או מי שרצונו להיראות כמי שעומד לחדשה. אפשר שוב לדחות את ההכ־רעה: התקווה להתגלותו של ניכסון ב', זה הנשיא האמריקאי המשוחרר מצרכי־פנים והמוכן לאלץ את ישראל לעשות את רצון מצרים, עוד לא נגו־זה. אפשר איפוא לחכות עוד חודש או חודשיים ולתת לניכסון ב' להי־כנס לפעולה. אך מה יהיה אם לא יהיה ניכסון ב', או אם לא יימצא תואם בין לוח הזמנים של נשיא ארה"ב ושל נשיא מצרים?

סאדאת — סרבן המלחמה במדי צבא.

✶

הנסיון צריך לעורר בליבו של נשיאה, המודאג של מצרים שב־עצם אין ניכסון ב', ושכל קיומו הוא בדמיונם של אנשים משני צדי קו הפסקת האש עם ישראל. לאר־צות־הברית יש מעט מאד סיבות לקלקל את יחסיה עם ישראל; ואשר לעימות המאיים עם הסובייטים, יש היום, עוד יותר כאשר לפני שנה או שנתיים, דרכי הידברות בין שתי מעצמות־העל למניעת התנגשות ביני־הן. יותר על כן, לנשיא ניכסון צפוי לוח זמנים דחוס אחרי בחירתו מחדש: סיום מלחמת וייטנאם, הכ־נת ביקורו של בראז'נייב באמריקה, והועידה לבטחון אירופה. שאלת המז־רח התיכון לא נמצאת במקום הרא־שון בסדר העדיפויות האמריקאי.

הדרך היחידה לשנות את סדר העדיפויות הוא חידוש המלחמה ש־תאיים בסיבוכים בין־לאומיים. אך מי שרוצה לשחק את תפקידה של צפון וייטנאם, צריך שיפעל ויצליח כמו צפון וייטנאם. אם כי, בשעת דוחק, יכול סאדאת לקוות שחידוש ההרג עצמו יספיק. אם לא זה, אין דרך אלא להסכים למשא ומתן עם ישראל — על פי תנאים הקרובים יותר לדעתה של ישראל מאשר ל־דעתה של מצרים. שהרי בעניינים אלה קובעות העובדות — והעובדות נו־חות יותר לישראל מאשר למצרים.

הדעת נותנת, שההכרעה בין שתי אלטרנטיבות בלתי־רצויות למצרים, תיפול לא יאוחר מראשית 1973 — ויש יסוד לסברה שאם הנשיא סאדאת יתקשה להכריע, יעשה זאת מישהו אחר במקומו.

התחדשות הפוליטיקה ומשבר המנהיגות

מאת ירמיהו יובל

תפקידה של המחשבה בתוך המדיניות

כותב המאמר הוא ראש ה־חוג לפילוסופיה באוניברסיטה העברית.

איש מעשה מנסה לכתוב ספר עיוני, וסופו שהדגים מחדש את סבך היחסים בין עיון ומעשה. „ארץ הצבי" של אריה לובה אליאב מתו־אר כמשנתו העיונית של המחבר; אך לאמיתו של דבר זה נסיון מוב־הק של פראכסיס. אין כאן מעשה תעמולתי מיוחד, המרותק לצרכי ה־שעה החולפים, אלא זה מעשה בתוך החיים הפוליטיים, שתחילתו בנסיון של מחשבה כוללת, וסופו אמור ל־היות בהפצת המחשבה הזאת בתוך דעת הרבים, והעתקתה משם אל רשותה של המציאות.

ביקורת אימאננטית

מי שמקבל עליו נסיון כזה צפוי לתלונות מכל הצדדים; בעיקר ב־טווח המיידי, ובייחוד אם הוא חי בחברה, ששכחה את תפקיד המח־שבה בתוך המדיניות, והחליפה או־תה בפיקחות תכסיסית המלווה קונ־פורמיזם רעיוני. רבים יאמרו כי הוא אידיאליסט תמים, המדבר מעל ל־ראשה של המציאות. אחרים יוסיפו שהוא עוסק באוטופיה, כאשר ב־מונח זה הם מבינים כל מה שסוטה מנגדר של פאטאליזם. אנשי שורה נאמנים, כלומר קונפורמיסטים, לא יס־לחו לו על שדיבר בלי הסכמת ה־הנהגה העליונה — אפילו כאשר דבריו מוצאים הד בליבם. יהיו גם כמה אינטלקטואלים שיתלוננו, כי צרכי המעשה מדללים את ניחו־חיו, ומקרבים אותו יותר מדי אל המליצה ואף אל הסבירה המקובלת. וכמובן, ההכרה, ימצאו רבים, ש־יציגוהו כפורץ גדר ובועט בקדשים.

תוצאה זו היא בלתי נמנעת, אפי־לו כאשר המבקר הוא, כמו אליאב, אדם המעורה עמוקות בתולדות עמו ובערכי היסוד של חברתו, ודבריו באים מ ת ו כ ם ולא כמרחפים מ־עליהם. אנו נוטים לשכוח, כי מי־דת האימאננטיות של ביקורת אינה נמדדת לפי צמידותו של המבקר אל כלל הרגשות והסיסמאות של ה־רגע. מי שמצפה לכך, מצפה, למע־שה, לחיסול כל ביקורת חברתית ולהתאבדות המחשבה בתוך גורם פוליטי. אדם המנסה לחשוב באופן כולל על משמעות חברתו וכיוון הלי־כתה, צריך להוציא את ראשו מחוץ לזרם. גם כאשר ביקורתו היא מבפ־נים, עליו ליטול לו מרחק מסויים לגבי האידיאולוגיה השוררת, ה„מקו־דשת" כביכול, ולהבחין באינטרסים הנעלמים ובתעמולה גרידא, המסת־תרים מאחורי חלק ממנה. אין הוא אמור לכוון את דעתו לפי הרגשות הרווחים בקהל ומבוטאים על ידי השלטון. ובוודאי שאם יש בידו תכנית לשינוי פני המציאות, אין הוא יכול לעשות את תכניתו העתק של המציאות הקיימת, או חיוור של כיוון הליכתה המתמדי.

„תכנית" מן הסוג האחרון היא תכניתו של האופורטוניסט — של האיש המתאים את עצמו אל שי־נוי המסיבות, בלי כוונה לעצב או־תן אלא רק להגיע לשלטון על גבי־הן. איש כזה ינסה לחזות, לאן מתגלגלים הדברים, ואת זה יציג—כתוך תכניתו. ואולם מבקר־החברה האמיתי, זה שאיכפת לו ר־יש לו כה לומר, יתרחק במחשבתו מן המציאות הנתונה ויעבור אל מה שראוי כי תהיה. חשיבתו תהיה גם ערכית, ולא רק פראגמאטית או תכ־סיסית. אך באותה עת יצטרך, כמו־בן, להישאר במסגרת האפשרויות — ולו הרחוקות — הגלומות ב־מציאות עצמה. הממד בו פועל ר־אליו מתכוון מבקר־החברה האימאנ־נטי, זה האופק הפתוח של המציאות, אשר בו נמצאים הראוי והאפשרי.

שאלה על־פוליטית

אולם הראוי והאפשרי אינם נפ־גשים מאליהם. הגשר ביניהם הוא המעשה הפוליטי. וזה מתרחש באותו תחום־ביניים, אשר בו שום דבר אינו מובטח מראש, אם כי גם אי־נו נמנע מראש.

כשאומרים כי הפוליטיקה היא אמ־נות האפשרי, אין פירוש הדבר ש־אפשרי הוא מה שיקרה בלאו־הכי, לפי גילגול המסיבות ויחסי הכוחות המדיניים. זה פירושם של פוליטיק־אים קטנים. המדינאים הגדולים מ־עולם לא קיבלו פירוש זה כבלעדי; ואילו קיבלוהו, לא היתה גם יש־ראל במקום בו היא עומדת.

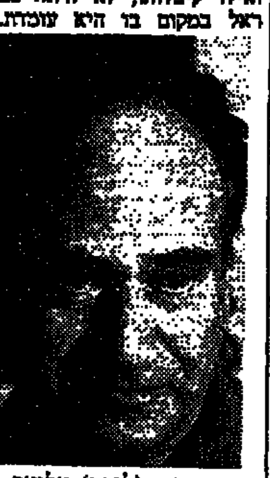

אריה (לובה) אליאב

אליאב עדיין לא הספיק להתמודד בפועל עם מבחני השלטון. אך ב־ספרו הוא נותן ביטוי לגירסה ה־גדולה ובעלת־המעוף של תפקיד ה־מדיניות וסיכוייה. וכאן הויכוח ר־נקודת־המחלוקת העיקרית שבינו ל־בין העומדים היום ליד הגה ה־מדינה.

מעבר לשאלת ההכרה בפלשתינ־אים והדרכים לתיקון פני החברה — סוגיות שגם בהן ידע אליאב לדבר בבהירות ובתעוזה — עומדת שאלה על־פוליטית מכרעת, שאלה הנוגעת לעצם טיבה ותפקידה של המדינאות, ולחלקם של המחשבה ו־של הרצון החופשי בתוכה.

בעלי־השלטון בישראל מוותרים היום ביודעין על שני אלה, בהר־גילם את הקהל לראות בהם או־טופיה ומליצה. כל מאמציהם מכו־ונים להנצחתו של מצב קיים, ש־אותו לא יצרו אלא מצאו לפניהם, ושאין להם הרצון או היכולת ל־שלוט בו ולכוונו. משום כך הם גם נוטים להבין „פוליטיקה" במובן ה־עסקני הקטן, כאוסף של תכסיסים וסידורי־שעה. ספרו של אליאב בא להזכירם, כי פוליטיקה ענינה ב־מכלול של ה„פוליס" — של הקיבוץ המדיני — ועליה לראות לנגדה את שלימותו בהווה ובעתיד, ולכונן את מעשיה לפי ראייה כזו.

עשרים שנה ועוד חמש

מבחינה זו יש בספרו של אליאב חידוש בתרבות הפוליטית של יש־ראל, או לפחות החזרת עטרה ל־ישנה. במשך עשרים וחמש שנות עצמאות לא נתחדשו הלכות עקרו־ניות בגוש המנהיג את המדינה, ה־קרוי היום מפלגת העבודה. התקו־פה היתה של פעולה מיום ליום, מול ריבוי של קשיים מתחדשים. אי־שיותו המסכסכת של בן־גוריון לא רק קבעה את הכיוון ויעדי הפעו־לה, אלא שימשה, עם הזמן, אליבי לשיכחתם.

ההכרה שה„זקן יודע לאן הולכים" שיחררה את רוב האומים מן הצו־רך במחשבה ערכית, והפנתה את רוב מאמציהם אל תחום המעשה היומיומי, התכסיס והתפקוד היעיל המשטרי. שלטון בן־גוריון הוסיף, אמנם, לקיים בתוכו את הסינתזה האופיינית לציונות, בין חזון כולל המנסה להדביר את המציאות, לבין אורח־חשיבה תכסיסי ומעשה יומ־יומי קשה ועיקש. אך בגלל צרכי־השעה כבר נטתה הכף לטובת ה־אילתורים של הזמן הקצר.

כשהסתלק בן־גוריון מן הזירה, נשארו המנגנון הפראגמאטי ודרך החשיבה התכסיסית ללא תחושה של חזות מכוונת; ובמקום להתור אל יעדים כוללים, שנעלמו מהם, התחי־לו לפאר את עצמם כאידיאולוגיה לשמה. המכשיר הפך לעיקר, בעוד התוכן, הנותן לו משמעות, נדחק לשוליים. אמנם, הכל רצו להאמין כי גם תוכן זה נשמר איש־שם ב־רקע, כמין צפנות שנדוקה למצי־אות; אך רק מעטים נתנו עליו את דעתם, ורבים לא הבחינו כש־נעלם לגמרי מתוך ראייתם. מפלגת העבודה שקעה בחיי שעה — של־שרת מאבקי שלטון אישיים וסי־עתיים, שנוהלו על רקע חיזוק ה־צבא והמשק; והציבור הודגל ל־מעין פראגמאטיזם צר, רווי מליצות טכנולוגיות, הנוטה למדוד הכל לפי צרכי היעילות והרווחה של מעמד־הביניים העולה.

מלחמת ששת הימים באה כזעזוע אל מרום ההודעה העיבדית חזרו ופרצו שאלות, הנוגעות למכלול ה־קיום המדיני ולא רק לאינטרסים פרטיים בתוכו. ישראל „הקטנה", ה־מפותלת בקווי שביתת־הנשק של 49', שוב לא נראתה כה מובנת מ־אליה — לא לזקנים הזוכרים את ייסודה, ולא לצעירים שהכירו רק אותה.

אלה ואלה טולטלו אל מחוץ ל־הקשר המוגבל ולטווח־הראייה ה־תמים, שאליו הורגלו במשך כעשרים שנה, וחזרו לשאול על מקומה של ישראל בתוך הקשר רחב יותר — היסטורי וגיאוגראפי, דתי ומוסרי. מאז יוני 67' אין זה אלא א נ א כ־ר ו נ י ז ם לדבר על מדינת ישראל כפי שהורגלנו לכך בעבר, במונחים של הבטחת קיומה בלבד. מן ה־הכרח לחזור ולשאול למשמעותה: מניין היא באה, כיצד צמחה, וב־עיקר — מה רצונה להיות ולאן היא הולכת.

הימנעות מהכרעות

שאלות אלה אינן רק עיוניות. יש להן השלכה גם על דרכי המדיניות המעשית. ומכאן הצורך המיוחד, ש־חזר ונוצר היום להתעסקות בפולי־טיקה. אם בעבר היו טובי הנוער ב־ישראל מעקמים חוטם לצומת ה־פוליטיקה, וצדקו כשפירשו זאת כ־עקימת חוטם לעוצמת ה פ ו ל י ט י־ק א י ם — הרי היום זו עקימת חוטם כלפי עצמם. שהרי הפוליטיקה שוב אינה רק זירה להתגוששות אינ־טרסים פרטיים בלבד. היום היא עו־מדת מחדש בסימן השאלות ה כ ־ל ל י ו ת — אלה שכל אדם נוגע בהן מכוח שייכותו למדינה כשלי־מות, ולא רק מכוח שותפותו בקבו־צת אינטרסים מיוחדת.

בניגוד לרוב עמיתיו במימסד הצ־ליח אריה אליאב להבין התפתחות זו, ולתת לה ביטוי מקיף ומעמיק; ורגע זה בולטת שבעתיים השמ־מה הרעיונית, השוררת במרכזי ה־הכרעה והכוח של ישראל.

ממשלת ישראל מכילה היום אנ־שים מוכשרים ביותר ואף לא מנ־היג אחד. פירוש הדבר (בהקשר דמוקראטי): אין בה אדם המנסה לחשוב מחשבה ערכית וכוללת על משמעות קיומה של ישראל ועל המתחייב מכאן לגבי מדיניותה, ר־אשר לא רק עושה פומבי לעמדתו, אלא גם מטיל את כל משקלו ואת עתידו הפוליטי על הכף לטובתה.

במשך חמש שנים הצליחו העומ־דים ליד ההגה לנטרל זה את זה ולהסכים על הימנעות מהכרעות לאר־כיות. את פורקנם האישי מצאו ב־מוסד הישראלי המיוחד של „הצ־הרות שרים" הנלפות משולחן ה־ממשלה, כלומר, בדיבורים חסרי התחייבות ובעדרי משקל מדיני. אך כאנשי־מדינה הקדישו את כל מר־צם האינטלקטואלי לתמרוני־שעה בלבד ולניסוח קודים דיפלומאטיים חולפים; ואת כוח רצונם הפנו כנ־גד עצמם, לשתק כל הכרעה ול־בטל את כל העמדות באופן הדדי. באופן זה, כשהם מניחים לעובדות כאילו לנהל את עצמן, הפיצו ה־מנהיגים בציבור תורה מוטעית לגבי תפקידה וטיבה של המדיניות.

הפוליטיקה, כך היה עלינו להסיק, היא מערכת אוטומטית של תכסי־סים, ללא מחשבה מכוונת; יש לתת לה להתנהל בכוח האינרציה, כהר־חבה סתמית של הקיים. יתר על כן: הציבור הושלה לחשוב, כי השאלות הגדולות והקובעות של ישראל הן בלתי־רלוואנטיות לניהול עניניה ה־שוטפים. הויכוח עליהן מקומו רק למטה: בעתונות, בבתים פרטיים, באסיפות־עם או במיפגשים אקד־מיים, אבל לא בתוך מוקדי ההכ־רעה והכוח.

על־ידי כך הצליחה ההנהגה ל־עייף את העם מן הויכוח, בראותו שאינו מביא פירות, והעניים נב־הלים אחרי עצמם, בכיוון שרק מע־טים, למעשה, היו רוצים בו במפור־רש. אין פלא, כי העם בישראל ספג לתוכו, בהדרגה, תורה תבוסתית לגבי מקומם של התבונה והרצון החופשי בתוך המדיניות. רק מיעוט שם לב, כי אילו תורה זו היתה מקו־בלת גם על ראשוני הציונות ובוני הארץ, כי אז היינו היום, במקרה הטוב, בברוקלין.

אשליית הפאטאליזם

אליאב חולק על כל העמדות הללו. הוא מציע תכנית, המעוגנת בשיקו־לים ערכיים היסטוריים; בעבורו של עם־ישראל ובעתיד הראוי והאפ־שרי של מדינתו. הוא מציב בפני ההנהגה את אתגר המנהיגות, ר־דורש להעתיק את הויכוח אל מר־כזי הכוח הפוליטי (בכל המפלגות). לציבור הוא מציע להתפרק מפחדים ומשפטים — קדומים של העבר — המובנים כשלעצמם — ולראות את מצבו בבהירות וללא כיסוי של רג־שי אשמה והתגוננות מופרזים.

דווקא מפני שאליאב כותב כאיש שישראל שוב אינה בשבילו סימן־שאלה, אלא הוא בטוח בצדקתה, בקיומה ובערך יצירתה, יש בכוחו לגלות הבנה גם לעם האחר היושב בארץ — לפלשתינאים, שזו גם מו־לדתם — ולהבין בצלילות, בלי תס־ביכי־אשמה, מדוע נחוץ ואפשרי ל־ישראל להביע הכרה בזכויותיהם, וזאת מבחינה עקרונית ופראגמא־טית כאחת.

אך מעל לכל קורא ספרו של אלי־אב הגר על הפאטאליזם שהשתלט לאחרונה בציבור. הפאטאליזם הוא אשליה האליבי. זו התדמית המציגה את הפוליטיקה כמין מציאות עצ־מאית, העומדת ממולנו, ויש בה כביכול „כוחות" ו„עובדות" משל עצמה, הסוחפים אותנו כמו כבע עיוור. מכאן גם תחושת ההתנערות מכל אחריות, הפקרת העובדות ל־תוסף ולגלגל את עצמן.

אך עובדות הפוליטיקה הן ערמו־מיות. ככל שנרצה לראות את עצ־מנו מחוץ להן, נוסיף לשכון בתוכן וליצרן. אין לנו מנוס מקבלת אח־ריות, גם כאשר פועלים במדיניות גורמים מקריים ואיראציונאליים, ה־מכבשים את כוונותינו ומכזיבים את מיטב רצוננו. לא כל שכן שאנו אחראים שבעתיים, אם מראש נוותר על כל התערבות מכוונת.

כמובן, מנקודת־מבטו של היחיד יש צידוק לתחושת אין־האונים; זאת יודע כמעט כל אדם בארץ. אך ה־טעות היא שמסיקים מכאן, שגם ה־ציבור ככלל, ואיתו מנהיגיו, הם חסרי אונים באותה מידה. גישה ראציונאלית היא זו המכירה במש־קלם של גורמים בלתי־ראציונאליים במדיניות, אך תובעת לעצבה את השלטון והאחריות, ואינה מפקירה את הכל כראש לגלגולי הבקרה. אליאב מצרף את קולו לגישה זו — לפעמים בלשון תמימה ובאופטימיות יתר. אך במציאות של היום זו נוד־מה שמשמעה איזון.

(מאמר ראשון)

המשתכן-בידי חברות הבניה (א')

מותר לחבל בדירת הקונה

מאת אלעזר לוין

מי שבא לקנות דירה בחברת רסקו — וכאלה יש אלפים מדי שנה — אינו נהנה מעמדת שוויון עם ה־חברה. החוזה הסטנדרטי שעליו מח־תימה החברה את לקוחותיה הוא עדות נאמנה לכך.

חוזה מפרט זכויות וחובות של צד־דים, וקובע סנקציות על הפרתם. חו־בתה היסודית של רסקו היא למסור את הדירה, במועד שנקבע וכשהיא גמורה. אולם החוזה — שניסחוהו היועצים המשפטיים של רסקו — מתיר לה לדחות את מועד המסירה „מאליו" (כלומר: בלי צורך בכל הודעה למשתכן או בלי פיצוי סי־בת הדחייה ואורכה) כתוצאה מ„שבי־תות והשבתות, בין כלליות ובין של מבצעי העבודות, מחסור בעובדים, מחסור בחומרים, ימי גשם, וכן מסי־בות אחרות שאין לרסקו שליטה עליהן" (סעיף 6). החוזה אומר: לא רק כח עליון, אלא גם כל גורם המפריע או יכול להפריע את הבניה הסדירה מהווה עילה לדחות מסירת הדירה, ואין המשתכן זכאי לכל פיצוי על כך.

חובתו היסודית של המשתכן היא לשלם במועד את הסכומים הנקובים

...ויות הש־
...כל מעשה ומחדל
...ת הציבוריות.
...רסקו רשאית, מבלי להזדקק
דרך השטח והבית, בעצמה ...
...וף אחר — צנורות למים
הסקה, תיעול, ביוב, צנורו...
וכבלים לאספקת טלויזיה מר...
ולמתות כבלי חשמל — ואת ה...
משרתים את הבית ובין אם הם...
קשרים בתים אחרים לידו. ב...
לאפשר לרסקו ו/או למוסדות ו/...
הנ"ל ... ולפועליהם ל...
...ות ו/או ל...

קטע מחוזה של רסקו

בחוזה. אם יאחר בתשלום, ישלם רבית לפי 18% בסיס שנתי בעד כל יום של פיגור — בעוד שרסקו אינה חייבת לשלם דבר אם היא מפגרת במסירת הדירה. אם כפגר הקונה תורש בתשלומיו, רשאית החברה לבטל את החוזה ולהחזיר לקונה את מה ששילם — „בניכוי סך נוסף של 1000 לירות כדמי נזק צפויים ומו־ערכים מראש" (הסכום של 1000 לירות נוסף בכתב־יד להעתק אחד החוזים הנמצא בידי, ויתכן שבחוזים אחרים נקובים סכומים שונים).

נניח שחל פיגור בעבודות הבניה בשל כוח עליון, שביתה, גשם וכו', וכתוצאה מאותו פיגור הפסיד הקונה משכרו החודשי ואינו יכול לעמוד בלוח התשלומים. רסקו זכאית למסור את הדירה באיחור וללא כל קנס; הקונה עומד בסכנת ביטול החוזה, ואז יקבל את כספו ללא רבית וב־ניכוי קנס. בנוסף לכך, לפי סעיף אחר בחוזה, אם לא יסכים מינהל המקרקעין לחתום על חוזה חכירה עם הקונה (מה שאמנם לא אירע בפועל — עד עתה), תחזיר אמנם רסקו לקונה את כספו. אולם „בלי כל ניכוי או תוספת". כלומר, הקונה יכול להפקיד בידי חברת רסקו רבבות לירות, ואחר יקבלן חזרה ללא רבית או הצמדה. בניגוד בולט לכך, תש־לומי הקונה לרסקו צמודים למדד יוקר הבניה.

ואם מקבל הקונה את הדירה ב־איחור ובינתיים עליו לפנות את די־רתו הקודמת, היוכל לאחסן את ה־רהיטים בדירתו שעדיין אינה גמו־רה? התשובה שלילית. אפילו שילם הקונה לרסקו את כל דמי הדירה. הרי לפי סעיף 9(ח) בחוזה הוא מת־חייב „לא להיכנס לנכס ולא להכניס חפצים כלשהם לתוכו לפני ביצוע ה־מסירה".

שינויים בדירה

במקרים רבים מבקשים קונים להכ־ניס שינויים בדירה. סעיף 7 בחוזה קובע כי על הקונה לשלם את מחיר השינויים. יש להבדיל כידוע בין עלות ובין מחיר, כאשר הביטוי ה־אחרון כולל גם יסוד של רווח ל־רסקו. סגן מנכ"ל רסקו מר מנחם פירס אומר, כי אין כאן טעות ב־ניסוח, וכי הכוונה המפורשת היא שהקונה ישלם לרסקו, לפי תחשיב שהיא עורכת, לא רק בעד עלות ה־חמרים והעבודה של השינויים, אלא גם בעד אלמנט של רווח. או בלשונו של מר פירס „כיסוי הוצאות עקיפות שונות של החברה כתוצאה מהשי־נויים, כמו הארכת משך הבניה ו־אישור של מהנדס". קשה להבין מדוע החלפת צבע הקרמיקה באמ־בטיה, למשל, מאריכה את משך ה־בניה, ולשם מה דרוש לכך אישור של מהנדס.

ללא רכוש משותף

מה שמקבל קונה הדירה אצל „רס־קו" איננו דירה הכוללת חלק יחסי ברכוש המשותף. סעיף 5 בהסכם קו־בע, כי כל חלק בבנין — מרתפים, מחסנים, גגות ועוד — יוצאו מכלל הרכוש המשותף של הבית וירשמו כיחידות נפרדות. מר פירס אומר, כי הכוונה היא לאפשר הצמדת גגות לדירות־גג בכמה בנינים רבי־קומות של החברה. אולם הסעיף בר־תוקף לגבי כל דירותיה של רסקו. הוא יאפשר לרסקו בכל מקרה שבו תרצה להגדיל את רווחיה להודיע לקונים, כי איננה מוכרת להם את הגג. מי שירצה כמה מטרים רבועים בגג כדי לתלות עליהם כביסה — יתבקש לשלם בעדם בנפרד?

במקרים רבים מקבל הקונה, ל־מימון חלקי של מחיר הדירה, הלוואה אפותיקאית מבנק למשכנתאות. סעיף 15, אומר שלפי דרישת רסקו או הבנק על הקונה לבטח את דירתו „בערכה המלא" אצל חברת ביטוח מסוימת. הדבר מעורר שתי תמיהות: מדוע יוצמד הקונה לחברת ביטוח מסוימת, דבר שמחייב אותו לנתק את הקשר עם חברת הביטוח הקודמת שלו, ר־יגרום לו להפסד כספים? מדוע עליו לבטח את הנכס בערכו המלא, בעוד שידוע כי אין צורך לבטח קרקע? על כך עונה מר פירס, כי הנושא כולו באחריות הבנק למשכנתאות. אולם עובדה היא, כי התחייבות ה־קונה היא בחוזה עם רסקו, ולא עם הבנק.

הפגנת גבול

מזהים סעיף 18 בהסכם: „רסקו רשאית, בלי להזדקק להסכמת הרו־כש, להעביר דרך השטח והבית צי־נורות למים חמים או קרים, או צי־נורות הסקה, תיעול, ביוב, צינורות לגז, חשמל, כבלי טלפון — בין אם המתקנים הנ"ל משרתים את הבית ובין אם הם משמשים בתים אחרים לידו. על הקונה לאפשר לרסקו, ל־רשויות או לחברות הנ"ל, לפקידיהם ולפועליהם, היכנס לשטח ולבית ר־להוציא לפועל את העבודות". זהו סעיף מרחיק לכת המתיר למעשה ל־רסקו ולחברות אחרות, פרטיות וצי־בוריות, לעשות בדירתו של הדייר כרצונן — ללא הגבלת זמן, גם שנים לאחר כניסתו לדירה. יתר על כן, בסעיף זה לא נאמר דבר על שיפוי הדייר בעד נזקים שנגרמו לו עקב העבודות.

מר פירס אומר, כי סעיף זה נתון כדי לאפשר לחברה עבודה פיתוח של שכונות שלמות שהיא בונה ול־דעתו אין סעיף זה מרחיק־לכת יו־תר מדי. אך נשארת בעינה העובדה, שהחוזה מתיר לחברות ולקבלנים לחבל ברכושו הפרטי של הדייר בכל עת, בלי לפצותו על נזקים. שום דייר של רסקו אינו יכול להרגיש עצמו בטוח בדירתו, גם אם שילם לחברה בעדה לפני שנים.

לגבי רוב הסעיפים החד־צדדיים הללו בהסכם רסקו אמר לי מר פי־רס, כי „מעולם לא ניצלנו סעיפים אלה ואין בדעתנו לעשות כך". כמו־בן, אינה מספקת. הדייר אינו יכול להיות תלוי ברצונה הטוב של רסקו ובחסדיה, שלא תפגע בו באמצעות הסעיפים בחוזה שחתם עליו. מה יהיה אם בשנה הבאה תחליף רסקו בעלים ותעבור לידי איש עסקים נוקשה, שירצה לנצל את זכויותיו עד תום, כתוב בחוזה? (מכירת ה־חברה היא אקטואלית, וכבר היו מק־רים של שינוי היחס ללקוחות לאחר החלפת בעלים).

כאשר לקוח הולך לקבלן פרטי יכול הוא לעיין בחוזה, ואם אין ה־חוזה נראה בעיניו יפנה לקבלן אחר. לא כן במקרה של רסקו. היא נתבעת לאחריות ציבורית: בהיותה חברה ציבורית בבעלות הסוכנות היהודית, חובה כפולה מוטלת עליה, בהיותה מוכרת דירות לזוגות צעירים המו־פנים אליה על ידי משרד השיכון ואין להם אלטרנטיבה אחרת לרכי־שת דירה. רסקו חייבת לתקן את חוזיה ולגלות יתר הגינות כלפי ה־משתכנים.

מה זה MAGNESITE?

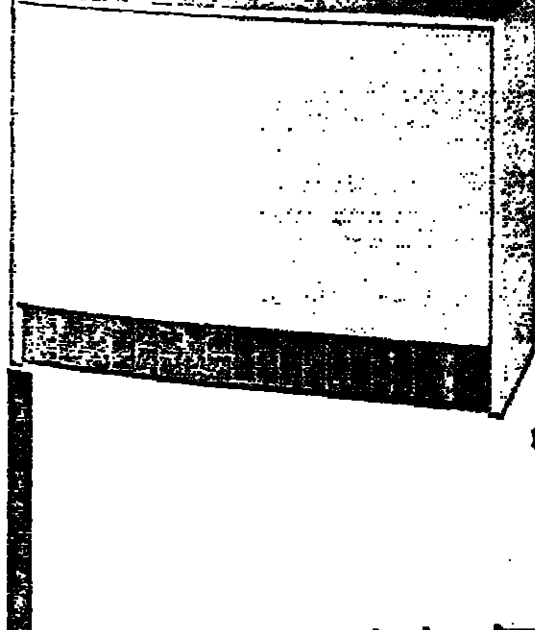

מגנזית הוא החומר
העושה תנור "אוגר חום"
מטוב-למצויין!
מבין אוגרי החום
המיוצרים בארץ
רק באוגר חום
אלקטרה הלבנים
האוגרות את החום
עשויות ממגנזית-
ולכן: ההסקה יעילה וחסכונית.

אלקטרה

בדבר פרטים נוספים פנה אל סוכני אלקטרה בארץ:
• תל־אביב טל. 39721 • ירושלים, טל. 224750
• חיפה טל. 640000 • באר־שבע טל. 72221

שיפריון - נעמן

הקומוניזם - אוייב עצמו

מאת אליעזר ליבנה

מהפכה המתבדית בעקבות התגשמות רעיונותיה — כשלון

ב־7 בנובמבר ימלאו חמשים וחמש שנה למהפכה הבולש־ביסטית.

יציאת מצרים של מוסקבה הוחשה על־ידי כושרו של צה"ל. התנדפות הסיכויים לאלץ את ישראל להיסוג מסיני, ברושם הכוחות הסובייטיים, עשתה את נוכחותם מרגיזה מבחינה מצרית ומפוקפקת מבחינה רוסית. בינתיים הבשיל גורם בסיסי־יותר מנקודת־ראות סובייטית. ככל שארכה הנוכחות הצבאית במצרים וגדלו ה־השקעות הרוסיות בה, בלי להביא תוצאות אסטרטגיות רציניות, הצ־טמצם והלך פער־הזמן שהותיר לעצ־מו הקרמל להמשיך בניגודו עם ארה"ב מול הלחץ הסיני הגדל.

ביקורו של ניכסון בפקינג סימן וסימל נקודת־מיפנה. הבסיסים הרו־סיים במצרים, שכוונו נגד עמדות ארה"ב ונאט"ו בים התיכון, באוקינוס ההודי ובמזרח אפריקה, החלו לאבד ממישקלם הקודם: לא וואשינגטון הקפיטליסטית אלא פקינג הקומוניס־טית מופיעה עתה כאויבה המסוכן של בריה"מ. עמדות סובייטיות, מדי־ניות־צבאיות, המקשות על הרפיית המתח עם המערב ואינן תורמות להיערכות הגלובאלית נגד סין, מוע־מדות לבדיקה חדשה. המזרח ומצרים אינם חסרי־ערך גם מול המתיחות עם סין, אלא בהקשר זה חשיבותם מועטה יותר, והיא מותנית ברצונה הטוב של וואשינגטון ובנייטרליותו של הצי הששי.

את מדיניותו העולמית של הקרמל — כלפי ארה"ב ואירופה, יפן והודו, ויאטנאם וצ'ילה — יש לראות עתה לאור המתח עם סין, שהפך בעייתה החיצונית הדומיננטית של מוסקבה. אף העניין הסובייטי המחודש בבירוביג'אן (מרבית „סובייטיש היימלנד" מספטמבר מוקדשת לה) הוא הד לכך.

לנין ראה את המהפכה הסוציאליס־טית באסיה כערובה לקומוניזם ה־סובייטי מול הקפיטליזם המערבי „הגוויע". אילו אמר מישהו בשעתו, שסין קומוניסטית תהא איומה הצר־תה העיקרית של רוסיה הסובייטית, היו הכל תמהים: הלא נעשתה מ־הפכת־אוקטובר 1917 למען השלום, והלא הקדם הסולידריות בין המדי־נות הקומוניסטיות את השלום ה־בינלאומי?! כל זה לפי מיטב האי־דיאולוגיה המרכסיסטית; אלא ב־מציאות לא כך התגלגלו הדברים. מעצמה בה השתלט הקומוניזם נע־שתה לגורם אגרסיבי; והאגרסי־ביות שלה נבלמת על־ידי תוקפנותה של מעצמה קומוניסטית יריבה. זהו פירושו של „האינטרנציונליזם הפרו־לטרי" לאחר התגשמות של חמשים וחמש שנה.

✶

מוסקבה תלויה עתה ברצונם הטוב של וואשינגטון והמערב לא רק ב־היערכותה מול סין; היא תלויה בהם בקיומה היומיומי. לאחר חמשים וחמש שנים של משטר קומוניסטי ועשרים ושבע שנים של שלום רצוף הגיעה בריה"מ — עקב שנת בצורת א ח ת — למחסור בחיטה ובדגנים אחרים, שגרמו משבר במשק החלב והבשר ולמצוקת־מזון כללית. אין זה רק ענין של בצורת, אף לא של פיגורים בחקלאות בלבד. שטחים בלתי־סובייטיים סמוכים לבריה"מ לא נוגעו במלוא מימדיה של הבצורת הסובייטית. והעיקר: אילו היו ל־בריה"מ עתודי־יצוא תעשייתיים לא נאלצה לבקש אשראי אמריקאי־מערבי ארוך־זמן. למען את יבוא הגרעינים; היצוא היה משלם בעד היבוא.

בגבה מיליארדים רובלים לניפוח התיכוש המצרי־ערבי החמיר את מ־צוקתה הפיננסית של בריה"מ; הוא היה בגדר גורם מגיש. הסיבה ה־בסיסית למצוקה הפיננסית של בריה"מ היא חולשתה המשקית־היחסית. אר־ה"ב השקיעה בסיוע־חוץ, צבאי וכל־כלי, פי כמה מבריה"מ, אך הדבר לא פגע בכלכלתה (ויש אומרים סייע לה בעקיפין).

רוסיה הצארית היתה מיצואני ה־חיטה העיקריים בעולם. אכן, הטכ־ניקה החקלאית שלה ירודה היתה, בהשוואה עם מערב אירופה וצפון אמריקה. כדי לגבור על פיגור זה הועלה בשעתו הקולקטיביזציה של החקלאות הסובייטית. היא בוצעה ב־אכזריות שאין לה דוגמאות מרובות אף במאתנו האכזרית. המוני איכרים סרבנים הוגלו ונעצרו במחנות ריכוז. כשני מיליונים מתו שם. מחצית הצאן והבקר נשחטו או נהגרו תוך הפיכתם האלימה של משקי האיכרים לקולחוזים וסובחוזים. כל זה הוצג כאמצעי זמני למטרה נשגבה: הנחת יסוד למשק סוציאליסטי פורה וגאולת החקלאות הרוסית מפיגורה. הקולק־טיביזציה הוכתרה כמשגב הקומוניזם וסימלו.

ארבעים שנה חלפו מאז תום מסע הקולקטיביזציה — זמן מספיק לני־סוי וסיכום. היא לא התפתחה למש־גב, אך נעשתה סמל: אויבה ה־מסוכן של בריה"מ מבפנים, כשב־שסין הקומוניסטית המכה לירידה ה־מאיים מבחוץ. שני השגיו הנהדרים ביותר של הקומוניזם הסובייטי נעשו להיות מכשיליו העיקריים. מהפכה, המתבדית בעקבות ה ה ג ש מ ו ת רעיונותיה, היא בגדר כשלון חרוץ: עגמת־נפש בפנים ואהדה לחוץ. מעגלה של המהפכה הבולשביסטית השלם. בעיניה מעתה להיסוג במס־לולים שקטים ומרוסנים, בלי שתגר־רום בשקיעתה אסונות דומים לאלה שעוללה בשחרה וביומי בגרותה. ה־אומה הישראלית מעוניינת בכך לא פחות מהאומה הרוסית; על כל פנים, יותר מכל אומה אחרת בתוך לבריה"מ.

אניית הקרב „אורורה" עוגנת לא הרחק מארמון החורף של הצאר. יריית התותח שלה סימלה את תחילת המהפכה.

מי ויתר על מה בווייטנאם

מאת מישאל טאטי
ביחוד ל„הארץ"
מ„לא כונד"

ההכרעה לגבי השלום נפלה בהאנוי בסוף אוגוסט

סייגון

כאשר מיליוני אנשים בהודו סין ודעת־הקהל בעולם מצפים בכליון עיניים לבוא השלום, אין מקום להציג את השאלה „מי ניצח ?" מקץ שנים כה ארוכות של מלחמה, כלום לא די להגיע סוף סוף למסקנה כי השלום הוא שניצח.

ובכל זאת, כדאי כי נבהיר לעצמנו מי הוא זה שעשה את המאמץ הגדול יותר כדי להגיע הלום, כלומר — איזה מהצדדים ויתר יותר לזולתו ונסוג יותר בעמדותיו.

אחרי עיון במסמכים, בחילופי האיגרות וההצהרות שבין הצדדים, ובייחוד אלה המבטאים את עמדותיהם של הוויטקונג והאנוי מצד אחד ושל ארה"ב מצד אחר, במשך השנה האחרונה — המסקנה הבלתי־נמנעת היא כי הצד הקומוניסטי הוא שעשה את הוויתור הגדול יותר, הוא שצעד את הצעד הגדול, ואולי את הצעד המכריע, לקראת הסדר השלום.

אמנם לא היה קשה לצד הקומוניסטי לרכך את עמדותיו הנוקשות, כפי שבאו לביטוי בהצהרת הנב' בין ב־1 ביולי 1971. שכן ההצהרה האמורה היתה קיצונית מאוד ולכן לא היה לה אף סיכוי קל להתקבל על הדעת.

התביעות של האנוי

לוא נתקבלה ההצעה החד־משמעית של האנוי מאז, היינו יכולים לתאר לעצמנו את המשך השתלשלות הדברים לפי התסריט הבא :

בשלב ראשון, ובעוד ארצות־הברית בתחילה להחזיר את כתותיה, מתפטר הנשיא ואן תיא. את מקומו בממשלתו תופס „מינהל חדש" ששאיפתו להביא את השלום, העצמאות והנייטרליות". ב„הבהרות" הבאות לאחר מכן, טוען הצד הקומוניסטי שלא די בהתפטרותו של נשיא דרום־וייטנאם, אלא יש גם הכרח לפרק את „מנגנון הדיכוי" שלו, ולשים קץ למדיניות „הפציפיקציה" שלו וכו'. בשלב זה בא איפוא הקץ למשטר הנוכחי בסייגון ואת מקומו יורש „כוח ידידותי", דהיינו גורם שאינו נהנה עוד מתמיכה אמריקאית.

הוויטקונג פותח בדיונים עם השלטון החדש כדי להקים ממשלת קואליציה, כלומר ממשלה של „הסכמה לאומית", לשם הכנת הבחירות החדשות. אך כלום ניתן לקוות בנסיבות אלה כי הדיונים יתנהלו באוירה של שלום ? — מה גם שטרם הוכרז על שביתת הנשק. שכן שביתת הנשק — במסגרת ההסדר הזה — תיכנס לתוקפה רק בסוף התהליך, כלומר לאחר הקמת הממשלה של „הסכמה לאומית" ולאחר הבחירות. במלים אחרות — ייעשו כל המהלכים הללו בעוד שהכוחות הצפון־וייטנאמיים חונים על אדמת דרום־וייטנאם והם המהווים את הכוח המאורגן היחיד לאחר ש„מנגנון הדיכוי" של תיא פורק.

אבל ההסדר אותו תבעו האנוי והוויטקונג בזמנו, כאשר עמדו על העקרון של „אי־הפרדה בין ההסדר המדיני לבין ההסדר הצבאי" — את ההסדר הזה כינה ד"ר קיסינג'ר ב־9 במאי „כפיית ממשלה קומוניסטית על דרום־וייטנאם תחת מסווה של עלה תאנה זעיר".

השינויים עליהם הוסכם

כיום המצב רחוק למדי מהתסריט שתארנו. הסכם שהושג עתה בין קיסינג'ר לדוק תו, כפי שהובא לידיעת הציבור על ידי ממשלת האנוי, כולל את השינויים הבאים (לעומת הצעת האנוי הקודמת) :

1) לוח זמנים הפוך : הפסקת־האש, במקום לבוא בסוף התהליך הפוליטי, תבוא תחילה, כלומר מופיעה עתה בראש לוח הזמנים, ותיכנס לתוקפה בעת ובעונה אחת עם ראשית הנסיגה האמריקאית שתושלם תוך חודשיים לפני השלמת ההסכם בין שני הצדדים בדרום־וייטנאם.

הצד הקומוניסטי לא דיבר אז ב„הצהרת שבע הנקודות" על הבחירות בדרום וייטנאם „תחת פיקוח בין־לאומי" אלא על „ערובה בין־לאומית להסכם שהושג". עתה אין חילוקי דעות בין הצדדים לגבי הצורך בפיקוח בין־לאומי על הבחירות, והדבר נזכר בפירוש בהסכם האחרון. בתמורה על הוויתור הקומוניסטי הזה, ויתר גם הנשיא ניכסון על דרישתו לקיים בדרום־וייטנאם בחירות חדשות לנשיאות. הוסכם כי הבחירות יהיו לפרלמנט בלבד, וזה אשר יבחר בממשל.

2) סייגון לא תהיה מיוצגת על ידי גוף ללא ראש חסר אונים, כפי שרצה הוויטקונג אשתקד. הגנרל תיא לא זו בלבד שיישאר בשלטון, אלא גם לא יישללו ממנו סמכויותיו ובסיס כוחו. אמנם במקביל לשלטון תיא בסייגון יקום גם „מינהל משולש", כלומר שלטון המורכב משלשה גורמים המייצג את כל הכוחות הפוליטיים שבדרום וייטנאם. הוא הגורם אשר יכין ויערוך את הבחירות. בנקודה זו ויתר איפוא הנשיא ניכסון ליריביו הקומוניסטים בתמורה על ויתורם בנקודה הקודמת.

הבעיות הצבאיות

3) גם הבעיות הצבאיות יבואו על פתרונן — לפחות על גבי הנייר — בצורה הצריכה להניח את דעת ארצות הברית ושל בני בריתה בסייגון. האמת היא שארצות הברית אמנם ויתרה ויתור חשוב לצד שכנגד, כאשר הסכימה כי היא תוציא את כוחותיה מדרום־וייטנאם תוך חודשיים, מבלי לעמוד על כך שגם צפון־וייטנאם תעשה כמותה. כאשר טיוטת ההסכם האחרונה סתומה בנקודה זו, כלום עלינו להבין מכאן שקיים גם סעיף סודי ובו מתחייבת צפון וייטנאם להוציא את כוחותיה מהדרום במקביל להוצאת הכוחות האמריקאים ? הנחה זו לא תהיה מופרכת.

ובנקודה חשובה נוספת : האמריקאים לא יזנחו לחלוטין את צבאו של הנשיא תיא. אמריקה מתחייבת להמשיך לספק לצבא ואן־תיא נשק ותחמושת „במקום הנשק והתחמושת שיצאו מהשימוש". אולם מצד אחר, כאשר צבא ואן־תיא לא יקבל עוד תגבורת נוספת מאמריקה, הרי לפחות יוכל תיא להתנחם בכך שגם כוחו הצבאי של האויב, המצוי עתה בדרום וייטנאם, לא יתוגבר יותר בכוחות צבא ונשק.

ברור שההסכם המתיר לאמריקאים להחליף את הנשק והתחמושת שיצאו משימוש בדרום וייטנאם בנשק ותחמושת חדשה — טומן בחובו מוקד לסכסוכים בעתיד לגבי הפירושים השונים העלולים להנתן למושג „נשק שיצא מהשימוש". מכל מקום, האנוי עשתה כאן צעד גדול לקראת ניכסון, כדי למלא אחר הביטוי כי „במסגרת הפסקת האש לא תורשה התפנות כוחות צבאיים מן החוץ באף אחת מארצות הודו־סין, ומכל מקום שהוא".

4) שאלת השבויים : גם שאלה זו נדונה בפרוטרוט : מלבד הטייסים האמריקאים השבויים, אשר לגביהם לא היה אף ספק כי במוקדם או במאוחר ישוחררו בבוא ההסכם על הפסקת האש, הבעיה האמיתית של השבויים היא זו של האסירים הפוליטיים שמספרם בדרום־וייטנאם גדול הרבה יותר. היטיבה בת שבע הנקודות של הקומוניסטים כרכה את הדיבור בנקודה זו ומדברת בפירוש על שחרורם של „האנשים שנאסרו מטעמים פוליטיים", על הריסת מחנות הריכוז וכו'.

אמנם עדיין לא ברור מהנוסח אם הכוונה היא לחילופי השבויים הנמנים עם אחד המחנות השרויים באורח רשמי במצב מלחמה, כלומר האם הכוונה לשבויי הוויטקונג והצפון וייטנאמים הכלואים בדרום, תמורת שבויים אמריקאים ודרום וייטנאמים המוחזקים בצפון. אך מה בדבר השבויים של „הכוח השלישי" ? היעזבו אלה לגורלם ?

הכוונה לאלה המוחזקים בכלא בדרום וייטנאם מטעמים פוליטיים, אך אינם חשודים על תמיכתם בוויטקונג ובקומוניסטים. לגבי גורלם של אלה אולי אפשר להתנחם במלים האוהדות המתייחסות אולי להם בדיוק, כאשר מדובר על „הפעלת החרויות הדמוקרטיות".

מה השפיע על האנוי

כיצד ניתן להסביר את השינוי שחל בעמדתה של צפון וייטנאם ? לפי כל הסימנים, ניתן להבין כי ההצעה הצפון וייטנאמית מ־1 ביולי 1971, כלומר אותה התביעה הבלתי־פשרנית של הצפון וייטנאמים, באה בעת ובעונה אחת עם „משחק הפינג־פונג" הסיני־אמריקאי הידוע, כאשר גם המנהיגים הסובייטיים החליטו להגיב על כך, להתקרב יותר אל בני בריתם הצפון־וייטנאמים, ולהסיר את האמברגו על הנשק הכבד המשוכלל לצפון־וייטנאם.

בעקבות זה החל לזרום הנשק הכבד והציוד הצבאי הסובייטי לנמל הייפונג, תוך התכוננות למיתקפה גדולה שעמדה להיפתח באביב. ברור איפוא שהעמדה הנוקשה של צפון וייטנאם, כפי שבאה לביטוי ביולי 1971, שיקפה את האופטימיות של שליטי האנוי.

אבל, מאז ראשית המיתקפה הצפון וייטנאמית באביב, נחלה האנוי שורת אכזבות : הצבא הדרום וייטנאמי לא נשבר, ובכל אופן לא עד כדי הצבאה במאזן הכוחות ובמידה העשויה להשפיע על תוצאות הבחירות לנשיאות בארה"ב. התגובה הנמרצת של הנשיא ניכסון למיתקפה הצפון־וייטנאמית, וכן סקרי דעת הקהל באמריקה, המתנבאים כולם לנצחונו המכריע של ניכסון, וכן הפצצות על צפון וייטנאם והסגר הימי — כל אלה נראו בעיני שליטי צפון וייטנאם כסכנה שהמלחמה עד חורמה תימשך ארבע שנים נוספות, כלומר גם בימי הקדנציה השניה של הנשיא ניכסון.

בשעה ששליטי צפון וייטנאם גם הוספפו כהלחץ שהופעל עליהם על ידי בני בריתם : הסובייטים והסינים, כשכל אחד מהם שואף להביא לנורמליזציה ביחסים עם ארצות הברית, ולכן כל אחד מהם יעץ להאנוי שמוטב לה לשים קץ למלחמה.

לפני הבחירות בארה"ב

עתה נראה כוודאי שבהאנוי נפלה ההכרעה בסוף אוגוסט. הצהרת נציגי הוויטקונג מ־11 בספטמבר פתחה איפוא את התהליך החדש של שיחות רציניות. אולם הפעם היה צורך להתקדם מהר, שכן לצפון וייטנאמים נשקפה הסכנה שאם לא יזדרזו לבוא להסכם עוד לפני הבחירות לנשיאות בארה"ב, יצטרכו לצאת ולבוא עם הנשיא ניכסון שייבחר מחדש ושיהיה הפעם בכוח ביותר מתמיד, והוא לא יצטרך לפחד לעבר הבוחר ולכן יהיה פחות נוטה לפשרה ולויתורים.

עם זאת קשה לראות בהסכם את הכניעה מצד צפון וייטנאם ולכן קל לנו להבין לנפשו של הנשיא תיא ואת הסתייגויותיו. ההסדר אמנם אינו מדבר עוד על סילוקו מהשלטון, אך עם זאת אינו מבטיח לו עדיין חלק ממשי בשלטון. שכן המנגנון של „המינהל המשולש" לכשיותנע, אי־אפשר יהיה לעצרו ולהשתלט עליו. בעיני ואן תיא תהיה זו קפיצה אל הבלתי נודע. המובלעות הנתונות לשלטון הקומוניסטי בדרום וייטנאם עומדות נגד עיניו של תיא כסיוט, „כוייטנאם שלישית". שתפגע בסמכותו של הנשיא הרואה את עצמו נשיא דרום וייטנאם כולה.

ברור לנשיא תיא שלא יהיה בכוחו להבטיח כי המובלעות האלה לא יורחבו על חשבונו. ודאי יודע הוא שאין כל אפשרות מעשית לקיים את הסמכות השלטונית בכפר הוייטנאמי, בו עלול כל שלטון להיות הולך, כלומר לעבור מיד ליד.

בסופו של חשבון ברור שמן הדין שאחד הצדדים יהיה המפסיד. גם הקומוניסטים נטלו על עצמם סיכון, כאשר הסכימו לוותר על המאבק הצבאי ולפתוח במאבק הפוליטי. מן הדין איפוא שגם הנשיא תיא יטול על עצמו סיכון רציני.

חדשות לגבי איחוד אירופה

ארה"ב ובריה"מ בעצה אחת ✶ צרפת חוששת מהתעצמות גרמניה

מאת אליהו מאיסי,
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

ועידת הפיסגה של תשע מדינות השוק ננעלה עם פרסום הודעה מפורטת, בה יכול כל אחד למצוא את אשר רוצה למצוא : החלטות נמרצות, כגון אלה המתייחסות להקמת קרן אירופית ; הבטחות מעורפלות בדבר הקמת „הברית האירופית" עד לפני שנת 1980 ; ולבסוף — המלצות היפות על השאיפה המשותפת כי אירופה המאוחדת לא תהיה רק שוק לעסקי מסחר אלא תתן דעתה לתנאי חיים אנושיים ולשמירת הסביבה, בלי לשכוח את חובותיה כלפי ארצות הנתונות בשלב ההתפתחות.

[illegible] ניידות דרומית עוברת במדבר הרב והשומם של קואנג־טרי.

בגילוי־הדעת הארוך תמצא את כל הדרוש כדי להזין את תקוותיהם של האופטימיסטים ואת חששותיהם של הפסימיסטים. אך נניח לאלה לפי שעה.

יש אומרים, כי ראשי המדברים בפאריס הונעו על ידי שיקולים אלקטוראליים, דהיינו שהם פועלים כאן תוך כדי פעולה לעבר הבוחר בארצם, ואלה הם : וילי בראנדט, פומפידו, ההולנדי ביוהויפל, ואפילו אדוארד הית הבריטי. כתוצאה מכך, קשה לומר עתה באיזו מידה יגשימו הללו את ההבטחות היפות הניתנות בפאריס, כשהבחירות לפרלמנטים יהיו מאחוריהם. מה שבטוח עתה הוא, כי הצרות והאכזבות יחולו בראשית 1973. שכן בינתיים יבחר בודאי מחדש הנשיא ניכסון ויש איפוא לשוב ולבדוק את הבעיות המוכרות לנו באור חדש.

כל הקהיליה הדיפלומטית באירופה המערבית משוכנעת, כי הנשיא ניכסון ישוב לבקר באירופה אחרי הבחירות. ב־22 בנובמבר יתחילו בהלסינקי השיחות המוקדמות ל„שיחות הכנה", בדרג של שגרירים מכל ארצות אירופה ושגרירי ארצות הברית וקנדה, לקראת „ועידה לבטחון ושיתוף פעולה אירופי" שתיערך בקיץ בהלסינקי או בג'נבה או בווינה.

בחודש ינואר תתקיים, כפי הנראה בג'נבה, פגישה דומה לזו שבהלסינקי, שתדון בצמצום מאוזן הדדי של הצבאות באירופה. פגישה זו מוגדרת מראש כ„שיחות גישוש", כדי להדגיש את ההבדל בינה ובין „שיחות ההכנה" בהלסינקי. אם תושג התקדמות תתכנס יותר מאוחר ועידה לצמצום הצבאות.

שתי הוועידות כאחד הן פועל־יוצא מהליכים היסודיים שהתקיימו בין ארצות הברית לברית המועצות, שהביאו להסכם בדבר אי־הפצת הנשק הגרעיני ולהסכם סאל"ט (ההסכם לצמצום הנשק האסטרטגי). בין שתי מעצמות־העל נותרו עוד מספר בעיות שטרם נפתרו, אולם עתה מאמינים באירופה, כי שני הענקים הגיעו בהדרגה להבנה יסודית למדיניות משותפת לגבי אירופה, לגבי בהווה, ואולי אף לגבי מבנה הארגוני לעתיד. אולם ברור, כי האירופים אינם „מונחים בכיס".

אין ספק שחלק מהכוחות האמריקאים יצא מאירופה בעתיד הקרוב, וזוהי הסיבה שוואשינגטון רוצה לעשות הון פוליטי כביר בזה בועידה לצמצום מאוזן של צבאות. באירופה המערבית, דווקא צרפת נקטה עמדה התנגדות לועידה כזו. שכן בעוד שיתר בנות־בריתה של ארצות הברית באירופה המערבית הולכים בתלם האמריקאי בתחום זה, מתנגדת צרפת בתוקף ובגלוי לועידה ולמה כזו עתידה להביא. לדעת צרפת, אסור לבצבצות הכלליב להוציא את כוחותיה מגרמניה בסביבה הקרובה, כאשר ברית־המועצות מקיימת צבא כה רב־מימדים בגבו המזרחי של אירופה.

ההתנגדות של צרפת נובעת גם מסיבה נוספת : הועידה לצמצום הכוחות עתידה להקנות למרכז אירופה, ובעיקר לשני חלקי גרמניה, סטטוס צבאי השונה מזה של כל שאר ארצות היבשת. גרמניה המערבית עלולה בשל כך לקדם עוד יותר את ה„אוסטפוליטיק". נראה, כי צרפת אחוזת פחד מפני התקרבות נוספת של גרמניה אל הגוש המזרחי.

בד בבד עם הנכונות ההולכת וגוברת אצל האמריקאים והרוסים לבוא לידי הבנה בתחום הבטחון ההדדי באירופה ולצמצום הצבאות, הולכת ומתקדמת הנכונות להביא להפשרה חוכה בתחום הסחר הכלכלי. מגמה זו תעמיד את אירופה המערבית במצב של התחרות ישירה עם ארצות הברית על כיבוש השוק הרוסי. בכך נפתח היבט אחר של הבעיה הצבאית.

ארצות הברית רואה את הנטל של הגנה על אירופה המערבית כמשא כבד מנשוא. מאחר ואין ארצות הברית רוצה שגם ליתר הארצות יהיה הנשק הגרעיני, היא סבורה כי בני בריתה האירופים חייבים לסייע בעקיפין לקיום מאזן התשלומים האמריקאי, וזאת על ידי קניית יותר מוצרים באמריקה, ובעיקר תוצרת חקלאית. אולם צרפת היא היא שקמה את המדיניות החקלאית המשותפת של מדינות השוק האירופי ומקווה להגברת היצוא של התוצרת החקלאית הצרפתית עם הצטרפותן של החברות החדשות לשוק.

הפחד מפני הוצאת הכוחות האמריקאים מאירופה אינו מוגבל איפוא בתחום הצבאי בלבד, אלא גם במישור הכלכלי. בתוך לבה פנימה חוששת אמריקה מהיווצרות ענק אירופי כלכלי חדש, העתיד לגדול ולהתחזק, ובפרט לכשיושג האיחוד המוניטרי, הכלכלי, הפוליטי והסוציאלי.

חששות דומים מקננים גם בלב הסובייטים. כקץ שנים רבות של פקפוקים לגבי יכולתה של אירופה המערבית להתאחד ביום מן הימים, הגיעה מוסקבה למסקנה המחייבת אותה להודות שהקהיליה הכלכלית האירופית היא מציאות, ולא זו בלבד אלא הופכת גם למציאות פוליטית, ובעקבותיה — למציאות צבאית. כך איפוא מצטייר ה„גוש" החדש כמקור לדאגה מתמדת בעיני מוסקבה.

בקיצור, ארצות הברית פוחדת מ־הגוש הכלכלי שיהוו ארצות אירופה המערבית, כשם שהסובייטים פוחדים מהיווצרות הגוש הצבאי. קשה לדעת אם לא דנו האמריקאים עם אנשי שיחם הרוסים באספקטים אלה, ואם לא דנו באמצעים משותפים להשגת מטרותיהם המשותפות — מאחורי גבן של ארצות מערב אירופה, כלומר מאחורי גבם של בעלי בריתם.

מה היא המסקנה המתבקשת ממצב „דיאלקטי" זה ?

עדיין מוקדם כדי לחזות מראש את הקונסטלציה החדשה, אולם מותר להניח כי כל אחד משני הענקים רואה את משנהו כאחראי לשמירת המשמעת במחנה של בני בריתו, למען לא יערימו מכשולים על הדרך להפגת המתיחות בין הענקים הגרעיניים.

כך איפוא מצפים כולם לאיחוד אירופה המערבית, אך בלי להשות יתירה.

קבוצות־מפתח תומכות בניכסון

חלה עליה בשיעור התמיכה בנשיא אצל יהודים וקאתולים

מאת פראנק לין
ביחוד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

ניו־יורק

מחקר דעת קהל שערך מכון ינקלוביץ לפי הזמנת ניו־יורק טיימס גילה, כי בקרב האוכלוסיה הקאתולית והיהודית במדינות ניו־יורק, ניו־ג'רסי וקונטיקאט מקבל הנשיא ניכסון מספר קולות כפול מזה שקיבל ב־1968.

התמיכה הרבה יחסית, לה זוכה הנשיא ניכסון אצל קבוצות־מפתח אלה, המהוות בדרך כלל חלק ניכר מהבסיס הדמוקרטי באותן מדינות, היא ההסבר העיקרי לעליונותו הנכרת על מתחרהו מקגאוורן.

אמנם יתרונו של ניכסון בשלוש המדינות האלה גופא (בשעור של 56:30) מיתרונו ב־16 מדינות אחרות בהן נערך הסקר של ינקלוביץ, אך יתרונו של ניכסון בכל זאת ניכר.

בניו־יורק מוביל ניכסון ביתרון של 51 לעומת 38 ; בניו־ג'רסי ביתרון של 30:51, ובקונטיקאט ביתרון 30:54.

כמו כן מגלה הסקר כי כמעט לא חל שינוי בשעור התמיכה בניכסון בקרב הקאתולים והיהודים במשך החודשיים האחרונים וכי תוספת הקולות למקגאוורן, ובמיוחד בקרב המצביעים היהודים, באה בעיקר מקרב התושבים אשר בסקר הקודם טרם החליטו למי נותנה תמיכתם.

הסקר מגלה עוד, כי מדיניות החוץ של הנשיא ניכסון, היא שהגבירה את התמיכה בו מצד הבוחרים היהודים, אפילו אצל היהודים המעדיפים את מקגאוורן מבחינות אחרות. הבוחרים הקאתולים הושפעו לטובה גם ממדיניות החוץ וגם ממדיניות הפנים של ניכסון.

הסקר מדגיש, כי לא חל שינוי בשעור התמיכה בניכסון מצד היהודים מאז הסקר הראשון, שנערך בראשית אוגוסט ומכאן המסקנה, כי מידת התמיכה היהודית בניכסון היא יציבה ואיתנה.

אף על פי כן מגלה הסקר, כי חלה עליה בשיעור התמיכה היהודית במקגאוורן, דבר המצביע לכאורה על „תזוזה" יהודית לטובת מקגאוורן. אולם נראה הדבר רק לכאורה, שכן יחד עם העליה בתמיכה היהודית במקגאוורן לא ירד במקביל שיעור התמיכה בניכסון. מכאן המסקנה שהעליה בשעור התמיכה היהודית במקגאוורן לא באה לו „על חשבון" התמיכה היהודית בניכסון, כלומר שיהודים התומכים בניכסון לא שינו דעתם ולא העבירו עתה את אהדתם למקגאוורן.

הסקר של ינקלוביץ מגלה עוד, כי הסיבות העיקריות המניעות את היהודים לתמוך בנשיא ניכסון הן : אמונה איתנה כי יתנהג כלפי מדינת ישראל ביותר הגינות וכי יטפל ברוסים ובסין ביתר־יעילות וייטיב לשמור על כוח ההגנה של אמריקה.

אצל הקאתולים, לעומת זאת המניעים העיקריים המביאים אותם לתמוך בניכסון הם שורה של בעיות פנימיות־אמריקאיות, לרבות בעיית הפשיעה, ודאגת הנשיא למנוע התייקרות החיים. וכל־אלה — בנוסף לנימוקים שהעלו הבוחרים היהודים.

יתכן ופריטי ציוד משויטים אינם נתונים להשגה באיזורי הרכבה מקומיים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

קו הכסף בין מצרים לגרמניה

מאת רולאן דאלקור,
מיוחד ל„הארץ"
מ„לה מונד"

קהיר מרסנת את התבטאויותיה על בון בשל שיקולים כלכליים

קהיר

בין הסיבות המניעות את מצרים לנהוג בהתאפקות כלפי גרמניה המע־רבית, על אף האמצעים המשט־רתיים שנקטו שלטונות גרמניה כלפי התושבים הערביים או הפלשתינאים, תופסים בלי־ספק השיקולים במישור הכלכלי הפיננסי מקום נכבד ביותר.

בשנים האחרונות הגיע היקף הס־חר בין שתי המדינות לסך הקרוב למחצית המיליארד מארקים גרמניים לשנה בממוצע, וזאת בשני הכיוו־נים. ב־1970 אף עלה היקף הסחר על הממוצע הזה. הרפובליקה הפד־ראלית הפכה לספק השני בגודלו למצרים, ויחד עם זאת ללקוחה של מצרים, השניה בגודלה אחרי ברי־ה"מ.

ב־1969 עלה הייבוא הגרמני ממצ־רים בשיעור של 158 מיליון מארק והייצוא עלה ב־312 מיליון מארק. מ־1970 ואילך חלה עליה בהתמדה ב־היקף לסחר בין שתי המדינות. רק ב־1972, נסתמנה ירידה בשליש יח־סית מהיקף הסחר הקודם. אולם הירידה לא באה בגלל שיקולים מדיניים, אלא עקב הירידה שחלה השנה בפעילות המשקית של גרמנ־יה המערבית. הסיבה הנוספת: מאז 1970 אין האוצר הפדראלי המערב־גרמני מעניק ערבות לאשראי פתוח של היצואנים הגרמנים ללקוחותי־הם המצריים. אולם הפירמות הגרמ־ניות מצאו בכל זאת דרך להמשיך ולמכור למצרים, וזאת בעזרת אש־ראי בנקאי בשוק הכספי הבינ־לאומי.

היעדר הקשרים הדיפלומאטיים, ש־נותקו בקיץ 1965 ונתחדשו רק ה־קיץ, לא הפריע לממשלת בון להפוס את המקום הראשון בשוק המצרי. חידוש היחסים הדיפלומאטיים בין מצרים לגרמניה המערבית עורר את תקוותיהם של המצרים לזכות בסיוע הגרמני שיבוא בנוסף לסיוע שמצ־רים מקבלת מזה שנים מידי גרמניה המזרחית.

לתקוותיהם של המצרים היה יסוד בעבר: עוד ב־1962 הושיטה גרמנ־יה המערבית למצרים סיוע בסך 230 מיליון מארק בצורת אשראי לזמן ארוך, וזאת פרט לסיוע הטכני למי־מוש כמספר מפעלי פיתוח, ובהם ה־מכון הטכנולוגי בקהיר. מצרים יכו־לה איפוא להיחשב כאחת הארצות הנהנות מחסדי בון הראויה בעי־ניה למאמץ מיוחד.

מאז 1967 נחתמו מספר הסכמים לקונסולידציה של החובות המצריים לגרמניה. אולם הסכם הקונסולידצ־יה האחרון, זה שנחתם במאי 1970, לא כובד מהצד המצרי עד לאוקטובר אותה שנה. בסוף 1971 נפתחו שיחות בנושא זה בחסות מיופה־הכוח הגר־מני, יאסר, אך ללא תוצאות.

כיום נאמד החוב המצרי לגרמניה ב־40 מיליון לירות מצריות, כלומר 160 מיליון מארקים, וזאת לפי הה־ערכה הרשמית. אולם המשקיפים אומדים את שיעור החוב המצרי ל־גרמניה הרבה מעל לסכום הנקוב באורח רשמי, הם נוטים יותר לה־ערכת החוב בסדר גודל של 400 עד 500 מיליון מארקים.

כשהגיע לקהיר השגריר הגרמני, האנס גיאורג שטלצאר, ב־24 ב־אוגוסט השנה הוא הביא באמתחתו הצעת סיוע גרמני בסך 100 מיליון מארק. אשר לחוב המצרי לגרמניה, זה יהיה נושא למשא־ומתן.

המצרים ביקשו ארכה של לפחות שלוש שנים והסתמכו על דוגמת אי־טליה, אשר העניקה למצרים ארכה כזו. המצרים מצפים מגרמניה המ־ערבית, כי תתיחס אליהם בלא פחות נדיבות מכפי שמתיחסות אליה המ־דינות האחרות המקיימות עמה קשרי מסחר. בינתיים נדחה המשך הדיונים על החזרת החובות.

מאידך, מוסיף השגריר המערב־גרמני, שטלצאר, להמתין כי יוזמן לארמון הנשיאות בקאהיר, כדי שי־גיש את מכתב האמנתו. ברם, בלחצו של הקולונל קאדאפי, הכריזו ראשי הברית של הרפובליקות הערביות ב־6 באוקטובר, כי אזרחי גרמניה־המערבית יזכו ב־3 המדינות הער־ביות (מצרים, סוריה ולוב) לאותו יחס לו זוכים יוצאי ארצות ערב בגרמניה־המערבית.

למעשה, גורשו עד כה ממצרים רק 8 אזרחי גרמניה המערבית, וזאת מיד בבואם לשדה התעופה בקהיר, כאשר לא היו בידיהם האשרות המצ־ריות. בנאום שנשא הנשיא סאדאת באותו יום במועצה הלאומית המצ־רית, הזכיר סאדאת את גרמניה־המערבית רק במלים ספורות, אך הספיק לומר בהן, כי גרמניה זו נו־הגת כלפי הערביים „בשיטה הנא־צית".

כפי הנראה, לא איכפת לשליט מצרים להקניט את גרמניה המער־בית ולהחריף את היחסים עמה. ה־דיווח בעתוני מצרים על היחס הרע מצד שלטונות גרמניה והמשטרה אל הערבים על אדמת גרמניה, עומד ב־ניגוד מוחלט ליחסו הנבון והזהיר של ראש ממשלת מצרים סידקי, כל־פי גרמניה.

עם זאת ברור כי דעת המצרים לא נוחה לשמע ההסבר — הבלתי־מספק לדעתם — מפי שגריר גרמניה בקהיר ב־7 באוקטובר, בו ניסה להצדיק את הוצאתם אל מחוץ לחוק של שני ארגוני סטודנטים ופועלים ער־ביים בגרמניה המערבית.

ידוע כי הוטרת הפיקוח על הע־רבים בגרמניה, שבאה כחודש אחרי רצח מינכן, עוררה מחדש במצרים את המחלוקת עם גרמניה המערבית וזאת דווקא בשעה שנדמה היה, כי היחסים בין שתי המדינות נוטים לרגיעה. המצרים וודאי רשמו לפ־ניהם את הסיעון הגרמני.

מכל מקום, היחסים בין מצרים ל־גרמניה המערבית טעונים נורמליזצ־יה, כפי שטעונים נורמליזציה יחסי מצרים עם בריה"מ.

התשעה שאין להם סיכוי

מלבד ניכסון ומקגאוורן הציגו תשעה אנשי ציבור נוספים מועמדותם לנשיאות

שירות
ניו־יורק טיימס
מיוחד להארץ

וואשינגטון

ריצ'רד ניכסון וג'ורג' מקגאוורן עשויים להסכים ביניהם, כי הם־הם המתחרים במירוץ, אולם נמצאים עוד תשעה מועמדים לנשיאות המוענים, כי המבחר הוא עשיר יותר.

הגב' לינדה ג'אנאס, שזכתה ל־מינוי כמועמדת מטעם „מפלגת ה־פועלים הסוציאליסטית", אומרת כי ההבדל בין הדמוקרטים לרפובלי־קנים הוא כהבדל בין „המפלגה ה־קפיטליסטית מספר 1" ובין „המפ־לגה הקפיטליסטית מספר 2".

ג'ון שמיץ, מועמד המפלגה „האמ־ריקאית", זו אשר מינתה את ג'ורג' וולאס כמועמד ב־1968, אומר כי ה־דמוקרטים הם המפלגה הסוציאליס־טית א', ואילו הרפובליקאים הם המפלגה הסוציאליסטית ב'".

עם תשעת המועמדים של הרשי־מות הקטנות נמנה גם רופא הילדים הנודע ד"ר בנג'מין ספוק, כמועמד „מפלגת העם". ד"ר ספוק הוא מ־ראשי התנועה נגד המלחמה.

גם הפעם לא נעדרה מהמרוץ „מפ־לגת הפרוהיביציה" (הרוצה להחזיר את האיסור על המשקים האלכהו־ליים) המועמד שלה הוא ארל מאן, שהציג את מועמדותו בשלוש מדינות בלבד: קולוראדו, דלאוואר וקנזאס.

גם ל„מפלגה האוניברסלית" מוע־מד משלה הוא גבריאל גרין, ש־רשימתו תעמוד לבחירות במדינת איובה בלבד. מועמד אחר, ג'ון כהאלציק, מתייצב במדינת ניו־ג'רסי בלבד, כמועמד המפלגה „אמריקה קודמת לכל". במדינות קולוראדו ו־וואשינגטון „יודק" ג'ון הוספארס מ־המפלגה הליברטאריאנית.

המועמד של המפלגה הקומוניסטית הוא גאס הול, ואילו מטעם „מפלגת העבודה הסוציאליסטית" עומד לואי פישר.

אין סיכוי למפלגות הקטנות למ־שוך קולות, כפי שהצליחו בבחירות ב־1968, כאשר המושל וואלאס צבר כ־10 מיליון קולות למען „המפלגה האמריקאית" וכמעט הצליח להשיג עמדת הכרעה כפוסק האחרון לגבי המוה"ל אותו יעדיף לשלוח אל הבית הלבן.

אך המועמדים מטעם המפלגות ה־נגסיות אינם נרתעים הפעם, שכן עיקר כוונתם הוא להביא לידיעת הציבור את מצעם ואין הם משלים את עצמם שישיגו יותר מזה.

ג'ו שמיץ, חבר אגודת „ג'ון בירץ'", אומר שהוא מניף את דגל „המפלגה האמריקאית", מכיוון שה־ארץ הזו „זקוקה לאיש המעמיד את אמריקה במקום הראשון".

*

„מפלגת הפועלים הסוציאליסטית" שונה מכל שאר המפלגות בכך שהיא הציגה שני מועמדים לנשיאות — שתי נשים. האחת, אוולין ריד, הוצ־גה גם כתחליף לגבי ג'אנאס במדינות ניו־יורק, אינדיאנה, ויסקונסין — בגלל מגבלות הגיל. הגב' ג'אנאס היא בת 31 בלבד. בעוד שהחוקה האמריקאית מחייבת את המועמד ל־נשיאות להיות בגיל מעל ל־35. אולם מפלגתה טוענת, כי התיקון מס' 20 לחוקה האמריקאית מסמיך את ה־קונגרס לוותר על מיגבלת הגיל.

*

מי שרואה את עצמו כיורש של המושל ג'ורג' וואלאס במערכת בחי־רות זו, ג'ון שמיץ, מרבה להתבדח בהופעותיו הפומביות. הוא קורא ל־עצמו „עדלי סטיבנסון של הימין".

אחת הבדיחות החביבות עליו: „לא התנגדתי לנסיעתו של הנשיא ניכ־סון לפאקינג, רק לנסיעתו בחזרה". שמיץ, שהוא קתולי־אב ל־11 טוען, כי ניכסון התמכר לסוציאליזם בעת ש־אמריקה משמשת מסרה לקשר בינ־לאומי. כן אומר הוא: „כל ממשלה שהיא גדולה עד כדי להעניק לכם כל מה שתרצו, גדולה די הצורך לקחת מכם את כל אשר לכם".

בעבר היה שמיץ מדריך למדע ה־מדינה בקולג' קטנה אנה בקליפור־ניה. שמיץ נכנס לפוליטיקה תוך נצ־חון על ריפובליקאי מתון במירוץ לסינט של מדינת קליפורניה. אחר כך נכנס לבית הנבחרים של ארה"ב בבחירות־משנה וב־1970 נבחר מ־חדש לקונגרס בניצחון בולט.

*

„אני מכיר טובה למושל ג'ונסון" — אמר רופא הילדים בנג'מין ספוק — „על שהעניק לי קריירה חדשה לגמרי ושובבה". ואכן ספוק נותן כעת את מלוא דעתו על תפקידו כ־מדינאי קשיש בקרב הפעילים ה־אמריקאים נגד המלחמה.

ד"ר ספוק הוא דמות יוצאת דופן בשורות השמאל החדש. הוא לובש חליפות כחולות הדורות עם חזיה ועניבה, מטפחת מעומלנת ושרשרת של שעון זהב. שערו לבן ונעשה יותר ויותר דליל, אולם הוא 69 שנותיו, הריהו שזוף ופעלתני — וכולו אומר כושר גופני. בשנות ה־20 היה ספוק אחד הספורטאים הנו־דעים והשתתף בתחרויות החתירה האולימפיות.

ד"ר ספוק ביקר ביותר מ־200 קמ־פוסים של השכלה גבוהה בארבע השנים האחרונות ולא החמיץ כל הפ־גנה שהיתה בוואשינגטון. ב־1971 נטל לידיו את ההנהגה על מה שחזל ב־1968 כמפלגת השלום והחופש.

רבים מחסידי־לשעבר של מפ־לגתו מצפים בכאבה של הסינטור מקגאוורן, אך ד"ר ספוק אומר: „אתם מבזבזים את קולותיכם ב־הצביעכם בעד הדמוקרטים או ה־רפובליקאים. השליטה בשתי המפ־לגות היא בידי העשירים ובעלי ה־עוצמה".

ד"ר ספוק חולק בעיקר על דעותיו של הסינטור מקגאוורן בעניינו פנים, ותובע לבטל את ה„מכסימום" של הכנסה לטיפול רפואי חינם לכל ו־פיקוח בדרג מקומי על התעשיה. כן דורש הוא הגדלת הקצבות למחוסרי עבודה וקביעת קיצבה פדרלית מיני־מלית של 6500 דולר למשפחה בת 4 נפשות.

סגנו למירוץ של ד"ר ספוק הוא ג'וליוס הובסון עסקן כושי שנודע בהנהגתו במצעד לזכויות האזרח ב־1963 ובדרישתו להעניק לעיר ה־בירה וואשינגטון מעמד של מדינה (כיום היא „נפה").

מימין: בנג'מין ספוק, ג'ון שמיץ, גאס האל.

*

לינדה ג'אנאס עבדה כפקידה ב־וואשינגטון ואחר כך כמורה בספרד. היא תמכה במהפכה בקובה והצטרפה ל„בתרות הסוציאליסטית" ב־1966.

היא נולדה באל־רינו שבאוקל־הומה, אך רוב שנותיה חיתה בג'ור־ג'יה וב־1969 השתתפה בבחירות ל־ראשות העיר אטלנטה, כמועמדת מפ־לגת הפועלים הסוציאליסטית (כעין מפ"ם). היא סיירה בכמה ארצות באמריקה הדרומית ועל פי הזמנתו של פידל קאסטרו ביקרה ב־1969 בקובה.

הגב' ג'אנאס תובעת להקים „חב־רה דמוקרטית שבה ההחלטות הן בידי האנשים החיים ועובדים ב־תוכה". ופירוש הדבר — היא מס־בירה — „ליטול את השליטה על החברות מידי מיעוט של מיליונרים ולארגן מחדש את הייצור", בהלאמה.

היא מסרבת לומר מי מהשניים, ניכסון או מקגאוורן, הוא הרע במי־עוטו, הואיל ומדיניות הרע־במיעוטו היא לדבריה מבוי סתום. ברור לה כי תפסיד במירוץ, אולם היא מצפה לראות אמריקה סוציאליסטית עוד בחייה.

הגב' ג'אנאס, שהיא חסידה גדולה של התנועה לשחרור האשה, רוצה בביטולם של כל האיסורים על ההפ־לה. כן ממליצה היא על „שבוע עבודה קצר יותר, ללא קיצוץ בשכר ועל הענקת השליטה על החברה ה־שחורה — לשחורים".

סגנה במירוץ הוא אנדרו פולאי (22), פועל רכבת שחור מגרינוד שבמיסורי, ממיסדיו של ארגון החיי־לים המשוחררים נגד המלחמה.

*

מר לואי פישר (59) הוא פקיד במפעל לגיקור יבש בשיקגו. הוא תובע ממשלה מסוג חדש — ממשלה תעשי־יתית. הוא בטוח כי הסוציאליזם בוא יבוא, אולם שלא כגב' ג'אנאס, אין הוא מוכן להסתכן בנבואה מתי יבוא.

מר פישר טוען כי יש לו השפעה על הצעירים. „תחילה הם חיבבו את מקגאוורן", אומר הוא. „אך מאז החל לפנות אל וואלסטריט (אילי ההון), מתרחקים ממנו הצעירים".

לדברי נאמן המפלגה הקומוניס־טית, גאס הול הוא התגלמות האמרי־קאי שפילס דרכו בעצמו. נולד ב־בקתת־עץ קרה במינסוטה... למד ב־עצמו... היה חוטב־עצים, אחר כך פועל־פלדה... גילה אומץ־לב נדיר בשרותו הצבאי בחיל הים... אוהב־בייסבול ואחד הבחורים הטובים.

ג'. אדגר הובר אמר עליו שהוא „אויב מסוכן רב השפעה ורב עוצמה של המשטר האמריקאי".

הול (62) המזכיר הכללי הוותיק של המפלגה אומר, כי יהיה מרוצה אם יצליח לבצת את המפלגות ה־שמאליות האחרות.

לדבריו אין במצע הבחירות שלו קומוניזם ובעצם ישנן רק שלוש נקודות: קץ למלחמת וייטנאם ופירוק מימסד־ההגנה; מתקפה רבתי על ה־עוני, לרבות הבטחת הכנסה של 6500 דולר למשפחה בת ארבע נפשות וביעור הגזענות.

גאס הול מצפה לזכות במספר קו־לות „מכובד" לו ולבן־לווייתו במי־רוץ, ג'רוויס טאיינר, ב־13 המדינות שבהן יהיה מועמד, ואפילו תהיה ה־הצבעה בעדו רק לשם מחאה. לפני ארבע שנים היה מועמד רק במדינת מינסוטה.

*

מר הוספארס (54), נשיא המחלקה לפילוסופיה באוניברסיטת קליפורניה הדרומית, מתחרה על כהונה שאינו מעוניין בה, ועל ראשות ממשלה ש־הוא מקווה כי תיעלם.

הליברטאריאנים מאמינים במיני־מום אפשרי של ממשלה. „כל יחיד זכאי לשלוט בלעדי על חייו, כל עוד אינו פוגע בזכויותיהם השוות של האחרים" — נאמר במצע.

לאור זאת תובע מר הוספארס הענ־קת חנינה למשתמטי גיוס, ביטול ה־איסור על עישון מריחואנה, זכות לשאת נשק ונקיטת צעדים חמורים נגד זיהום הסביבה. הוא מתנגד ל־בתי ספר מטעם הרשות, לפיקוח כל־כלי ממשלתי, לצנזורה ולתוכניות סעד.

„מפלגתנו איננה ימנית או שמא־לנית", אומר הוא. „השמרנים מדגי־שים את החירות הכלכלית ומבליעים את החירות הפוליטית. אנו מדגישים את שתיהן".

יש הרואים בכך מיזוגה של כלכלה בנוסח הליברלי, מוסריות אוואנגאר־דית והשדלנות — בנוסח ג'פרסון — כלפי הממשלה.

מר הוספארס סבור, כי מועמדותו לא תשיג דברים רבים ורק תעניק פרסומת כלשהי למפלגה — שקבו־צותיה הרבות פזורות ברחבי ארה"ב. הוא ובן־לווייתו במירוץ לבית הלבן — טוני נתן, מפיק רדיו וטלוויזיה ביוג'ין שבמדינת אורגון — מופי־עים ברשימת המועמדים רק בקולו־ראדו ובוואשינגטון. אך הם מקווים להשיג קולות באורגון, ניו־האמפ־שייר ולואיזיאנה.

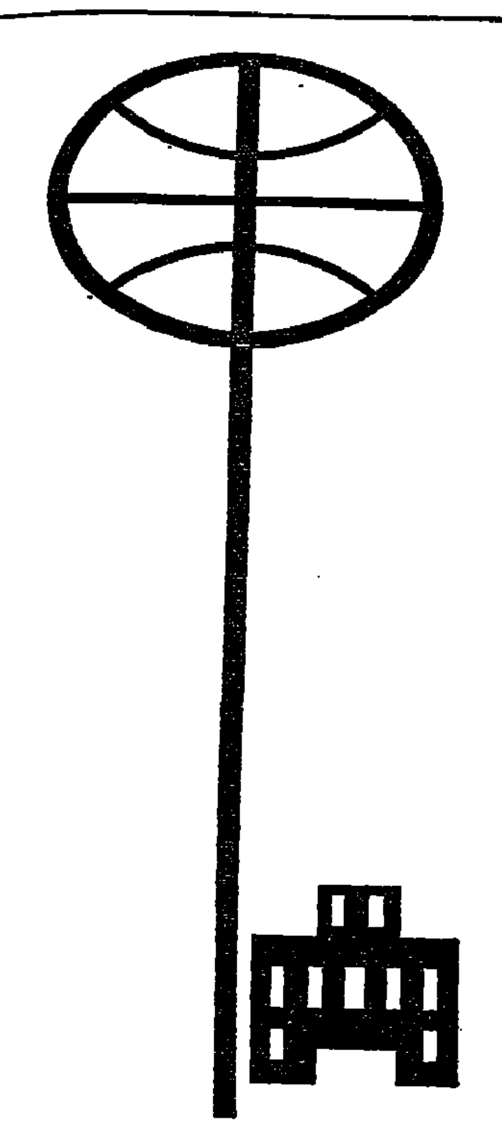

התערוכה הבין־לאומית
השניה
למלונאות ולהארחה

בחסות משרד התיירות

1־10 בנובמבר 1972

יריד המזרח
גני התערוכה

הציוד החדיש ביותר המיוצר בארץ ובחו"ל עבור בתי מלון, בתי הארחה ומסעדות.

חמרי בניה. ריהוט. כלים. גופי תאורה. כלי שולחן. ציוד משרדי. אביזרים סניטריים. ציוד לנקוי ואחזקה. מטבחים. מזוג אויר וחמום. שטיחים ווילונות. חדרי רחיצה ועוד.

שעות הביקור:
ימי ד' 8.11, ה' 9.11 — מ־10.00 עד 17.00
ימי א' — ג' 7.11 — 5 משעה 14.00 עד 21.00
בימי ו', 3—10 בנובמבר מ־10.00 עד 14.00
לקהל הרחב
— במוצ"ש 4.11 מ־18.00 עד 23.00

שינה
סופר אורטופדית
במחיר

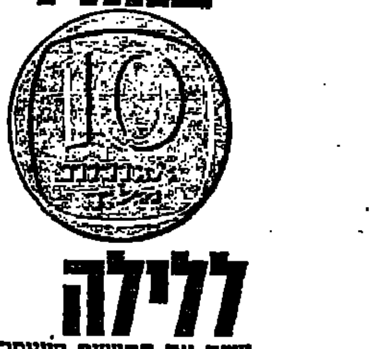

ללילה

עשה את החישוב בעצמך.
מזרן פרדייז סופר אורטופדי
כפול. עולה 420 ל"י לתקופה
של 11 שנה ו־185 יום.
מחירו 10 אג' ללילה !
(האחריות עליו ל 12 שנה)
רק מזרן מיוחד זה מבטיח
לך שינה בריאה.
חשוב על כך.

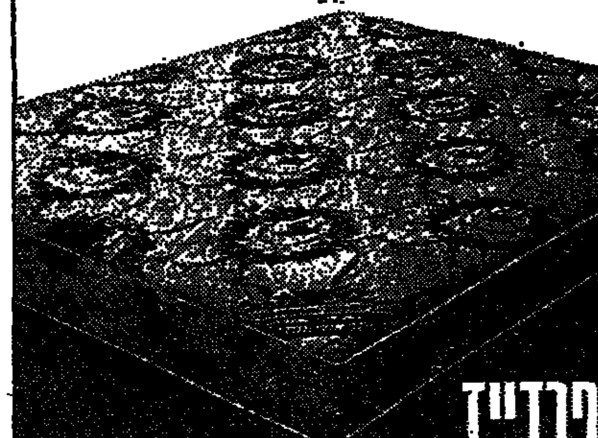

פרדייז
דרך פתח תקוה 156, תל אביב, טל. 255223

בהרצליה הצעירה
החלה המכירה של 3 בתים
בשלב הגמר
● סביבה שקטה
● ירק
● חברת אקדמאים צעירים
דירות מרווחות
בנות 3 ו־4 חדרים
באזור מתוכנן ואקסקלוסיבי
* מחירים ותנאים נוחים *
בניה: ש. גרובנר בע"מ
צאנאם בע"מ
המשרד: תל־אביב, שדרות דוד המלך 12
טלפון 267742, (266152 אחה"צ)

אילתם
האיגוד לתכנון ולמחקר בע"מ
ומכון ויצמן למדע
מודיעים על
סמינר בינלאומי
על אוטומציה בתכנון
מערכות סיפרתיות
בהנהלת
Professor MELVIN BREUER
University of Southern California, U. S. A.
ובהשתתפותם של 7 מומחים בעלי שם מארה"ב
הסמינר יתקיים בימים 26.12.1972—5.1.1973 במכון ויצמן ברחובות
לרשות המעוניינים יעמוד אכסון ברחובות
● פרטים והרשמה: אילתם, ת. ד. 7170, ירושלים, טל. 68171/2(02).

למכירה
מתקן (מפעל) מושלם
לשיחום והשחרה
(פוספטיזציה)
● במצב עבודה מצוין, עם הנה לקויות ●
רציניים בלבד יפנו לת.ד. 4333 ת"א „עבור מפעל"

מדינת ישראל
משרד האוצר / אגף החשב הכללי
מינהל הרכב הממשלתי
מכרז מס. 5/72
מכירת רכב משומש וקטנועים

מינהל הרכב הממשלתי מכריז בזה על מכירת רכב וקטנועים משומשים בתוצרים ובשנים שונים, פרטים נוספים והחומר הקשור במכרז, ימסרו למבקשים במוסכי מינהל הרכב הממשלתי, רח' יהודה הימית 31 יפו, החל ב־2.11.72 ועד 12.11.72 בין השעות 8.00 — 13.00.

אין מינהל הרכב הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מינהל הרכב הממשלתי

משרד השיכון — האגף לבניה כפרית
בנייה בקיבוץ עין צורים
מכרז אבכ/65/72
האגף לבניה כפרית של משרד השיכון, מכריז על קבלת הצעות מקבלנים לבצוע עבודה בנייה בקיבוץ עין צורים.
העבודה תכלול: א. מבנה על כנה כוללת 4 מבנים של מגורים בשטח בנייה כולל של 560 מ"ר בערך ואפשרות להגדלה מספר המבנים.
א. את הבאי המכרז הבניה והבצירים אפשר לקבל באגף לבניה כפרית, הקריה ת"א הח' ג' 13 במשרד הראשי, ביום 5.11.72 ועד לתאריך 17.11.72.
ב. את ההצעות יש להגיש בהתאם לתנאי המכרז במעטפה סגורה בקריה הי"א, הח' ד' חדר 13 חדר 153, עד ליום שני, 1.12.72, שעה 9.00 בבקר.
ג. ההתחרות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים ברשימת הקבלנים המוכרים ע"י המוסד הכללי של משרד האוצר.
ד. הקבלן מתבקש להפקיד ערבות בנקאית ע"ס 5% מערך הצעתו או התחייבות כספית אחרת שתתקבל על דעת משרד השיכון.
ה. אין משרד השיכון מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
י. אבנר — מנכ"ל משרד השיכון
א. גולדברמן — מנהל האגף לבניה כפרית

קו חדש מס' 43
המקשר את צפון ת"א עם גבעתיים
החל מיום ראשון 5.11.72

מסלול כוון 1
כבר סלומון (התערוכה) — בן יהודה — מוגרבי — אלנבי
כבר המושבות — דרך פ"ת — הגליל — השרון — השומרון
זוה שאנן — ראש פינה — לה גרדיה — דרך הטיסים
דרך השלום — דרך הגבורה — המאבק — המנורה (שכ. חב. חשמל)

מסלול כוון 2
המנורה (שכ. חב. חשמל) — רביבים — דרך הגבורה — דרך השלום
דרך הטיסים — לה גרדיה — ראש פינה — הגר"א — הנגב — השרון
השומרון — דרך פ"ת — כבר המושבות — אלנבי — מוגרבי
בן יהודה — כבר סלומון (התערוכה)

הפעלה: 5.30 — 24.30
תדירות: 4 — 10 דקות

משרד התחבורה בשיתוף עם דן

משהו רקוב בבריטניה

מאת רוברט ואלטש

גם הכניסה לאירופה אינה מסוגלת להציל את הממלכה

לונדון

יותר ממאה שנה נחשבה בריטניה המעצמה הגדולה ביותר שהודות לעוצמתה הימית שמרה על הבכהון העולמי. הקיסרות דאגה לסדר גם בתחום הפיננסי, שמרכזו היה הסיטי הלונדונית, בלי שמישהו הרגיש בכך. אחרי 1947 התחילה תקופת הדה־קולוניזציה, הרורבות הכספיות הגדולות אזלו, באו משברים כלכליים וכספיים בזה אחר זה ונוצרה מבוכה איומה שממנה לא מצאה בריטניה מוצא. הארץ האדירה נדרסה על־ידי קטנים שציותו בעבר לקולה. תוך זמן קצר נהפכה לארץ חלשה יחסית ולמעצמה בינונית בלבד. זו היתה מהלומה מוסרית קשה שממנה לא היה קל להתאושש.

זמן רב השתעשעו האנגלים עם הרעיון של „יחס מיוחד" עם ארצות הברית, שותפה אטלנטית כביכול, הלכו שולל אחרי המליצות בהן השתמשה התעמולה בימי המלחמה, כשהכיד היה הדיבור על „שלושת הגדולים", היינו צ'רצ'יל, רוזוולט, סטלין. המומנים לא היו מוכנים לעבור קצה לאחר מאמץ המלחמה. להחזוק הגורל הבוטחה לבר־הקקה סוציאלית נדיבה, שיוחסה היה הלורד באוורידג', דבר שהתפרש כמו שכר מוגדל ושירותים יקרים לכל, בקיצור חיים נוחים ולא מאמץ חדש. מטרה זו או דובה הושגה לבאורה אחרי המלחמה, כשניגשה ממשלת הלייבור לביצוע „מדינת סעד". כל זה היה טוב, כמובן, אולם הרעיון הביא להגזמה שלא הצליח איש להסביר לעם, כי מישהו צריך לשלם בעד שיטה מצויינת זו, התשלום יכול להיעשות רק על־ידי עבודה נאמנה. למעשה באה הידרדרות מתמדת, פיחות המטבע, גרעון עצום בסחר החוץ וכל הדרישות ה־איגודים המקצועיים להגדלת השכר בלי הגדלת התפוקה.

גיבור שירד מכבשו

עוד אכזבה גדולה: כשהתחילה הדה־קולוניזציה כיסו דוברי הקיסרות המתפוררת את התהליך במליצות כהוקות בדבר תפיסה חדשה של חבר מדינות עצמאיות מאוחדות באחוה — חבר לאומים שווים, יחידה פוליטית בינלאומית מסיפוס חדש המטוה תחליף לקודמה, טוב יותר מבחינה מוסרית, משום שהוא מבוסס על רצון חופשי. מה היתה התוצאה האמתית, מיותר להסביר בימינו, כשהשפלה לבריטניה הגיעה לשיאה עם המאורעות באוגנדה.

משהחל הויכוח על כניסה לאירופה הצדיפו רבים את פיקציית חבר העמים (הקומונוולת), לפחות בתור טיעון לשם התנגדות מן ההכרעה. רק לאחר שאולי המטנות הכריזו האנגלים שהם מוכנים להיכנס לאירופה, אפילו נגד רצונו של דה־גול. עתה הם דרשו זכויות מיוחדות, אולם החוקה נקבעה על־ידי אלה שהתאחדו מכבר ואנגליה איחרה את האוטובוס. האם צעד זה יציל את אנגליה? יש רבים שאינם מאמינים בזה. הרושם הוא שמדינאי אנגליה מחכים לאיזה נס, ועתה הם מרבים כי השתתפות האירופית תושיע את הממלכה המאוחדה.

היהורים אלה נתעוררו על־ידי ספר מקטרג ומעציב „התמוטטות הכוח הבריטי"*), בו מותח המחבר, ביותר מ־600 עמודים, ביקורת צה על המדיניות האנגלית במאה ה־20.

* Correlli Barnett: The Collapse of British Power. Eyre Methuen London 1972. 643 PP. £ 5.—

אגב ניתוח האופי הלאומי הבריטי שהוא האשם לכשלון. זהו סקירה על מאורעות היסטוריים יותר או פחות, לרבות מדיניות הפייסנות בשנות השלושים וההתנהגות של אנגליה במלחמת־העולם השניה.

המחבר מביא אסמכתות רבות ומוכיר שאנגלים רבים ב־1936 וגם בזמנויות אחרות ברכו על הצעות היטלר לכינון „שלום", כשהם כימו לתוות היכי (שהיה בן, אגב, גם משום מעל בגד צרפת). בארנאט מאשים את המעמד השליט שחבריו היו ליבראלים טובי־לב, כמרים בכמות, מוראליסטים, המיד מוכנים לוותר. מתוך מיסמכי הקאבינט הפתוחים עתה למחקר הוא מראה איזו בסלנות מדהימה שררה בחוג הממשלה. הוא גם הרשף את התורבות האנגלית כלפי אמריקה, שניצלה את מצוקת אנגליה כדי לגזול כל קנייניה ועצמאותה. באנגליה עסקים כאלה תואדו בתור נדיבות אמריקאית. לדעת המחבר, אנגליה לא לחמה בעד האינטרסים האנגליים אלא בעד אינטרסים אימפריאליים מדומים.

אשליה של נצחון

בזה הטאה בעיקר. היא כמעט את כוחה כעל יכולתה ואמתית הכינה את נפילתה, למהות אפלית הנצחון. בארנאט טוען, צדק, כי לא היה לאנגליה אינטרס אמתי להגנת הכבוד התיכון ב־1940. בעצות האמינו האנגלים שעליהם לשמור על הדרך להודו. זה היה מיובן כמה. הרי כבר אז היה ברור, כי המשך המלחמה יביא, בלי חשלה, סוף לכוח האנגלי, בגלל פשיטת־רגל החרבן כלכלי. ויש להבין כי אין בהיסטוריה הבדל בין מלחמה ושלום בגלל הקשר בין הפוטנציאל הצבאי והאיתני של אומה. כוח מבסא לא בצבא בלבד, אלא במקורות הרהובים הכלכליים. בארנאט מגנה את צ'רצ'יל שהכריז, כי המטרה היא „נצחון בכל מחיר" ומשום שהוא האמין בידידותה של אמריקה. לכעצה הוא הקריב את קיום ארצו בתור כוח צבאי.

הכזיות אלה הרבה מזה שנאמר בספר מבעיר זה, שניים כמובן במחלוקת. מכור רק נקודה אחת! וינתר על המודה התיכון ב־1940 היה מביא לכיבוש איי על־ידי היטלר? ההמבר כאליג הגזמות איומות. אם יש בהשבות רבות שלו קצה אמת, אין זה כל האמת. המשנה של אנגליה לא היה בישתה הליבראלית, או ב„אהאנגלוליזם" האנגלי, אלא בזה שלא הצריכו כדבעי את השקעת־העולם של עצמם ולא הבינו את המנטאליות של אחרים. היה זה שיפוט, מוטעה שנגרם על־ידי אי־מוסריות והצלות המחשבה, ראיית משאלות כעובדות. משום כך לא עמדו איתן נגד הדיקטאטורים כשהיה עוד זמן והעדיפו לעצום את העיניים ולהתמסר לעסקי יום־יום. משום כך גם טעו בהערכת העמים הקולוניאליים כשחשבו שהם יהיו מסורים לדמוקראטיה וליברליזם לפי הנוסח האנגלי.

לא הליבראליזם היה אסונם. אלא ההגזמה בשימוש בגישה הליברלית ללא ביקורה. בין אומות העולם האנגלים הם עוד אחד העמים הסימפאטיים האנושיים ביותר. וכי משום כך נגזר גורלם להזיל מלהתקיים בתור עם עצמאי וכוח בינלאומי? יהיה זה צעם מאד אם צלינו להסיק מסקנה כזאת.

יתרונות רבים היו בימינו בולת שכבות מקופחות באנגליה, אולם המתירנות המגוזמת (לא רק בעיני הסין), כמו כל הגזמה, מסכנת את קיומם. בשעת הכניסה שומעים דרישות מגוזמות האיומי שביותה מצד פרצלי השמאל, פועלי הנקיון וכאורים, כשראש הממשלה מנסה לברלום את האינפלציה. יותר כסף ופחות עבודה, זהו הסיסמה, בנסיבות אלה אם לא ישנו את הגישה העקרונית, גם הכניסה לאירופה אינה עשויה להציל את אנגליה לטווח הארוך.

קורט נברצקי — חוקר ההתישבות

הכלכלן בן ה־86 היה בין יוזמי הקמת צי הסוחר

היכן הם היום

מאת שמעון סאמט

ד"ר קורט נברצקי (נאוראצקי) בן ה־86, הכלכלן הנודע, הוא מראשוני חוקרי ההתישבות היהודית בארץ עוד מתקופת ביקורו הראשון בארץ־ישראל ב־1910—1911. בעקבות הביקור פירסם — בגרמנית — ספר בעל מוניטין בימים ההם: „ההתישבות היהודית בפלשתינה". הד"ר נברצקי היה מראשוני העוסקים במתכונת הא־קת נפט בארץ מטעם ממשלה ישראל, ושירת בתפקידים כלכליים ומנגנונים השונים. כל מוכיר איש־שיחו בלובה מידחות קשרים עם לוי אשכול ז"ל. בעינינו שפעל גם במחיצתו של שר המסחר והתעשיה פ. ברנשטיין ז"ל.

לפני שד"ר נברצקי (יליד ברלין) עלה לארץ־ישראל, כדי להשתקע בה ב־1934 (מאז הוא גר בחיפה באחות דירה שכורה שבהדר הכרמל — ברחוב מלצ'יט, 5) הוא ביקר פעמיים בארץ־ישראל. בפעם הראשונה ב־1910—1911 כדי לחקור את האפשרויות הכלכליות וההתישבותיות של הארץ ולהסיק בדבר האפשרויות של עליה יהודית לארץ. על מחקרו זה קיבל את הדוקטוראט שלו בגרמניה. בפעם השניה ביקר בארץ ב־1920. צבר כאן זמן מה בתחום הכלכלי ובחברה לגאולת קרקע „קדם" (יחד עם יוסף לוי ז"ל) אך חזר לאירופה.

איש רב פעלים זה בתחום הכלכלה הארץ־ישראלית הושב אתנו כבר שלושים ושמונה שנים רצופות העדיף לשוחח אתי בגרמנית כי „לצערי אני מתבטא עד היום הזה בשפה העברית בצורה בלתי שוטפת ולעתים אף די קשה".

ד"ר נברצקי בשיחה עם ארהרד, מי שהיה קאנצלר מערב גרמניה, בעת ביקור בישראל ב־1967

חיי הישיש כיום

הד"ר נברצקי עובר הרבה במרץ רב על ריכוז כתביו שבחלקם נתפרסמו בעבר או במקוטעין ובחלקם טרם ראו אור בכתב־יד. הוא בוחן אוכל, כמעט כל דבר שצעירים אוכלים, מעשן, שותה אלכוהול („לפחות לגבי אין השתיה הישישון מזיקים לבריאות"), מרבה לישון אך לא מרבה כעת בהליכה מחוץ לבית כיוון ונפגע ברגלו בתאונה. הד"ר נברצקי מעולם לא היה איש מפלגה „אך אני נוטה יותר שמאלה מאשר ימינה".

ד"ר קורט נברצקי

אשתו, היא היסטוריון לבית קלאוס, אותה נשא ב־1915 בגרמניה, בנם ראובן נבר־נברצקי הוא פקיד בכיר במשרד החקלאות בנצרת, נשוי, וגר בקרית־ביאליק. גם בתו נשואה וגרה מחוץ לחיפה. לבית נברצקי כבר שלושה נכדים ונין אחד. בדרך כלל אין ד"ר נברצקי ורעיתו מקיימים כיום יחסי חברה אינטנסיביים, „מה גם שחיפה איננה עיר טיפוסית של פעילות חברתית, אמנותית ותרבותית". הד"ר נברצקי מרבה בקריאה ובעיון, עוקב בעתונים אחר החדשות, מאזין לרדיו אך טלוויזיה אין לו — „אינני חושב שמכשיר זה יוסיף לי הרמה". נברצקי — איש שיחה לבבי.

גוסף לספרו הראשון על ההתישבות היהודית בארץ פירסם ד"ר קורט נברצקי עוד ספרים: „פלשתינה היהודית החדשה" (ב־1919 בברלין) „היהודות בפולין" — ספר שיצא לאור מטעם מוסד שליד ממשלת הכיבוש הגרמני בפולין בעת מלחמת העולם הראשונה, על סף התמוטטות הגוש אוסטריה—גרמניה הקיסרית. הד"ר נברצקי פעל אז בשטח פולין בתחום הכלכלי ליד ה„גנראלגוברנמנט".

בעיית האיכלוס החקלאותי (בברלין ב־1930), „איכלוס, מדיניות הדיור והכלכלה" (בברלין ב־1931) הספר שהופיע במקור שבדי מטעם ספרית הפועלים הקיבוץ הארצי בישראל ב־1946 בשם ה„מבנה ומשק" הארץ". נוסף על כך פרסם ד"ר נברצקי מאות מאמרים על נושאים מקצועיים בעתונים יומיים ומקצועיים. פרסומים מספר נגעים לבעיות גילוי מקורות נפט, הפקוח הדרכי שיווקם בחוץ־לארץ, שם ירש את עסקי אביו בתחום זה, ובארץ כמפקח על הדלק.

כיצד הגיע לראשונה לארץ

עוד בראשית המאה הנוכחית נטה נברצקי הצעיר לציונות וב־1906 הצטרף לארגון הסטודנטים היהודיים הלאומיים בגרמניה, „החשמונאים". בין פעלו בין השאר ריכרד ליכטהיים, פליקס טיילהאבר וד"ר בירם. כשעמד לכתוב בגרמניה את עבודת הדוקטור ראש שלו הציע לו לבחור בנושא המטבע, אך הוא בחר בהתישבות היהודית בארץ־ישראל תיצל לצורך זה ארכיונים עשירים של חברת פיקא והבארון רוטשילד. ואחר כן יצא לארץ־ישראל לבחון מקרוב את המציאות.

הזכרה בשיתתנו יצירתו של ד"ר ארתור רופין „יהדי ההווה", ונברצקי סיפר לי שבעת ביקורו הראשון בארץ נפגש עם הד"ר ארתור רופין תוך תקוה לקבל ממנו אמור לצברדוה, אך הד"ר רופין לא הרבה לעזור לו בטענו כי הוקר בעיות ארץ־ישראל והתישבות היהודית בארץ אינו יכול לעשות זאת „כמבקר בארץ למשך זמן קצוב" אלא לשבת כאן זמן ממושך וללמוד את עומק הבעיות.

נברצקי נפגש אז עם ראש עירית תל־אביב בת השנתיים־שלוש, מאיר דיזנגוף, שקיבל אותו יפה מאד ועמד על עתידה המזהיר של תל־אביב בכלכלת הארץ, עם אליעזר בן־יהודה (אבל התקשה לדבר עברית) ועם אנשי הכלכלה וההתישבות דאז כגון ארתור רופין, ארלוזורוב, ביקר גם בעבר־הירדן, במצרים ובלבנון.

ג'מל פחה דחה אותו כיועץ

עם שובו לאירופה נכנס ד"ר נברצקי לעסקים בנקאים, אך מלחמת העולם ה־1 הפריעה לפעילותו הכלכלית. בזמן המלחמה הוצע לו לצאת ל„פלשתינה" ולשמש שם יועץ כלכלי לג'מאל פחה, המפקד הטורקי (ששפל בימים ההם בשיתוף המפקד הגרמני קרס פון קרסנשטיין), אך ג'מאל פחה דחה את ההצעה כי „יש לי כבר יועץ יהודי אחד".

בהיותו בפולין, ליד הגנראל גוברנמנט הגרמני, פעל נברצקי זמן מה גם כבעיות יהודי פולין, בוארשה. משנה מ־1919 עד סוף המלחמה ב־1918, אז חזר לברלין לפעילות וכמומחה לבעיות המטבע הבין־לאומי. ושם כתב ספר על המטבע של העיר החופשית דאז, דאנציג. בשם ההסתדרות הציונית ביקר ד"ר נברצקי בכמה ארצות.

תוכנית לצי הישראלי

ביזמת יוסף לוי, איש העסקים מדאנציג ורוכש הקרקעות בארץ, כולל אדמות חיפה עילית, יצא ד"ר נברצקי שוב (ב־1920) לארץ־ישראל עם הצעת תכנית לבנות צי ארץ־ישראלי. נברצקי שהה אז בארץ כ־5 חודשים מבלי שתיווצר אפשרות מעשית לפעול. שוב חזר לדאנציג, שם קיבל על עצמו, עם מות אביו, עסקי הנפט של האב כשהוא פעיל גם בקרב יהודי דאנציג.

בדאנציג היה ד"ר נברצקי מ־1920 עד 1927 הוא חזר לברלין ובפברואר 1934 עלה לארץ־ישראל. בארץ נתגסה בקשיים רבים עד שמצא תעסוקה בעירית חיפה ובסוכנות היהודית. עם קום המדינה מונה יועץ כלכלי ופיננסי במשרדי הממשלה ומפקח על הנפט. כשנוצרו קשיים בקבלת פיצויים מגרמניה („פיצויי אקדמאי") כל עוד הוא במשרה קבועה של ממשלת ישראל, פרש ד"ר נברצקי ב־1958 מעבודתו הממלכתית — בהיותו כבן 71.

פרט לפיצויים מגרמניה אין לד"ר נברצקי מקור אחר של הכנסה קבועה. הוא גר עם רעיתו בדירה צנועה. „אינני מתאונן על הסך הכל שלי — אומר לי איש־שיחי בעת פרידתנו — כי משהו בעל ערך עשיתי".

הוצאת „מערכות" — צבא הגנה לישראל

הופיעו

שלושה ימי קרב

מהדורה שניה
מאת שלום־סטיפן גראייק
ממסר מקורי על מלחמת הגיטו היהודי בוארשה, שנכתב ע"י אדם שהיה שותף לכל תאי הפעולה המחתרתית וההגנתית, ולקח בהם חלק פעיל ומרכזי, ואין ספק כי ייקרא בענין רב.
✱ מחיר 6.10 ל"י

• • •

עיר אבן ושמים

מהדורה שלישית
מאת יהודה האזרחי
סיפורה של ירושלים של אתמול — וירושלים כיום. העיר מראשית בנינה מחוץ לחומות, חייה של „הבירה בדרך" עד היותה לבירת ישראל השלמה.
✱ מחיר 10.— ל"י
הספר זכה בפרס אגרון

להשיג בחנויות ספרים ובבית ההוצאה
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

הופיע

ג'יהאד

ספרו של איסר הראל

על המזימות המטורפות של ארגוני הטרור הערבי ועל המלחמה בהם
12.80 ל"י — בכל חנויות הספרים
הפצה ראשית: בית עלים בע"מ
רח' קרל נטר 3, תל־אביב, טל. 623959

Deutsche Botschaft
Kulturzentrum

ד"ר הלמוט ברגה
Dr. Helmut Berge
ירצה על
אקולוגיה
בעיה בינלאומית
ביום רביעי
8 בנובמבר 1972
בשעה 8.30 בערב
ההרצאה תהיה בשפה הגרמנית
הזמנת מקומות (ללא תשלום) בטל. 23 13 70
19 Kikar Malchei Israel
TEL AVIV

לודביג מאיר בע"מ
בימ"ס ספרים
רח' שלומציון המלכה 4 ירושלים
טל. 222628, ת. ד. 1174
חלון השבוע
ספרים על
תנ"ך ומקרא

קיינר ת"א
רח' בן יהודה 65
טל. 223759 ● 10"12,4"6
דרוש
עבור קונים רשומים:
1. דירות יפות לקניה ושכירה
2. חנויות, עסקים, משרדים
3. בתים, וילות, מגרשים

הופיעה חוברת מס' 2 בכרך ג'

„לדעת" - מדע לנוער המתבגר

ובה: הפוליאתילן, דגים המיוצרים חשמל, שיטת פרס, כלי טיס כבדים מן האוויר, מהו מחשב, 300 מיליון מעלות במעבדה ויתר המדורים הקבועים

מחיר חוברת בודדת 75 אג'.
דמי מנוי לכרך ג' (10 חוברות) 6 ל"י.
אם אינך מנוי עדיין — הזדרז!

יוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33
חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים ובדוכנים למכירת עתונים

גזור ושלח
לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים
ת"ד 801
ירושלים 91 000
אבקש לחתום על כרך א / ב / ג / (אוגדן)
(סמן עגול סביב המשבצת המתאימה).
מחיר כל כרך 6 ל"י ומחיר האוגדן 1 ל"י בלבד.
מצ"ב . . . . . ל"י (בשיק או בהמחאת דואר)
לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.
השם ______ הכתובת ______ מיקוד ______

מילגות

מטעם

ממשלת צרפת

שגרירות צרפת מודיעה לסטודנטים בעלי נתינות ישראלית שמילגות השתלמות לתקופות קצרות וארוכות ינתנו לשנת הלימודים האוניברסיטאית 1973/74.

בקשות המועמדים צריכות להגיע ל„שרותי תרבות" של שגרירות צרפת, בתל־אביב רחוב הירקון 111 עד ה־10 בדצמבר 1972, מועד אחרון.

הוצאת „מערכות" — צבא הגנה לישראל

הופיע

הספינות הקטנות

מלחמתן של הטורפדות
מאת ב. קנר

תיאור מרתק של פעילותם המבצעית של כלי שיט קטנים — על אמצעי הלחימה החדשים המתוחכמים שלהם — בזירות הקרב העיקריות של מלחמת העולם השניה.
בעת רהב ובכוח תושיתו מצלית האדם הלוחם בהן להיחלץ ממצבים שנראו כאבודים ולהפוך תבוסה לנצחון.
מחיר 18.80 לירות.
להשיג בחנויות ספרים, שקים ובבית ההוצאה
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

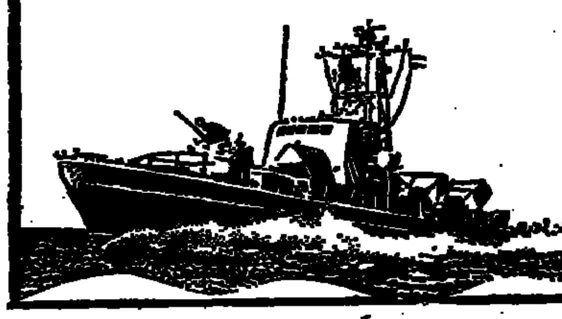

משרד הבריאות

קורס לאחיות מעשיות

יחידת האחיות מודיעה על פתיחת קורס לאחיות מעשיות בביה"ח הממשלתי בת־ים בפברואר 1973.
תנאי הקבלה:
בנות מגיל 17 ומעלה;
בנים: לאחר שרות צבאי.
השכלה: לפחות 8 שנ"ל. קיימת גם אפשרות ללמוד לא בתנאי פנימיה.
בדבר הרשמה יש לפנות למרכזת הקורס בביה"ח בת־ים

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה
על פתיחת רישום לסמסטר השני
של שנת הלימודים תשל"ג

ללימודי הסמכה

לקראת תואר שני או תעודת הוראה

(לבעלי תואר ראשון שהישגיהם טובים)
הרישום יתקיים בין התאריכים הבאים:
יום ד' 15.11.72 עד יום ד' 29.11.72
ליחידות הלימוד הבאות:
ביה"ס להסטוריה:
במגמות התמחות: הסטוריה קלאסית
מרכז אירופה וצרפת בעת החדשה
הסטוריה צבאית
רוסיה ומזרח אירופה בעת החדשה
תולדות היישוב (בשיתוף עם ביה"ס למדעי היהדות. הרישום מותנה בשיחה מוקדמת עם ראש החוג).
מסגרת לימוד בין מגמתית
הפקולטה להנדסה:
שטחי התמחות: הנדסת חשמל
הנדסה מכאנית ותעבורה
הפקולטה למדעים מדוייקים — המגמה לכימיה
המחלקה לפדגוגיה — לקראת תעודת הוראה
הסמסטר השני יתחיל ביום א' 4.3.73
טופסי רישום ניתן לקבל אישית במשרד הרישום, בנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.
שעות הקבלה: בימים א' — ה' בשעות 08.00 — 14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00 — 17.00.

המכללה
המדרשה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים

מסתיימת ההרשמה

למכללה למינהל

ללימודי ערב אקדמיים

בחוגים:
מינהל ציבורי 7 סמסטרים
מינהל עסקים 7 סמסטרים
ראיית חשבון 8 סמסטרים

שיטות ההוראה מותאמות לאנשים הלומדים לאחר שעות העבודה.
שיטת נקודות הזכות, הנהוגה במכללה, מאפשרת לתלמיד לקצר את משך הלימודים, בהתאם ליכולתו האישית.
פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:
ירושלים — בית הפקיד, רח' מאריק 10, טל. 66380.
תל־אביב — המדרשה למינהל, רח' אלנבי 113, טל. 624462.
חיפה — בית הפקיד, רח' מאיר 44—46, טל. 524103.
באר־שבע — בית הפקיד, רח' השלום 18, טל. 3706.

„גומא"
ספרי מדע ומחקר
הופיע
מקארנקו המחנך
האיש, משנתו ומפעלו החינוכי
מאת:
ד"ר אדיר כהן
המחיר: 8.75 ל"י
בצירוף המודעה נא לפנות:
בצלאל צ'ריקובר־מו"ל, בע"מ
רח' השרון 12, תל־אביב.

UNITED WORLD COLLEGE OF THE ATLANTIC GLAMORGAN, WALES

המכללה האטלנטית מודיעה בזה כי ישנם מספר מצומצם של מקומות לתלמידים ו/או תלמידות ישראליים למחזור לימודים בן שנתיים (ספטמבר 1973 עד יוני 1975) אשר בסופו יגשו התלמידים לבחינות בגרות של ה־
International Baccalaureate Diploma
(מוכרת ע"י האוניברסיטה העברית)
במכללה האטלנטית תלמידים מ־40 מדינות שונות.
כ־70% מהתלמידים לומדים ע"ח מלגות ויתכן וינתנו מספר מלגות לתלמידים ישראליים למחזור הנ"ל שסיימו 10 שנות לימוד עיוני בישראל.
מידע נוסף וטופסי הרשמה ניתן לקבל במועצה הבריטית, רח' הירקון 140 ת"א ת.ד. 3302.
מועד סופי להגשת טופסי הבקשה הנו 1.12.72

עירית ירושלים — מועצת פועלי ירושלים
ארגון הקבלנים והבונים
עירית ירושלים, מועצת פועלי ירושלים וארגון הקבלנים והבונים בירושלים מודיעים בזה כי קיימת

קרן מיסודה של משפחת פפרמן בירושלים

קרן זו מטרתה לסייע לקידום בנית ירושלים
הקרן הינה בת 18,000 ל"י ופרותיה יוענקו כפרס שנתי לקבלן בנין או אדריכל בנין או פועל בנין או לאדם אחר אשר תרם בפעולתו תרומה בת משמעות לבנין ירושלים.
תושבי ירושלים ונציגי מוסדות המכירים אנשים אשר הצטיינו בפעולות הנזכרות, מתבקשים להפנות המלצותיהם לפי הכתובת:
עירית ירושלים, הלשכה להסברה וליחסי־ציבור — רח' יפו 22 ירושלים, עד ט' בכסלו תשל"ג (15 בנובמבר 1972) ש.ז.

משרד העבודה—משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
עירית דימונה — אוניברסיטת הנגב
בית הספר להנדסאים וטכנאים באר־שבע
שלוחת דימונה
מודיע על
פתיחת ההרשמה לשנה"ל תשל"ג לקורסי

קדם הנדסאות

הלמודים יתקיימו בדימונה בביה"ס „עמל" ע"ש לידי דוויס רח' מלכי ישראל 6.
תנאי קבלה: לקורסי קדם הנדסאים יתקבלו:
1. בוגרי/ות יא' שנות למוד בעלי ציונים חיוביים בגמר ה־יא'.
2. בוגרי בית ספר תלת שנתי בעלי תעודת גמר ממשלתית.
3. בוגרי מסלול דו שנתי בכיר.
4. בוגרי ישיבה תיכונית ארבע שנתית.
5. בוגרי יב' אשר סיימו למודיהם לפני שנים רבות המבקשים לרענן זכרונם.
פרטים והרשמה:
מר אונגר מיכאל — מרכז השלוחה ביה"ס עמל ע"ש לידי דויס רח' מלכי ישראל 6 ת. ד. 483 טל. 91070
בימים: א—ה בשעות 8.00—14.00 בימים: א, ג, ה, בשעות 17.00—19.00.

אולפן אמריקאי

אנגלית שוטפת

ר. גולדברג
מנהל האולפן

אנו מציעים קורסים אינטנסיביים, הנמשכים מ־3 עד 20 חודש ✱ הלימודים נערכים בבוקר: מ־9.00 עד 11.30; וכיתות אחה"צ המתחילות בשעות 2.30, 4.00, 6.00, 7.15, 8.00 ✱ הכיתות, ברמות בינוניות ומתקדמות, לומדות בשיטה השמיעתית־דיבורית החדשה שלנו „אנגלית שוטפת".
כל המורים שלנו ילידי ארה"ב. הכיתות ממוזגות אויר ובעלות ציוד מודרני ✱ בכדי לתת לך פרטים אודות המחירים והכיתות המתאימות לרמתך הנוכחית, אנו עורכים חינם מבחן שיבוץ בימים: א'—ה' בין השעות 4.00 ו־8.00 בערב (בבאר־שבע — בימים א', ב', ד', ה').
לשם קבלת פרטים, נא לבוא לאולפן:
תל־אביב: רח' דיזנגוף 158 — ירושלים: רח' שלמון 1 (כיכר ציון)
חיפה: רח' ביאליק 13 — באר־שבע: רח' העצמאות, בנין קולנוע „שביט"
אנו מתחייבים להקנות לך ידיעת אנגלית שוטפת—בדיבור, הבנה וקריאה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חיים בן־עמרם

אפור כובש לב

כמחבר הספר „מוח האדם״[1] ודאי יתנגד לכותרת זו, לא בגלל הקונוטאציה של המלה אפור היוצרה בה סהיה פניטיה (אפור בשק, אפורוריות של חיי יום־יום), אלא דווקא בגלל חלקה השני, שהרי אם ביקשתי לומר שאותו חומר אפור, עיקר בנייניה של קליפת המוח, הוא נושא מקנים לצנות בו, מה לזה וללב? והוא כה כתב המחבר: „כפוליטיקאי מיומן גם המוח זריז להציג את הכרעותיו, כאילו באו ממקום אחר. בחושנו צמא, אנו חשים ביובש שבפינו. כשאנו רעבים, או צמאים, או נפחדים, או מגורים מבחינה מינית, ישנן בגופנו תחושות אופייניות אחרות. אך כל התחושות האלו מטעות, שכן המה שיבש, כאב הבטן וכל השאר הם המצאות של המוח. כי מהכוח נובעים כל הרגשים והיצרים״ (עמ׳ 41). ואני אשיב, שהתכוונתי לא למסבע־הלשון השחוק, אלא למשמעותו המילולית, ורציתי לומר שהחומר האפור של המוח, אם אמנם הוא בעל הרצון, כובש את הלב, ועל כל אשר יוסרן ימנו (יוד פתוחה, סית סגולה). והמחבר: זה דבר אחר. בזאת אתה מזכיר אחד הגילויים החדשים החשובים שאני מזכיר בספרי. אני מדגים זאת בכמה דוגמאות, ובהן הסיפור המדהים על היוגי שהוכיח את יכולתו לצמצם ברצון את חילוף־החומרים הבסיסי בגופו, והסיפור המדהים אולי פחות, אבל שיביא — כך אני מקווה — יותר תועלת, על חולים שלמדו להפחית את לחץ־דמם בכוח הרצון. ואני מבליט את החידוש שבדבר במשפט הבא: „הרפואה הפסיכוסומטית, העוסקת בגורמי־הנפש במחלה, נראתה לנו כעיסוק מפוקפק במחצית הראשונה של מאה זו״ (עמ׳ 74).

כאן מגיע הורי להתנגד: האומנם משפט זה נכון? אסתפק בדוגמה בולטת אחת: בשנת 1935, במחצית הראשונה של מאה זו, הופיע ספרו של אלקסיס קארל על האדם,[2] ובסעיף 11 של פרק ג׳ נאמר בו: „למצבי התודעה שלנו יש השפעה ניכרת על תפקוד אברינו הפנימיים. מחלות קיבה ולב רבות מקורן בהפרעות עצבים. אי תלותה של מערכת העצבים הסימפאתית במוח, אינה מספקת להגנה על אברינו מפני הפרעות נפשנו״ (התרגום שלי), כמובן, אתה יכול לטעון שקארל, חתן פרס נובל, אינו אחד „מאתנו״, שלהם התכוונת בתיבה „לנו״, במשפט לעיל מספרך.

המחבר: מה אתה סח? אני כתבתי „לנו״? פתח את ספרי במקור,[3] בעמ׳ 94, והיווכח שאותה תיבה היא תרומה חופשית של המתרגם לעברית: ודרך־אגב, מדוע נקרא ספרי בעברית „מוח האדם״?

ואני: אני מבין לרוחו של המתרגם שהתקשה להכתיר ספר כזה בשם „נפש האדם״, אבל מאחר שאתה עצמך הטעמת כי אחת המסקנות העיקריות שהסקת אגב הכנת החומר לספר זה היא „שהנפש־היא־המוח־היא־מכונה״ (עמ׳ 210), הן רשאי היה המתרגם לבור לו כל איבר שהוא בפשוטה.

המחבר: תראינה עיניך (כוונתי, כמובן, שיראה מוחך) מה שעצמך כתב. כשכתבתי בתחילת הספר: „בחרתי להכתיר את ספרי בשם „מוח האדם״ (The mind of man, p. 10) כדי להתגרות במוסכמה הנושנה, כי בנפש עוסקים הפסיכולוגים, ואילו במוח החומרי מטפלים המנתחים והפיזיולוגים״, ביקשתי לומר שהספר מספר בעיקר על חקר המוח, אבל בשאר האמיתי הוא הנפש.

כאן אני חש שנקלעתי למבוי סתום, מקרה שקורה אף בעיסוק במדע עצמו הרבה יותר מכפי שנדמה להדיוטות. איפוד, אפוא, כן המחבר ואמשיך את דברי בצורה אחרת.

✱

ספר זה הוא תוצר־לוואי של הכנת סדרת טלביזיה, שבשבילה צבר המחבר במרכזי־המחקר החשובים בעולם בתחום זה, נפגש עם החוקרים ואף ראה אותם בעבודתם. דרמני שתולשתו היא שנשאר בו ארפי של ליקוטי דברים, והנסיון לארוג מהם מסכת אחדותית נראה שטחי. בהערה זו אין כל כוונה למעט מן העניין הרב שיש בספר עשיר התוכן. ואשוב לבקשת האחדות

תרבות וספרות

בריבוי.. זוהי במידה רבה משימה של פילוסופים, שעליהם מעיד המחבר, ולפי צניעות דעתי בצדק: „במאות השנים שחלפו בינתיים ישבו חכמים לחפש דרכיה של המחשבה. נאחל להם הצלחה, אך מלאכתם במעות יסודה״ (עמ׳ 16).

דוגמה מצוינת לאישוש משפט זה נמצא ביצירת הפילוסוף היחיד הנזכר בספר פעמים אחדות, הלוא הוא דקארט, נזכור נא שהכלל הראשון בשיטתו היה: „שלא לקבל לעולם שום דבר כאמיתי, שאיני יודע באופן ברור שאמנם כן הוא; זאת אומרת, להימנע בזהירות מן הפזיזות ומן הדעות הקדומות, ושלא לכלול במשפטי שום דבר מתוך למה שיתייצב לפני רוחי בבהירות ובהבחנה כזו, שלא תהא לי שום אפשרות להטיל בו ספק״.[4] והנה, פילוסוף גדול זה, בעל השיטה המגובשת והקפדנית להפליא, שהחל לכאורה מהטלת הכול בספק, פרט למציאות האני־החושב (שאינו כולל את הגוף) שלו עצמו, המטיל את הספק, הירבה לחשוב על הכל לפי שיטתו, ואחת המסקנות „הבהירות והמובחנות״ שלו היתה כי הנפש יושבת בגוף קטן, המכונה בעברית „אצטרובל״ המשוקע בעומק המוח הגדול, בקו החוצה אותו. את הביסוס למסקנה ברורה זו נתן בסעיף 32 של ספרו על „ריגושי הנפש״ (Les Passions de l'âme) שהופיע באמצע המאה השבע־עשרה: „הטעם המשכנע אותי, כי לא ייתכן בגוף כולו שום מקום אחר לנפש אלא בלוטה זו, שבה הנפש מתפקדת באופן בלתי־אמצעי, הוא שאני שם לב כי שאר חלקי מוחנו כולם כפולים, כשם שיש לנו שתי עיניים, שתי ידיים, שתי אוזניים, וכללו של דבר — כל אברי חושינו החיצונים כפולים; וכי האיל ויש לנו רק מחשבה יחידה ופשוטה על עצם אחד בזמן אחד, מכל מקום מוכרח שיהא איזה מקום, שבו יוכלו להתמזג לאחת שתי הבבואות הבאות באמצעות שתי העיניים, או הרשמים האחרים של רשמים הבאים מעצם אחד באמצעות אברי־החוש הכפולים האחרים, כדי שהבבואות לא יגיעו לפני הנפש עצם אחד כאילו היה שניים. ונקל להשיג שבבואות אלה או רשמים אחרים מתאחדים בבלוטה זו באמצעות הרוחות הממלאות את חללי המוח; ולעומת זאת אין בגוף שום מקום אחר שבו הם יכולים להיות מאוחדים כך, כל עוד לא התלכדו בבלוטה זו״.

בקטע זה יש כמה פרטים מעניינים. למשל, לעניין חלוקת המוח לשני חצאים ויחסתה לסימטריה הדו־צדדית של הגוף של אבריו (ידיים!) מוקדש בספר „מוח האדם״ פרק 13, שגם בו צפויות כמובן, הפתעות לקורא. אבל הבאתי כאן את הקטע, כדי להראות עד כמה תלויה מחשבתו של הפילוסוף בהתפתחות המדע האמפירי, המבוסס על הצפיות וניסויים. דקארט ידע אנאטומיה, הוא ידע את תגלית מחזור הדם שגילה האנגלי הארווי בימיו, ועם־זאת אין סימן להטלת ספק מצדו באותן „רוחות־חיים״ (esprits) — מורשת הרופא היווני גאלנוס שחי במאה השנייה לספה״נ — הורמונות, למשל, בעצבים (בעצם, מה עשוי היה לזרום בעצבים לפני גילוי הזרם החשמלי?).

אבל אם נוטה מישהו מן הקוראים ללגלג על רעיונו המוזר של דאקארט, אשיב שאל ידמה לנו (וכאן אני משתמש בהכרח מלאה בתיבה זו) כי עולים אנו בשכלנו על ממציא הגיאומטריה האנאליטית, וכדי לעשות לו צדק, אביא את הדברים הבאים מתוך סיום ספרו: „וידעתי גם־כן, שאפשר תעבורנה מאות־שנים רבות עד שיסיקו באופן כזה מתוך העקרונים הללו את כל האמיתות, שאפשר להסיק מהם, מפני שהאמיתות שעדיין לא נמצאו, תלויות ברובן כאילו נסיבות מיוחדות, שלשלם לא יזדמנו לנו בדרך מקרה, אלא שבני־אדם בעלי בינה יתרה יצטרכו לבקשם ברוב עמל והתמדה; ומפני שיקרה לעתים רחוקות, שבני־האדם, שיש להם הכשרון להשתמש בנסיונות, תהא להם היכולת (החומרית) לעשותם״ (מאמר על המיתודה, עמ׳ 199—150; ההדגשה שלי).

✱

אבל נחזור אל „מוח האדם״. גם במדע יש אופנה. ייתכן, למשל, שאנו עומדים עתה לפני מפנה מאופנת הביולוגיה המולקולארית, ואני מציין זאת בלי שמץ כוונה לכפור בחשיבות העצומה של ענף מדע זה. לעומת זאת, הגיעה עתה לעיצומה אופנת „הביולוגיה הסביבתית״. סביר הדבר שהאופנה תשתקף בספר מסוגו של „מוח האדם״, ולפיכך לא הופתעתי כשמצאתי בשורות הראשונות של הספר את נושא החלום. אמנם לגישה החדשה לחקר החלום כבר יש ותק מסוים. זכורני, כשאשתי הלכה — לפני שבע שנים בערך — ללמוד איך ללדת בלי כאב את בכורנו, היא סיפרה לי בשם מורתה שעוברים ברחם חולמים, אבל על שאלתי על מה הם חולמים לא עלה בידי לקבל תשובה. השאלה מיותרת, כשמנסחים את הדבר כמו בסיפור של הפגה בפתיחת הספר: „שוכבת לה דלפינה, והקצבים המוחשים של מוחה מעידים על מצב־שינה, שבו קרוב לוודאי יצורי אנוש מבוגרים יותר וכן בעלי־חיים חולמים את חלומותיהם״ (עמ׳ 7).

אופנה אחרת, שכבר סר חינה, היתה השוואת המוח למחשב אלקטרוני, שבה דגל, כמדומני, באמצע המאה נורברט וינר, אחד ממציאי הקיברנטיקה. לציבור הרחב נדמה שהוא ממציא למוח כשהוא משווהו למחשב. וכך מכל־מקום הבנתי את דברי אותו מדריך לנהיגה זהירה, שהרבה לדבר על ה„אי־בי־אם הכונה עם בראשנו״, ואילו חוקרי המחשבים נעשו בינתיים צנועים יותר. בפרק האחרון של הספר דן קולדר בנושא זה, ומזכיר למשל (עמ׳ 217) את „הכשלון היקר של נסיונות־תרגום במכונה״ (תודה לאל!), אבל הדברים שאינו מזכיר בהקשר זה, גם הם מדגימים יפה את ההתפתחות המהירה בתחום מחקר זה — הוא אינו מזכיר למשל את השימוש במחשב כבלי־עזר בחקר המוח, ולא את הדיון הקוסם להשיג הידברות ישירה בין הפעילות החשמלית של מוח האדם והמחשב...

בספר בעל תוכן כה עשיר ומגוון ימצא לו כל קורא את הפרקים המעניינים אותו. אני מצאתי עניין מיוחד בפרקים השמיני („גמדי הנפש״) והתשיעי („לא מצלמה בלבד״), המספרים על חקר תאי המוח ודרכי תפקידים ועל חקר מנגנוני הראייה במוח. מה הבל שבראשון שבהם קרה אחד הדברים המרגיזים אותי בספרים מתורגמים: בעמ׳ 118 ו־119 יש שני חלקי ציור. המתרגם תירגם את הכתובה המשותפת כפי שהוא מציינת במקור מה בצד שמאל ומה בצד ימין, אבל מעצב הספר החליף את מקומות שני החלקים. מישהו צריך היה לתת דעתו על כך!

מעניינים ביותר גם הקטעים בעמ׳ 196—201, המספרים על חלוקת התפקידים המוזרה בין שני חצאי המוח, שבאה לידי ביטוי מדהים אצל חולים שנותק בראשם צרור העצבים המקשר את שני הצדדים.

✱

סגנון התרגום פשוט במידה ראויה להערכה, אם נזכור שיצא מתחת ידו של מחבר „ביתו של אדם״. אף־על־פי־כן יש אי־דיוקים, הנובעים בחלקם מנטיית המתרגם ל„התחכמות״. אסתפק בשתי דוגמאות:

א. „שני התהליכים כבידים על האופי הפיזי ביסודו של המוח, ועל קשריו האינטימיים עם הגוף, אבל במיוחד התהליך האחרון נושא מרפא להערכה העצמית שלנו. הוא מזמן לנו נימה נוספת לסיום פרק זה של הספר, לפני שנפנה את חקירתנו במוח אל המבוכים בתקרתו.״ (עמ׳ 76) אשר לרישא — מה רבותא בעדות על האופי הפיזי של המוח ועל קשריו האינטימיים עם הגוף? עבירה גוררת עבירה: המתרגם קרא את הספר העברי בשם „מוח האדם״, ואף כאן תירגם את המלה mind מוח! ואשר לסיפא, הביטוי „נימה נוספת״ אינו אומר כלום, ואת תרגום מוזר למלים a satisfactory note ועוד במקור מחולק הספר לחלקים ולפרקים, ושם מדובר על סיום חלק זה של הספר, אבל המתרגם סבר שיותר יפה לכנות את החלקים — ספרים, וכמובן לא יכול לכתוב: סיום ספר זה של הספר...

ב. בתיאור בדיקה במגמה לחקור מה קורה למוחו של אדם כשמונעים במידה רבה את גירוי חושיו, כתוב על הנבדק: „הוא שכב על־גבי מיטה כשאוזניו סתומות, ידיו בכפפות הנתונות בעטיפת־קרטון, ומגן־עיניים שקוף על עיניו״ (עמ׳ 27—28). לשם מה המגן השקוף? כמובן במקור כתוב translucent שהוא לכל היותר שקוף למחצה.

אשר למונחים, עלי לציין שבדרך־כלל המונחים האנאטומיים נכונים, אבל הנה פרט מוזר. ברשימת המונחים כתוב adrenals — רום הכליה (כהחלטת האקדמיה ללשון), ואילו בגוף הספר בכמה מקומות — יותרת־הכליה (כמו שאמנם מקובל יותר בדיבור ואף בספרות). אבל מונח אחד העלה את חמתי, ואחד נותן לי הזדמנות להדגים שימוש מסולף בחידושים: (א). לא אבין מדוע מתרגמים אינם משלימים עם תרגום המונח species — מין, וכותבים במקומו זן. אם מפריע להם ההומונים שמובנו sex, דווקא בשבילו הוצע תהליך לספרות המדעית — זוויג. (ב). המלה ניסוי היא חידוש שהוכנס לספרות המדעית לתרגום experiments בביטוי האנגלי trial and error מציינת המלה trial בניגוד ל־experiment נסיון שאינו מתוכנן היטב, הקרוב יותר לגישוש. אפשר אפוא לתרגם את הביטוי — נסיון וטעייה, אבל לא „ניסוי־וטעיה״.

ועתה שלוש הערות הנוגעות לחלקה של המערכת:

א. היא אינה מקבלת משום־מה את כללי הכתיב המלא שפירסמה האקדמיה ללשון העברית, והמקובלים בדרך־כלל בשינוי קל. לא נראה לי הכתיב המלא־למחצה הנקוט כאן.

ב. אין ספר בלי שגיאות־כתיב. אבל כאן יש יותר מדי, ומעניין שהן מתרבות ככל שמתקרבים לסוף הספר — האם זו התעייפות המגיה?

ג. ההוצאה עשתה שרות למחבר ולקוראים בוותרה על התצלומים הרבים שבמקור, מן־ההסתם, במטבעות תקציביים.

אכגב, אם היתה השמטה זו תנאי לעצם הוצאת הספר, מוטב כך. לדעתי חשוב מאוד להוציא ספרים כאלה. הם נחוצים לאותה תכלית שלשמה נחוץ לעוברים — לפחות לפי סברה סבירה אחת — המצב הדומה לחלימה. לשם התפתחות תקינה וטובה זקוק המוח לגירוי, וכשאין אפשרות לקבלו מבחוץ, עליו לגרות את עצמו... גם בשלבים חשובים מאוחרים יותר של התפתחות האדם זקוק המוח לגירוי. הבז ספרי מדע פופולאריים טובים לחומר האפור של מוח נערינו, ולקחם שירוף על תלמיד יניב פרי־הילולים.

[1] נייג׳יל קולדר: „מוח האדם״, תירגם מאנגלית: צבי ארד. הוצאת עם עובד, ספריית אפקים בעריכת אהובה מלכין, תשל״ב. 228 עמ׳ + רשימת מונחים ומפתח.

[2] Alexis Carrel, "Man, the Unknown".

[3] Nigel Calder "The minnd of man — An investingation into current research on the brain and human Nature" The Viking Press (New York), 1791.

[4] רנה דיקרט: „מאמר על המתוד״. תרגם מצרפתית יוסף אור, בעריכת ח.י. רות. ירושלים, הרצ״א. עמ׳ 27־28.

אליהו כהן

סיפוריו של שמעון הלקין

כינוס סיפוריו של שמעון הלקין, שנכתבו בשנות העשרים והשלושים (רק אחד מהם נכתב ב־1962), בקובץ „נכרי״* הוא השלמה מעניינת לשני ספרי הסיפורת האחרים שלו „יחיאל ההגרי״ ו„עד משבר״. וארבעה מן הסיפורים „בשעת ביקור״, „הסבת חלום״, „בתוך הפנימי״ ו„תורת הגוף״, דומה שהם פרקים מתוך הכרך השני והמיוחל של „עד משבר״, שלא זכה להשלמתו.

בכל יצירתו הסיפורית אין התעניינותו של שמעון הלקין מופנית אל ההתרחשות החיצונית אלא למעמקי הנפש על זרכיהם השונים; אין הוא מספר על הדמויות ומתאר אותן, אלא מתוך הדמויות, מבבבי מתוך הפנימית, עד כי דומה שלפנינו גיבור אחד, המופיע בסיטואציות שונות ובאירועים שונים, אך קווי־דמותו קבועים הם. כזה הוא כבר יחיאל ההגרי, שאינו חדל להתבונן בנפשו ולאורך כל הסיפור שומעים אנו את וידויי־חייו הנוגה. על אכזבותיו וכאבו ועל תחושתו המרה כי הוא מחפש לשווא פשר לחידת החיים. משהוקק הוא לדעת, לפתור את חידת ההוויה, למצוא את המשמעות לחיים, אך תשוקתו זו אינה מתמלאת: „לחיות אני רוצה ואיני יודע איך אחיה ובמה... בכל אשר אני הולך, בכל אשר אני עושה מרגיש אני באיכות הריקנות, אשר על כל סביבותי... איני מאמין אלא במה שאני רואה ואיני אלא כאב עיוור ומלחמה עיוורת, ללא צורך ותכלית.״ דמותו של יחיאל ההגרי מתגלגלת בגיבורי „עד משבר״ ואחדיות לה דמויות הסיפורים „אנדרלמוסיה״, „אקסי״, „מפחד בלילות״, ואפילו דמותו של לואי בירין בסיפורו האחרון „מתוך מכתביו של לואי בירין״.

הארוס המהוסכל, סבבי החיים שבינו לבינה, להט היצרים הנועשים המצומת עם האהבה הטהורה והאוורירית, הנזקקים בהכרה לאפיקי סובלימציה משלימה באהבת זיקנה, אך מדעקים מבין השורות הם אופקות הם צירם המרכזי של הסיפורים. כבר ב„יחיאל ההגרי״ מגולל לפנינו הלקין פרשת־חייו של צעיר צמא חיים ובעל נהייה עגומית אל הזית המסתורין, המבקש את האלוהים. ותוך כדי כך הוא נתקל בבעיית הארוס בכל עוצמתה. שתי אהבות כאן: אהבתו הרומנטית לרות, שארתה הוא מומין לחיות על אי שומם „אי התבודדות״, ולעומתה תאוות־הבשרים שמעוררת בו לוויין. הדרוחק לאותם דברים נמצא בסיפור „אליטה״ בקובץ שלפנינו. אליטה זאת, אהבת נעוריו של הגיבור, המצית כיסופי אהבתו הבלתי־מוגשמים, הופכת לדמות כיסופיו. בעזרת הרבה הוא מתבק במרוצת השנים החולפות, „אולם אחת היא לי אליטה, אשר לא עזבה מעולם את מקום הקודש אשר לה בנפשי. באהבתי נערות אחרות, אהבתי אותה, וחלום־תמיד היתה לי. נר־תמיד דולק בקודש־הקודשים אשר בנשמתי״.

במבחן הארוס נבחנות מרבית דמויותיו של הלקין: כזה הוא מבחנה של גיבורת סיפורו „חיה־יוכבד יליסקי״, שהוא מן הטובים והמגובשים שבסיפוריו. היא בוגדת בבעלה ואוהבת אהבה אסורה קצין פולני ואף יולדת לו בת. הקצין נמלט בהיוודע לו דבר הריונה והיא נשארת לחיות את חייה הכבדים, העצומים, לצד בעלה זלמן יליסקי. „נסתם דבר־מה מן הלב ונשאר רק תמהון, תמיהה אחת רצופה אל אשר כאילו מילא אותה פעם, חפץ להיזכר במה שהיה ונשכח כמקרה־קודמים, שקרה אותה בעולם־התוהו עובר ליצירה, בטרם היותה עוד לנפש חיה״. דבר אין לה עוד בעולמה פרט לתיבה השמורה כאוצר יקר, תיבת מכתבי־האהבה שלה אל הקצין, מכתבים בהם באצרו חייה הרעבנים של אשה צעירה.

דומה כי קיים קשר פנימי עמוק בין הדמויות ב„חיה־יוכבד יליסקי״, „אקסי״ ו„מתוך מכתביו של לואי בירין״. חיה־יוכבד יליסקי נידונה להמשיך את חייה עם בעלה שלא אהבה ופיצוייה היחיד במכתביה שלא נשלחו. גיבור הסיפור „אקסי״ מבקש לברוח. הוא מצפה באחד מכבישי ארצות־הברית ל„טרמפ״ למערב, לקליפורניה. שיאפשר לו לברוח מחייו הכפויים עם אשתו שלא אהב, מבוכותיה והמהומות שכפפה עליו, לואי בירין כותב מכתבים שלא ישלחו, מבקש מוצא לרגשות התומרים בקרבו בתחליפי־מציאות, בוידוי לפני בלגולה. המאוחר של „אליטה״, ברישום מילולי רוגש של ארוס גואה ובלתי־מוגשם.

היסכול ארוטי, סבבי אהבה ותחושה של מתנק בתוך חיי שקר, מכלאים אף את „אנדרלמוסיה״ ואת „מפחד בלילות״. זארוב, גיבור „מפחד בלילות״, אוזר עוז בנפשו ובחשכת הלילה הולך לביתה של עזה לגלות לה את האמת. לספר לה על השקר שבחייו, אך היא טועה בהבנת דבריו ומפגש הנשמות מתחלף במפגש הגופים. לייקין, גיבור „אנדרלמוסיה״, מפחד מפני רגע־האמת, אינו בשל לאחריות והוא מבקש לברוח לקליפורניה, לסיבירייה, לירכתי־ארץ ובלבד שלא יישאר במקומו. רבים מגיבוריו של הלקין בורחים, אינם נועזים לכבוש את החיים ונאחזים בדמויות־חלום ערטילאיות, בלתי־מחייבות. דמויות לערגת־נפש, אך לא להגשמה בוגרת ושלימה. מבחינה זאת, קיים דמיון רב בין הסיפור המוקדם „אליטה״ והסיפור המאוחר „מתוך מכתביו של לואי בירין״. בשניהם אידיאליזציה של דמות האהובה, השתפכות־לב רגשנית, חזרות רבות על וידויי אהבה, סבלו. הרב של מתבגר בחלומות האהבה בת־השמים. ואין זה כלל חשוב שגיבור „מתוך מכתביו של לואי בירין״ הוא גבר זקן, כי אהבתו המתפרצת תחומה באותם כיסופים וחרדה תמימה של מתבגר שמשא השנים והנסיון לא הבגיר את אהבתו ולא החתימה בחותם הפיכחון.

ברבים מגיבוריו של הלקין קיים מיזוג מפליא בין הכרת החיים העמוקה ובין הצום שבחוויית־האהבה. תחיה־האהבה היא הקשר האחד החיובי הגדול שלהם אל החיים ובתחומים אחרים שלטת אנדרלמוסיה מעיקה, תחושת נכר ובדידות. מחשבותיו של זארוב; גיבור „מפחד בלילות״ מאפיינות אף רבים מגיבוריו האחרים, החשים ב„ריחוק הנפשי המוחלט, אשר בינך ובין איתנים אלו נסולי־ההכרה, בדידות כל יש וכל נמצא, בדידות כל מקרה ומאורע שבעולם. — — — הקץ ההכרחי — המוות, והבדידות שבמוות, מתגלים לו כאמת־חיין האחת. ולאורה הקר והפיכה נראים חייו בהקיץ נלעגים ומזויפים: צועק הלב חמס ואינו יודע כלפי מי. ננעצות הציפורניים בבשר, כדרך שהשור המובל לשחיטה נועץ טלפיו בקרקע״.

ב„גולים״ ובסיפורים שהם המשך לספור „עד משבר״, חושף ש. הלקין בהעמקה מרובה את דמותם של המהגרים היהודים הבאים ממזרח־אירופה לאמריקה ומצייר את דיוקנה הרוחני של גולה יהודית הנמצאת בתהליך של טמיעה. המגובש והמעניין ביותר בסיפורים אלה הוא הסיפור „בשעת ביקור״, שבו הוא מעמת את ליזור לוסקין היהודי העשיר עם מקורמיק הגוי האירי, הבא להזהיר את לוסקין על הסכנות האורבות לבנו טולי שנתפס לקומוניזם. השיחה בין השנים, המתוארת באמנות מרובה, קורעת לפנינו אשנב לעולמה המתפורר של היהדות האמריקאית. מעוררי מחשבה הם דברי מקורמיק השיכור ללוסקין: „אני מחבב אותך ואת שאר הבחורים משלכם, שעבדו עבודת־פרך מן הכסעה ברחוב קטן ועד הנה והגיעו למה שהגיעו, לעושר ולכבוד, אלא שהעמידו בנים שאינם ראויים לאבות שכמותכם, כלום לא ירשו מכם אלא את אי־הביטחון שלכם בעצמכם, את הפחד שלכם בכל עת ובכל שעה, שמא אינכם יוצאים ידי חובתכם בפני הגויים, שמא אינכם חולקים להם בכל צורכם ואם אינם מתנקמים בכם בתורות, אינם נוקמים להם בתורות כתנקמים הם בכם בשנאה ובקנאה כבושה, כפי שאתם מדמים...

לא קלים לקריאה הם סיפוריו של שמעון הלקין. היסוד הווידויי שבמרביתם, האינטנסיביות שבתאור חיי הנפש, הפניית המבט אל הפנים והביטול המוחלט כמעט של סיפור־העלילה התיאורי, הלשון העשירה אך הקשוחה במבנה משפטיה ובמנגינתה — כל אלה מכבידים על הקורא. המבקש קריאה קלה ומהננת יתאכזב במהרה, אך הנכון לקריאה מאומצת ושקודה עשוי לצאת נשכר מקריאתם של סיפורים אלה.

*) שמעון הלקין: „נכרי״, סיפורים. הוצאת „מוסד ביאליק״, ירושלים, 1972.

אוסיפ זאדקין: תהדים — מהדיואן הא״א (ראה עמ׳ 17)

חיה שנהב

שני שירים

אבל כל הצפרים

לא כל הצפרים הן צפרים נדירות. אבל כל הצפרים
צפרים מרחפות. זו אוכלת זחל שממנו
לו היה פרפר.
ראית פרפרים ביום אביב של פרפרים כמו שלו?
אפשר לרשום: הצעקה היתה של דרור הנץ לכד בצפרניו.
יוצאות מרחפות במקום בו אני גרה. עץ ארן
שכונה דרומית ירושלים. אבל גן צפור יפה —
שרטוטים שבטבע הברק הרע שבעצים, וכמה מביא אל פוליו.
קראתי בספר: גלגלות ורדירים בקנה של התשמשת

מעופה החרישי
עיניה הגדולות

ולא רק צפרי הלילה. ולא רק צפרי היום.

בלבול שחור ראש שר אהבה ליד החלון
אותו מקום אותו הזמן שכונה דרומית ירושלים.
מה הוא אומר. אל מי.
חשבתי עליו שלו היתה מראה כמה היה מביט.
יותר היה מסלסל. השגעון הזה שבשירה הוי —
הוא לא אשם. כמו צריחת הפחד. השגעון הזה שבצבר תחת הפחד.
בעצן
אולי הוא לא היה רוצה כלל שאחשב עליו.
ואולי כן היה רוצה.

שפת מכונה. דבר אליה

(קובול, פורטרן — סוגי שפות בהן נתנות הוראות להפעלה מחשבים)

דבר אליה בשפתה: אני יפה? אני יפה?
שאל. כמו היא מראה. כמו הוא מלכה.

קובול, חשב. פורדים כחולים. סלעים כאזוב,
ערפל רך. תפילה — בלי קול. אין איש.
רק אצות רקפות פתאם. עשב ים.
דגים בעינים בולטות ופה שנפער. עצם צינו —
ראה איש מרחף כמו קש ברוחו. קירצריה.
הוא חשב, חפשה באלפים רחוקים, קולות של אלפים
הד קולות, ועוד קולות וקסמות
לבנות, רחוקות. הושיט ידיו —
וכמו נגע.

בפורטרן עשה את תכשיטיו. השחיל על חוט,
אחד אחד לטף אותם. תלה על קיר.
אזמרגד. מגן. יהלומים. ספיר.
ראה — כמו חשן.
נרעד.
דבר אליה: אני יפה? אני יפה?

השיבה מוקבים.
נגה לה שם טל. מקום קבורת הוריו.
אפלו שלמה המלך שהיה החכם באדם
לא ידע כזאת.

פנינה אבני

שני שירים

זכויות הנשמה

הזכות לנשמה
להתקשט בצעיפים
שקופים,
אטומים,
בשלל צבעים,
או בשחור־לבן.

הזכות לנשמה
לתת אות
להרבה כמך אחד —
ולא עוד.

הזכות לנשמה
לבחור בקהל המסתכלים
ולשלח
את אשר לא ימחא כפים.

הזכות לנשמה
לקפל צעיפה עד אחד,
להשליך המסכים כלם,
לפרטל ובכה:
כך,
כחספסת,
ובצבעי יהוד בלבד.
או
לעטף גוה,
להסמין ראשה,
ולהתכסת סודה
לה לבדה.

קווים אחרים

מאהר
ואין לנוס אל הלהט הלק,
אף אין
למחק את הבהרה,
תוך הרב המבקם
רותה;

ולא נכר לי
ידעתים
להט האות
בעיני צללפים
עדי

על כן בעיני בלבד
פקסות בי
ותהיה לנפך
ולהפך שחור כהרה.
או אולי בצד
כתב אפר
לקלה מקהיר בירדים
ובקדה הדרך, הפנים
לפרש במעגלים אחרים,
העצים בקסהיה עליונות
אל נפש הפרים.

[illegible]

מכון גנזים

מכון „גנזים״ שליד אגודת הסופרים, מבקש מכל אלה שיש ברשותם כתבי־יד, מכתבים, תצלומים, איגרות, או תעודות הקשורות עם הסופרים להלן: [illegible]

חומר ל„תרבות וספרות״ לא יוחזר אלא אם יצורף אליו מעטפה מבוילה וממוענת.

העורך: אברהם יבין

מכס פירין

מגמות בביקורת־הספרות הצרפתית

בפרסום בשנת 1966, המוקדש למגמות העכשוויות של ביקורת־הספרות, הצביע המבקר הצרפתי סרג׳ דוברובסקי על משבר הביקורת, כהוא בבחינת גילוי ביותר של המשבר היסודי הפוקד את תרבות זמננו, משבר שמציב את השאלה בדבר הבנת האדם המודרני את עצמו תחת השפעתם הגדולה ההולכת של המדעים.

חבים לגים לאהרי־כבן, בנוגעו באותה בעיה, כבר כשחבש דוברובסקי ברוגע „מבוי סתום״ בבקום „משבר״. בתחומה של ביקורת־הספרות מנבקדים כמשבר זה, מחלה זו, מבוי סתום זה, כצד אחד, בביטוי המניעים של היצירה הספרותית (והיינו: הסיבה והתחפה את הכותב לכתוב); ומצד שני בביקור היחסים (והיינו: היחסים בין גורמי היצירה, הכידה שבה הם קשורים בנסיבות־חייו ובפסיכולוגיה של הכותב). זהו הדיאלוג שאותו אנו מנסים להציג כאן בקווים כלליים.

חקר המניעים

באשר למניעים, מוצגת היצירה הספרותית כמאבק להתגבר בין הגיבור החברתי (מארכסיזם) או בין הגיבור הנפשי (פרוידיזם). הנה כי כן, מצד פרשנות היצירה על־דרך חקר אי־פיונו של הסופר, אנו מוצאים פירגוה של היצירה שמעל ומעבר לספר. בבחינה זו נחשבת היצירה הספרותית כנסיון, בהיר או מעורפל של ההתגברות מסתירה. עד כדי כך, כבסופו של דבר עוסקת ביקורת זו בדמותו של האדם יותר מאשר ביצירתו.

בעיני הביקורת הפסיכולוגית „האמנות היא הופעה חברתית״ (לוסיאן גולדמן). כלום לא הגדיר מארכס את פלובר כמוצר של החברה הזעיר־בורגנית בימי האימפריה השניה? אשר לאוניברסליות של הכתב הרגש, כאותה כלמות הביקורת ההוגכניה, הריהי מייצגת בפשטות את הראייה של „אנושות־כהת־נפש״ (אוגוסט קונט). אולם, אדם כזה לא קיים, כאשר „שאנו מסוקפים לא כבגע כראש בהיסטוריה״ (רולן בארט).

היצירה הספרותית צפויה להתפרק, איפוא, בביתרון באמצעות ניתוח המהעבה של הרעבדות החברתיים השונים, כשהיתבד הוא „פונקציה דיאלקטית״. מבין נובעת דיאלקטיקה זו? מתוך העבודה, ש„האבולוציה האידיאולוגית של החברה (קונצפציה דתית, חברתית, אסתטית וכדוריות) איננה הלה באותו קצב, אך לא באותה דרך, שבה הלה התפתחות החברתית הכלכלית״ (קוזני). נוכר, איפוא, פער בין חיי היום־יום של הפרט ובין ההיסטוריה של האידיאות. פער זה נתבטא, לפי גולדמן, על־ידי אותו פרט מצוין ביותר, אשר חי „את ההון של הצלב בתהלך של בנייה עצמית״ עד ל„הוצאת הסיפור״.

אולם, כוון לעובדה מאוחר, כל זה אינו מסביר, מדוע יצירה הכותב את הספרות על פני שאר דברים, ומדוע הוא כותב דווקא ספרים אלה ולא אחרים. [illegible]

[illegible]

חקר היחסים הפנימיים

[illegible]

אהוד בן עזר / ספרי דורות קודמים

תינה להרמן בנג

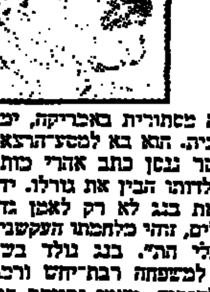

ב־ינואר 1912 מת הרמן בנג מיתה מסתורית באמריקה, ימים אחדים אחרי שהגיע שמה באניה גרמנית. הוא בא למסע־הרצאות ונמצא חולה וחסר־הכרה ברכבת. פטר נגסן כתב אחרי מותו: „הוא נולד בשביל האבדון. מראשית ילדותו הבין את גורלו. ידע ידע כי אין המשך לו. מה שעשה את בנג לא רק לאמן גדול מחבריו, אלא גם לאחד האנשים הגדולים, זהו מלחמתו העקשנית, ללא־לאות, בגורל, שניצב כנגדו בלי הר״. בנג נולד בשנת 1858 באלסן שבדנמרק, בצר אחרון למשפחה רבת־יחוס ורבה־מעלה, שהלכה ושקעה. אביו היה חולה־רוח. באמו נתייתם בגיל 14. בימי ילדותו הגיעו אל מולדתו קולות מלחמת פרוסיה בדנמרק ב־1864 בשל שלזוויג־הולשטיין. הוא ראה סביבו הרבה הרג ואבדן, וב„תינה״ הוא מספר על אסון זה, אסון המלחמה, שניפץ את אידיליית החיים שרירה לפני־כן.

בנג ביקש להיות שחקן, ולא הצליח, ופנה לספרות. סיפוריו „בלי מולדת״, „תינה״, „מרבן פנדר״ ו„ליד הדרך״ תורגמו לעברית ומצאו להם מעריצים לפני חמישים ושישים שנה. יעקב רבינוביץ, מתרגמו של הספר „ליד הדרך״ (הוצאת שטיבל, תל־אביב תרפ״ח, 1928) אומר: „׳ליד הדרך׳ — ׳פואימה׳ כפי שקרא לה ברנר בקרון עיניו לאחר קריאתה״. ואולם ברנר עצמו יותר ספקן לגבי בנג, ובמכתב ליעקב רבינוביץ, מחודש אוגוסט 1916, בתל־אביב, הוא אומר: „שלום לך, את, אם ודעצי (גרמנית, בכתיב ידי: „ליד הדרך״) לא קראתי, אבל דעתי היא, שנחוצה לנו עתה ספרות תרגומית בריאה ויסודית. הסקאנדינאביים הצעירים אינם מתאימים לנו״.

בנג היה סופר אימפרסיוניסט, הוא הושפע מכתיבתם האימפרסיוניסטית של האנס אנדרסן, יונאס לי ויעקובסון, אך גם מהנאטוראליזם של באלזאק וזולא. חייו של בנג היו חיי סבל ונדודים. מבן אצילים חבר־לשחק של ילדי מלך דנמרק נתגלגל ונעשה חבר בלהקת משחקים נודדים ונודד תמידי. הוא ידע את החיים לא מתוך הסתכלות סתם ולא מספרים, כי אם בתוך נסיונותיו וסבלו. יעקב רבינוביץ כותב עליו: „הוא ראה את החיים בעיניו שלו, כמו שלא ראום אחרים, ועיניו, עיני הקפאון, התבובות, השקיפו מעבר לחיים, כמו בעד חלל ריק. הוא נוסה בכול, ידע את הכול, ולא היה צער אשר מגע מעצמו הצער ומכאוב אשר לא ידע. חטאו של אוסקר ויילד דבק גם בו, אך לבית־האסורים לא הובא, כי אם יצא את ארצו ונדד בנכר. מאחורי כל סיפוריו אורב תמיד מאורע הילדות הנורא, המלחמה שגזלה מאתו את מולדתו הקטנה, בית־אבותיו. הוא לא זכה לראות את האי אלזן מושב לדנמרק, כי מת לפני מלחמת־העולם בתוך עגלת־רכבת באמריקה״.

את ספרו „תינה״ מקדיש הרמן בנג לאמו, אשר אליה היה קשור, כנראה, כל ימיו בהרגשת יתמות, שנבעה גם מאבדן אי־מולדתו ועולם ילדותו במלחמה. ואולי משום כך, בתוספת סירופו על האב ומותו — יסבירו הפסיכולוגים — דבק בבנג „חטאו״ של אוסקר ויילד. בשער ההקדשה הוא כותב כי הספר „נברא מתוך זכרונות עליך, על המקום, אשר שם ילדתיני״. הוא מתוודה על הרגשת התלושות הגדה המפכה בדמו, ובסיום האומר כי כל דמויות הנשים שבספר עוצבו בדמות האם: „בהן מפכה דמך. הדמויות האלה הרי הן את, את בעצמך. הן לידות ששונך וצערך. דיוקנך דיוקנן וקולן קולך. הן אוהבות ומתענות כמוך. כמוך וביגונך הן יורדות אל הקבר בדמי נצוריהן. — — — בשער הספר הזה אכתוב את שמך כזכר ימי האורה, וכזכר הבית הנראה לרגע מבעד הדלת אשר תינעל במהרה. אך התחוללה המלחמה על ביתנו הישן, ובאו עלינו כתומם הפורענויות והמוות.

תינה היא נערה משרתת בבית מנהל היער, האדון ברג. היא גם אומנת לבנו הצעיר, הרלוף. קשה שלא לשים לב לדמיון שבשמות: הרמן בנג — הרלוף. ברג. ואולם הרלוף אינו מופיע כלל בסיפור. הסיפור מתחיל בפינוי הגברת ברג עם בנה הרלוף מן האחוזה, מפני המלחמה המתקרבת. באחוזה, הנעשית משכן לקצינים ולחיילים הדניים, נשארת תינה יחד עם מנהל היערות, ברג, שהוא עתה קצין בצבא. פרשת אהבה עדינה נרקמת בין תינה ובין ברג, שאותו היא אוהבת מילדותה. תקופה ארוכה אין ברג מעז ליקרב אל תינה. התיאור המאופק, המינורי, של נהייתה אליו, בא על רקע תיאורי המלחמה והמפלות התכופות שסופגים הדנים מידי הגרמנים במלחמת 1864. בנג משתמש כצד אחד בטכניקה שניתן לכנותה היום דוקומנטארית, בשלבו מאורעות היסטוריים וקטעי „קורספונדנציות״, כלומר כתבות של עתון, בלשון המתרגם — בתוך ספרו. ומצד שני כתוב הספר בסגנון אימפרסיוניסטי שירי. לעתים קרובות, משפט אחד או שניים בפיסקה. חזרות רבות. הרבה אווירה והלך־נפש. אודה על האמת: סגנונו של הספר הזה כמעט אינו עומד בפני שיני הזמן, ולא רק בגלל התיישנותו של התרגום. נפש הקורא בן־ימינו אינה עשויה ליהנות מן הקצב האיטי ורב־ההרהורים, סגנון שכאילו מסתיר תמיד את העיקר ואף פעם אינו מגיע אליו. בן־תקופתנו נעשה, כנראה, תכליתי מדי, גם בקריאתו.

לאחר התפרצות אהבתם של תינה וברג, בתחילה השקיעה, ועמה תיאורי הנסיגה, שריפת אי־הילדות, והמפלה. הספר מתאר מפלה ונסיגה מתמדת וצבא מובס, מתאר כמו מאחורי הקלעים, בלא תיאורי קרב, רק את הנצחת בבית־האחוזה ובסביבתה. תינה נוכחת כי ברג שומר את אהבת נפשו לאשתו, ורק מצוקת בדידותו במלחמה קירבה אותו אליה, אל תינה. ברג נוכח בטעותו, אך כאוחר. אהבתם נכברת. ברג נפצע פצעי־מוות במלחמה. תינה מטביעה עצמה בנהר.

בנג קרא לספרו בהקדשה: „ספר השיעבוד ואבדן המולדת״. הנסיגה החיצונית מתרחשת במקביל גם בלב תינה וברג. תינה אינה מאבדת עצמה לדעת מפני שברג נפצע פצעי־מוות, אלא כמוב שבל ביתת בוחו הוא קורא בשם אשתו ולא בשמה. אילו קרא בשמה, היתה ודאי שומרת לו נאמנות של בדידות כל ימי חייה.

✱

נראה שחייה של איזודורה דנקן מעניינים יותר מהרבה ספרים אחרים שאותם אני מביא במדור, וראיה לכך מספר התגובות. כותבת לי הגברת חוה זהבי מתל־אביב: „ברשימתך ב„הארץ״ מיום ה־6.10.72 על יומנה של איזודורה דנקן, הינך מזכיר, על־פי המקור, את האינטרפרטציה שלה בבודאפשט, עם השחקן היפהפה, ששיחק באותו זמן את רומיאו בתיאטרון הלאומי. אולי יש בכך עניין, שאותו רומיאו צעיר היה השחקן היהודי הנודע אוסקר ברגי (אחיו הבכור של אבי ז״ל, איגנ־בנימין ברגי, ראש ההסתדרות הציונית והמשרד הארץ־ישראלי במשך שנים רבות בהונגריה בשעתו). אוסקר ברגי היה משחקני להקת ריינהרדט בברלין, ומהשחקנים האהובים על קהל התיאטרון בווינה (קארלסתיאטר, תיאטר אן דר יופלטאדט), לימים הוא עבר בימי „הטרור הלבן״ בהונגריה, בשנת 1919. בווינה הופיע בתוכניה אמנותית גם בסדרת הרצאות של פרופ׳ ויצמן לטובת התנועה הלאומית היהודית, יחד עם רבה הראשי של וינה, הרב ד״ר חיות. אחרי מלחמת־העולם השניה עזב אוסקר ברגי את אירופה והשתקע בארה״ב, שם הוזמן לכמה וכמה תפקידים בסרטי קולנוע. הוא נפטר בלוס־אנג׳לס, לפני שנים אחדות. זה אמנם נשמע פיוטי מאוד, ש„רומיאו נהפך למרקוס אנטוניוס״ בעקבות תפקידו החדש בתיאטרון, אבל הסיבה האמיתית לפרידתם היתה, ששניהם סירבו לוותר על הקאריירה שלהם באמנותם, ולא מצאו פתרון משביע־רצון לשיתופם ההדדי. כנראה״.

הרמן בנג: תינה. רומאן. תרגום מ. טמקין. ספרית מצפה, ספרי פרוזה. העורך אשר ברש. ירושלים, תרפ״ז, 1927. ר״א עמ׳.

זאדקין ואיזיס

במוזיאון תל־אביב

עוד שתי תערוכות־גלריה מוצגות עתה במוזיאון. נראה, שאין הנהלת המוזיאון מצליחה לארגן ולהביא תערוכות גדולות ומקיפות והיא מס־תפקת בתצוגות מקריות המזדמנות לה. בתערוכה הנוכחית, כבתערוכת פיקאסו שקדמה לה, לא ניתן לנו לבוא במגע עם יצירתו החשובה של האמן, אלא רק עם בבואתה המש־תקפה בעבודות על נייר — רישו־מים, תחריטים וליטוגראפיות. אין דברים אלה באים כדי להקל מחשי־בותן של עבודות־הנייר, אולם אצל אמנים כפיקאסו וכזאדקין זו היא לאחר הכול פעילות משנית. מוזיאון תל־אביב ממשיך, איפוא, לעמוד ב־שממונו. למרות הפעילות הכהרוחשת בו לכאורה. יש לצפות מהמוזיאון כמוסד ציבורי עשייה מתוכננת, חי־נוכית ואמיצה יותר מאשר הבאת תיק הדפסים מפאריס לתל־אביב.

אוסיפ זאדקין, הפסל היהודי הצר־פתי, יליד רוסיה (1890—1967), היה מהדמויות הבולטות באמנות הפארי־סאית במחציתה הראשונה של המאה. הוא בן דורם, חברם ושותפם־לעבודה של הדמויות הגדולות במודרניזם ה־צרפתי — סוטין, מודליאני, לאז'ה, דאלונאי, ואחרים. כרבים מבני דורו נתפס גם זאדקין לקוביזם וראה בו נקודת־מוצא לסגנונו האישי. כהפי־סת יסוד היה הקוביזם אמצעי יעיל ללגיטימיזאציה של ההפשטה ללא ויתור על האובייקט המציאותי ועל הקשר עם הטבע. דמות האדם סוג־ננה והופשטה על ידי זאדקין בנוסח אישי, רך ולירי. הדבר מתבטא ב־פסליו, הבנויים מרצף קיצבי של צורות, שקעים ובליטות, שאינם ג־יאומטריים־נוקשים, אלא המשכיים ו„ציוריים". הפסלים מורכבים ממער־כות חללים נגאטיביים: המקום ה־אטום בטבע הופך אצלו לעתים לחלון שקוף, שקע הופך לבליטה ובליטה לשקע. הקוביזם שלו מתרכך גם בשל שילוב אלמנטים רישומיים וקאלי־גראפיים בפסליו — תופעה המודגשת הן בטכסטורה הרוטטת של הפסלים, והן בתחושה שאיברים בפסלים נר־אים כ„מצויירים" יותר מאשר „מפוס־לים" — כאילו עוצבו במשיכת־מכחול מהירה ולא ביציקת ארד.

תכונות אלה בולטות גם בעבו־דותיו על נייר. בתערוכה מוצגות סדרות של תחריטים, ליטוגראפיות, ואיורים לפרקי שירה ומיתולוגיה. (המרכיב הפיוטי־הנאראטיבי היה תמיד בולט גם ביצירותיו הפיסו־ליות). כל העבודות הן משנות ה־60, ואולי בשל כך מורגש בהן משהו מעייפותו של אמן זקן ורב־פעלים, המסכם את יצירתו. הוא מעביר ל־מישטח הנייר ולטכניקה של שחור־לבן את המערכות הצורניות הנאות משחקי האור־צל של פסליו. מהרושם מתגלית חזרה אל המציאות הפחות מסוגננת — ודפים אלה מזכירים את ה„תקופה השחורה" את ראשיתו ה־מגששת של הקוביזם ־לפני שהפך למוסכמה.

*

תערוכת הצלם איזיס (ישראל ביר־דמן) אינה חורגת מהמקובל ומה־צפוי בתחום זה. אלה צילומים אפו־רים־ערפיליים, המנציחים בנוסטא־לגיה סנטימנטלית פינות אבודות ו־רומאנטיות בפאריס ובלונדון, ה־עוקבים אחר עצבונו המאוחר של הקרקס. איזיס תופס מוטיבים אנו־שיים, שיש בהם מן המגוחך וה־מרגש, כמוכרי־העתונים ולהטוטני־הרחוב. וזו צילום „משטי", המסתייג מאפקטים ומלהטוטי מצ־למה ולנצלה לאמירה אמנותית ה־משנה את תורגת מגבולות האובייקט הניצב לפניו. הוא מסתפק בתפקידו כקולט וכמנציח הוויות ואירועים, ש־אותם הוא מכניע לתפיסתו האסטי־תית הרגשנית.

איזיס (ישראל בידרמן): הצלום

„העין השלישית"

רחוב דיזנגוף 25, תל־אביב

בפרוזדור קטן, בפריפריה של המרכז הדיזנגופי, נפתחה חנות־גלריה־מוע־דון מהסוג שאינו נפוץ בארץ. קבו־צת צעירים, שהרוח החיה בהם היא דאוק מורי־קתמור, יצרו מקום, שני־תן לשבת בו ללא התחייבות, לדפדף בספרים ובחוברות, לראות סרטים המוקרנים כל ערב ולשמוע תקלי־טים. הקו המנחה הוא מה שמכונה בשם „מחתרתי". יכולים לקנות ולעיין כאן בספרות מרד הנעורים ובספרי אמנות, להתנסות בעשיית סרטים ו־להציג בקומיקס לצלילי המוסיקה האהובה עליהם. השאיפה להציב סולם־ערכים אחר ושונה הפך, כמקר־בל, את המוך לדגל, וההתייחסות ההפשית אליו מתגלית בתערוכת ה־ציורים המוצגת שם, שנושאם הוא המישגל. אלה לרוב דפים קטנים, אילוסטראטיביים או קאריקאטוריים, המדגיעים ומרככים את הנושא, כאי־לו חששו יוצריהם לפגוע בחריפות־יותר במורשת המסורתית ובכבליה. לכן התוצאה אלגאנטית, הומוריס־טית, מרומזת או נאיבית.

מי שסבור, כי ייקלע למאורה אפ־לה של מורדים זועמים יכול להי־רגע: זהו מקום נעים וחביב. וה־„אנדרגראונד" הן הפך זה כבר לסג־נון תרבותי ממוסד.

צבי רפאלי

רישומים ותדפיסים מכסיקניים בני־זמננו

המוזיאון לאמנות חדשה, חיפה

מבין כל הציירים של יבשת אמ־ריקה, נשארו ציירי מכסיקו השמ־רניים ביותר, הדבקים במורשתם הרוחנית. בניגוד לאמנים דרום־אמ־ריקאיים אחרים, אשר התרחקו מ־מסורות האמנות של ארצותיהם כ־חזוס סוטו הוונצואלי או אברהם פלטניק ולזר סגל היהודים הברזיל־איים, ניכרים בברור ביצירותיהם של המכסיקנים המקורות הפולקלו־ריסטים עתיקי־היומין.

התערוכה שלפנינו משקפת את ייחודה של אמנות מכסיקו, שרובה כולה אילוסטראטיבית ושואבת מ־חווי היום־יום. פה ושם ניכרת בה השפעתו של הציור הספרדי משלהי המאה ה־19, אך בדרך־כלל שרויה היצירה בעולם המכים קטנים, בעולם הצער והכאב האנושי. הדיוקנאות ה־נפוחים של דיאגו ריבארה, הידועים לכול, מצאו ממשיכים רבים. הרי־שום וההדפס, משמשים כאן חומר דידאקטי וניתן לראות בהם ניצנים של הריאליזם הסוציאליסטי הלטיני, שתכניו לא תמיד עשויים בטעם טוב. מרשימים יותר הם רישומי קל־מנטה אורוסקו, שיצירתו היא אולי ההומנית והרגישה ביותר. חוזה לסקארו, בתחריטו „חלום פסיכו־דלי", קרוב יותר אל הציור ה־אכספרימנטלי, אך גם כאן בולטת השפעה איקונוגרפית עתיקה. „לי־דתו של הר געש" של אטל, היא פאראפרזה חופשית לנושא עתיק המשתלב במחאה האקולוגית בת־זמננו.

הרישומים הרבים שצויירו בטכ־ניקות אור־צל, הושפעו מרישומי־העיפרון של דוד אלפארו סיקיירוס. שמיתותו לציור־קיר משלו, המוצג כאן, מצביע על מאנייריזם מסוים המקובלת על ברוריו.

רופינו טאמאיו שונה מעמיתיו ר־הוא אולי היוצר המקורי ביותר בי־ניהם. הוא מאחד את המסורת האצ־טקית עם מגמותיו החדשניות של ה־ציור בן זמננו. המסכות הפולחניות, צבעי הירוק האדום הגועשים, ה־תרוטים האדומים, מוכיחים כיצד ניתן ליצור יצירה המקפלת בתוכה את הישן והחדש גם יחד.

תצוגת הרישומים וההדפסים המכ־סיקניים מעידה שניתן לשמור על אופיה העממי של האמנות, מבלי שהיא תיעשה סכמאטית ושיגרתית.

חוזה לסקארו: חלום פסיכודלי

בעולם הספרות והאמנות

שלושה ספרים חדשים

עדנה אובריאן מסרבת בתוקף להי־יות עוד סופרת פופולארית אחת, שכותבת על מין — מעין פרנסואז סאגאן אירית. היא מכבה תמיד לע־רוך נסיונות. כך היא נוהגת גם ב־ספרה החדש „לילה" (הוצ' „ויידנפלד אנד ניקולסון"), שהוא נסיון צור־ני: סיפור, בגוף ראשון שמספרת אשה מזדקנת המשוטטת על־פני בי־תה הריק ועל־פני זכרונותיה בסגנון של מיקבצים מרושלים־מחושבים וב־צורת מלים נשכחות. הגיבורה זו־כרת את עברה — את אמה המתה ואת אביה הקשוח, את בנה הילד ו־את אהוביה. ובשעה שהיא זוכרת או־תם, זוכר הקורא שכבר נתוודע לסי־פורים כאלה ברומאנים אחרים. ה־תוכן דל, אך הסגנון עשיר ומלא חיות. וחושניות, ולעומתו מתוויות רבות מן היצירות הספרותיות האנ־גליות הנכתבות עתה.

ספרה השלישי של באריל ביינ־ברידג' שהופיע בדפוס הוא הספר הראשון שכתבה. „האריט אמרה..." (הוצ' „דאקוורת") נדחה לפני חמש־עשרה שנה על־ידי המו"לים בטע־נה כי הוא גועל מכדי שאפשר יהיה להדפיסו. עכשיו הותרה הרצועה ויש לברך על הופעתו. זהו רומאן קצר וחריף על יחסים לסביים מדוכאים שמובילים לאלימות. הספר מבוסס על מקרה מפורסם שאירע בשנות ה־50'. שתי נערות מניו־זילנד „מ־ציגות את הדרך שבה היו הקדושים אוהבים זה את זה", כפי שביטאה זאת אחת מהן, ומתכננות את מה שאו־תה נערה מכנה בהלצה „להביך את אמא", תכנית שלאחר־מכן הן אמנם מוציאות אותה אל הפועל. בספרה של ביינברידג' הנערות הן האריט המתוכללת בת הארבע־עשרה והמס־פרת שלה בלי שם המשועבדת לה. המספרת את הסיפור. הנערות רוק־מות פאנטאזיות סביב לדמות חלו־שה, בגיל־העמידה שהן מכנות בשם „הצאר". הן עוקבות אחריו ורואות איך הוא מתנה אהבים עם אשתו. הן מבצלות לרצח את אשתו לני־דות ומקניטות אותו וידידתה של האריט מניחה לו לנשקה. אבל כל הדברים הללו אינם אלא משחק. אי־רוניה של חלום שורה על הסיפור המסופר באיפוק רב, המציין את ה־יחסים האילמים בין שתי הילדות. לא מתרחש ביניהן שום דבר גופני, אפילו לא נשיקה. ומשום כך סיומו של הספר שאיננו צפוי כלל, הוא בבחינת הלם.

ספרו החדש של חיים פוטוק, „שמי הוא אשר לב" (הוצ' „היינמן"), מ־אכזב בהשוואה עם שני ספריו ה־קודמים, שהיה בהם עניין רב. זה סיפור על נער שנגמר בנפשו להיות אמן, על התנגדות ההורים, על מרדו בהורים ובדת, על מאבקו להצלחה וכך הלאה. המיוחד לאשר לב הוא היותו יהודי, בן לאב אדוק בדתו המתייחס לאמנות בחשד ובספקנות. ייחודו היהודי של הספר אינו גורע מן הוולגאריות והשאבלוניות שבו.

(„סאנדיי טיימס")

ביוגראפיה של ג'קסון פולוק

כאשר נהרג ג'קסון פולוק ב־1956 בתאונת־דרכים כבר היה, בגיל 44, אחד הציירים המפורסמים ביותר ב־עולם. במשך 15 שנים הציג את עבו־דתו וזכה לתשומת־לב גולשת מצד הביקורת. כבר ב־1943 קנה המוזי־און לאמנות חדישה בניו־יורק אחת מתמונותיו — „הזאבה" הצריפה ל־אוסף הקבוע שלו. בתקופה הקשה של המלחמה היה לו פטרון סוחר־אמנות ששילם לו משכורת קבועה, והמבקרים החשובים של התקופה קידמו את פניו בתשואות. קודם־לכן עודדו אותו מוריו לאמנות ו־תמכו בו גם מבחינה מוסרית, גם מבחינות אחרות. כצייר בעל־שם ב־ניו־יורק קנה לו ידידים והערכה בחוג האמנים שם. הוא נשא לאשה אחת מבנות החוג — לי קרזנר — והנישואין היו מוצלחים ביותר. אש־תו, על אף היותה אמנית בזכות עצ־מה, הכירה בעליונותו ואף היא עז־רה לו בדרכים שונות. בני משפחתו וכמה מידידיו ידעו תמיד לחלצו מן האסונות שהמיט על ראשו — הם אף מצאו לו רופאים ובתי־חולים כ־שסבל מהתמוטטות עצבים. הקארי־רה של פולוק היתה באמת „יוצאת־דופן" בכך שזכה בהכרה בשלב מוק־דם ביותר בחייו. למעשה, צריכים היו חייו להיות סיפור־של־הצלחה, ר־לאור כל מה שסופר לעיל, אמנם כך היו, לכאורה. ואף־על־פי־כן היו חייו רעים, ומרים והסתיימו בדרך שלא הפתיעה אף אחד מידידיו. וזאת לא משום שהעולם מנע ממנו את בר־כתו, אלא משום שפולוק היה איש שנדחף על־ידי קרעים עמוקים ב־אישיותו.

כל זאת יש לזכור כשמבקר ה־„נ. י. טיימס בוק ריביו" כשקוראים את ספרו של ב. ה. פרידמן: „ג'יק־סון פולוק: אנרגיה חזותית" (הוצ' „מקגרו הילי"). שהוא הביוגראפיה ה־ראשונה שנכתבה על הצייר. הספר מקבץ את רוב הסיפורים שסופרו על פולוק בסביבתו הקרובה ובחברה אשר קשורה לשמו של פולוק. הילת אגדה מאז מותו. פרידמן הוא אמן שכתב, בין השאר, גם שני רומא־נים. הוא אינו מבקר־אמנות עמוק, ואף־על־פי־כן כתב ספר שעשוי ל־עניין כל אדם המעוניין בהיסטוריה התרבותית של האמנות המודרנית.

הפרקים המעניינים ביותר בספר הם אלה המספרים על ילדותו ונעו־ריו בוויומינג, קליפורניה. ואריזונה ועל שנות לימודיו בניו־יורק. חמשת האחים פולוק ביקשו כולם, בפרק זה או אחר בחייהם, להיות אמנים אף כי להוריהם לא היו כל נטיות לאמנות. השכרות שלו, שלה נתמכ־בגיל צעיר, הרסה אותו. ענין ה־אין פרידמן מבהיר כראוי, והמת זאת תולה את מצבו הנפשי המעורער ש־פולוק בבעיות כלכליות. ערכו של־ספר בכך. שהוא מגולל בצורה סד־את תולדות חייו והתפתחותו של פ־לוק, חבל שאין הוא תיעודי יותר.

יורם ברונובסקי

ז'ורז' דא לא טור

פאריס 23.9.72

מול: תערוכת דא לא טור נסגרת ב־25 בספטמבר, כלומר מחרתיים — איחור קטן והיינו מחמיצים את זה. על־כן אני כותב את פ. — שעתיים שלוש לאחר שנחלצנו מרכבת הלילה רומא—פאריס, לטילארי, לראות את דא לא טור.

לראשונה שמעתי את שמו של הצייר הנדיר הזה כאשר מצאו את „הקוביוסטוסים" שלו במוזיאון פרובינציאלי בסקוט־לאנד. הייתי אז באנגליה והרעש סביב מציאת התמונה היה די רציני, תפס מקום בעמודים הראשונים של העתונות ולשם, כידוע, מגיעה האמנות לעתים די רחוקות. כל הפרשה היתה quite thrilling ודמותו של דא לא טור, שהצטיירה ברקעה, היתה עוד יותר thrilling. ב„אקאונטמרי" הופיע מאמרו של כריסטופר רייט, מזהה התמונה, „חיפוש אחרי דא לא טור", שהיה בו מטעם של הגילויים הארכיאולוגיים הגדולים — זה היה יותר מאשר אילו מצאו, נאמר, רמברנדט חדש.

מסתורין, מאגיה, טהב של בית־נכות ישן, הבהלה להב — זהבם האפלולי של ציורי דא לא טור. הרפרודוקציות היו מעניי־נות, אבל באמת לא אמרו עליו כלום.

כי דא לה טור ידע לצייר דבר שרפרודוקציה אינה יכולה לו — אור, וביותר אור בתוך אפלה. אולי רק „האור האפל" של רמברנדט זוהר יותר משלו.

לדא לא טור יש כמה נושאים אובססיביים. דומה לי שהחשוב שבהם הוא הנר. נרות דולקים מופיעים אצלו כמעט בכל תמונה — הוא משורר של כלי־התאורה המאגי הזה. הנרות שלו באמת דולקים, ובאמת דולקים בתוך החדרים האפלים, הם מאירים את פני האנשים, מאירים ומאפילים חליפות.

שתי גירסאות של „ילד המכבה נר". הפה אצל שני הילדים כמו פרח אדום בלילה שחור.

„מרים המגדלית החוזרת בתשובה" בשתי גירסאות, בכל אחת מפנה המגדלית ראשה לעבר מין מסגרת־זהב ובתוכה נרות דולקים. היא עצמה באפלה, חוזרת בתשובה.

„אשה הפולה פשפשים" — ציור בעל איכות פיוטית נדירה. את בטנה המשורטלת של האשה השמנה הזוקנה מאיר נר גבוה וזקוף. האצילות של הנר והוולגאריות של הבטן המכורסמת.

מאגיה. כי זאת השירה התופסת ביותר: הנובעת מתוך הוולגא־ריותו, דלותו ובלותו של היום־יום. יצחק באבל.

מבין התמונות הקדושים של דא לא טור, „הירונימוס הקדוש" הרשים אותי ביותר. גם לתמונה הזאת יש שתי גירסאות. הגירסה האחת מבליטה יותר מן השניה סגולה מסוימת שמצאתי בדא לא טור: ההומור מר, פארודי. הירונימוס מייסר את עצמו בשוט. קצהו של השוט מואדם בדמו, אף כי על גופו של הקדוש אין נראה פצע. בטנו של הזקן היא שוב בטן דא לא טורית חד־פעמית. כל הגיאוגרפיה של המבל מצויה על פני עורה של בטן זו.

עכשיו: המוטיב הפארודי (בעיני) הוא בהנחותו המקפצת בוריות של הירונימוס, בעיוות הגוף המשונה שיכול להעלות חיוך לא־אילו על פני הצופה. בגירסה היותר־פארודית מופיע ברקע מין קולב ועליו כובע אדום, רחב שוליים, סוריאליסטי לחלוטין.

משהו שהייתי מכנה האובססיה הנוספת של דא לא טור הוא נושא משחקי־המזל, תאוות המשחק ב„קוביוסטוסים", הגילוי האחרון שכבר הזכרתי (המוצג כאן לראשונה), פני האנשים הקרבים לשולחן־המשחקים מרוכזות מאוד, פני הרמאים יותר — משועשעות יותר. שוב, אור מאיר באדום אפל והאותנטי את חצאי פניהם של זורקי הקוביות. כמה תמונות אחרות, אף אם אינן מתארות משחק של ממש, שוב יש בהן המתח המיוחד של תאוות המשחק. „מגדת־העתידות" ו„משחק הקלפים" הן כאלה. המתח מושג על־ידי סיטואציה מופלאה של אור וצל (ובעצם: אפלה).

התערוכה מחולקת ל„תמונות יומיות" ו„תמונות ליליות", לפי האלמנט הבולט יותר — של יום או של לילה — בכל תמונה. ויתכן שיהיה זה נכון לכנות את דא לא טור, במטאפורה רחבה, צייר של יום ולילה, אור וחושך, סבל והומור, מין הומור, אצילות וולגאריות וכו'.

כמה נחמד הם יודעים להסדיר תערוכות, הצרפתים! בפראנק אפשר לקנות „עיתון קטן של התערוכה", עלון יפה ובו מאמרים קטנים כמו „ז'ורז' דא לא טור — גילוי של המאה העשרים", שזאת היא פיסקתו הראשונה:

„רק בשנת 1915 נכנס ז'ורז' דא לא טור לתולדות הציור. הוא נשכח אחרי מותו, בקושי מוזכר על־ידי כמה היסטוריונים של המאה ה־17 וה־18, אין הוא מתגלה אלא בשלהי המאה ה־19, תודות לחיפושים סבלניים של בני מחוז לוראן. אך דא לא טור הוא עדיין לא יותר משם, שאליו נלוים כמה תאריכים". תאריכים: נולד בשנת 1593, מת בשנת 1652.

בעיבורה של תל־אביב (א)

כיוון שאתה מגיע לעיבורה של תל־אביב, רואה אתה בנין של תי־אטרון שבו גדל דור של צופים. ואכן, מתוך המשך הדברים מתחוור שהכוונה לאותו בניין המכונה בשם 'מוגרבי' (ואיני יודע, אם גם כיום גדל בו דור של צופי מחזות). האמנם אותו בניין מצוי 'בעיבורה של תל־אביב'?

מליצות הן עניין של מול — ובי־משך השנים ראינו שראוי לנהוג ברוחב לב, ולא כל מה שנראה משו־

טור הלשון

בש ראוי לעקרו. אבל יש ויש גבול. יש מקרים שלגביהם אין למצוא היתר ולא הידור. סתם שמארצות לפנינו, סתם בלבול ביטויים וסתם עירבובי לשון. בכגון אלה יש להח־מיר ולעקור, לבל ישתרש בקרבנו השיבוש ולבל יבוא אדם ללמד ל־עצמו היתר.

מן התיאור הנ"ל ברור: מי שמש־תמש בכגון הניסוח שהבאנו מעיתון מכובד (ואם זכרוני אינו מטעני יש עוד דוגמא לשימוש זה שאליו הק־שה השואל) סבור, כי המשמע של 'עיבורה של...' הוא: במרכז. וכנראה אפילו: ממש במרכז. כאלו כך פשר התמונה (ויסלחו לי האיטימולוגים): כדרך שיעיבור' או 'עובר' הוא סימן וסמל למה שנמצא במרכז, בפנימי הפנים — כך לשון 'עיבור העיר'. כביכול מעין עובר שבמרכזו ממש יש כאן, ולכן יפה המליצה לציין מה שנמצא במרכז המקום. מכגון ביאור מסולף כזה נולד השיבוש שלפנינו.

נסתת עניין צורה. לשם ה־מקורות קיומה של עיבורה של עיר (או, מן הסתם בכתבי: עיבורה שלעיר — ואולי יש כאן גם קחוא לענין היא הידיעה; ולא בכך עיבונו). קיפאון זה יש לספל בו בזהירות, ואפילו לא נראה לי שמו־תר לשנות ולומר: עיבור העיר. מלי־צה קפואה היא — ואין לשנות. כמו־בן: הקיפאון אינו חמור, ואין סיבה לומר: עיבורה של תל־אביב — כמו־בן בתנאי שיודעים של מה מדברים.

לא רק קיפאון צורני יש. עד כמה שמגיע התיעוד שלפניי, אין כנראה 'עיבור' אלא לעיר — ובכך כמעט נכנסנו לעניין גופו. התמונה קשו־רה למקום מושב בעל היקף ניכר משלו — ולגביו מדבר על 'עיבור'. נראה לי להחמיר אפילו עד כדי פסילת ביטוי כגון 'עיבורו של כפר'.

עיבורה שלעיר פירושו הפירוש ה־מקובל אינו מנית ספק: העיר נת־פסת כיחידה גדולה למדי, כאלו סגו־רה־עגולה, אלא שיש לה בליטה. או אם תרצה ציור קצת שונה: יש יחי־דה סגורה בסיסית — והנה היא מת־רחבת לכל העברים. אכן תמונת עי־בור יש כאן — אבל אין זו תמונת העיבור לציון הפנימיות, אלא ציור ההתרחבות של הפריפריה כולה.

אין צריך לומר, בעולם ההלכה יש מידת דיוק, שאינה קיימת בעי־רנו שלנו. הרי משנה מפורשת היא שהכל שונים אותה: „הנודר מן העיר מותר ליכנס לתחומה של עיר ואסור ליכנס לעיבורה" (נדרים ז, ח). ובכן: יש כאן ציור של מעגל מס־ביב למעגל. יש עיר, יש עיבורה של עיר ויש תחומה של עיר. ולעני־ננו לא חשוב, מה בדיוק מקום ה־גבול. עיון קל במקורות מלמד, ש־היו שנהגו לפרש כי עיבורה של עיר „התניות והתוספות שהוסיפו למדינה על הדרך" (עיין במובא ב־מילונים). ומן הסתם לאו דווקא אלא בערך כך: זוהי ה„בליטה" של המע־גל שהוא כביכול מסביב לעיר, או־תו מעגל דמיוני התוחם את גבול הבתים שמחוץ לעיר — ובכל זאת הם קשורים לעיר — הלא אלה הם המצודקים לבאים מן הדרך וכו'. זה קרוב יותר מאשר גבול התחום אלא־בתחום 'מחוץ לעיר'.

זאת נקודת המוצא להתפתחות ה־מליצה שלה בבסיסי — ועל כך ב־המשך.

משה גרשון־גושטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן עניין לכלל. את השאלות יש להפנות ל־מדור „טור הלשון", מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

מגמות בביקורת הספרות

(סוף מעמוד 16)

יוצאת מאותה תפיסה של הפעילות היוצרת. לזו יש הפונקציה של גילוי הזהות בין פעולת החיים ופעולת היצירה. זהות זו מאפשרת להגשים את ההתגלמות האנושית האמיתית, אשר תודות לה מתגלה העקיבות של הנביאויות, זו התאמה שמתגלה בשמ־חה, כאותו שוו מסמלת את שלילת המוות בהכבניה את המלה.

המשבר והתחלה

על שטף „השיטות" הביקורתיות נוסף בלבול מושגי, אשר עושה רושם של מאמץ ליצור פשרה בין הנטיות השונות, וכך באים לעולם מושגים כמו: „סטרוקטורה אסתטית ומצב אכזיסטנציאלי" (אצל מאראש) או „התגייסות ואובייקטיביות" (אצל אר־נימוס) או „עוצמה מתודולוגית ושבאי הגותי" (סטארובינסקי).

אפשר שמתוך בלבול מושגי זה נובעת אי־ההבנה המצערת ביותר השוררת בין המבקר ובין היוצר המלים אשר שני אלה משתמשים בהן בתחום התיאוריה הספרותית, שוב. אין להן אותה משמעות לגבי היוצר ולגבי המבקר. מעניין לציין עד כמה מועטה החשיבות שמייחסים המבקרים לעדויות על־דבר ההוויה שביצירה, אשר דומה כי אותה מבק־שים להחליף בגישה פרשנית, שהיא הייעוד הנוכחי של המבקר.

ניתן, איפוא, להציג את השאלה, אם אין מחלה עכשווית זו של הבי־קורת נובעת מכך שהיא מתרוקנת מייעודה שהוא הגנוסיס — דעת אלו־הים — כלומר: „פרשנות מלווה ב־אמונה", בה־בשעה שהיצירה הספרו־תית סטתה אף היא מן הייעוד שלה שהוא חסד אלהים — כלומר, האהבה. זו שאלה שעשויה אולי להס־ביר את נטייתם של מבקרים לא מעטים לעבר המיתוס, אל התיאולו־גיה ואל המיסטיקה. לפיכך אפשר למצוא אצל דוברובסקי, כי „המיתי בוודאי אינו משקר, אלא מביא אלינו, בביטוי האחד האפשרי, את הקביעה הסופית על האדם במצבו האמיתי". אין זה יכול אלא להזכיר לנו את ההבחנה שעשה המשורר בוסקה בין הספרות כ„ערך של תהליך" ובין הספרות כ„הוויה מיסטית".

סרטו החדש של טריפו

פרנסואה טריפו, במאי הסרטים הצרפתי הידוע בחידושיו, הציג לא מכבר בפאריס סרט חדש משלו ב־שם „נערה יפה שכמותי" ובו מכ־כבת שחקנית צעירה בשם בארנ־דאט לאפון. בארנדאט לאפון שיח־קה בסרטים כבר קודם־לכן, אך ל־לא הצלחה ניכרת. טריפו טוען כי היא־היא סיבת היווצרו של סרטו החדש.

לאחר שקרא ספר אמריקאי חסר כל ערך ספרותי הדן בו עם שותפו דאן לוס דאבנאל, הוליט טריפו כי הגברת לאפון היא „אריסטוקראטית שאינה לוקה בוולגאריות" וכי היא השחקנית האידיאלית לסרטו החדש. הוא כותב: „בתפקיד קאמיל היא תופעת כמגיפה". קאמיל היא פוח־זת ערמומית, אשר מעוררת שע־רוריות לאחר שהיא נמלטת ממוסד לעבריינים צעירים. היא נישאת לעובד מוסך בסלבי, שודדת את אמו, מערבת סוציולוג בזילותי יד־יות, מנהלת פלירטים עם איש מו־עדון־לילה ועם עורך־דין מפוקפק ומדיחה ידיד להתאבדות. מותו של זה מביא אותה לבית־הסוהר. ה־שאלה היא, אם קפץ מגג הכנסייה או שמא דחפה אותו קאמיל. התשו־בה ניתנת על־ידי מצלמתו של ילד בן שמונה, שלמרות גילו הרך גמר אומר להיות במאי של סרטים דוקומנטאריים.

„נערה יפה שכמותי" הוא מלו־דראמה קומית, ובארנדאט לאפון משחקת את תפקידה אמנם בוול־גאריות, אך בדרך משעשעת ביותר. („הרלד טריביון").

תערוכת־זכרון לצייר יעקב נוסבאום

מכון האמנות ע"ש שטאדל ב־פראנקפורט מתכנן תערוכת זכרון לצייר יעקב נוסבאום (1873—1936), שתתקיים בחודשים ינואר־פברואר 1973 לציון יום־ההולדת ה־100 של האמן. נוסבאום נולד בגרמניה והיה פעיל בפראנקפורט עד לשלטון ה־נאצי, אחר־כך עלה לארץ־ישראל ויהיה תושב טבריה. עיר זו הקסימה והו ונוף הגליל נעשה נושא ליצי־רותיו. בעלי תמונות משל י. נוס־באום מתבקשים להתקשר עם:

Städelsches Kunstinstitut
Dürerstrasse 2, 6 Frankfurt, M. 70.

עמוס קינן

השתיקה שלא הובנה כראוי

בדרך־כלל, כל עוד נוגע ברונו יורמסקי באפשרי, על כל מגבלותיו, השלכותיו ומוסר־ההשכל שניתן ל־הפיק ממנו למען הדורות הקודמים, אשר לא זכו לכך, אין לי עמו כל מחלוקת. מאז נודע לי, במקרה, ה־מקום בו הוא נוהג להטיל אל הים, בתוך בקבוק פקוק, את דפי הרומן שלו, המתפרסמים קבע בעתון „כאר", אני שולה את בקבוקיו מהים האכ־זרי, מייבש את הדפים על חבל ו־מבלה עמם שבת שכולה רוח ורוח־ניות. אני סבור שגם הוא, גם קאפ־קא וגם גוגול, לא ראשים היו לכ־נרע את הגוחם מאת הקורא, וטוב עשו הים התיכון, מקס ברוד ואח־רים בהביאם אותם אלינו על גליהם.

כאמור, כל עוד דן ברונו יורמסקי באפשרי, כולי אתו. למשל, כאשר הוא מתאר את הבוקר בו התעורר עם השורה הבלתי־נשכחת של — Carbeau 'Kroklok vafzi, semenni sayokrontro, profliplo'

(בעברית: „קרוקלוק ואפזי, סמ־ממי, סאיוקרונטרו, פראפליפלו").

הוא מוסיף: „דומה שבשורות אלה גליתי את מרץ חיי שהתעופפו ברוח כתפארת אין חפץ בה". נהניתי מה־אירוניה העצובה הגלומה במטאפורה זו, שכן אילו היה מדבר על תפארת חייו שהתעופפה כמוץ, היותה בכך כמין התנשאות כבידה. מכאן הוא מגיע לוויכוח מעניין עם אנרי דר מאל על סבנתו הידועה בדבר „חוסר התקוה של האפשרי" ומוכיח לו בצדק שהתקוה אמנם שוכנת מעבר לאפשרי, אף־על־פי שקו־הגבול בין השניים מתרחק בכל שמתקרבים אליו. וקו זה הוא היוצר את המתח בין שתי המלים הללו, ההשתוקקות לבאונה, ולמעשה משלימות האחת את רעותה משני צידי קו־הגבול.

אני זוכר, איך פעם נהניתי מהע־רתו השנונה על טעותו של ארגאל־דו בוביה, הביוגראפי של אובלונסקי. כידוע, טוען בוביה שאובלונסקי היה בנו הבלתי־חוקי של טולסטוי. על כך משיב יורמסקי, שאם אמנם כבון הדבר, הרי אלוהים הוא אביהם ה־בלתי־חוקי של עשרת הדיברות. לפי עניות דעתי, קלע כאן יורמסקי אל חוט השערה ולא החטיא. מכיוון ש־אפילו פרוטו־סוציולוגים של שנה שלישית יודע שעל רעיון אין זכות יוצרים גם לפני אמנת הקופירייט.

אולם, הבאות לתוך ומחלוקת לתוך. באחד האלכסנדרינים שלו, שהוקד־שו כרגיל לפול ואלרי, הסביר יורמ־סקי מדוע סירב ואלרי כל ימיו לכ־תוב רומאן, מהסיבה שהרומאן הינו אפשרי, ולסופר לא יכול זהאפשרי להיחשב כאתגר. עד הנה הכל בסדר, וכאשר השווה יורמסקי את הרומאן שלא כתב ואלרי אל המוסיקה שג'ון קייג' סירב לכתוב, אני צויין אתו. אבל אני מתקומם נגד הפרשנות של יורמסקי על השורה שלא כתב ואו־לרי, המפורסמת ביותר ביניהן, „ה־מרקיזה יצאה בשעה חמש".

כותב יורמסקי: „בבואתו הקודרת של ואלרי יכולה היתה להתגשם רק אילו היו השורות הללו נכתבות. ואז, היתה המרקיזה יוצאת ללא שוב ר־עקבותיה היו נעלמות בחלל האינ־סוף, כמו כלבי החלל המקיפים או־תנו ללא הרף בפיבול של נשמות מתות. מתוך חוש אחריות עמוק, מתוך חרדה לעבר ההולך ומתרחק, סירב ואלרי לתת יד לפשע הזה ר־ציוה על המרקיזה, בתוקף הספקנות שהיא האבסורד היפוכו, לשבת ב־ביתה ולא לצאת".

לא לא לא ואלף פעמים לא. אני משוכנע מעמק לבי שהמרקיזה דווקא כן יצאה מביתה. בהתנגה של אריסטוקראטית כיוונה את השעה ר־יצאה בחמש חסר דקה. כאשר הגיעה אליה, בשעה חמש בדיוק, אותה שורה שלא נכתבה ובה האימפראטיב הקטיגורי, כבר לא היתה בביתה. היא הלכה אל אולם־הקונצרטים לש־מוע את השתיקה של ג'ון קייג', ר־עקבותיה יצרו גלים קונצפטואליים הנעמים ללא הרף תוך כדי היווצ־רם, ועל גלים אלה שטים אחריה בסירה ללא הגה ומשוטים כלבים של בני בסקרביל, הנישא בורדעתו של ואלרי בתוך נצח כחלול ומגור כ־אלימפיה... (אף־על־פי שאין לו משמ־עות ממשיות), ועל־ידי היומן ב־תוך הבקבוק הפקוק.

בימי שבת חמים, כאשר הים ה־תיכון (הוא ליצן גדול עד מימי המפירוס האלה שנתו אחריו הבלעו בגלים כאשר קרא „טאלאסה") מת־חשב לדומיה הגדולה שהוא הריק־נות המחולנת, אני הולך אל המקום הקטן בו מופיע הבקבוק בדייקנות של כרונומטר, שולה אותו מהים, שוטח את דפיו לייבוש, מעתיק או־תם בדיו בלתי־נראית וביום ראשון מחזירם אל המקום ממנו באו.

את השתיקה הזירה בשעות אלה על היקום לא הפר גם שתיקתם של ג'ון קייג', ואלרי, וכל השורות ה־גדולות שלא תיאמרנה לעולם. רק המרקיזה, כמו דובה גדולה שמיר־מית, מגושמת בידה המכוסה כסייה לבנה; ומי שראה את היה, ראה הכל.

ספרים חדשים

מקור

זכור לאברהם — קובץ מאמרים לזכר ר' אברהם אלמאליח ז"ל, עם חמש שנים לפטירתו. המאמרים עוסקים ב־יהדות צפון־אפריקה: דמויות, בעיות, היסטוריה ומסורות. ערך ה"ן הירש־ברג. הוצ' ועד עדת המערבים בירו־שלים, 243 עמ'.

קידוש יהודים דרכי פנחס — עם מבוא והערות מאת אברהם מרמור־שטיין. מהדורת צילום מתוקנת בצירוף מבוא נוסף על־ידי א. מ. הברמן. הוצ' ראובן מס, ירושלים.

לא ריש מאד — שירים מאת שלום כתב. הוצ' „עקד", 45 עמ'.

ההויה המיסטית — מאת בנימין שרפשטיין. תיאור תופעת המיסטיקה, ניתוחה על דרך ההגיון והפסיכולוגיה והערכתה. הספר עוסק בכל צורות ה־מיסטיקה של המזרח והמערב, להוציא את המיסטיקה היהודית. המחבר עומד על הנסיונות והמיסטות של יוצרים בכל התחומים, מבחין בין מיסטיקה שפויה ולא שפויה. ומשווה דרכי מיסטיקנים בזיקתה היידהנגש עם שיטות הפסיכו־לוגיה של המעמקים. הוצ' עם עובד, ספריה אוניברסיטאית, 234 עמ'.

בין לשון ללשון — מאת אבי הורביץ. לתולדות לשון המקרא בימי בית שני. פרקי הספר: העברית המקו־ראית המאוחרת: לשון בית שני בספר תהילים; השנות וביאורים. הוצ' מוסד ביאליק, 196 עמ'.

שנה בשנה — ספר שנה תשל"ג להגות, למחשבה ולבעיות היהדות ו־עליון לוח דינים ומנהגות. בעריכת הרב אהרן הלוי פצ'ניק. הוצ' היכל שלמה. 472 עמ'.

אגדת אנשי החיל — רומן מאת יקותיאל דנון, אלגוריה בנוסח תנ"כי על התופעות אחר האוצר. הוצ' אלף. 224 עמ'.

ר' צבי הירש חיות ומשנתו — מאת הרב ד"ר מאיר הרשקוביץ, מונו־גרפיה. הוצ' מוסד הרב קוק, תקכ"ו עמ'.

פרפרים נופלים בלילה — שירים מאת ש. תרצה. הוצ' ספרית פועלים, 47 עמ'.

ד"ר ליבא — ספר זכרון לד"ר אל־כסנדר ליבו, יו"ר איגוד יוצאי וילנה בישראל (עברית ואידיש). 74 עמ'.

דרכים בהוראת השירה — מאת אדיר כהן. בחינות, דרכים ו־שיטות בהוראת שירה בבית־הספר ה־יסודי. הוצ' „עקד", 101 עמ'.

חיים והבמה — מאת ארי קוטאי. 50 שנות תיאטרון, זכרונות, רשמים, שיחות מאת שחקן „הבימה" הוותיק. הוצ' יבנה, 228 עמ'.

מלקוש — סיפורים מאת מאיר מר־הר, מחוויותיו של חייל יהודי בצבא הזיות במלחמת־העולם הראשונה וכן סיפורים על העיירה היהודית לפני השואה. הוצ' ספריית תרמיל, בעריכת ישראל הר, 128 עמ'.

תרגום

קוף מי שתושב — אמרות מאת גבריאל לאוב. עם קריקטורות מאת בר־הומיל שלמה. תירגם: יהודה להב. הוצ' „טרקליל".

נופים דובבים — מבחר שירי עמים בתרגום גילת אוריאלי. הוצ' טרקלין, 45 עמ'.

מסע תענוגות לארץ הקודש — מאת מרק טוויין. תרגם: אורנה בן נחום. ב־1867 נשלח מרק טוויין מטעם ה„דיילי אלטה קליפורניה" להתלוות אל חלוצי התיירות האמריקאית ב־מסעם לאירופה ולארץ ישראל. כתבו־תיו מקובצות בספר זה, שמטרתו „לה־ראות לקורא כיצד עשוי הוא לראות את אירופה והמזרח אילו הסתכל בהן במו עיניו... אני סבור שראיתי את הדברים בעין לא משוחדת..." הוצ' בית א. לבינסון, 191 עמ'.

אזכור את הימים — מאת יוסף מורגנשטרן. מיידיש מיכאל ספירא. זכרונות מן „המולדת הישנה" ומן החיים באמריקה. הוצ' ספרית פועלים, 170 עמ'.

בין ראשית ואחרית — שירים מאת ל. פאפיס. תרגם אוריאל אופק. הוצ' „דבר", 69 עמ'.

כתבי־עת

תרביץ — ג' — שנה מא — רבעון למדעי היהדות בעריכת אפרים א. אורבך. תוכן העניינים: יוסף רוס — השימוש בדיבור הדרשתי בספ־רות המקראי; יהודית דישון — נדעון וראשית המלוכה; א"א הלוי — על איסור החכמה יוונית; צ. מ. רבינוביץ — כפר המעשים לבני ישראל; אילה לוינסון — לשאלת הרי"ף מצוות אצל השומרונים; חיים הלוביציץ — ספר בספר העיטור; אברהם דוד — למסור מה של הכנידות במצרים ועוד תגו־בות והערות. הוצ' ספרים ע"ש י"ל מאגנס.

תמורות א—ב — ירחון לעניני מדיניות וחברה בעריכת דוד שלומי. בתוכו: על המרות, בעיות כלכליות ו־חברתיות, נאצר — הסקינג והפרינאי ועוד. המו"ל: תנועת העבודה הליב־רלית, 68 עמ'.

אלכסנדרה טולסטוי מעלה זכרונות

ביום־הולדתה ה־88 שלה היתה אלכסנדרה טולסטוי שרויה במצב־רוח של העלאת זכרונות. בביתה שבמדינת ניו־יורק ישבה וסיפרה: „יום אחד היינו קוראים בקול רם את „מלחמה ושלום". חצה נכנס אבא ההדרה והוא ניצב שם כשי־דיו תחובות לו בחגורתו ואמר: „מה זה? זה כתוב לא רע". הוא היה צמחוני ופאציפיסט, אבל כאשר התיישב יום אחד יתוש על ראש תלמידו צירקוב, הרג אבא את ה־יתוש ללא היסוס. צירקוב פנה אליו ואמר: „הוי! איך יכולת לעשות כדבר הזה, איך יכולת להרוג יתוש חי־משמע? כולנו פרצנו בצחוק רועם — צרחת־האופק של כמה מ־תלמידיו! אבל אבא לא צחק. הוא היה נבוך ביותר וזה הצחיק אותנו עד יותר.

(„טיימס")

תמונות

● שמן בפיב מעודה:
מרסל ינקו, מאירוביץ, פרנקל, ארגוב, מישורי, א. ליפשיץ, בנה, שפלר, צבי שור.

● צבעי פנדה, גואש ורשומים:
קריזה, לבנון, גוטמן, סטימצקי, ינקו, א. אוטק, ליטבינובסקי, יוסל ברגנר, אסתר לוריאה.

● אומנות גרפית:
Jaque Liphshitz, I. Kaufman, I. Israels, Van Vanning, W. Munch, Feininger, P. Klee, Grosz, R. Reuben.

● SCHERSHCHNITT
Iacoba van Heemskerek

נא לבקר!!!
Rooz
גלריה לאמנות רוז
סמטת בית השואבה 1
(פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924
שעות עבודה: 9.30—13.00, 16.30—19.00

גלרית אמני יפו

ככר קדומים 3 יפו העתיקה, טל. 821833

מציגה תערוכת פסול בשיש של האמן

אהרן אשכנזי

הפתיחה מחר מוצ"ש 4.11.72 בשעה 8.30 בערב
התערוכה תנעל ב־23.11.72

ושוב שחרית מוסיקליות

ב־11:11 בבוקר בצוותא

פתיחה עונת 1972/3 של הסידרה הפופולרית 11:11 בניהולו המוסיקלי של נועם שריף והנחיית דניאל שלום בשבת ה־4 לנובמבר ב־11.00 בבוקר

תזמורת קאמרית חלוה, עם הסולנים: יובל קמינקובסקי (ויולה), עליזה לידובסקי (פסנתר), יוסי ירדשלמי (גיטרה קלאסית). יצירות מאת: הייזן, בוקריני, ברהמס, וילה־לובוס

כרטיסים בצוותא, אבן גבירול 30 תל־אביב, טל. 250156־7 ובמשרדים.
להתראות בשבת 11.11 בבוקר בצוותא.

ספרים מובחרים לילדים בהוצאת דביר

שירים ופזמונות לילדים
מאת: ח. נ. ביאליק

ויהי היום (מהדורת פאר)
מאת: ח. נ. ביאליק

הזמיר
מאת: ה. כ. אנדרסן (תרגום נ. אלתרמן)

גן החיות
מאת: לאה גולדברג

ספורים שענת אוהבת במיוחד
מאת: יהונתן גפן

שיר הגדי
מאת: מרים ילן־שטקליס

נסים והגדי
מאת: נעמי

כוכבים בדלי
מאת: אנדה פינקרפלד

זקנים עם נערים
מאת: שלום־עליכם

חיי הכלב ריזי
מאת: בנימין תמוז

עטלפי עכו
מאת: בנימין גלאי

האבן החלקה בטבעת
מאת: נורית זרחי

עין הסוס
מאת: אברהם רגלסון

ירח פיקח
מאת: א. אמיתן

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

ש. תרצה
פרפרים נופלים בלילה
ספר ראשון של המשוררת.
ביטוי מקורי ורב עניין.

עמרם שייר
לורנס
המרד במדבר — ולאחריו

חיבור זה המבוסס על חומר עדכני בא לסקור את מעללי־קורותיו של קולונל האינטליג'נס הבריטי ת. א. לורנס, הוא לורנס איש־ערב, על רקע קורות המזרח־התיכון.

בהוצאת „מורשת" ו„ספרית פועלים":

ליליאן אטלן
מר סליק או חולי היבשה
(מחזה בשלושה זמנים)
נוסח עברי חיים גורי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מדוע הם שוגים?

שחמט
מאת משה צ'רניאק

כיצד קורה ששחמטאים מעולים, המתמצאים בדרכי התחבולה כסובבת ומסוגלים לחשב מראש סדרה ארוכה של מסעים, מתעלמים לפתע מאפשרות שקופה הבוטחת ממש כנגד עיניהם ? אפילו גדולי השחמט אינם פטורים מעוורון זה.

סיבות תופעה מוזרה זו נעוצות לדעתנו בכך, שכוחו של שחמטאי הפועל תוך ריכוז רצוף בתמיד ומיגע, מרשה לעצמו מדי פעם הפוגה קצרה במצבים, שאינם תובעים, לכאורה, עירנות מכסימלית. ובהפוגות אלו דווקא הוא עלול ליפול בפח.

סיום משחק מס' 781

אליפות ברית המועצות 1957

אוירבך

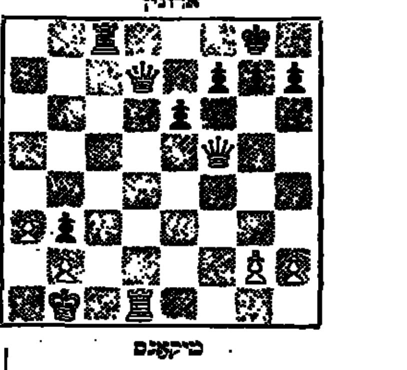

מיקנאס

המסע האחרון — 32...מה־ה5–ז5+ — אינו משאיר למעשה אלא שתי אפשרויות בלבד. האחת — 33. מ–א1 אינה נראית כדאית. המלך יעמוד בפינה במקום לצאת לפעולה האחרי 33... מה–ב5; 34. מה–ד8+ דרוש חישוב יסודי של סיומי רגלים וסיכויי צריחים העלולים להיווצר.

המסע האחר נראה פשוט יותר ־ד־ אותו עושה הלבן כמעט ללא השיבה.

33. מה–ד3 ? ?

קוסם ללבן כי אחרי 33... מה:ד3+; 34. צ:ד3, צ–ב8; 35. מ–ג1 הוא יכול, סוף סוף להפעיל את מלכו.

אך כל החישובים הללו גורמים לטעות חמורה מאד.

33... צ–ד8; הלבן נכנע.

אין מנוס ממט או הפסד מלכה.

סיום משחק מס 782

פלמה דה מאיורקה 1970

פישר

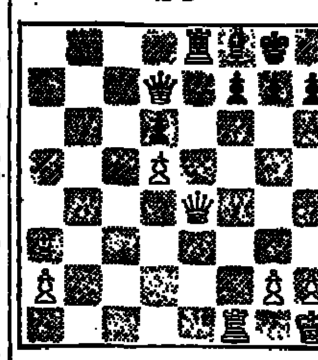

רשבסקי

בעמדה זו מסתמנת עדיפות קלה ללבן. די בכך שהוא ימצא לרצו עמדה יציבה יותר ויתחיל להניע את רגלי א'.

28... מה–א4;

זוכה ב„טמפו" כדי להגן על ד6. עתה כצדו של הלבן מתבקש המשך זה : 29. מה–ב5, צ–ב8; 30. מה–ד3, מה–ה5; 31. ר–ג1, עם סיכויים טובים כל עוד הרץ השחור אינו משתתף במערכה.

29. פ–ז1 ? ?

משגה איום ונורא. ואין לזקוף אותו על חשבון דוחק זמן. כולנו יודעים מה מסוגל לראות רשבסקי תוך שניות אחדות !

29... מה–ד4+; 30. פ–ח1, מה–ז1; הלבן נכנע.

אין מנוס מ־31... צ–ח1; וזוכה.

שחמט בעולם

רב־האמן ולטר בראון ניצח באליפות השנתית הפתוחה של ארה"ב. הוא צבר 10½ נקודות (מתוך 12) הקדים בנקודה את בנט לרסן, אותו ניצח במשחק מעניין („הארץ" 27.10) ● הרסטסון צועד בראש ה„רנקינג" האנגלי שפורסם לאחרונה. אחריו : קין ובוטריל. האלוף ה„כרוני" פנרוז ירד למקום השישי ● בלובלין, שבפולין, נערכה תחרות בינלאומית. ניצח בדרנסקי עם 10 (מ־15). אחריו : גיפסלים וליברט 9½. אמנים סובייטיים : אלבורט וגיורגדזה „הסתפקו" בחלוקת המקום ה־9 ומיקאנס בן 62, סיים בין האחרונים בטבלה ● בסן־פאולו, בראזיל, נערכה תחרות קטנה בהשתתפות מספר שחמטאים מארגנטינה. ניצחו, ביחד, פאנו, רוביבאסקי ורוציה עם 6½ נק' (מ־8) ● באליפות אנגליה ניצח במפתיע אילי (בן 26). האלוף החדש, שאינו נמנה עם טובי שחמטאי ארצו, צבר 8 נקודות (מ־11) והקדים בחצי נקודה את קין ואת פנרוז. את התוצאה המפתיעה יש לזקוף כנראה על חשבון השיטה השווייצרית שלא תמיד מתארת נכונה את יחסי הכוחות ● באליפות פנילנד ניצח אוריאגן עם 10 (מ־13). רנטאנן וסורי צברו 9½ נקודה כ"א. הוא בנצחונו ה־12 של האמן הבינלאומי הוותיק. ● בקיסלובודסק, שבדרום רוסיה, החלה התחרות המסורתית לזכר — צ'יגורין. בין המשתתפים 8 רבי אמנים ובכלל זה פולוגייבסקי, שטיין, גלר, אנאקיף, ועוד. אחרי 3 סיבובים מוביל שטיין עם 2½, אחריו : בוטבינניק 2(1). פולוגייבסקי ניצח את גלר, שטיין את גורגדזה ● בברית המועצות פועלים 4 בתי־ספר לשחמט, בהם לומדים מאות שחמטאים צעירים. מנהלי בתי־ספר אלה הם בוטביניק, קורצ'נוי, שפאקוביץ וקוטוב ; כל אחד לפי שיטתו המיוחדת בהדרכת השחמט. ● באליפות צרפת ניצח הצעיר האיק. אמנים ותיקים, בוטשיל ו־מאזני, נכשלו ותפסו מקומות נבוכים. ● גם בפורטוגל היו „חילופי גברי". באליפות ניצח ריבירו אחרי דו־קרב עם סילווה. האלוף היוצא — דוראן — במקום השלישי.

בעיה מס' 696

א. פרנקיאניק, 1965

פרס ראשון

הלבן מתחיל וזוכה

בעיה מס' 697

א. סמבריודיס, 1969

מט בשנים

פתרון הבעיה

מס' 695 (האניבק) : 1. צ–ז5+, (לא 1. צ–א1 ? תרימה) 1... מ–ח6; 2. צ–ח6, תרימה; 3. ר–ח7+ ! (לא 3. צ–ח8+, מ–ז6; 4. צ:ח1, פט) 3... מ–ח6; 4. ר–ה5+, אחרי־כך 5. צ–ח8+ וזוכה.

הגנה מדוייקת

התערבות הלבן במשחק הבא היתה אופטימית מדי. עם זאת נוצרו מצבים בהם נתבע השחור להגנה מדוייקת. שמואל פרידמן, צעיר שחמטאינו באולימפיאדה ידע לעמוד במשימה זו.

לבן : קאפפניה (איטליה)
שחור : פרידמן
אולימפיאדה סקופיליה 1972.

1. ג4, ג6; 2. פ–ג3, ר–ז7 ; 3. ז3, ה5; 4. ר–ז2, ז6;

רצוי לעכב מסע זה עד להשלמת פיתוח הכלים.

5. ד3, פ–ה7; 6. ר–ה3, ה6; 7. ר–ד2, 0–0; 8. ה4, ד6; 9. פ–ה2, פ–ד7; 10. מה–ג1, מ–ח7; 11. ח5!?

ראשית התקפה מסוכנת גם אם אין בה כדי להכריע את הקרב. אסור להשיב 11... ז:ה5 כי אז 12. ר:ה5, ה:ה5; 13. פ:ה5+, מ–ח8; 14. פ–ח6 זוכה.

11... ז:ה5; 12. פ–ה5+?!

הקרבה כלי, המשך עקבי של המסע הקודם.

12... ה:ה5; 13. צ:ה5+, מ–ז8; 14. ר:ה5, פ–ז6 ? ;

מתבקש, אך אינגו טוב. המסע המדוייק, 14... ג6, היה חוסך לשחור אי־נעימות רבה.

15. פ–ד5

בשל מסע חזק זה נקלע השחור למצב קשה ומצוה דרושה התגוננות מעולה כדי להיחלץ ממנו.

15... פ:ה5;

לא 15... ג6; כי אז 16. ר:ה6 וזוכה ; למשל : 16... ג:ד5; 17. ר:ז5+, צ–ז7; 18. ר:ז7, או 16... ר:ז6; 17. מה–ה6, ר–ז7; 18. צ–ה5, צ–ז7; 19. פ–ה6+, פ–ה8; 20. צ:ז7, צ:ז7; 21. פ–ה5 (לפי ניתוחו של פרידמן).

בא בחשבון 15... פ"ה:ד5; 16. ר:ד5+, צ–ז7; אחר־כך 17... ג6 עם עדיפות השחור.

16. ר:ה5

עדיף על 16. פ:ה7+, מ–ה7; 17. פ:ה5; ר–ה6; וההתקפה נבלמה.

16... מה–ד7; 17. מה–ה5.

ממילא, גם אחרי 17. ר:ה8, מ:ה8; 18. מה–ה5, ג6; 19. מה:ה5, ג:ד5; 20. ר:ד5, מה–ה8, טובים סיכוייו של השחור. אי־לכך מחליט הלבן להמשיך בהתקפה.

17... צ–ז7; 18. 0–0–0, ג6; 19. צ–ח1, ה4!;

הגנה יחידה אך מספקת. עתה נאלץ הלבן, בשל איום הכאת פרשו, לקבל את ה„טיכר" שהוצע לו. מומן ובכך לשחרר את הכלים השחורים באגף המלכה שטרם לקחו חלק במערכה.

בשום דרך אחרת לא היה השחור משיג זאת. למשל : 19... ג:ד5; 20. ר:ד5, מה–ה8; 21. צ:ה5, ר–ד7; 22. מה–ה4, ר–ג6; 23. ר–ה6, ר:ה6; 24. מה:ה6 ומט בלתי נמנע; או 19... צ:ה5; 20. פ:ה7+, מ–ח7; 21. פ–ד5 זוכה.

20. מה:ה4, צ:ה7 ;

כפוי, כי הלבן איים מה–ה7 X.

21. פ:ה7+ ?

בכך מודה השחור כי התקפתו לא נשאה פרי. הטוב יחסית היה : 21. פ–ה4, ד5; 22. מה–ה7+, מ–ח8; 23. פ–ה6+, מ–ה7; ועתה, לא כפי שמציע פרידמן — 24. מה–ה5, מה–ה6 — כי אם 24. צ–ה6 עם סיכויים לתיקו.

21... מה:ה7; 22. ר:ה4?

אי דיוק נוסף ומכריע. סיכויו האחרון של הלבן נעוץ בהמשך 22. ר–ה4 ... אחרי המסע בטקסט עוברת היוזמה לידי השחור.

22... מה–ה5; 23. מה–ה6, ר–ה5;

הכאה ב־ב2 לא תברח לו.

24. צ–ה5, מה:ב2+ ; 25. מ–ד1, מה–ב1+; 26. מ–ה2, מה:א2+; 27. מ–ה3, מה:א4; 28. צ–ה5, מה–ג3+; 29. מ–ה3, ר:ה4+; והלבן נכנע בעבור מספר מסעים אחדים.

פענח את הצופן 9

להלן אימרה של משורר רומי. מתחת לאימרה רשום שמו. האימרה ושם אומרה רשומים בספרות ומספרים שכל אחד מהם מייצג אות מסויימת. למטה נתונים כמה שוויונים חשבתיים באותיות, שכל אות מהן מייצגת סיפרה מסויימת מאלה המופיעות באימרה ובשם. השוויונים האלה, אם תפענחם נכונה, על דרך ההגיון, יעניקו לך מפתח לגבי ארבע אותיות. רשום את ארבע האותיות שבשוויונים מע ללספרות המתאימות. את האותיות המתאימות ליתר הספרות והמספרים עליך למצוא בדרך ההגיון והניסוי.

האימרה

5964 811 83102235 127 3107 7133

12 2 10 12 8 8 3 7 6 2 10 8 5 6

(1 2 3 14 3 11 13 3 2)

השוויונים

סיים = סס

מ = ס + י + י + ס

מ = ו

הפתרון בשבוע הבא

פיתרון פענח את הצופן (8)

ענשו של הבדאי איננו כלל בכך שאין מאמינים לדבריו, אלא בכך שאין הוא מסוגל לתת אמון בדברי זולתו. (ברנרד שאו)

השוויונים

54 — 45 = 5 + 4 = 9
2 2 2
5 — 4 = 3 = 9

סיגריות פרילי עשויות על פי אותו מתכון ואותו ניר פילינרן טהור שבהם השתמש מיסטר פרילי שעה שייצר במו ידיו את הסיגריות שלו, עבור לקוחות האצולה.

סיגריות פרילי מיובאות מאנגליה

ניר פילינרן טהור

אליפות ישראל ל־1972

יד השבוע : מחלק מערב. הכל פגיעים.

צפון
♠ J 8 4 3
♥ 6 2
♦ Q 9 7 3
♣ 10 8 9

מערב
♠ Q 10 9 6
♥ 7 5 3
♦ 8 6 5 2
♣ Q 4

מזרח
♠ K 7 2
♥ J 10 9
♦ K J
♣ K J 9 6 5

דרום
♠ A 5
♥ K Q 8 4
♦ A 10 4
♣ A 7 5

מזרח זרק ספייד נמוך שני. בשלב זה לאחר הלקיחה השישית, נראו הידיים כדלהלן :

דרום(?) צפון
♠ J 8 4
♥ —
♦ Q 9
♣ 10

מערב
♠ Q 9 6
♥ —
♦ 8 6 5
♣ —

מזרח
♠ K
♥ —
♦ K J
♣ K J 5

דרום
♠ A 5
♥ —
♦ A 10 4
♣ 7

הכרוז משך את ה־A ספייד שהפיל את ה־K ספייד שנותר בודד ביד מזרח. עתה שיחק כך את הקלאב השלישי מידו, ששימש לו „קלף יציאה". ה־10 קלאב מהדומם בלקח על־ידי ה־K קלאב של מזרח, שיכול היה למשוך שתי לקיחות נוספות (סך הכל ארבע) בקלאב עבור המגינים. אולם עתה נאלץ מזרח לשחק מתחת ל־K, J דיאמונד שנותרו כקלפיו האחרונים. הוא שיחק את ה־J דיאמונד. הכרוז שם דיאמונד נמוך מידו, והלקיחה נלכדה בדומם עם ה־Q דיאמונד. כעת הביא ה־A דיאמונד ביד הכרוז את הלקיחה התשיעית שהשלימה גם ביצועו המוצלח של החוזה, והבטיחה א תבצחונם של האלופים במפגש.

ברידג'
מאת ב. גשר

התחרויות על אליפות ישראל לזוגות ל־1972 נסתיימו בשבת שעברה בנצחונם של בני הזוג „הבינלאומיים" משה כץ וד"ר ניסן רנד. הם זכו בתואר של אלופי ישראל (לשנת 1972) לאחר שהציגו משחק יעיל בשלבי הגמר בהשיגם תוצאה גבוהה של למעלה מ־70%. בתואר סגני ה־אלופים זכו בני הזוק „הבינלאומיים" יוליאן פרידריך ואליקים שאופל שהסתפקו בתוצאה של כ־64%. בעקבותיהם במעט את בני הזוג יעקב בלילה ומשה שטייברגר שתפסו את המקום השלישי עם 63% בשלב הגמר. בתחרות השנה הצטיינו גם בני הזוג לוויס־הוכציים שתפסו מקום רביעי ובני הזוג ברדק־מלצר (מקום חמישי). אלופי אשתקד „הבינלאומיים" שטמפף־שוורץ נאלצו להסתפק השנה במקום השישי.

יד השבוע נתקבלה מהמפגש האחרון בתחרויות הגמר בו התמודדו המובילים כץ־ד"ר רנד נגד בלילה־שטייברגר שתפסו (באותו זמן) את המקום השני זמנית. מערב (שטייברגר) וצפון (ד"ר רנד) עברו, ואילו מזרח (בלילה) פתח את מהלך ההכרזה בקריאה של „1 קלאב". דרום (כץ) הכריז „2 קלאב" שייצגה הכרזת כפל חזקה ביותר (למעלה מ־20 נקודות). מערב עבר וצפון קרא „2 דיאמונד" מזרח עבר ודרום

הכריז „2 הארט". לאחר שמערב שב עבר, קרא צפון „2 ספייד" ומזרח עבר. בשלב זה החליט כך להכריז משחק מלא וקרא „3 בלי שליט".

שטיינברג יצא (הכי חזק) עם ה־Q קלאב שהודשה לזכות בלקיחה, בעוד מזרח מאותת עם קלאב גבוה. קלאב שני נלקח בידו של הכרוז עם ה־A קלאב. עתה התחיל כך לשחק את קלפי ההארט הגבוהים. כאשר נתגלה כי קלפי ההארט של המגינים היו מחולקים 3.3, הובטחו לכרוז חמש לקיחות הארט. אך לכרוז נשארה בעייה כיצד להשיג את ה־לקיחה התשיעית. כאשר שיחק כך את ההארט הרביעי השליך מערב את ה־10 ספייד ומזרח השליך ספייד נמוך. הכרוז שיחק את ההארט ה־חמישי ומערב השליך דיאמונד, בעוד

תוצאות סופיות של אליפות ישראל ל־1972

(1) ד"ר רנד־כץ (ת"א) : 191. (2) שאופל־פרידריך (ת"א) : 178. (3) שטייברגר־בלילה (חיפה) : 174. (4) הוכציים־לוויס (ת"א) : 169. (5) מלצר־ברדק (ת"א) : 163. (6) שוורץ־שטמפף (ת"א) : 154. (7) אל־גברג־ארדנבאום (ת"א) : 149. (8) ד"ר בוגר־סירקין (ת"א) : 132. (9) ליבסטר־ניסר (חיפה) : 117. (10) סטופר־לוי (סביון) : 117. (11) עזרי־אל־משולם (סביון) : 109. (12) קרני־גרי שפן (ת"א) : 107.

מעניין לציין ששלושת הזוגות הראשונים באליפות 1972 היוו את הסגל של נבחרת ישראל לברידג' שהתמודדה על אליפות אירופה בורשה לפני שש שנים.

מלך שבדיה בן 90

בולים
מאת שמואל שליט

ב־6.11.72, ינפיק הדואר השוודי סדרה בת 5 בולים במלאת 90 שנה לגוסטב ה־6 מלך שוודיה. סדרה זו

מוקדשת לגוסטב ה־6 כמלך וכאדם, כחוקר, אספן ונדבן. כל הבולים הם בעלי ערך שוה של 75 אירה ונדפסו בתבנית מלבנית־אנכית על נייר פלאורסנטי לבן.

באותו תאריך גם ינפיק הדואר שני בולים נוספים לסדרה מן המניין בתבנית מלבנית־אנכית זעירה ובערכים 75 אירה כחול־כהה וקרונה שוודית אחת, אדום יין. על הבולים דיוקנו של גוסטב ה־6.

תחרות לציור בול על „100 שנה לאיגוד הדואר העולמי"

השרות הבולאי הודיע לא מכבר על תחרות לציור בול דואר על הנושא „מאה שנה לאיגוד הדואר העולמי" אשר יופיע בשנת הכספים הבאה. המועד האחרון להגשת ההצעות לשירות הבולאי תם במחצית אוקטובר 1972 ומנהלי השרות הבולאי גמרו לי שההענות היתה הפעם רבה. נתקבלו כ־150 הצעות. מספר זה עולה על מספר ההצעות שהוגשו לבול במלאת יובל להסתדרות העובדים ולבול על הנושא „שלח את עמי".

מינהרת הנמל בהונג-קונג

לרגל חנוכת מינהרת הנמל בהונג־קונג הופיע בול המתאר את הגזרה למינהרה, אשר אורכה 1.6 ק"מ, והיא חוצה את קרקעית נמל הונג־קונג ומחברת את האי עם קאולון ביבשת הסינית.

מינהרה תת־מימית זו היא עדיין התחבורה הגדול בעולם מסוג זה. בנייתה עלתה 20 מיליון ליש"ט ונמשכה 34 חודשים.

תלמידה ציירה בול ל„שבוע הילד" ביוגוסלוויה

לכבוד שבוע הילד שחל ביוגוסלוויה בתחילת אוקטובר הוציא הדואר היוגוסלבי בול שנדפס בשני מיליונים עותקים ובערך נקוב 0.80 דינר, כדי לאפשר את רכישתו בידי חוגים רחבים, ביניהם ילדים. הבול המתאר ילד רוכב על סוס־עץ צויר על ידי בלזיצקה זלטף, הלומדת בבי"ס כפרי בפרוהוביץ' שבקרואטיה.

הבול בתבנית מלבנית־אנכית בגודל 30X37 מ"מ הוכן לדפוס ע"י אנדרי מילנקוביץ' אמן מודפס מבלגרד ונדפס אצל המדפיס הממשלתי בבלגרד בשיטת דפוס־שקה אפסט) בארבעה צבעים וב־9 בולים בכל גיליון.

הכפר הירוק
ע"ש לוי אשכול
למכירה ג'יפ CJ—6
שנת ייצור 1963
טסט ל־10 חודשים
לפנות : גנברות, טל. 772231

למכירה
מיקרוסקופ „אמריקאן אופטיקל — ספנסר"
בינוקולר, 3 אובייקטיבים
חדש לגמרי
המחיר 3,000 ל"י
להתקשר אחרי השעה 6 אחה"צ
03—749112

30 שנה
להלוץ הגסטרונומיה בארץ
ב. גרוס
מסיבות קוקטיל המצלחות ביותר
לחתונה * ברית מילה * בר־מצוה
COCKTAIL PARTIES
„בית הרופא"
דוד המלך 1 ת"א
טל. 256983
דוד בנאי"ה 42 פנת שד"ר
טל. 612772 722314

דרושות הצעות
לקניית צנטריפוגת-סל
מנתית, משומשת לסינון מוצקים אורגניים,
בעלת קיבולת 25 — 50 ק"ג
רצוי מאלבי"ש.
לפנות לת.ד. 180 באר שבע, מח. הקניות

מדינת ישראל
משרד האוצר / אגף החשב הכללי
מינהל הרכב הממשלתי
מכרז 12/72
לגרידת רכב ממשלתי

מינהל הרכב הממשלתי, מביע על קבלת הצעות לגרידת רכב ממשלתי באזור תל־אביב ואילת.

פרטים נוספים וחומר הקשור במכרז, ימסרו למבקשים במזכירות מינהל הרכב הממשלתי, רח' יהודה הימית 31, יפו, החל מ־2.11.72 ועד 9.11.72 בין השעות 8.00—13.00.

אין מינהל הרכב הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מינהל הרכב הממשלתי

בטרם צאתך לחו"ל
חסוך עגמת נפש ! חסוך כסף !
התקשר עם ויליאמס מסביר הפנים

במשך 25 שנה נודע במסירותו המלעדית להגיש עזרה ועצותים ליהודים, חברות, אירגונים יהודיים ואף לבר־מלווה, בפתן עזרה ידידותית הוטבה ובטאות על אודות דיגוס בחברים המוחקים בארצות הו"ל.

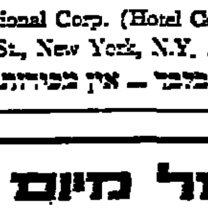

אנו משמשים כסוכנים מורשים למוצרים בעלי מוניטין : בייטאג — אמנה — קאלוריק — ג'נרל אלקטריק — והבינגהאוס — סאנביים ואחרים. להציג בדיוק על הלבנים וכעלי השמל.
בוא־נא לאולמי התצוגה שלנו

או כתב אלינו בכתב בדבר קטלוגים ומחירים.
Williams International Corp. (Hotel Consulate)
224 West 49 St., New York, N.Y. 10019
יצוא בלבד — אין מכירות בשוק המקומי !

הבחירות לנשיאות ארצות הברית 1972

שרות ההסברה של ארה"ב מזמין

את הקהל למרכז הבחירות שיוקם במרכז לתרבות של ארצות־הברית, רחוב הירקון 71, תל־אביב, ביום ד', 8 בנובמבר. דיווח שוטף על מהלך הבחירות בלווית הקרנת סרטים רצופה יוגשו למבקרים מן השעה 4 לפנות בוקר ועד פרסום התוצאות הסופיות. כמו כן תתקיים תערוכת תצלומים.

קו חדש מס' 74 יקשר את חולון עם רמת אביב החל מיום ראשון 5.11.72

מסלול כיוון 1
קרית האוניברסיטה – אינשטין – ברודצקי – רדינג – האוניברסיטה – דרך חיפה – דרך פ"ת – המסגר – ראש פינה – אגר – בן ברון – יסוד המעלה – הגדוד העברי – שד. הר ציון – דרך קיבוץ גלויות – דרך חיל השריון – צומת חולון – שד. קוגל – סוקולוב – ארמון – שנקר – ההסתדרות – ק. שרת

מסלול כיוון 2
קרית שרת – ההסתדרות – שנקר – ארמון – סוקולוב – שד. קוגל – צומת חולון – דרך חיל השריון – גולומב – לבנדה – ראש פינה – המסגר – דרך פ"ת – דרך חיפה – האוניברסיטה – רדינג – ברודצקי – אינשטין – קרית האוניברסיטה

הפעלה : 5^{30} – 24^{00}
תדירות : 6 – 20 דקות

משרד התחבורה בשיתוף עם אגד.

להשכרה
מסעדה מצויידת
במלון של 3 כוכבים
במרכז תל־אביב.
נא לפנות לטל. 286481
לשם קביעת פגישה

למכירה
הכבעה מיידית
פיג'ו 404 במצב טוב
פיג'ו 504 במצב, אוטומט,
מינ־ואיר
לפנות ל
מר גרינפילד בע"מ
רח' הירקון 106, ת"א
טל. 228...

„טיביון"
בו בגו ויבואו
קבוצת אנקאמבר
(וסדי אבים)
עם בנים בנים
בהאויר המוהל
...

אנשי ירוחם מאשימים

300 משפחות מתגוררות בתנאי תת־דיור ✶ הנוער מוזנח

מאת מרדכי ארציאלי

עיירת הפיתוח היחידה בנגב הר־ראה גם בארץ, אשר אינה קולטת עולים חדשים היא ירוחם. בשנה האחרונה קלטה העיירה בסך הכל שלוש משפחות עולים מהחו"ל. הפרדוכס הוא שעולים חדשים שנקלטו בשנה האחרונה בדימונה עובדים במפעלי התעשיה בירוחם ולעת ערב נוסעים לבתיהם בדימונה.

מבחינת הרכב האוכלוסיה, פר־נסות מפעלי תעשיה ותעסוקה, חלה בשנים האחרונות התפתחות חיובית, אך לא מספיקה. לפני פחות מחמש שנים הפגינו בעיירה מובטלים ממורמרים שנשאו דגלים שחורים. אותם ימים עמדו מאות דירות ריקות. מירב ראשי בתי־האב הועסקו ב־עבודות יזומות.

כיום מועסקים בתשלובת מפעלי ים־המלח 350 עובדים; במפעל הזכוכית פניציה 80; בנובאם, מפעל לייצור גרבונים לנשים עבות־בשר 55; במפעל התמרוקים לזן 40; ובשני מפעלים קטנים לייצור פייבר־גלאס 30. בשנים האחרונות נקלטו יותר מ־200 משפחות של ילידי הא־רץ וותיקים. אך למרות זאת לא עלה למעשה בשנים האחרונות מס־פר הנפשות בעיירה והוא עומד על פחות מ־7000 נפש.

מספר בעיית המגורים נשארו כפי שהיו בעבר. יותר מ־300 משפחות מתגוררות בתנאי־דיור וצפיפות קשים ביותר, והן דווקא המשפחות מרובות הילדים. משפחת אבוקרס המונה 14 נפשות מתגוררת בדירה בת 64 מ"ר וכאמור, אין היא היחידה. מירב המשפחות מטופלות בילדים רבים ובהן בין 5 ל־10 ילדים. יו־תר מ־60 משפחות מונות עשרה יל־דים ומעלה.

מבחינת פיתוח מוניציפאלי לא חל בעיירה כל שינוי לטובה. המועצה המקומית ביקשה לאשר לה תקציב פיתוח של 2,5 מיליון ל"י. סעיפי תקציב פיתוח זה כללו סלילת כביש כניסה מתאים, השלמת גן ציבורי ראשון ויחיד, שבבניינו הוחל לפני שנים, השלמת מרכז ספורט שישמש לפעילות חברתית, תרבותית וספור־טיבית; השלמת הפיתוח בשכונות, פיתוח שרותי התברואה הנמצאים במצב חמור ועוד. משרד הפנים הק־ציב למטרות אלה 300 אלף ל"י בל־בד. אגב, רק כדי להשלים את הגן הציבורי הראשון והיחיד יש צורך בהשקעה של 400 אלף ל"י.

בעיית החינוך חריפה כמו בעבר. במסגרת החינוך לומדים 2,150 תל־מיד ב־3 בתי־ספר יסודיים, בית־ספר תיכון דתי אחד ו־18 גני ילדים. המבנים והציוד, כמו בכל מקום אחר, אך הישגי התלמידים עלובים. התושבים עמם שוחחתי, מאשימים את המורות והמורים.

התבטאה אם אחת: „וכי איזה מורה תבוא אלינו ללמד? רק מורה מסוג ג'.

„סיפר לי אחד ממנהלי המפעלים התעשייתיים, כי אחד מעובדיו הבכי־רים שהובא מאיזור תל־אביב לפני שנתיים פרש מעבודתו לפני חוד־שים. מספר. כל ההטבות הנוספות שהוצעו נדחו על ידו. הוא אמר, כי הסיבה היחידה לנטישת ירוחם היא רמת הלימודים של ילדיו.

נראה לי כי בעיית החינוך מתחי־לה ומסתיימת בנושא הרכב האוכ־לוסיה. יותר מ־90% מהאוכלוסיה הם עולים שהגיעו בגלי העליה מ־צפון־אפריקה (מרוקו) ומיעוט קטן מאוד של עולים מהודו ורומניה. פחות מ־10% הם ילידי הארץ או ממש ותיקים בה. רבים מהילדים מגיעים לכיתות ללא כל מטען תר־בותי או חינוכי. ההורים ברובם הג־דול, אינם מסוגלים לסייע לילדיהם בהכנת השיעורים; לילדים גם אין מקום להכין את שיעוריהם, בגלל מצוקת הדיור וגודל המשפחה. לוא היו באים לירוחם 400 או 500 מש־פחות של ילידי הארץ, ותיקים או עולים שלא מארצות המצוקה, היתה רמת החינוך משתפרת. כור ההי־תוך עליו דיבר כה הרבה דוד בן־גוריון אינו קיים בירוחם.

השאלה היא היכן יתגוררו כל אות־ם ילידי הארץ או ותיקים המוכ־נים לבוא לירוחם. בעיירה המשוועת לידיים עובדות והמייבאת עובדים למפעלים שבתוכה מעיירה סמוכה, אין משרד השיכון מתחשב כלל. המועצה המקומית ביקשה ממשרד השיכון לבנות 500 יחידות דיור שהיו פותרות גם את בעיית הזוגות הצעירים והמסייעות למשפחות מרו־בות הילדים, המתגוררות בתנאי תת־דיור. שר השיכון הבטיח בניית 100 יחידות. אך גם הבטחה זו אינה מת־קיימת. המחדל בשטח הבניה הוא המונע כיום את פיתוחה של העיירה.

הבילוי: סנוקר

מקום הבילוי היחידי למבוגרים הוא בית־הקולנוע. קיים רק אולם אחד ובכל ערב מציגים בו סרט אחר, אלא שציודו ישן וכבראה שגם מפעיל המכונות אינו בעל מקצוע. מזה ימים מספר אין מציגים בו סר־טים. אותם מהצופים שנקעה נפשם קרעו את המסך. לצעירים יש גם כן מקום בילוי אחד: הסנוקר. זה או־לם קטן ברחוב הראשי, סמוך לבנין המועצה המקומית. נמצאים בו שול־חנות ביליארד ומכונות למשחק הפ־ליפר. המקום נפתח לפני 7 בבוקר ננעל בחצות או אף מאוחר יותר. המקום הומה מבני נוער כשביקרתי בו והרי עדויותיהם של שנים מהם:

„אני דני אביטן, בן 16½. לירוחם באתי עם ההורים ב־1960. עם אבא ואמא אנו 11 נפשות בבית. יש לנו שני חדרים והול. למדתי בבית־ספר אורט שבמפעל טמפו. למדתי רק שנה. לא גמרתי. כבר 6 חודשים שאני לא עובד ולא לומד. בבוקר אני קם בשעה שמונה והולך לסנוקר ונשאר פה עד 9 בלילה. היום הייתי בלשכת העבודה ודברתי עם סורה המזכירה והיא אמרה לי שאין עבו־דה".

„אני מלול ציון בן 22. שרתתי בנח"ל רק 9 חודשים בגלל המצב המשפחתי בבית. אנחנו 14 ילדים אבא חולה בעיניו ואמא שלי ילדה שלישיה. לפני שש שנים ילדה גם תאומים. אנחנו חיים מהסעד. יש לנו שלושה חדרים ועכשיו המצב קצת יותר טוב מפני שאחותי בדר־יה התגייסה לפני שבועיים לצה"ל. אני השתחררתי לפני 8 חודשים. הלכתי לעבוד בטמפו ופיטרו אותי. הלכתי ללשכה ושלחו אותי למשרד הבטחון. עבדתי חודש ופיטרו או־תי".

משפחות חדשות שיובאו לירוחם, עולים חדשים שיגיעו לא ישנו את מעמדם ואורח חייהם של דני אבי־טן, של ציון מלול ושל צעירים רבים אחרים. משפחות נוספות יביאו לכך שהדור הבא לא יבלה את כל זמנו כמו דני וציון בין כתלי הסנו־קר. משקיף מן הצד מתרשם שלממ־שלה לא איכפת. מה מתרחש בירו־חם. על מחדל זה נצטער כולנו.

שערוריות ביה"ס בשיכון בבלי

בתוכנית ל' מתווכחים על גדר ✶ חסכנות מיותרת בקונגרס „סקול"

יום יום בתל־אביב

מאת יהודית וינקלר

שיכון בבלי ממאן לרדת מהכו־תרות. לו לפחות בשורות טובות היו מביעות מרובע־מגורים חדש זה בצפון־מזרחה של העיר, ניחא. אלא שכל אימת שמאן הוא מוזכר, מדובר במדרכות בלתי סלולות, ברעש, בעומס תנועה, בהעדר גינות גני או במחסור חמור בכיתות לילדי גן ובית־ספר יסודי כאחד.

שיכון בבלי לא צץ בן־לילה. הוא מרובעי־הבנינים המתוכננים, המסו־מנים בבירור על המפה העירונית. אין צורך להיות מומחה בסטטיסטי־קה כדי לחזות מראש גידול מואץ במספר האוכלוסיה, בעיקר אנשים צעירים, שמטבע הדברים הם הורים לילדים, בגיל הגן ובית הספר ה־יסודי. אחרי דחיות שנומקו בסיבות שונות ומשונות, בשנת הלימודים ה־נוכחית סוף סוף נפתח בשיכון בית־ספר יסודי בן 12 כיתות, מהן כיתה אחת המשמשת כגן חובה (בהעדר מבנה מיוחד לגן ילדים).

על־פי קצב האיכלוס במקום ייד־רשו לשנת הלימודים הבאה לפחות עוד 8 כיתות, אך למרות הבטחות חוזרות מפי פקידים של אגף החי־נוך העירוני, עוד לא הוחל בבני־תם. בבית־הספר השכונתי לומדים עתה תלמידי כיתות א'—ד'. הגדו־לים יותר מוסעים לבתי־ספר מעבר המערבי של כביש חיפה.

בחצר בית הספר מתגוללים עדיין שיירי פסולת בנין. אין בה צל ו־אין פינות כדשא. מר ברוך אביבי מנהל אגף החינוך העירוני, המשמש כדבריו כתובת „לאלפי תלונות מכל קצות העיר", סרב עתה, כי קיבל הבטחה ממינהל ההנדסה העירוני, כי בקרוב יוצא מיכרז לבנית הכי־תות הדרושות והמיבנים יהיו מו־כנים לקראת שנת הלימודים הבאה.

עם זאת הוא מטיל ספק אם אמנם הכיתות הנוספות יקלטו בשנה ה־באה את כל תלמידי כיתה ה' מה־שיכון. בסוף נמצא פורתא: בקרוב עומד להסתיים סקר על ויסות תכ־נון הקמתם של מוסדות חינוך. בעזרת הסקר אפשר יהיה להתארגן בצורה יעילה יותר כדי לענות על צרכי הרובעים המתפתחים.

הורי התלמידים מפקפקים ביחס ל־הבטחות העיריה. מר אריה פריד־מן, מפעילי המקום, מוכיח כי כבר לפני שלושה־ארבעה חודשים הוב־טח בעיריה, כי „בקרוב" יוצא ה־מיכרז והבניה תחל. לעיריה תכנית להקים בשיכון בית־ספר יסודי נוסף, אלא שלדברי מר אביבי כבר עתה ברור, כי הוא לא יהיה מוכן לשנת הלימודים הבאה.

התושבים אינם מתכוונים לשבת בחיבוק ידיים ולהמתין — בדעתם לנקוט בפעולות מחאה שונות, בהן גם השבתת הלימודים, כדי ללחוץ על העיריה להחיש את טיפולה ב־נושא. „אם בשנת בחירות לא נשיג דבר, מתי כן?" — שואלים הורים בבבלי.

ברוך אביבי: „העניין יסתדר תוך זמן קצר". כמה זמן? אביבי: „לא אוכל לומר בוודאות, אך המדובר בזמן קצר".

ההורים אומרים ועשויים לפנות לעי־רית גבעתיים בבקשה לספח את ה־אזור לשטח שיפוטה. אך הוברר, כי סיפוח כזה כרוך בקשיים חוקיים רבים. באותו הקשר תוהים התושבים כמה שנים יעבור עד שתפנה העי־ריה גרוטאות וכלי אשפה אחרת מסימטאות האזור, ומתי יחול פי־קוח תברואי של ממש כדי להבטיח מינימום טרדה למגורים ממפעלי ה־תעשיה שעוד שרדו.

אולי דווקא אזור־גבול זה יכול לשמש אתחלתא לאותו שיתוף־פעו־לה מוניציפלי, עליו כה מרבה ל־דבר ראש עירית תל אביב יהושע רבינוביץ? שמא ניתן להגיע להס־דר עם עירית גבעתיים, לפיו תטפל זו גם במובלעת התל אביבית שסבי־בה הולכת ומתפשטת גבעתיים?

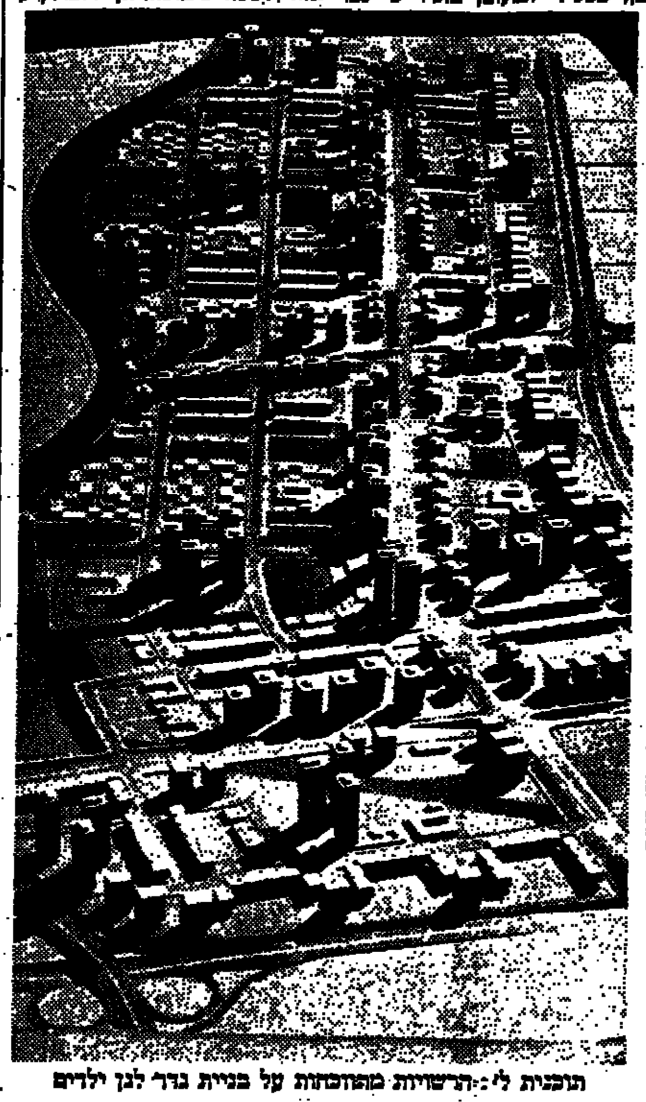

תוכנית ל':־הרשויות מתווכחות על בניית גדר לגן ילדים

✶

גדר המריבה בתכנית ל'

אחת מאלפי התלונות המגיעות ל־מר אביבי, נתקבלה באחרונה במק־ביל למכתבים שנתקבלו אצל שר החינוך וראש העיריה מהורי יל־דים בגן חובה בתכנית ל'.

ההורים קובלים, כי חצר הגן אי־נה גדורה וכי מהבניינים הסמוכים [illegible] מבקשת את ההורים לבוא מוקדם מהרגיל לקחת הביתה את ילדיהם.

מדוע טרם נבנתה הגדר? ההסבר פרוזאי — נטוש ויכוח על גובה הגדר בין אגף החינוך ובין המהנ־דסים של האזור. המתכננים גורסים, כי גדר גבוהה תכער את הנוף ו־אילו אנשי אגף החינוך דורשים גדר גבוהה למען בטיחות הילדים.

מדוע אי־אפשר היה לסיים את הויכוח הזה לפני חודשים אחדים, במהלך תכנונו או בניינו של הגן? על שאלה מעין זו משיבים בעיריה במשיכת כתף או בחיוך.

✶

נחלת יצחק — בת חורגת

נחלת יצחק, בהמשך רחוב ארלו־זורוב מעבר לכביש פתח תקוה, היא מעין בת חורגת של תל אביב, ה־מתקנאה בנעשה מעבר לרחוב ב־תחום שיפוטה של עירית גבעתיים.

אמת, האזור חדש, רק מזה שנה החלו מתפנים מגורשים מבתי מלאכה והרושת התחתם צומחות קומ־סאות המגורים. אבלם — שואלים הורים לגילאי 4 — וכי אי־אפשר היה להכין בעתיים גן ילדים, במ־קום לצרף בני 4 לפעוטים בני שנ־תיים ושנתיים־וחצי בגן פרטי? ה־עיריה — מסתבר, לא זנחה את האזור לחלוטין. הוחלט להקצות ב־בית־ספר יסודי איילון כיתה אחת לגילאי 4.

כדי לממש החלטה זו היה צורך באי־אלה עבודות שיפוץ ובפינוי מח־סן, ששימש את הועד למען החייל. עבודות אלה אינן כרוכות בקשיים יוצאי דופן. ה־1 בספטמבר הגיע, ההורים התרוצצו הלוך ושוב אל ה־עיריה וחזרה לבית הספר. עד היום לא הוכשרה הכיתה לקלוט את גי־לאי ה־4.

✶

חסכון שלא במקומו

הקונגרס ה־33 של סקול, ארגון תיירות בינלאומי, מתקיים בימים אלה בתל אביב. העיריה נועדה לתת תנופה לעידוד התיירות לישראל, לקראת חגיגות חצי היובל למדינה. זכות גדולה נפלה בחלקה של תל־אביב כמארחת של התיירנים מכל העולם. [illegible]

אולם העיריה, שאבותיה מעלים על נס השכם והערב את משקלה של התיירות בכלכלת העיר, ואף הקימו לשם כך אגודה מיוחדת ל־עידוד התיירות, לא הרחיקו לכת בקישוטי חוצות כמקובל בעולם, כדי להקביל את משתתפי הקונגרס. ב־רחוב הירקון, מול מלון הילטון, תלו כמה אשכולות של תאורה צב־עונית, הניפו אי־אלה דגלים ואף קבעו שלט ברכה לבאי הקונגרס. הקטע המקושט משתרע מקרן רחוב דיזנגוף לכיכר נמיר ארלוזורוב.

יכלה העיריה לגלות קצת יותר רוחב לב ולתת גם קישוט חיצוני מרשים יותר, לפחות לאורך הקטע המרכזי של המלונות, משרתון ועד דן. הן לא כל משתתפי הכנוס מת־אכסנים בהילטון. מה — עירית תל אביב בדרך כלל אינה מצטיינת בחסכון כשמדובר בהוצאות על אי־רועים ומטעמים. במקרה זה היתה החסכנות למורת רוחם של מארגני הכנוס.

✶

מזכירתו של דיזנגוף מעלה זכרונות

הגב' גילה אריאל, שהיתה מז־כירתו האישית של מאיר דיזנגוף ז"ל, ראש העיריה הראשון בתל־אביב, ליקטה וערכה חוברת הס־ברה על אבי העיר, בהוצאת המח־לקה לייעול והדרכה בעיריה. החו־ברת תשמש ודאי גם כחומר לימוד בבתי הספר, שבאחדים מהם עדיין מחלקים לתלמידים ספרי קריאה ב־הם מסופר, כי בנמל יפו פורקים מטענים וטוענים ארגזי תפוזים, ב־צלו של המגדלור המאותת ליורדי ים... אולי לא מקרה הוא, כי ב־חיבור ספר הקריאה „המגדלור" הזה שותפה גם הגב' אביבי, שאינה אלא רעיתו של מנהל אגף החינוך בעירית תל־אביב.

מדוע הם מפסיקים ללמוד

תהליך ההידרדרות מתחיל בנשירה מבית־הספר

מאת גדעון אלון

בית חינוך תיכון ערב בירושלים, נמצא ברחוב הרב קוק בלב העיר בבנין ערבי רעוע המשמש בית ספר יסודי בבוקר, אחר הצהרים באים ללמוד שם 300 נערים משני המינים בגילים 14—19.

בטרם פרש מתפקידו פנה מנהל בית הספר. יוסף פרינץ, אל ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש ברוולד ש־על־יד האוניברסיטה העברית וביקש להתחקות אחרי הגורמים לנשירה הרבה מבית חינוך תיכון ערב.

לפי מידע שנאסף על ידי מזכי־רות ביה"ס נמצא שבמשך שנת הלי־מודים תשל"א נשרו 128 מתוך 300 התלמידים, ביניהם. רבים שסולקו בשל התנהגות בלתי נאותה והיש־גים נמוכים בלימודים.

מרבית התלמידים עובדים בשעות הבוקר ובאים משכבות נמוכות, מ־משפחות מרובות ילדים. רבים באים ממשפחות הרוסות (הורים גרו־שים, משפחות ללא אב או אם או אחים שהידרדרו לעבריינות). רבים מגיעים לביה"ס לאחר שנפלטו מב־תי ספר אחרים, כשמאחוריהם נסיון של כשלונות.

האוירה בבית הספר היא בלתי פורמלית. אין תלבושת אחידה. ה־יחסים בין המורים לתלמידים אינם מבוססים על שררה אלא על הבנה. לפני כשלוש שנים ניבנה בביה"ס השרות הסוציאלי הפועל עם עובדת סוציאלית בחצי משרה ושני סטודנ־טים לעבודה סוציאלית.

אך למרות הגמישות הקיימת מצד המנהל ומורי ביה"ס והנסיון להת־אים את המסגרת לצרכי התלמי־דים, קיימת נשירה רבה.

לדעת אנשי ביה"ס לעבודה סוציא־לית נמצא עתה ביה"ס על פרשת דרכים. הוא תוהה לגבי דרכו ו־כיוונו החינוכי לעתיד. נשמעו טע־נות כי גורמים חיצוניים מצרים את צעדיו. ביה"ס נמצא בפיקוח משרד החינוך אולם שייך להסתדרות הנו־ער העובד והלומד כשבראש הנהלת ביה"ס עומד מזכיר הנוער העובד בירושלים. הנוער העובד אינו מת־ערב בפעולה החינוכית של ביה"ס אך מספק בעניינים טכניים והקצ־ביים.

דירה ואזור מגורים משפיעים במי־חד על שעור הנשירה, בעוד ששאר נתוני הרקע לא נמצאו משפיעים. מנהל ביה"ס מסר כי השנה חלה ירידה בנשירה ב־50 אחוז, בשל שינוי מדיניות ביה"ס לגבי מעבר מ־כתה לכתה והמגמה להרחיק פחות תלמידים.

אנשי ביה"ס לעבודה סוציאלית סבורים שיש צורך להגדיר מחדש באמצעות צוות בין־מקצועי את מט־רותיו של ביה"ס, גם מעבר להי־שגים הלימודיים הצרים. לדעתם הג־

הכניסה לבית־הספר

הנשירה הגבוהה בכיתות י'

עורכי המחקר החליטו להתמקד באיתור הגורמים המשפיעים על ה־נשירה של תלמידים מרצונם החופ־שי ולא בשל כשלונות בלימודים. הוברר כי הנשירה הגבוהה ביותר היא בין תלמידי כתה י', בעוד ב־כתה י"ב לא קיימת נשירה. כן נית־לה כי אין הבדל משמעותי בנשירה בין יוצאי מזרח ומערב. אב שאינו עובד — אינו מהווה גורם משמע־תי משפיע על הנשירה. גם אזור המגורים אינו משפיע על הנשירה הוא הדין לגבי מספר החדרים בו מתגוררת משפחת התלמיד.

ממחקר שנעשה בארבע כיתות י' בלבד, הוברר שככל שישנם יותר ילדים בבית הסיכוי לנשירה גדל, ככל שגיל התלמיד עולה הסיכוי לנשירתו גדל. לגבי תלמידים שאבי־הם עובד כפועל קיימים סיכויים רבים. יותר שינשרו מלימודיהם.

לצורך מחקר זה רואיינו 22 תל־מידי כתות י' שנשרו מרצונם, ו־הוברר שחלק גדול מן התלמידים הביאו יותר מגורם אחד לעזיבתם. המניעים העיקריים הם: כלכליים, בין־אישיים, צבא, מורים שאינם בסדר. קושי בלימודים, חוסר תוע־לת בלימודים.

אנשי ביה"ס לעבודה סוציאלית בראשות ד"ר אליעזר יפה קובעים כי הגורמים העיקריים לנשירה מ־[illegible] כן הוברר שהגיוס לצה"ל היווה גורם מדרבן לעזיבה כשלתלמידים חסר המידע הבסיסי על האפשרות לדחות את גיוסם בשל לימודים.

טענות התלמידים

בשיחות שניהלו עורכי המחקר עם תלמידים שהמשיכו את לימודיהם בביה"ס טענו תלמידים כי אחד ה־גורמים לעזיבה הוא חוסר ההתאמה של מספר רב של מורים לאוירה ול־קו החינוכי של ביה"ס. לדבריהם הוי מצב היוצר חוסר בטחון והרבה אי־הבנות בביה"ס. כן אמרו תלמידים שמצב כלכלי בבית ועומס רב כולל דוחק בזמן ועייפות מרובה, מהווים גורמים בעלי חשיבות בסיסית לנ־שירה. לדבריהם דרוש לתלמיד כוח התנגדות רב כדי לעמוד במשימה של לימודים בביה"ס ולא להכנע לנסיבות החיים התיכוניות המקשות עליו את הדבר.

מנהל האגף לחינוך על־יסודי ב־עירית ירושלים מר חשין אמר של־קיומו של ביה"ס במתכונת זו חשי־בות רבה והאוירה השולטת בו טובה על צרכיה של אוכלוסית תלמידים מקופחי־שיפוט. [illegible] רה של 30 אחוז לשנה אופיינית גם לבתיים מקצועיים של בוקר בב־רת, כך שאין באחוז הנשירה הגבוה מביה"ס ערב זה תופעה יוצאת דופן. לדעתו קל יותר למנוע נשירה מ־ביה"ס בוקר כיוון שהתלמידים שם קלים יותר לטיפול ורקעם אינו כה עכור בעיות כביה"ס ערב.

קשה לעמוד בפיתויים

מר חשין סבור שלתלמידי ביה"ס ורקעם קשה לעמוד בפיתויים, הן משום בעיות גיל הנעורים, הן משום שהלימודים מתקיימים בשעות בהם נוהגים צעירים אחרים לבלות. מר חשין דוחה את הטענה שביה"ס הוא הגורם לנשירה, לדעתו הסיבות ל־נשירה נעוצות בתלמידים עצמם.

עורכי המחקר קובעים כי בבדי־קת נתוני הרקע של התלמידים ב־נגע להשפעה על הנשירה, נמצא שמשתנים כמו גודל משפחה, גודל

דרת ביה"ס כמיועד לתלמידים מק־ופחי־שיפוט בעל תכניה העשויה ב־תחום המחשבה והלימוד כמו בתחום החברתי, ימנעו חוסר התאמה בין סוג ידוע של מורים לבין האוירה [illegible] מורים לביה"ס.

כן יש למצוא פתרון מיידי לבעית הגיוס לצבא שמועמד תל במקרה של תלמידים רבים באמצע שנת הלי־מודים בהיותם בכיתות י' וי"א. לדעתם אין זו בעיה של תלמיד בודד ועל כן צריך ביה"ס למצוא פת־רון כולל תוך הסדר עם לשכת הג־יוס המקומית.

אחת המסקנות של עורכי המחקר קובעת כי לא ניתן להתעלם מטע־נות תלמידים שנשרו. עובדה זו מחייבת תשומת לב מיוחדת. למניעת נשירה. מספר מסויים של תלמידים שנשרו מרצונם עשו זאת בתגובה למצב של חוסר תשומת־לב מצד בית הספר לבעיותיהם.

הבעיה מחריפה נוכח העובדה ש־תהליך ההידרדרות של נוער לעבר עבריינות וזנות מתחיל בנשירה מ־ביה"ס. מן הראוי שמשרד החינוך והתרבות, משרד הסעד, ועיריית ירו־שלים יפעלו לאלתר למציאת פתרו־נות רדיקאליים.

בני היורה

הגשם הראשון שינה את מראה הנוף

מאת עוזי פז

כבר חז"ל קבעו: „יורה — ב־חשוון. ולמה נקרא שמו יורה? — שמורה את האדמה". ואכן, עשרות מילימטרים ניתכים במטח הגשמים הראשון ונבלעים בקרקע הצמאה. דומה כי לא נגזים אם נאמר כי אין עוד כגשמי היורה לשנות באחת את מראה הארץ: לא עוד נופי קיץ עייפים, המסתתרים מאחורי מסך אובך; לא עוד עצים קודרים ושי־חים עטויי אבק; אף השדות ימירו את גלימתם הקמילה והזהובה באד־מת ירק רעננה וחדשה. לא יחלפו אלא ימים ספורים ומתוך האדמה [illegible] — בני היורה. [illegible] ופותחים מדי שנה, במועד קבוע ל־ערך, מקדימים בני היורה או מ־אחרים בפריחתם בהתאם לגשם הרא־שון: הקדים — כן אף הם; בושש לבוא — אף הם מתמהמהים. אך משיבוא — יספיקו ארבעה־חמישה ימים כדי להפריח את פקעות ה־בצלים של הכדן קטן הפרחים.

שלא כקרוביו החצבים, שזה מ־קרוב סיימו את פריחתם, אינו מת־נשא אל על. קטן וצנוע הוא. גבהו כ־15 ס"מ ואינו מעורר תשומת לב. ניתן לחלוף על פניו מבלי להרגיש בו. עיקר יופיו — בזעירותו.

קשה קצת יותר להתעלם מסתו־ניות היורה. כמו לפקודה מגיחות הן בהמוניהן כיומיים־שלושה לאחר ה־גשם. קבוצות קבוצות יכסו את גבעות הכורכר בחוף ואת מדרונות ההרים. מהן לבנבנות חיוורות ומהן ורודות כהות. סימנן ששה אבקנים זהובים לפרח; ואילו לכרכומים — שחזותם דומה, שחלוציהם מספיקים לפרוח עם אחרוני הסתוניות, שכמה מהם מתהדרים בגוני סגול־ורוד — שלושה בלבד.

שבלולים

השפעת גשמי היורה אינה מצ־טמצמת בעולם הצומח; ושוב נוכל למצוא סיוע באמרי חז"ל: „עלה לגג וראה שנים אין בו אלא חלזון אחד. למחר ירדו גשמים ונתמלא כולו חלזונות". אכן, בימי החמה, עת הרדים שבלולי השיח הלבנים בהמוניהם על עמודי הגדירה ועל ענפים יבשים, חבויים חלזונות ה־שדה הגדולים בקרקע ושקועים ב־תרדמת קיץ. מסך של גיר על פי קונכיהם מבודד אותם מהעולם ה־חיצון. אולם, אך ירד הגשם הראשון — התיך מתמוסס וכבר נראים הם זוחלים אט־אט, משכיבים החום, ניגשו על גבם.

סביר היה להניח כי לאחר הצום הממושך — הרעב הוא שינחה את דרכם; אך מתברר כי יש צורך דחוף יותר. לא חלפה יממה מאז תחילת הגשמים וכבר ניתן לראות זוגות זוגות של חלזונות, כשהם דבוקים זה לזה, וקצף רב עולה ו מבעבע ביניהם. להם אין בעיה של בחירה וסימפטיה. וכל מפגש בין שני חלזונות משרת בהצלחה מלאה את המטרה — שכן, החלזונות הם אנדרוגינוסים. היינו, כל פרט הוא זכר ונקבה גם יחד. ובשעת המפגש כל אחד מהשניים מפרה ומופרה בעת ובעונה אחת.

לאחר ההפריה נפרדים החלזונות כל אחד לדרכו. כל אחד מהם חופר גומה קטנה בקרקע הלחה ומטיל בה את עשרות פניני־ביציו. שבועיים־שלושה לאחר מכן יבקעו מהן חל־זונות קטנים.

בימי הקיץ התמים כמעט לא ניתן לראות במשך שעות היום את נמלי הקציר. הן מסתתרות בקיניהן ועוסקות בארגון הקן, בהגדלת אס־מיו והכנת תאי גידול נוספים. ב־אותם ימים גם קשה להבחין בקני הנמלים. סדק צר בקרקע וערימת אשפה הניכרת רק לעין מנוסה יעידו על מקומם. אך הנה ניתך הגשם ומכן ניתן אות וסימן לפעילות מוגב־רת: יש לייבש את הזרעים שנרטבו ויש לתקן את המנהרות והתאים ש־נהרסו בגשם. הרגבים נערמים אז סביב סביב, בסוללה סמוכה המקי־פה את הפתח ומשווה לקן דמות של לוע הר־געש. לא יחלפו אלא שבו־עות מספר והגשם יהרוס לא יותירו כמעט שריד מהסוללה.

עם בוא הגשמים גם מתחדשת פעילותו של החולד — תלוליות של עפר תחוח מתרוממות ממש לנגד עיניך במקומות שונים. כשלושים ס"מ קטרן וכעשרים גבהן. אלה הם עפרי העפר ממנהרותיו ומאסמיו, מחדרי מגוריו ומחדרי ילדיו של ה־חולד, המבלה את מרבית ימיו במחי־לותיו.

בתנאי חיים אלה כל בליטה היא מטרד. לפיכך, גופו גלילי; אפר־כסות — אונים — אין; זנבו מגוון והוא עיוור לחלוטין — וכי מה תועלת לראות רק חושך? לעתים קוראים לחולד, בטעות, חפרפרת. אולם, על אף דמיון־מה ביניהם, שיסודו בתנאי החיים הדומים, אין בינו לבינה כל קשר. וכדאי לזכור כי בארץ אין כלל חפרפרות!

פגישה של חלזונות השדה

את החולד קשה לראות. רק לעתים נדירות הם יוצאים אל פני הקרקע — ובעיקר כדי לחפש בת זוג. אף על פי כן ניכרת היטב עובדת מצי־אותו בשטח. מעידות על כך תלוליות העפר. אך לא רק הן. גם הצמחים המתייבשים והנתלשים בקלות מה־קרקע. — שכן החולד, שהוא „מזיק" גם לפי הלכת החוק ויזהר מכך למעשה, כירסם את שרשיהם.

הנה ירד היורה, מעין מתרעה בלבד על חשבון הגשמים וכבר הנוף אינו עוד כתמול שלשום. אין ספק — הקיץ חלף, הלך לו.

מלחמה בבריונות בחיפה

חוליות שוטרים יוצאים לבתי־קולנוע ועוצרות מתפרעים

מאת יהושע גלבוע

לדבריו של סגן־ניצב חיים פרנקל, סגן מפקד משטרת מרחב חיפה, ע־שה בזמן האחרון המשטרה בחיפה מאמץ מיוחד לביעור הבריונות. ה־משטרה פועלת בתחום זה ללא ליאות.

תלונות רבות קיבלה המשטרה על התגברות מעשי בריונות בחיפה וב־איזור זבולון, בעיקר במקומות ציבו־ריים. רבו התלונות גם על נערות רחוב המטרידות את הדיירים באזו־רים שבהם הן פועלות.

איש בולשת ותיק שאני מכירו מזה שנים טוען: התחלפו מטאטאים במשטרה, לכן היא עובדת „שעות נוספות" — ולא רק בחיפה. גם בתי המשפט התחילו להבין את חומרת הבעיה, הוסיף.

להדברת נגע הבריונות הרכיבו ב־משטרת חיפה כמה חוליות מיוחדות, שלרשותן רכב ממונע וכבר נעצרו מה־10 באוקטובר כ־200 צעירים ש־התפרעו במקומות ציבוריים. „מעתה אין חכמות", אמר לי איש הבולשת, בספרו על פעולות המשטרה באחרו־נה. „אחד ראה אשה ערומה על בד הקולנוע והתחיל לשרוק. בבקשה, תשרוק קצת מאחורי הסורג. אחר התפרע בתחנת הרכבת, התחיל דוחף אנשים כדי לפלס לעצמו דרך. הקצת השתמש באגרופים. בוא חביבי, ה־דרך לתא המעצר פנויה, אין צורך להידחף".

ההוראות בכתב שחיברה המשטרה לקראת המבצע, מזכירות פקודת־יום לחיל שריון העומד להתקיף יעדי האויב במטרה להרוס ולהשמיד, ל־אחר תקופה ארוכה שהיה בהגנה.

„בכל מקרה שיתגלה מעשה ברי־ונות יש לעצור מיד את העבריין ולהביאו למטה. במטה יש למיין כל מקרה, כשהמגמה לכלוא כל עבריין. כל פרוצה שתימצא משוטטת למט־רות זנות תיעצר מיד ותועבר לבית המעצר יגור", אומרת הפקודה. בהו־ראות מוגדר מה יש לראות כבריו־נות — להאיר־מחדש עיני השוטרים.

וכה נאמר על ההטרדות בבתי קולנוע: עישון סיגריות בזמן הצגה או בהפסקה באולם הקולנוע, צעקות ושריקות, צריחות שעלולות להפר את הסדר הציבורי באולם, השלכת קלי־פים שונים לעבר הצופים — בקבו־קים, בדלי סיגריות. ישיבה בלתי מקובלת באולם, כגון הנחת רגליים על הכסאות או על משענת הכסאות, ויכוח קולני והערות קוליות במהלך הסרט.

אם כן, נראה שיותר כדאי כבר להשתעמם בבית ליד הטלביזיה. מה עוד שההוראות אומרות במפורש „כל חוליה עם צאתה לתפקיד תבקר בבתי הקולנוע המציגים הצגת בד־לתים ביותר באותם בתי קולנוע ה־מציגים סרטים הגורמים לגירוי ול־התפרקות".

בשעות הערב מוטל על החוליות לסייר במקומות בהם משוטטות פרו־צות. „תפקיד זה יבוצע עם רדת ה־חשיכה" כתוב בהוראה.

מה שקרה באחרונה לחיפה הסו־לידית בעלת הערכים, עלול לייאש. ממש קשה להאמין. מתוייק ב־משטרה מכתב מבית „המעל־גה" סיפור כמה מעסקיה, ובו תלונה בשמו של מזכיר המפח של העבודה הי"כ משה ורטמן, כי „זוגות משתמשים בחצר הבית למטרות בל־תי מוסריות". ומכתב תלונה דומה העביר מזכ' הסתדרות הלאומית צים והבהות אחרות. התברר, כי גם בית קברות כאן משמש לעסקי אהב־בה. תושבים למאות התלוננו על זונות שפרצו לאזוריהם ואחת ואמ־הות מרחוב נורדוי (ליד מערכת „הארץ") כתבה, כי הילדים בסביבה משוחחים על דוחות שמטפלות את המתהלכים.

כל זה עומד עתה להסתיים, הב־טיח הניצב סגן מפקד משטרת מר־חב חיפה, סגן־ניצב חיים פרנקל. יש כבר סימנים לכך. עם עשרות מכתבי התודה מאזרחים שהגיעו ב־אחרונה למשטרה נתקבל גם מכתב מסטודנט מקומי המבקש, כי יספקו לו כתובות של פרוצות לשם עריכת מחקר. הוא הופנה לדובר המטה ה־ארצי של המשטרה.

נסיעה נוחה יותר ברכבת

בעת לרשותך
יותר קרונות ברכבת

רכבת ישראל

هكذا من الأصل

המגידו ושות' מהנדסים בע"מ

אילדם חברה לבנין בע"מ

בשותפות עם קבוצת לואים משקיעים בישראל משיקגו ארה"ב

בונה דירות איכות

ברמת־גן ברחוב האצ"ל

3, 3½, 4, 4½ חדרים ודירות גג

כניסה ינואר 73, אוקטובר 73

דירה לדוגמה

פתוחה כל יום בשעות 7.00—19.00

בשבתות וחגים בשעות: 9.30—14.00

ריהוט, בדים ואביזרי תאורה: פין־ארט החשמונאים 88 תל־אביב

בהשתתפות:

שטיחים: שטיחי כרמל — תנור וגז: פטרולגז

טפטים: ט.פ.ך — ציוד ביתי: „אמפא"

וילונות: „מורסל" — אוור חום: „אלקטרה"

הרואה לו רמת־גן טל. 721301

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

למפעל בסביבות תל־אביב

דרושים:

* כרסמים
* מכשירנים אופטיים

(בעלי נסיון במכשירים מדוייקים)

בוגרי בי״ס מקצועיים ובעלי נסיון רב יפנו לנציג המפעל לפי המקומות המפורטים מטה, או לטלפון 616441 לקביעת ראיון.

כתובת	ימים	שעות
תל־אביב לשכת מודיעין עירונית רח׳ פרישמן 42	ג׳, ה׳	בין השעות 2 עד 6 אחה״צ
היחידה להכוונת החייל אבן גבירול 10	ג׳, ה׳	12.00—09.00
רמת־גן שרות התעסוקה רח׳ ארלוזורוב 14	ב׳, ד׳	בין השעות 2 עד 6 אחה״צ

טריומף אינטרנשיונל

אנו מרחיבים את המפעל ומחפשים

מכונאי מעולה

לנקודה מקצועית־אחראית בתקון ואחזקת מכונות תפירה

לאדם המתאים אפשרויות התקדמות ותנאים טובים

מועמדים מתבקשים לפנות למחי כח־אדם טריומף ת.ד. 10146 ירושלים טל. 02—61255

אלביט מחשבים בע״מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושים

תכנתים בעלי נסיון

בתכנות בשפות אסמבלר

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 5390 חיפה, למחלקת כח אדם

— סודיות מובטחת —

אלביט מחשבים בע״מ
SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושים

* מנהל או״ש

בעל נסיון בכתיבת נהלים והכנת מפפים במפעל תעשייתי, ידיעת אנגלית הכרחית.

* תמחירן (או פקיד בעל ידע בתמחיר)

עדיפות לבעל רקע טכני וידיעת באנגלית

* מרכיבות/בודקות

עם או בלי נסיון (גיל עד 40)

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 5390 חיפה, למחלקת כח אדם

— סודיות מובטחת —

למוטאל מכשירים אלקטרוניים בע״מ, חיפה

דרושים

* הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה

בעלי יכולת ונסיון של שנתיים לפחות בעבודה עם ציוד ומעגלים טרנזיסטוריים בתחום תג״ם.

* הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה

בעלי יכולת ונסיון של שנתיים לפחות במעגלי טרנזיסטורים אנלוגיים וספרתיים.

* עוזר/ת למנהל חשבונות

סוג ג׳/ד׳, נסיון של שלוש שנים לפחות בעבודה כעיסוק. ידיעת אנגלית הכרחית. גיל עד 30.

* כתבנית אנגלית

שפת אם אנגלית, הדפסה מושלמת באנגלית (דיקטופון), רצויה קצרנות אנגלית. דרושה ידיעה בסיסית בעברית. חצי משרה.

מועמדים העונים לדרישות הנ״ל מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם, מוטאל בע״מ, ת.ד. 1496 חיפה.

— סודיות מובטחת —

למפעל גדול לייצור קונסטרוקציה, מיכלים, מחליפי חום ועגורנים באזור עכו, המעסיק כ־150 עובדים

דרושים: —

א. מנהל ייצור
כישורים: נסיון של 5 שנים בניהול ייצור במפעל דומה. השכלה בהנדסת ייצור רצויה. או קורס ניהול ייצור של המכון לפריון העבודה והייצור, גיל עד 45.

ב. מהנדסאים מכניים
נסיון של שנתיים לפחות.

ג. מבקרי טיב
נסיון של 3 שנים לפחות.

תנאי שכר, בהתאם לכישורים והשכלה
— סודיות מובטחת —

לפנות בכתב לת.ד. 4627, מס׳ 115, חיפה.

כתר פלדה

במפעלנו בכפר סבא

דרושים

1. טכנאי ייצור
2. מכונאים מסגרים
3. משחיזן
4. סיכאי מוסמך

נא לפנות טלפונית למנהל כח אדם, טלפון 925621 או בכתב לת.ד. 1101 תל־אביב.

ליחידת עיבוד נתונים

דרושים

מנהל מחלקת תכנון/תכנות

ראשי צוותים

לתכנון ולפיתוח נושאים חדשים

מתכננים בכירים

תנאים נוחים למועמדים המתאימים פניות בכתב־יד ובפרוט קורות־חיים אל: „י. ל.־אישי״ ת.ד. 36381, ת״א

סודיות מלאה מובטחת

לאחים סטוצינר דרושים

• כרסמים
• משחיזים

בוגרי בית ספר מקצועי: טלפון 262936

לחברה גדולה בתל־אביב

דרוש/ה נער/ה

לעבודה משרדית ושליחויות

תנאים טובים

לפנות טלפון 622581

לבית ילדים רגילים בנתניה

דרושים

✱ מדריכים/ות
✱ מטפלת אחראית

מגורים במקום

לפנות בפירוט כישורים לת.ד. 2121 נתניה.

דרוש

חרט עצמאי א־א

לביצוע עבודות חריטה מדויקת

תנאים טובים לאדם המתאים.

לפנות בשעות היום טל. 825382 בערב 780514. הדרובין, רח׳ סלמה 15 תל־אביב.

דרושים

מנהל עבודה

בעל נסיון בבניה עצמאית של וילות

תיקונצ׳יקים

מעולים

לפנות „אירופ״ מהנדסים בע״מ יהודה המכבי 49, ת״א טל.: 259666, 444567

למוסד ממשלתי דרושים מיד

עובדי אחזקה

למערכות חשמל ולוחות פיקוד או בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת חשמל או במגמת מיזוג אויר

✱ מקום העבודה — איזור תל־אביב יועדפו:
✱ בעלי נסיון באחזקת מתקנים גדולים.
✱ בעלי ידיעה באחזקה של מערכות מיזוג אויר ו/או דיזלים.

תנאי עבודה ושכר:

✱ עבודה במשמרות.
✱ תנאי שכר לפי דרגת ד׳—ג׳ בדירוג הטכנאים בהתאם לרמה המקצועית של המועמד, תשלום נוסף עבור עבודת משמרת או שעות נוספות.

● הצעות בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון בעבודה יש להגיש עד 26 נובמבר 1972 לפי הכתובת: ת.ד. 2126, רמת־גן.

— סודיות מובטחת: —

מנועי בית שמש בע״מ

מפעל למנועי סילון

דרושים: —

* חרטים * כרסמים
* משחזנים * פחחים
* רתכים * מסגרים מכנים
* מחסנאי/טכני

כשורים: — בעלי נסיון של 3 שנים

* טכנאי ייצור (או מכונאי)

לפיקוח על קידום פרוייקטים (אנגלית + צרפתית)

כשורים: — בעלי נסיון של 3 שנים לפחות.

* נקבנית לניקוב סרטות ומקסם אנגלי

כשורים: — בעלות נסיון של שנתיים לפחות.

אפשרות קבלת דיור במקום בתנאים נוחים

סודיות מובטחת

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אל: — מנהל כח אדם, מנועי בית שמש בע״מ ד.נ. האלה בית־שמש, בצרוף קורות חיים.

דרושה
מורה לעברית

למשרה חלקית, חמש פעמים בשבוע, בשעות הבוקר, בעלת נסיון לכתות למתחילים ולמתקדמים.

נא לפנות בכתב (באנגלית) לשגרירות האמריקאית, מחי המנגנון, ולציין פרטים אישיים ונסיון בעבודה.

למפעל בגד עור (1968) בע״מ

דרושה
עוזרת למנכ״ל

בתפקידי קישור עם סניפי המפעל בחו״ל

מועמדות השולטות בשפה הגרמנית והאנגלית ו/או הצרפתית כולל יכולת הדפסה וקורספונדנציה בשפות אלו. תפנינה בכתב למנהל כח אדם במפעל ת.ד. 16 מגדל־העמק, או בטלפון 065—40631 לקביעת ראיון.

למפעל לאלקטרוניקה גדול באזור תל־אביב

דרוש
מנהל ייצור ראשי

לתפקיד מנהלי בכיר בחברה

המפעל מייצר ומייצא רכיבים אלקטרוניים מדויקים המיועדים למערכות אלקטרוניות אמינות ביותר וקשור בהסכמי ידע עם חברות גדולות בעולם.

כישורים — מהנדס ייצור, אלקטרוניקה, מכונות, בעל כושר ניהולי וטכני מעולה, נסיון רב בניהול ייצור בסדרות גדולות.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 729 ת״א, עבור מס׳ 102.

תרכבות ברום בע״מ

למפעלנו בבאר־שבע

דרושים

★ מהנדס כימאי — בעל נסיון של לפחות 2 שנים במפעל כימי, לתפקיד עוזר למהנדס המפעל.

★ מהנדסים כימאים — לעבודה במשמרות במתקן פרוס תרמי

★ טכנאים/הנדסאים כימאים — לעבודה במשמרות במתקן פרוס תרמי

★ טכנאי/הנדסאי מכונות — לעבודה במשרד האחזקה

★ מפעילים כימיים — בעלי השכלה של 10 שנות למוד לעבודת משמרות, הדרכה תינתן במקום

תנאים טובים מבטחים למועמדים המתאימים

נא לפנות בכתב למחי כח־אדם, ת.ד. 189 באר־שבע או להתקשר טלפונית לשם קביעת ראיון לפי טלפון 057-71211

לחברת בניה

דרוש מנהל עבודה

באזור מגדל העמק

נא לפנות בכתב לת.ד. 141 מגדל העמק

למוסד ארצי גדול

דרוש
מנהל/ת חשבונות

עד גיל 35 סוג ג׳—ד׳ עם נסיון של 4—5 שנים לפחות.

לפנות בכתב יד בצרוף פרטים אישיים ונסיון מקצועי לת.ד. 1334 ת״א למספר ד/17899.

NATIONAL
חברת האלקטרוניקה הגדולה בעולם ביפן

דרושים

1. טכנאים למערכות סטריאו
2. טכנאים לרשמקולים

לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית לטל׳ 255464 בין השעות 08.00 — 16.00.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

במרכז ללמודים קדם־אקדמיים

פקידה־כתבנית

הכשירויות הדרושות:
השכלה תיכונית.
שליטה מלאה בהדפסה בשפות עברית ואנגלית.
נסיון של 3 שנים בעבודות משרדיות רב־גוניות.
מכרז מס׳ 112/72.

במעבדה חמימית

טכנאי כימיה (שתי משרות)

הכשירויות הדרושות:
בוגר בי״ס לטכנאי כימיה.
נסיון של 3 שנים לפחות באנליזה מעבדתית אינסטרומנטלית.
המשרות קשורות בטיפול במכונות ומנועים.
מכרז מס׳ 116/72.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו׳ 10 בנובמבר 1972 בציון מס׳ המכרז המתאים.

לחברה צבורית גדולה

דרושים

★ SYSTEM PROGRAMMER

דרישות התפקיד:
— נסיון במערכות הפעלה D.O.S.
— הכרה יסודית של שפת Assembly
— נסיון במערכת Multi-Programming או Time Sharing
— תואר ראשון במתימטיקה או במדעי המחשב
— שליטה מלאה באנגלית

תנאים:
— מקום העבודה בחיפה
— משכורת תיקבע לפי כישורי המועמד

★ מנתח מערכות
SYSTEM ANALYST

דרישות התפקיד:
— נסיון של 3 שנים לפחות כראש צוות בניתוח מערכות והקמת מערכים לעיבוד נתונים במחשב
— נסיון בתכנון למערכות Multi-Programming או Time Sharing
— נסיון בתכנות בשפה גבוהה
— השכלה אקדמאית
— שליטה מלאה באנגלית

תנאים:
— מקום העבודה בחיפה
— משכורת תיקבע לפי כישורי המועמד

פניות בכתב יד בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון מקצועי נא לשלוח לת.ד. 4868 חיפה, עבור מספר 168.

אם אתה מעונין להיות שותף לצוות דינאמי המניח יסודות לפתוח כלכלי והתעצמות פיננסית.

אם אתה מובן לעבודה מאומצת וקשה

אם אתה צעיר, דתי, השואף לקריירה בנקאית

מקומך אצלנו

בנק המזרחי המאוחד בע״מ

פנה נא למחלקת המנגנון, רח׳ לילינבלום 48 תל־אביב, טל. 622631, עם ישמחו לסייע לך להצטרף לצוות עובדי הבנק.

ל.ג.א. חברה לעבודות חשמל בע״מ

דרושים חשמלאים לעבודות בנין בעיר ומחוץ לעיר

לפנות למשרד: רחוב הרימון 2 בת־ים, בין השעות 8.00—17.00 טלפון 866436

דרוש/ה
שרטט/ת בנין

בעל/ת נסיון של שלוש שנים

לפנות: מרוכאבכבה, רוטשילד 106 ת״א.

בחיפה דרושים
נהגים להפצה

בשעות לפני הצהרים בעלי רכב פרטי

לפנות ביום ראשון 5.11.72 ברח׳ הרצליה חיפה, בין השעות 16.00—17.00.

חברת ישראמקס בע״מ נציגות לציוד מדעי ותעשייתי
ISRAMEX

דרושה
פקידה

(בוגרת תיכון — רצוי במגמה ריאלית) השולטת היטב בהדפסה בעברית רצוי עם ידע באנגלית

שעות העבודה הצופות

המעומדות תפנינה בכתב בצרוף פרטים מלאים, משכורת מבוקשת לת. ד. 6014 ת״א, או טלפונית 229269; 245403.

מרכז למחקר תעשייתי (מלת) בע״מ
המכון לפלסטיקה

דרוש לנו טכנאי

בעל נסיון בהפעלה ותחזוקה של מכונות לעבוד חומרים פלסטיים.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ובצרוף תולדות חיים לת.ד. 311, הרצ׳ (טל. 225171).

למפעל מזון באשקלון

דרושים

1. לבורנטים
2. לבורנט־
טכנאי הנדסאי

נא לפנות בכתב לת.ד. 4 אשקלון עבור מפעל מזון.

לחברה קבלנית לבנין

דרושים
פועלים
להרכבת נגרות בנין

בתנאים טובים לעבודה בסביבות תל־אביב.

המעונינים יפנו:
צוות ר.י.ל.
רח׳ מונטיפיורי 32 ת״א (ליד אלנבי), טל. 615316 בין השעות 5.00—7.00 בערב וטל. 734265 בין 7.00—10.00 בערב.

מכון ויצמן למדע

דרוש רכז דיור

למשרד הדיור של העובדים

בעלים ואורחים מחוץ

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית לפחות. נסיון בטפול עם צבור. שליטה בעברית ובאנגלית על בוריין. בעל יכולת כושר ארגון ונסיון בעבודה משרדית, וכן התמצאות באחזקה בנינים ודירות.
רצוי בעל רכב.

המשכורת תקבע בהתאם לכישורי המועמד
מכרז מס׳ 131

העונים על הדרישות אלו מתבקשים לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם למחלקת המנגנון, ת. ד. 26, רחובות — בציון מס׳ המכרז.

לחברה פיננסית ציבורית דרושים

1. מנהל חשבונות
סוג ג׳

2. מפעילה למכונה להנהלת חשבונות

3. פקידה בוגרת תיכון
לאחר שירות צבאי

4. פקידה־כתבנית
דרושה הדפסה טובה במכונה כתיבה עברית

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 26206 תל־אביב

דרוש
מנהל חשבונות
בעל נסיון.
לתפקיד עוזר למנהל החשבונות הראשי
לפנות בכתב בציון תולדות חיים, כישורים ומשכורת נדרשת לת.ד. 2082 ת"א עבור מס' 101

למפעל תעשייתי גדול
דרושים:
1. מהנדס מיקרואלקטרוניקה לתכנון מעגלים ותת מערכות מקטרואלקטרוניות.
2. מהנדס אלקטרוניקה לעבודה בצוות הנדסה ופתוח, דרוש ידע במעגלים ספרתיים.
3. טכנאי אלקטרוניקה לעבודות פתוח ומעגלים ספרתיים.
4. חשמלאי תעשייתי בעל רשיון ממשלתי למתח גבוה לתחזוקת מתקן A—600 עם נסיון מקצועי.
5. מבקר איכות לבדיקת חלקים מכניים על פי שרטוטים ומפרטים בוגר בי"ס מקצועי בענף המתכת עם נסיון בבדיקות מכניות.

נא לפנות בכתב לת.ד. 199 חולון.

לחברה מסחרית גדולה
דרושים
מקדמי מכירות
של
תשומות חקלאיות
לעבודה בארץ ו/או בחו"ל

כישורים נדרשים:
1. נסיון חקלאי מעשי של 5 שנים התמחויות רצויות (לפחות אחת או יותר): הגנת הצומח, השקיה, גדולי שדה
2. נסיון ברכוז משק קבוצי או ניהול חוה.
3. עדיפות לבעלי נסיון בהדרכה בארצות מתפתחות.
4. ידיעת שפה זרה אחת לפחות על בוריה הכרחית (אנגלית, צרפתית, ספרדית או פורטוגזית).
5. רשיון נהיגה

לפנות לת.ד. 1514 תל-אביב עם פרוט תולדות חיים
— סודיות מובטחת —

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
בית הספר להנדסאים
המשרד הארצי:
חיפה, הטכניון, הדר, טל. 661151, 668439, ת"ד 4459
דרושים:
1. **אפסנאי**
— בעל השכלה תיכונית, ידיעת שפות עברית ואנגלית, הכשרה כאפסנאי ונסיון של 5 שנים.
2. **מהנדס מכונות**
— במשרה מלאה להוראה ותכנון, רצוי בעל רשיון הוראה.
3. **מהנדס בנין**
(התמחות בדרכים) — להוראה ותכנון, רצוי בעל רשיון הוראה.
4. **פקידה**
— בעלת השכלה תיכונית, נסיון של 5 שנים לפחות בנהול משרד עצמי, כושר לקיים מגע נאות עם קהל, ידיעת הדפסה בעברית, רצויה באנגלית.
● על המעונינים לפנות בכתב להנהלת ביה"ס ת.ד. 4459, חיפה.

למפעל בטחוני באיזור ת"א
דרוש
אחראי בטיחות תעשיתית
הכישורים:
* גיל מעל 35
* נסיון בתעשיה
* הכשרה בנושא בטיחות תעשיתית
תנתן למועמד במידת הצורך ע"י המפעל.
בא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 25057 ת"א ולציין עבור ע.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושה!
מזכירה/כתבנית
הכישורים הדרושים: נסיון בניהול משרדי
רצויה ידיעת הדפסה בשפה האנגלית
תנאים טובים למועמדת המתאימה
על המעונינות לפנות לת"ד 1809 חיפה, עבור „מגנגנה".

למפעל דפוס גדול
דרוש
אפסנאי - לניהול מחסן
בעל נסיון, משוחרר מצה"ל בדרגת סמל־ רס"ל
הצעות נא לפנות בכתב, בפרוט קורות חיים לת.ד. 842, גבעתיים.

נדב קינן — יעוץ ומחקר שיווק בע"מ
רח' חבקוק 22, בני־ברק
דרושה מזכירה
הכישורים הדרושים:
* נסיון בעבודת מזכירות וניהול משרד באופן עצמאי
* נסיון רב בהדפסה בעברית
* ידיעת השפה האנגלית כולל הדפסה
* נסיון בנהולת חשבונות.
חמישה ימי עבודה בשבוע
שעות העבודה מ־08.00—16.00
תנאים טובים
נא להתקשר לטלפון 782404 לגב' כנף בין השעות 08.00—16.00 פרט ליום ששי

להברה מסחרית גדולה בתל-אביב,
דרושה
מזכירה
הכשורים הדרושים:
1. ותק של 3 שנים לפחות.
2. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
3. קצרנות עברית ו/או אנגלית.
4. הדפסה על מכונה בעברית ובאנגלית.
לפנות לת.ד. 1514 תל-אביב
עם פרוט תולדות חיים
— סודיות מובטחת —

„י.ע.נ.א." — יעוץ ועיבוד נתונים אוטומטי בע"מ
דרוש
מועמד שיוכשר על ידינו לתפקיד
אחראי מערכות מידע
במוסד ארצי גדול ומסועף
הנמנה עם לקוחותינו
כשורים נדרשים:
* השכלה על תיכונית באחד או יותר מתחומי המינהל, החשבונאות, הכלכלה, ע.נ.א. או הנדסת יצור
* שליטה מלאה בעברית ובאנגלית
* כשר ארגוני מינהלי ויוזמה
העבודה המוצעת כרוכה בלימוד נושאי מערכות אינפורמציה ומחשבים, דרך עבודה מעשית בנושא, בכגע עם חלקות ועם לשכת השרות. לאחר תקופת ההכשרה והנסיון ירכז המועמד המתאים את כל מערכי המידע הנהולי במוסד.
המועמד המתאים כמנהל ארגון רציני בעל כניסה מהירה לעולם המחשבים והמערכות המידע בהנהלה וסכויי התקדמות מהירה.
לפנות בצרוף פרטים מלאים ותולדות חיים בכתב־יד עפ"י הכתובת דלהלן „עבור מנהל מערכות מידע".
„י.ע.נ.א." — דרך פתח־תקוה 98, תל־אביב 67012

דחוף דרוש/ה
משרטט/ת
בנין או קונסטרוקציה
לפנות טלפון 612834
מ־7.00 בערב

* * * * * * * *
למשרד העוסק ביבוא ציוד אלקטרוני
דרושה מזכירה
השולטת היטב בעברית ואנגלית
והדפסה בשפות אלו.
שעות העבודה 8.00—13.00
לפנות בכתב לת.ד. 29053 ת"א לקביעת ראיון.
* * * * * * * *

למפעלנו בבני־ברק
דרושים:
★ מכשירני מעבדה תעשייתים
★ מבקרי איכות
★ עובדות הלחמה והרכבה אלקטרונית
★ פקידה לחצי יום
(אחרי הצהריים)
אפשרות להשתלמות במקום, תנאים טובים
„אסטרונאוטיקס" ק.א. בע"מ
רחוב הירקון 8, בני־ברק, טלפון 780151

תדיראן
דרושים:
1. טכנאי ראשי במעבדת תאימות רדיו RFI/EMI
ריכוז פעילות המעבדה בנושא תאימות רדיו. הנדסאי או טכנאי מוסמך בעל נסיון. הכרחית ידיעה בסיסית בשטח R.F
2. מסגר.
לבניה ותקון תבניות יציקת לחץ ופלסטיק.
3. נקבניות עברית מעולות.
העבודה קבועה או לפי שעות.
4. מפעיל DOS.
נסיון של שנה לפחות.
נא לפנות בכתב לת.ד. 648 תל-אביב, או טלפונית 267272.

דרושה אשה
כדי לשמש חברה לאשה בודדה ועצמאית בעלת בית בכפר־סבא, עם כל הנוחיות + היכום. היא תקבל לרשותה חדר מרוהט, שמוש במטבח וכן תשלום מתאים. טלפון 923864 מ־16.00 — 20.00.

דפוס מפעיל
למכונות אריזה אוטומטיות (מזון)
לעבודה יום.
נא לפנות: ת.ד. 1063 תל־אביב.

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושים
מפעילים למתקני הייצור
רצוי בעלי השכלה של 10 שנים.
אפשרויות לקידום ותנאי שכר טובים.
מכשירנים תעשייתיים
בעלי ידע במכשור פנאומטי ו/או אלקטרוני ונסיון מעשי בתעשיה.
חשמלאים תעשייתיים
עם אפשרות לעבודה זמנית.
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה. סודיות מובטחת

לעבודה בחו"ל
למשך שנה עד שנתיים
דרושים קצינים משוחררים
* בוגרי תיכון
* יוצאי יחידות קרביות
* בעלי כושר בריאות תקין
* דוברי שפות אירופאיות
* עד גיל 40.
לעובדים מובטחים תנאי עבודה טובים.
היציאה עם המשפחות.
● מעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 ת"א, (עבור חו"ל) בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

דרושים עובדים
לחברה להדברת מזיקים
התכונות הדרושות:
* בעלי נסיון וידע בהדברת מזיקים (ביתיים)
* בעלי רכב קטן.
אפשרות להתמחות תוך עבודה מעשית.
תנאים טובים (פרמיות ואחוזים).
המעוניינים יפנו עם ציון פרטים אישיים לת. ד. 28141 תל־אביב

NCR
דרושה לנו בת"א
פקידת קבלה
הכשורים הדרושים:
● ידע ונסיון בכתבנות עברית
● נסיון במגע עם קהל
● הופעה נאה
* תנאים טובים * עבודה יציבה
בא לפנות בכתב יד ובציון קורות חיים לי. א. מיטווך ובניו בע"מ ת. ד. 1089 ת"א עבור משרה 42—3
— סודיות מובטחת —

Metz
מטלוויזיות מטבעיות (ישראל) בע"מ
ת"א, רח' בן־אביגדור 8, טל. ...
דרושות עובדות
למפעל להרכבת טלויזיות
*
לפנות למהנדס המפעל בשעות העבודה לפי הכתובת הנ"ל (פרט ליום ו').

אוניברסיטת הנגב
באר־שבע
מכרז מס' 72/20
אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות של: —

א. במחלקה לפיזיקה
1. עוזר מנהל
תאור התפקיד: ארגון נהול הפעילות המנהלית במחלקה, עזרה לראש המחלקה בתחומי הטפול האחרות העיקריים: סיוע בהכנת תקציב ומעקב בנהול תקציב, טפול שוטף בעניני מנגנון. מתאם פעולות משקיות של המחלקה ונהול רשום אפסניה.
הכשורים הדרושים: בוגר תיכון, עדיף בעל השכלה אקדמאית. נסיון של 3 שנים לפחות בתחומי מנהל ואפסנאות (לא מזכירות). ידיעת שפות עברית—אנגלית, כושר הבעה בכתב ובע"פ, בעל כושר נהול משא ומתן.
הדרגה המוצעת: ה' — ד' אקדמאים או יג'— יד' בדרוג האחיד.

ב. במחלקת הכספים
2. פקיד מעקב תקציבים
תאור התפקיד:
1. מקיים מעקב תקציבי.
2. מרכז דרישות להעברות ושנויים תקציביים בתוך שנת התקציב.
3. מעדכן את התקציב עפ"י התיקונים וההעברות שנעשו.
4. מפיץ את התקונים לתקציב.
5. מרכז נתונים סטטיסטיים ותקציביים שונים לצרכי תכנון.
הכשורים הדרושים:
1. נסיון של שנתיים לפחות בטפול בנושאי התקציב, או איסוף נתונים סטטיסטיים ועריכתם.
2. בוגר תיכון רצוי השכלה גבוהה בכלכלה, סטטיסטיקה או הנה"ח.
3. רצוי השכלה ונסיון בעבוד נתונים במחשב.
הדרגה המוצעת: יא' — יג' בדרוג האחיד.

ג. בספריה
3. עובד מידע -
(בבליוגרף במדעי הטבע והנדסה)
הכשורים הדרושים: בעל תואר אקדמי במדעים המדויקים או בהנדסה. קורס גבוה למדע. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. נסיון בתפקיד דומה.
הדרגה המוצעת: ה'—ג' אקדמאים.

4. ספרנים
הכשורים הדרושים: ספרן אקדמאי — בוגר בי"ס לספרנות, או בעל השכלה תיכונית + קורסים לספרנות שלבים א' וב'. נסיון של שנתיים לפחות. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
הדרגה המוצעת: ה' — ד' אקדמאים, או יג' — יד' בדרוג האחיד.

ד. במחלקת המנגנון
5. רכז הדרכה
תאור התפקיד: תכנון ורכוז נושא ההדרכה של העובדים המנהליים והטכניים באוניברסיטה, כולל הכנת תכניות הדרכה, תכנון וארגון השתלמויות לעובדים השונים. מגע עם מוסדות הדרכה והשכלה חיצוניים בנושא הדרכה.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית מלאה. נסיון של שלש שנים בנושאי הדרכה ומנהל. כשר לנהל משא ומתן.
הדרגה המוצעת: יד' — טו' בדרוג האחיד.
כל המשרות הינן משרות מלאות. למועמדים מחוץ לבאר שבע בדרגות מעל יג' בדרוג האחיד הדרגות המקבילות — תנתן עזרה בדיור.
פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד ליום ו' 10.11.72 אל מחלקת המנגנון אוניברסיטת הנגב, ת. ד. 2053 באר שבע. נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

דרוש פנסיונר
בעל נסיון בעבודה משרדית.
המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 2932 תל־אביב

דרוש
מרכז משק
(מזכיר פנים)
בהצעות לפנות:
מושב משמרת בע"מ
דואר תל־מונד טל. 03—922638

מיקרואלקטרוניקס בע"מ
MICROELECTRONICS LTD.
מפעל לרכיבים אלקטרוניים
דרושים
1. מסגר כלים מעולה
ידע רב בבניית מכונות, מתקני עזר מדויקים לייצור. נסיון של 5 שנים לפחות.
2. מבקר איכות מכני
לאחר שרות צבאי ובוגר בית־ספר מקצועי. אפשרי גם ללא נסיון קודם.
*
המועמדים יפנו למר כה־אדום טלפון 848038 או רחוב הפטיש 4, אזור התעשיה חולון.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
נגר במחלקת המשק (3 משרות)
מכרז מס' 259/72
תיאור התפקיד — ביצוע עבודות נגרות בנין והיטים וריהוט מעבדות.
דרישות התפקיד — הכרת מכונות נגרות; ידיעת השפה העברית; רצוי ביה"ס מקצועי; נסיון של 3 שנים לפחות.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.
טכנאי בכיר באתר הר הצופים במחלקת פיתוח ובינוי
מכרז מס' 291/72
תיאור התפקיד — קריאת והבנת תוכניות בניה ומערכות מיזוג אויר, חשמל, אינסטלציות למינן ומעבדות; כושר מו"מ עם קבלנים וספקים; פיקוח על עבודות בניה ומערכות; הבנה יסודית במפרטי בניה ומערכות.
דרישות התפקיד — רצויה ידיעת השפה האנגלית; בוגר בי"ס לטכנאות או הנדסאות; נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה מעשית בתחומים הנ"ל.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.
מפעיל במחלקה למינהל תלמידים
מכרז מס' 347/72
תיאור התפקיד — הפעלת תבניות מחשב של המערכות השונות של מינהל התלמידים, הדרכת סגלנים בדיוות למחשב, אחזקת ותיבה של תבניות מחשב פשוטות לפי הנחיות; בדיקת מהימנות הפלטים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; השכלה תיכונית, בוגר קורס תיכנות משפת קובול; רצוי נסיון בהפעלת תבניות או בתכנות.
הערה — תפקיד דורש העסקה גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות.
הדרגה — יב—יג בדירוג האחיד.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 13.10.72 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' " (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לחברה גדולה
דרוש פקיד
למחלקת הכספים
עם נסיון של 4־5 שנים בהנהלת חשבונות ו/או בבקרות.
נא לפנות בכתב לת.ד. 29057, תל־אביב

מם אלף מחשבים אלקטרונים בע"מ
דרוש
מפעיל למחשב
למשרה מלאה
— ● —
לפנות בכתב ולפרט נסיון ת.ד. 2300 רמת־גן

דרושים סוכנים
להברה לייצור כימיקלים
להפצת מוצרים לצורכי בית
(חומרי ניקוי — הדברה — טיהור אויר)
התכונות הדרושות:
* בעלי ניסיון במכירה בחנויות
* בעלי רכב מסחרי סגור
תנאים טובים לפי אחוזים
המעונינים יתקשרו לטל. 35517 תל־אביב

לחברה גדולה בתל-אביב
דרושה
כתבנית קורספונדנטית בעברית
למשרה שלמה.
(שעות עבודה 8—16.00; בקיץ 8—15.00)
תנאים טובים
לפנות טלפונית 622581

דרושה
כתבנית
להתקשר טלפונית תל־אביב
220684 226001

דרושים
נהגים
בתנאי שותפות
* לסמיטריילרים
* להייבורים
* למערבלי בטון
לפנות 03—747421 כל יום מ־17.00 עד 20.00

ביח"ר לסריגה
ג'רקולי
דרושה בחורה
לעזרה במכירת בדים
שעות העבודה 8.30—15.00
נא לפנות לחב' ג'רקולי, רח' חומה ומגדל 20 ת"א (הכניסה מרחוב המסגר 19) טל.: 32411, 36962.

„המועצה האזורית מרחבים"
מפגש מרחבים ד. נ. נגב
טל. 057־93051—93041

דרוש/ה
1. בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שירות עובדים) תשכ"ב — 1962, מכריזה בזה המועצה האזורית מרחבים על משרה פנויה כדלקמן:
2. תואר המשרה: מנהל חשבונות ראשי (ממלא מקום).
3. דרגת המשרה: י"ד בדרוג אחיד או לפי הכישורים של העובד.
4. שעור המשרה: משרה מלאה.
5. תאור התפקיד: פיקוח על מנהלי חשבונות, פקידים, חומר לאוטומציה, התאמת חומר לרישום בהנהלת חשבונות, התאמת חשבונות עם מוסדות, עריכת מאזנים חדשיים, עריכת דו"ח כספי, הצעת תקציב המועצה.
6. נתונים אישיים הדרושים למלוי המשרה: רצוי מנהל חשבונות סוג ג'—ד' בעל נסיון וידע בעבודה דומה.
7. דרישות מיוחדות: המועמד יכול לגור באזור ויקבל דיור בתנאים מיוחדים. העובד יועסק על פי חוזה מיוחד לשנה עם אפשרות להארכה ל־3 שנים.
8. הבקשות למכרז יש להגיש להנהלת המועצה עד יום 24.11.72, שעה 12.00 על גבי טפסים להגשת בקשות אשר ניתן להשיג במשרדי המועצה ובמנהלים המתאימים הנמצאים של משרד הפנים.
חביב שרבף, יו"ר המועצה

א.אי.ל ישראל בע"מ
AEL
תעשיות אלקטרוניקה
דרושים
* מהנדסי אלקטרוניקה
1. לעבודות פתוח במערכות קליטה R.F ומיקרוגלים (מע/421)
2. לעבודה בפתוח רכיבי מיקרוגלים (מע/422)
* פקידה כתבנית עברית (מע/423)
* פקידה כתבנית עברית-אנגלית
לעבודה באגף הכספים (מע/417)
* עובדת נשיונל
לעבודה במשמרות. אפשרות להשתלמות ע"ח החברה (מע/419)
* פקיד יבוא
לעבודה במח' רכש חו"ל (מע/415)
* שרטט אלקטרוניקה
אפשרי גם ללא נסיון קודם (מע/424)
* הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
1. לעבודה במח' פתוח מערכות
נסיון קודם, מעגלים ספרתיים, מעגלים אנאלוגיים, עיבוד אותות ספרתיים וצמוד עם מחשבים (מע/425)
2. למעבדת ציוד מדידה
הכרחי נסיון קודם של 3—5 שנים במעבדה (מע/426)
3. הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה בכיר
לעבודה במח' ייצור עם נסיון בהולי־טכני קודם (מע/427)
4. לעבודה בכוון ותקון ציוד אלקטרוני במח' ייצור (מע/428)
נא לפנות בכתב, או טלפונית 782141, או 787131 אל מחלקת כח אדם (בציון המשרה המוצעת) רחוב מבצע קדש 48, בני־ברק 51203
סודיות מובטחת

דרושים
סוכנים רציניים
בעלי יוזמה
בכל חלקי הארץ
למכירת מוצר חדיש לבנין
בשעות היום
טלפון 242004
ובשעות הערב
04—81753

דרוש בירושלים
איש אחזקה מעולה
למכונות
עם ידע של חשמל תעשיתי
נא לפנות לתעשית „אבן וסיד" במפעלי האבן בקסטל.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

למשרדנו בתל-אביב
דרושה
מרכזנית
להפעלה מרכזיה עמוסה
ולקיום קשר עם קהל לקוחות.
מועמדות רציניות המוכנות ליום עבודה ארוך (בימים א—ה, מ־7.30 עד 16.50 וביום ו' מ־7.30 עד 12.20) תפנינה בכתב לת.ד. 3336 ירושלים ותפרטנה קורות חיים ונסיון קודם
סודיות מובטחת

ביח"ר לסריגה
„אדי"
מחפש עובדת „רימאלדי"
עובדות בסריגה,
מתלמדות
בתנאים טובים
לטלפון 827598
תל־אביב

דרושים
חשמלאים
עוזרים
לעבודה קבועה.
תנאים טובים.
לפנות טל. 942053
אחר השעה 19.00
ראשון לציון

למפעל אלקטרוניקה
דרושים עובדי הרכבה מעולים
למתקבלים מובטחים תנאים טובים
לפנות במאמרוניק, בבעה שאול ב'
אזור התעשיה ירושלים.

ל„דורינא" בע"מ
ביח"ר לאופנה
דרושים
* תופרת מדריכה
* גזרן או גזרנית
תנאים טובים מובטחים.
נא לפנות אבא הילל 25 רמת־גן

רשות הנמלים
בישראל

הודעה על משרה פנויה
תואר המשרה:
מהנדס מבנים יבשתיים
מכרז מס': 102
הדרגה: א"א+ מהנדסים (שכר יסוד תחילי:
בדרגה א' בדירוג מהנדסים —.940 ל"י
בדרגה א+ בדירוג מהנדסים —1,010. ל"י
היחידה: המשרד הראשי
מקום העבודה: תל אביב
הערה: קיימת אפשרות העברה למקום אחר
* בקשות למשרה זו יש להגיש למשרד הראשי של רשות הנמלים בתל־אביב, לא יאוחר מיום 14.11.72.
* בדבר פרטים נוספים ולצורך טפסי־בקשה יש לפנות, בעל־פה או בכתב, למודיעין — רשות הנמלים, דרך פתח־תקוה 74 (בית מצ"א), ת.ד. 20121, תל־אביב.

האם אתה יודע למכור?
לסוכנות שיווק ארצית
דרוש אדם להפצת מוצריה
בעל רכב פרטי
לפנות בכתב יד, עם תולדות חיים
לת.ד. 29142 תל־אביב

לביח"ר לממתקים בתל-אביב
דרושים
* **מנהל חשבונות**
עצמאי ומנוסה
אפשרי עבודה חלקית
* **מומחה לסוכריות**
לפנות: מגדן, ת"א, רחוב הרצל 146

מוסד מסחרי
מחפש
מוכר חוץ
למכונות חקלאיות
בעל ידע באגרומכניקה ואנגלית.
רצוי בוגר בי"ס מקצועי.
מקום עבודה חיפה ואזור הצפון.
הצעות עם פירוט תולדות חיים ונסיון מקצועי לשלוח לת.ד. 9142, תל אביב.

למשרד
רואה חשבון
דרושה
פקידה
טלפון 625972

לחברה בתל-אביב
דרושה
מפעילה למכונת
הנהלת
חשבונות
סוג א'
עם ידע
בהנהלת חשבונות
נא לכתוב: ת.ד. 14139,
תל־אביב

דרושים בירושלים
טכנאי בכיר
בעל נסיון וידע בתיקוני מקלטי טלויזיה ומוצרי חשמל ביתיים (כגון: רשמי קול, גרמופונים, שואבי אבק וכו').
רצוי בעל רכב.
פקידה אחראית
בעלת נסיון בעבודה משרדית וקבלת קהל.
הצעות נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם
לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 311.

למשרד רואי חשבון
דרושה
נערה מתלמדת
לפנות טל. 613064 ת"א.

דרוש
מסגר
למפעל חדש
בפתח-תקוה
תנאים טובים
לפנות טל. 914166

לארבעה נגרים
תעשית רהיטים בת"א
דרושים:
1. מעצב פנים בעל נסיון.
2. בחור מעל גיל 16 המעונין להכנס לענף הריהוט.
על המעוניינים נא לפנות טל. 03—223787 בימי א'—ה'.

דרושה
פקידה
להנהלת חשבונות
עם נסיון של 3—4 שנים
לפנות לחברת נתיבי אילון בע"מ, מגדל שלום, תל־אביב, רחוב אחד העם 9, קומה 23.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות ברחובות
מודיעה על משרה פנויה של
מכנאי חקלאות (לבעלי חיים)
במחלקה לביוכימיה והזנה
מכרז מס' 330/72
תיאור התפקיד — החזקה וטיפול שוטף ותברואתי בבעלי חיים ומזונותיהם; החזקה שוטפת של בית חיות; תיפעול מכון פשוט (מטחנות, מערבל וכו'); עזרה בביצוע נסויי הזנה בבעלי חיים.
כישורים נדרשים — בוגר בי"ס תיכון חקלאי במגמת בעלי חיים; נסיון קודם בטיפול בבעלי חיים; רצוי כושר עבודה טכני.
הדרגה — ו'—ד'. טכנאים.
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד התאריך 13.11.72 אל: הפקולטה לחקלאות ת.ד. 12, רחובות. נא לציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 330/72".

ארדשיק ב. ושות' בע"מ יועצים לניהול
לסגל חברתנו דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
בעל נסיון 1—3 שנים
עבודה מעניינת — בתנאים טובים
נא לפנות תוך פרוט ההכשרה והנסיון לת.ד. 22, סביון

למפעל בירושלים
דרוש
לבורנט
כימאי
תעשיתי
בעל נסיון בהעשיה.
נא לפנות בכתב יד ב־ציון פרטים לת.ד. 1414 ירושלים.

לחברה ותיקה
בציוד הנדסי ואלקטרוני
דרושים
1. מהנדס מכונות
מוכשר ובעל נסיון רצוי עם ידע באלקטרוניקה השולט בשפות עברית ואנגלית.
2. פקיד בכיר
עם נסיון בעבודות משרד כלליות,
השולט בשפות עברית ואנגלית
ועם ידע בהנהלת חשבונות.
תנאים טובים לאיש המתאים.
סודיות מובטחת.
לפנות: ת.ד. 1812, תל־אביב.

המכללה הטכנולוגית „אורט" תל-אביב
ע"ש א. סינגאלובסקי
חטיבה על-תיכונית — בי"ס טכני תיכון
דרך הטייסים 28, תל־אביב, ת.ד. 9026
טלפון 762291.
דרושים
* **רופא** במשרה חלקית
* **מחסנאי**
המעונינים יפנו בכתב יד לפי הכתובות הנ"ל.

דרושים
סטודנטים
עם נסיון
במכירות
(יחסי ציבור)
לעבודה חלקית
בשעות הערב
בת"א, חיפה,
ירושלים והדרום
לפנות: ת.ד. 36239
ת"א למספר 91

משב
הנדסת מיזוג אויר וקירור
YORK AIR CONDITIONING
דרושים
עוזר לחשמלאי
עוזרים מתלמדים
לעבודות מיזוג אויר וקירור
לפנות בשעות הערב בלבד טל' 848669

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה המעסיק 300 עובדים
דרוש
קבלן להפעלת חדר אוכל ומזנון
אין צורך בבישול במקום מאחר ומנות האוכל מגיעות מבחוץ
התנאים הדרושים:
א. נסיון מעשי של 5 שנים לפחות בהפעלת חדרי אוכל גדולים ושרותי מזנון.
ב. מתן ערבות בנקאית או הפקדה של —.10,000 ל"י.
ג. כושר לנהל צוות של עובדים ולהפעיל שרותי חדר אוכל ומזנון בקני מידה גדול.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא והיא רשאית לבטל מכרז זה מבלי לנמק צעדה זה.
יש לפנות עד ליום 18.11.1972, לת"ד 1809, חיפה בציון „חדר אוכל".

דרושים
פרזיסטים
חרטים
ומסגר רתך
*
לפנות טל'
824509, 824369.

ההסתדרות הציונית העולמית
חטיבת המנגנון
משרה פנויה: 9/72
תואר המשרה:
מנהל מטבח
מקום העבודה: ירושלים
תיאור העבודה: קבלת מצרכים ופיקוח על איחסונם; חישוב כמויות של מצרכי מזון והזמנתם; ניהול צוות עובדי המטבח וחדר אוכל; הכנת תפריטים; התמצאות בהכנת תפריטים דיאטטיים.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, רצויה ידיעה בשפה האנגלית. נסיון בניהול מטבח.
כושר ארגוני, כושר לקיים מגע עם צעירים ובני נוער.
הדרגה המוצעת: י"א—י"ג (26—28 נקודות) בדירוג האחיד.
התאריך האחרון להגשת הצעה: 17.11.72.
הצעות מועמדות נא להגיש לחטיבת המנגנון
ת.ד. 92, ירושלים

למפעל קונפקציה
רוקוקו בע"מ
ירושלים רח' יפו 68
(בתוך מגרש החניה)
דרושים:
* תופרות מעולות
* תופרות מתלמדות
* גהצן
* סוכן מכירות — בעל נסיון עם רכב
* דוגמניות — עם נסיון במכירות
* מוכרת מנוסה
לפנות במקום
מ־8.00—17.00

דרוש שליח
(סטודנט או אחר) עם קטנוע
לעבודה של כ-3 שעות כל יום
לפרטים
נא לפנות לחברת אשרם, טל. 446156 ת"א

ל„אגד" דרוש
טכנאי או הנדסאי מכונות
שנתיים נסיון, רצוי ברכב.
את ההצעות בציון קורות חיים
יש להפנות ל„אגד", המחלקה הטכנית,
באגף המשק ת. ד. 33091 ת"א.
ההנהלה

למפעל עמישי בע"מ
דרושים:
* יוצקים למכונות לחץ
* יוצקים לקוקילות
* לוטשי מתכת
בדבר פרטים: להתקשר לטל. 33919
8.30—13.00

לחברת בניה ארצית
דרושים:
1. **מסגרים**
2. **מנהלי עבודה**
לעבודת גמר
נא להתקשר לטל' 446705 ת"א,
בין 8.00—13.00

למוסד ממלכתי בתל-אביב
דרושה
פקידה ראשית
● הכישורים הדרושים:
נסיון בניהול משרד
ידיעה בהדפסת עברית, רצוי אנגלית
משוחררת צה"ל רצוי פקידה ראשית (דרגה — סמל—רס"ל)
התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות
תנאים טובים
● לפנות לת. ד. 33190 ת"א

דרוש
מורה מדריך
לעיבוד שבבי ומסגרות כללית
הכישורים:
1) תאר הנדסאי;
2) נסיון בעבודה מעשית 3 שנים.
אפשרות גם במשרה חלקית.
להתקשר בטלפון
02—35787
02—66016
ירושלים, או בכתב לבי"ס חקלאי תיכון עין כרם, דאר נע הרי־יהודה.

לחברת בנין והנדסה
דרושים:
1. מהנדס בנין
לעבודות תכנון ותאום תכנון
עם נסיון של שלוש שנים לפחות.
2. הנדסאי — טכנאי בנין
לחישוב כמויות, יועדף בעל נסיון בחשבונות סופיים.
נא להתקשר לטל' 446705 ת"א,
בין 8.00—13.00

הועד למען החייל
תל-אביב
דרושים
1. טכנאי אחזקה
בעל ידע ונסיון בקרור, חשמלאות, צרבורות.
2. מנהל חשבונות סוג ג'.
3. קופאי.
● הצעות יש להגיש אך ורק בכתב בצרוף המלצות ותעודות עד יום 15.11.72 לפי הכתובת: הועד למען החייל ת"א, רח' ויצמן 95 ת"א.

ליחידת מחשב של בנק בת"א
דרושים
מפעילים
לעבודה במשמרות
מעונינים בעלי השכלה תיכונית לאחר שרות צבאי יגישו הצעות מועמדות לת.ד. 1687 תל־אביב ולציין על גבי המעטפה עבור מנגנון.

משרד להנהלת חשבונות ממוכנת
מחפש
מנהל חשבונות עצמאי
נא לפנות: ת.ד. 2820 ת"א,
בציון המשכורת המבוקשת.

דרוש/ה לסוכנות פטרולגז בפ"ת
פקיד/ת מכירות
עם ידע בהנהלת-חשבונות
עדיפות לגילאי 30 — 35 ותושבי המקום
בדבר פרטים — טלפון 919845

אקספיינג' נשיונל בנק אוף שיקאגו
דרוש
עובד מסלקה
לשעות אחה"צ
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
נא לפנות בכתב לאקספיינג' נשיונל בנק אוף שיקאגו ת.ד. 29033 תל־אביב.
סודיות מובטחת

דרוש
חשמלאי החזקה לדודי קיטור
נא להתקשר לטלפון 913513
בין השעות 8.00—16.00.

למפעל טכסטיל מודרני
בתל־אביב
דרושים
עובדים למחסן
בהצעות נא לפנות: טל. 12־51־82

דרוש
עובד אחראי ורציני
לגזברות חשבונות ספקים בעל ידע בהנהלת חשבונות ושליטה בעברית
לפנות לת.ד. 2075 ירושלים

י. סלפטר ובניו בע"מ
דרושים:
* מוכר זמני
למכירה בשעות לפני הצהרים.
* אורז/ת
לעבודה מלאה
לפנות: י. סלפטר, רח' הרצל 45, תל אביב.

למפעל בטחוני
באזור תל־אביב
דרושים
מדפיסי אופסט
(מולטיליט)
● נא לפנות בכתב לת.ד. 7081 ת"א
תוך פירוט קורות חיים ולציין עבור מ.

למשרד פרסום אריאלי
דרושה
מזכירה-כתבנית
(עברית ואנגלית)
בעלת הופעה נאה, עד גיל 25
נא לפנות טלפונית: 258015 ת"א
בשעות 11.00—17.00

אלקו ELCO
חרושת אלקטרוטכנית ישראלית בע"מ רמת־גן
דרוש
ראש קבוצת זווד אלקטרוני
הכישורים הדרושים:
* בוגר בית־ספר מקצועי
* בעל נסיון של 5 שנים לפחות, בעבודה מבצעית לזווד אלקטרוני, בהתאם לדרישות התקן הצבאי. (MIL. SPEC.)
*
המעונינים יפנו אישית למפעל, דרך ז'בוטינסקי 23 רמת־גן, או טלפונית 31/131 למחלקת המנגנון.
— סודיות מובטחת —

תדיראן
למפעל התקשורת בפתח-תקוה
דרושים מתקיני מרכזיות
טלפונים
לביצוע עבודות תקשורת בהתקנת מרכזות מדפניב כטיפוס „קרוסבר" הרכבות מכניות, בדיקות חשמליות הנחת כבלים וכו'.
בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמות חשמל, מיקרואלקטרוניקה, מסגרות, טלפונאות.
התפקידים כיום מצויים בבאר־שבע ודרושים אף תדרש מן המועמדים הנכונות לעבור לאחר תקופה לעבודה במקומות שונים בארץ.
נא להתקשר לטל. 918585 ת"א
החל מיום א' 5.11.72.
— סודיות מובטחת —
למפעל הגבישים באזור דרושים פועלים לעבודה עם אפשרויות טובות לקידום מקצועי.
נא לפנות בימים א'—ה' ישירות למפעל רח' המנע 23, אזור התעשיה, חולון.
או לפנות טלפונית 851121.
תדיראן תדיראן

למשרד תכנון חשמל דרושים
לעבודה בבאר־שבע
הנדסאי — חשמל
שרטט/ת — חשמל
תנאים טובים בהיקף סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב ת.ד. 33201 תל־אביב

דרושה:
מזכירה עצמאית
השולטת בקורספונדנציה עברית ואנגלית
נסיון ביצוב — רצוי.
לפנות בכתב ת. ד. 8070 תל־אביב.

למטבחי רגבה בתל־אביב
ברח' אבן גבירול 30
דרוש
בחור צעיר
להרכבות
נסיון של שנתיים לפחות עם רכב
להתקשר לטלפון 252478/9 למחלקת ביצוע

באזור תל־אביב דרוש:
אחראי על כח אדם ומנהל
למפעל בענף המתכת,
המעסיק כ־150 עובדים
רצוי בוגר בכיר העבודה או/ובעל נסיון קודם בנושא זה.
המעונינים יפנו לת.ד. 23048 לכב' 60

למפעל לאלקטרוניקה גדול
באזור תל־אביב
דרוש
מנהל מחסנים
לתפקיד בכיר
תפקיד — ניהול מחסני, הבר גלם, קבלה והוצאה מבורה.
כישורים — ידיעה בילבלת ונסיון רב בניהול מחסנים ועובדים, כולל העברת נהלים לכתב.
יועדף מועמד עם נסיון במפעל מתכת או אלקטרוניקה
המועמדים המתאימים יפנו בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 729 תל־אביב, עבור מספר 101.

אלקו ELCO
חרושת אלקטרוטכנית ישראלית בע"מ רמת־גן
דרושים
1. **מסגרים**
● לאחר שרות צבאי
● בעלי הכשרה מקצועית
2. **חשמלאים**
א) למחלקת עבודות חוץ
● בוגרי בי"ס מקצועי
● לאחר שרות צבאי
● בעלי נסיון באחזקת מתקני חשמל לוחות פיקוד, ומיתקני חשמל.
ב) למחלקת מיתקנים
● בוגרי בי"ס מקצועי
● לאחר שרות צבאי
3. **פועלי ייצור**
● לאחר שרות צבאי
● לעבודות ייצור או הרכבה בענף המתכת והחשמל.
4. **נער שליח**
לעבודות שליחויות משרדיות
5. **פקידה-כתבנית**
● לאחר שרות צבאי
● השכלה תיכונית
● ידיעה בכתיבת במכונה
● ידיעה טובה בהשפה בשפה העברית
*
המעונינים יפנו אישית למפעל, דרך ז'בוטינסקי 23 רמת־גן, או טלפונית 31/131, למחלקת המנגנון.
— סודיות מובטחת —

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248985, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י למלה / יום ו׳: 1.20 ל״י למלה

טכנאי אלקטרוניקה

באם הנך בעל ידע ונסיון באחד התחומים הבאים:

1. תכנון ובנית מגברי שמע, ספקי כח, מעגלי מיתוג.
2. מעגלי R.F. תחזוקת והתקנת מכשירי קשר, מערכי אנטנות.
3. תכנון ובניית מעגלים ספרתיים.
4. תכנון, בנייה וזיווד מערכות אלקטרוניות.

ומעוניין בעבודה דינמית, הדורשת חשיבה עצמאית פנה מיד לת. ד. 33232 ת״א, בצירוף פרטי השכלה ונסיון בתחומי העבודה, לשם קביעת ראיון (נא לציין על גבי המעטפה: עבור טכנאי).

יתקבלו בוגרי בתי ספר מקצועיים מוכרים.

העבודה בת״א.

נושאי העבודה בתחום הבטחוני.

— סודיות מובטחת —

למפעל בטחוני באיזור תל אביב

דרושים

* **טכנאי מכונות** — זיווד אלקטרוני
* **שרטט מכונות** — בעל נסיון של שנה לפחות
* **כרסם** — לעבודות דגם
* **חרט** — לעבודות דגם

המעוניינים יפנו בכתב־יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 25057, ויציינו עבור — אל.

במפעל תעשייתי גדול
באזור תל־אביב

עומד להפתח
קורס עיצוב פנים במסוסים

* מתקבלים מועמדים עד גיל 35 בעלי רקע מקצועי במקצועות הבאים: רפדות, מתח ואריג, נגרות, פחחות.
* במשך הקורס תינתן מילגה.
* מסיימי הקורס בהצלחה יועסקו במפעל בעבודה מעניינת ובתנאים טובים.

● על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 7132 ת״א ויוזמנו בשעות אחר הצהרים לראיונות עם נציגי המפעל.

תשלובת תעשייתית דינמית ומתפתחת
מכשירה
בעלי מקצוע בשטח המתכת

בקורסים מרוכזים ובתנאי מילגה

לבוגרי הקורסים מובטחת עבודה בתנאים טובים וקידום מהיר.

● בתוך 8—10 שנות לימוד משוחררי צה״ל מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 19011 ת״א ויוזמנו לראיון אישי בשעות הערב.

— סודיות מובטחת —

לחברת אקלים בע״מ
טלפון 448623 ● רחוב ויצמן 97, תל-אביב

דרושים
טכנאי מזוג אויר מעולה
איש מכירות להסקה

1500 לירות לחודש
בכל מקום בארץ

באם יש לך השכלה תיכונית.

באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

שם: ____________
גיל: ____________
כתובת: ____________
השכלה: ____________

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת״א למס׳ 35

למפעל באזור חדרה

דרוש:
צנר-רתך

כישורים: בוגר בי״ס מקצועי מוכר בעל נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות צנרת ורתוך.
כושר גופני טוב.

קיימת אפשרות הסעה למפעל ובחזרה.

● מועמדים יפנו תוך פירוט השכלה, נסיון וקורות חיים לת.ד. 339 חדרה.

לצה״ל דרושים
לעבודה בסביבות תל-אביב:

א. טכנאי לבקורת איכות טקסטיל

הכישורים הדרושים:
1) טכנאי במגמה טקסטיל.
2) חבר באגוד הטכנאים.
3) נסיון בבקורת איכות בענף טקסטיל

ב. טכנאי מתכת

הכישורים הדרושים:
1) טכנאי מתכת במגמה מכונות.
2) חבר באגוד הטכנאים.
3) נסיון בבקורת איכות בענף מתכת.

● על המעוניינים לפנות לת. צ. 2306, לציין קורות חיים ולצרף המלצות.

הוועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב

דרושים:
לעבודה מעניינת ואחראית!!

*** מכונאי אחזקה/מסגרים**
— כשורים דרושים: בוגר בי״ס מקצועי תלת שנתי לפחות במגמת מכונות או מסגרות מכניות.
— נסיון מקצועי של 2—3 שנים בעבודות אחזקה במתקנים תעשייתיים, ידע בקריאת שרטוט ויכולת לשרטט חלקי מכונות.

**** חשמלאי אחזקה**
— כשורים דרושים: בוגרי בי״ס מקצועי תלת שנתי לפחות במגמת חשמל.
— נסיון מקצועי של שנתיים לפחות באחזקת מערכות חשמל מורכבות. יועדפו בעלי רשיון חשמלאי מוסמך.

***** חרטים**
— כשורים דרושים: בוגרי בי״ס מקצועי תלת שנתי במגמת מסגרות כלים.
— נסיון מקצועי של שנתיים לפחות.

למועמדים שיבחרו ינתנו:
— תנאי שכר בהתאם לכשורים אישיים
— עזרה בדיור.
— אפשרויות קידום השתלמות מקצועית.

על המעוניינים לפנות לת. ד. 9001 באר־שבע ולציין פרטי השכלה ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת!!!

דרושים מועמדים
לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו.

משכורתך תהא: —

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	681.— ל״י	885.— ל״י
נשוי + 1	720.— ל״י	924.— ל״י

עובדים בשטחים יקבלו תוספת של 100.— ל״י. לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

● תזכה להטבות הבאות: —

1. נסיעות חופשיות בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס ביטוח בריאות (קופ״ח), מס עירוני וקנית כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קנית בתנויות שק״ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיוודע בעת פנייתך אלינו.

אם: —
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה״ל.

פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר ותבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

● פנה בא עם תעודת זהות ופנקס מילואים אל:

1. בתל־אביב — לשכת הגיוס, הקריה, רח' ה' מס' 8 בכל ימות השבוע בשעות המשרד הרגילות.
2. בבאר־שבע — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן") בימים שני ורביעי בשעות המשרד הרגילות.
3. בירושלים — בבית אגרון, רח' הלל 37, קומה ד', בכל ימות השבוע בשעות המשרד הרגילות.

ל„אגד" דרושים חרטים
בוגרי בתי־ספר מקצועיים,
אחרי שרות צבאי.

על המעוניינים לפנות בשעות העבודה לטל. 820171

ההנהלה

דרוש
מנהל שווק

* בעל נסיון לפחות 5 שנים בתפקיד בכיר בשיווק מוצרי צריכה.
* ידיעה השפות עברית ואנגלית הכרחית.
* מקום מגורים — איזור תל־אביב.

בא לפנות למנהל הכללי סי בי אס / ישראל, ת. ד. 681, תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

למפעל קונפקציה וטקסטיל
דרושים דחוף

א. מומחה ליצור בענף תפירה וטקסטיל לתפקיד מנהלי.
ב. מומחים לגזירה בעלי נסיון מקצועי רב.
ג. אחראי לבצוע עבודות במחלקות תפירה וטקסטיל.
ד. תופרות קונפקציה — טקסטיל על מכונות מיוחדות ורגילות. לעבודה במפעל וגם לעבודות בית.
ה. עוזר למחסנאי
ו. מנהל עבודה
ז. פקידות

פניות: „אלפא" נתניה, שיכון ותיקים (בנין קולנוע „נתניה" לשעבר) בין השעות 8.00—16.00

לסוכנות
Miele
מכונות כביסה · מדיחי כלים
בישראל

דרושים

* **סוכן מכירות נוסע** (לצפון ולמרכז)
  * רצוי בעל רכב ונסיון בענף
  * סיכויים טובים לאדם המתאים
* **פקידה כללית**
  * נסיון בניהול משרד
  * ידיעה בהנהלת חשבונות והדפסה הכרחית
  * שעות העבודה 8.00—4.00
* **פקידה מתקדמת**
  עבודה בפיצול (פעמיים בשבוע)

בפרטים מלאים, נסיון קודם וגובה שכר המבוקש, יש לפנות בכתב יד ישראמיל בע״מ, מונטיפיורי 32 ת״א.

לחברת בניין מבוססת באשדוד
דרושים

● **מהנדס בצוע — הנדסאי**
לתאום ופקוח באתרי בניה
בעל כושר לנהול מו״מ עם קבלני משנה חשוב ועריכת חשבונות.

● **עוזר/ת למנהל חשבונות**

● **מזכירה**
בעלת נסיון בנהול משרד ובמגע עם קהל

רק בעלי נסיון ומוכשרים לפנות בכתב ת. ד. 52 אשדוד לציין פרטים אישיים, השכלה ונסיון קודם.

סודיות מובטחת.

דרושות
צעירות
בכל הארץ

באם את בגיל 16 — 25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח 800.— ל״י
לחודש ויותר

לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.

לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 מס. 20

שם: ____________
כתובת: ____________
עיר: ____________ גיל: ______

הכפר הירוק ע״ש לוי אשכול
דרוש
מורה לביולוגיה - כימיה
(אפשרות למשרה חלקית)
לפנות: הנהלת ביה״ס טל. 772231

למפעל מתכת בתל־אביב — דרושים

1. **חרטים** לעבודה במגרדשיות
2. **פועלי מתכת**

לפנות סינטט״ בע״מ, תל־אביב, דרך השלום 8, טל. 32964, בשעות 8.30—16.00

לתושבי אשקלון, קרית-גת, באר-שבע והסביבה

למפעל טכסטיל חדש

דרושים:

1. **אחראי(ת) למתפרה**
   עם נסיון בארגון עבודה בקונפקציה.
2. **מדריכה לקונפקציה**
   נסיון במכונות אוברלוק, לולאות וכו׳.
3. **חשמלאי תעשייתי**
   עם רשיון ממשלתי.
4. **מנהל מחסן תוצרת**
   בעל ידע בארגון מחסן ומשלוחי תוצרת בטכסטיל.
5. **פקידת יבוא ויצוא**
   ידיעת אנגלית וכתבנות הכרחיים.

בהצעות נא לפנות לת.ד. 120 אשקלון, עבור „תומר".

דרוש
מנהל עבודה מנוסה
לעבודות בנין
באילת ובתל־אביב

לבעלי נסיון מתאים — תנאים טובים!

לפנות:
לחב׳ "אודוין ניר" בע״מ
רח׳ מצדה 8 תל אביב, טל. 235608

סודיות מובטחת

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים

1. **מהנדס מכונות** — למחלקת המשק, ענף חשמל ומתקנים. לאחזקת מתקנים מבניים בכל המבנים.
   הדרגה: בהתאם לכישורים.
   תנאי העסקה: משרה מלאה ותקנית.
   הכישורים הדרושים: מהנדס מכונות בוגר טכניון; 2 שנות נסיון לפחות בעבודות אחזקה; ידיעת השפה האנגלית כדי קריאת ספרות טכנית.

פניות בכתב — בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה, יש להגיש לענף כח־אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד יום 10.11.72.

2.
א. **טכנאי** — לחוג לפיסיקה ואסטרונומיה.
דרוש בוגר בי״ס מקצועי במכניקה עדינה; נסיון בבנית מכשירים מדוייקים; נסיון מה בעבודות חשמל.

פניות בכתב יש לשלוח למזכירות החוג לפיסיקה ואסטרונומיה, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב (בציון „טכנאי אסטרופיסיקה"), עד יום 10.11.72.

ב. **הנדסאי/טכנאי** — לחוג לפיסיקה ואסטרונומיה. לעבודות פיתוח בשטח דיגיטלי ואנלוגי.

פניות בכתב בצירוף קורות חיים, פרטים על השכלה ונסיון בעבודה, יש להגיש למזכירות החוג לפיסיקה ואסטרונומיה, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב (בציון „טכנאי אלקטרוניקה"), עד יום 10.11.72.

ג. **שלושה בעלי מקצוע במכניקה, עבוד שבבי, חריטה וכרסום** — לעבודה בבית המלאכה של החוג לפיסיקה ואסטרונומיה. לבנית מכשירים למחקר מדעי, בעלי נסיון של 4 שנים לפחות.

פניות בכתב, עם ציון דרישות השכר. יש לשלוח למזכירות החוג לפיסיקה ואסטרונומיה, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב (לציין „עבור בית המלאכה"), עד יום 10.11.72.

„שריר"
הנדסת דיוק בע״מ
ת. ד. 5010 אשקלון
טל. 2072—051, 5811—051

אם אתה תושב אשקלון
והסביבה

אם אתה משחיז כלים

אם אתה
בוגר בי״ס מקצועי אחרי שרות בצה״ל

אנו מעונינים בך

התקשר עמנו והתקבל לראיון

דרושים בירושלים
1. **אדריכל**
2. **משרטטים לתכניות עבודה**
לפנות: אדריכל א. תמיר, טלפון 87321, ירושלים

ישראלקטרא בע״מ
המחלקת השרות בחיפה

דרושים
אלקטרונאי

בעל נסיון בתיקון מכשירי החשמל והאלקטרוניקה ביתיים (כגון: רשמי קול, מקלטי רדיו, שואבי אבק וכו׳)

משוחררי צ.ה.ל.

בעלי ידיעה בסיסית באלקטרוניקה

בדבר פרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 1698 חיפה עבור במספר 201.

בצלאל אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים
המחלקה לעיצוב גרפי

דרוש
סדר יד

הדרישות:
ידע מקיף בענף סידור יד
ידע בסיסי בהדפסה
רצוי נסיון בהדרכת חניכים או בוגרים
גובה המשכורת והדרגה בדירוג מכנאים, יקבעו בהתאם לכישוריו של המועמד

— סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב לת.ד. 7314 ירושלים עד 15.11.72 עבור „עיצוב גרפי".

לחברת „טתה" בע״מ
חברה השיווק של „אתא"

דרושים
מנהלי חשבונות עצמאיים

כישורים: מנהלי חשבונות סוג ד' בעלי נסיון בעבודה מעשית של שנתיים בתור מנהלי חשבונות עצמאיים.

מקום העבודה ת״א.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

בהצעות נא לפנות למשרד הראשי של החברה רחוב ז. טברסקי 12. (ליד הסינרמה) ת״א.

עסים בע״מ

דרושים
לעבודה קבועה
מסגרי מכונות
לעבודת אחזקה במחלקות

לפנות למפעל, דרך ז'בוטינסקי 35 רמת־גן

הנדסת התפלה לישראל
(תהליך זרחין) בע״מ
ת.ד. 18041, תל־אביב

דרושים:

1. **מנהל חשבונות**
   צעיר עם נסיון
2. **בוגר תיכון**
   או לפחות 10 שנות לימוד לאחר שרות צבאי

להפעלה ויצור בתהליכי ממברנות
תנאים טובים לעובדים המתאימים
לפנות בכתב לת.ד. 18041 תל־אביב

במפעל בטחוני
באזור חיפה
חייל משוחרר
מכונאי רכב
חשמלאי רכב
אתה דרוש לנו

אנו מציעים לך:
עבודה קבועה ומגוונת במקצועך
תנאים סוציאליים מלאים
קידום בשכר לפי כשוריך

משכורתך תהא:

חייל משוחרר (3 שנות נסיון במקצוע) עם הכניסה לעבודה כ־850 ל״י לחודש, אחר 3 חודשי נסיון כ־930 ל״י לחודש. כן קיימת אפשרות לעבוד שעות נוספות בתוספת שכר של 100—200 ל״י לחודש.

לראיון אישי וקבלת פרטים:

בא לפנות לנציג המפעל
בימים ב—ה בין השעות 16.30—18.30
משרד קצין העיר חיפה י. ל. פרץ 10.
פניות בכתב לי.ד.צ. 2639.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

אדמיניסטרטור מעולה
בעל רקע מכני
מעוניין להחליף מקום עבודתו
הצעות ת.ד. 293 תל־אביב

לביטא הנדסה ופתוח בע"מ
דרושה כתבנית
בעברית ואנגלית
נא לפנות בכתב יד ופרוט תולדות חיים, ל: ענת קינן ת.ד. 98 באר־שבע.

למפעל ותיק בסביבות תל-אביב
דרושים:
● **פועלים לתעשיה**
רצוי נשואים בעלי משפחה השואפים למקום עבודה קבוע (גם במשמרות) ולמשכורת טובה
● **מרכזנית / כתבנית**
לפנות טל. 842659 או בכתב לת.ד. 2905 תל־אביב.

בית החולים „שערי צדק" ירושלים
דרושות לנו
אחיות מוסמכות
שתינתן להן האפשרות לעבור השתלמות מתאימה עבור יחידה חדשה ומעניינת לטיפול אינטנסיבי.
על המעוניינות לפנות אל: מנהל שרותי סיעוד, גב' שלמה ריקרד, טלפון 02־225357

הודעות לציבור
מכרז 175/72
משרד החקלאות
המחלקה לנכסים,
בינוי ומשק.
מוצעים בזה למכירה 28 ראשי צאן סגוע כרוגי, כדלהלן:
א. 2 כבשים במשקל ממוצע של כ־70 ק"ג, מספריהם: 60, 7509.
ב. 1 טליה, במשקל של כ־85 ק"ג שמספרה: 7917.
ג. 25 טלאים במשקל ממוצע של כ־40 ק"ג מספריהם: [illegible]
את הנ"ל ניתן לראות בחוות [illegible] בכל ימות השבוע בשעות העבודה, על הזוכה יהיה להוציא את הבקר בו זכה במכרז תוך [illegible] יום מיום קבלת המכתב על הזכיה.
[illegible] תוך פרק הזמן האמור יהיה חייב לשלם לממשלה כך של — 25 ל"י לכל ראש בקר לגבי כל יום של איחור בהוצאת הבקר כאמור, אולם אין באמור לעיל כדי למנוע מהממשלה למכור הבקר לאדם אחר, במקרה של איחור כאמור ולהבוע מהזוכה כל נזק שייגרם לממשלה בעקבות זה.
השקילה ומסירת הנ"ל תבוצענה בחוות נכיונות נילת בתתאם לנהלים המקובלים.
על המציע להגיש את הצעת המחיר לק"ג משקל חי לכל כבש בנפרד.
על המציע להכניס את ההצעה במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום מכרז מספר 175/72 ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החקלאות, המחלקה לנכסים, בינוי ומשק, הקריה תל־אביב רחוב ד' בית מספר 10 ב' קומה ג'.
על המציע לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.
מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 9.11.72 שעה 11.00.
משרד החקלאות שומר לעצמו את הזכות למכור את הבקר ליותר מגורם אחד.
אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

צוות טכני
עם השקעה
מעוניין בעבודות ייצור בשטח המתכת והפלסטיק.
לכתוב ת.ד. 2042 נהריה

דרוש למפעל בירושלים
פקיד אחראי
נא לכתוב בכתב יד תולדות חיים מפורטות לת.ד. 587 ירושלים.

דרושים:
קבלני שלד לעבודה
באזור אשקלון — קרית־גת.
טל' 03־738291

לצוות הנדסי
דרושים
טכנאי יצור מנוסה
טכנאי יצור מתחיל
בענף המתכת
פרטים:
בטל. 03—268089

דרוש נהג
עם וספה סגורה
לחלוקת חבילות ספרים בעיר, בשעות הבוקר על בסיס של קבלנות.
מועמדים רציניים יפנו לסוכנות סטימצקי רח' דרך פתח־תקוה 19 תל־אביב, בכל יום בין השעות 9.00 בבוקר עד 4.00 אחר־הצהרים.

דרושה נערה
לטיפול בילד
כולל עבודות בית עם לינה
לטלפן בערבים 03—778920 או בשעות היום 50847.

למוסד חינוכי בירושלים
דרושה
פקידה כתבנית
בעלת השכלה תיכונית.
נא לפנות לת.ד. 1114 ירושלים.

במפעל תעשייתי גדול
מחפש
מזכירה
היודעת השפות אנגלית וגרמנית
כולל הדפסה במכונה.
נא לצלצל לטל' 59480 ת"א.

ש. שבח שרותים בע"מ
אשדוד
דרושים:
אנשי אבטחה
לאשדוד ולסניפנו באילת
רצויים בעלי נסיון משוחררי צבא עד גיל 65
לפנות באשדוד רחוב קיבוץ גלויות 1, טל. 055־25682, 055־23906 ולסניף באילת ת.ד. 854, טלפון 059־3320 — שאול סער.

דרושה מטפלת לתינוקת בת 4 חדשים
וילדה בת 3½
+ עבודות בית
בנוה אביבים
מ־8.00—17.00.
לפנות טלפון 417317.

דרוש
מורה נהיגה
למשאית
תנאים מיוחדים
אפשרות להשתכר
טלפון 765495.

דרושה מרכזנית
ליום מפוצל
נא לפנות
252478/9

דרוש
בעל ידע בענף הלול
עם נסיון כמדריך
לתפקיד בלולי בקיבוצי
במרכז הארץ
מעוניינים יפנו למספר קוד 14090 ת"א
עבור 577.

נוסע ב־22.11.72
לציריך ולונדון
מוכן לקבל כל מיני שליחויות
טל' 266905 אחרי 19.00

דרושה
קבוצת קודחים
קודחת כלונסאות
באזור אשקלון — קרית־גת
טל' 03־738291

דרוש
מנהל עבודה
לבניה למגורים
באזור אשקלון קרית־גת
טל' 03־738291

לחברה פיננסית גדולה
דרושה
מזכירה
הכישורים הדרושים:
1. נסיון של 3 שנים לפחות בניהול מזכירות
2. ידיעה טובה בהדפסה במכונה עברית
3. דרגת קצונה בצה"ל — רצויה
4. יכולת להתקדמות עצמאית

המועמדות המתאימות מתבקשות לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7095 ת"א, עבור מס' 57.

לחב' תרופות באזור ת"א
דרוש
רוקח תעשיתי
עם נסיון קודם
★
לפנות בכתב עם קורות חיים: ת.ד. 1814 תל־אביב
סודיות מובטחת.

Burroughs־תמבין
דרושה בחורה
לעבודות חיוט והלחמה לציוד אלקטרוני
לעבודה חלקית
נא לפנות לטל. 228174, קו פנימי 24. נסיון קודם — הכרחי

דרוש
מהנדס מכונות או ניהול
לניהול אגף העוסק בעבוד שבבי מדויק והרכבת מכשירים.
בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים, המלצות והדרישות שכר לת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 312.

דרושה אשה
עם לינה במקום (בחדר נפרד) לנהל משק בית ומטפל באשה נכה
תנאים טובים לאדם המתאים. המקום תל־אביב.
להתקשר טלפונית 254611 מידי יום בשעות 8—10 בבוקר 5—7 אחה"צ.

דרושים
1. רתכים — מסגרים
2. פועלים לא מקצועיים
עד גיל 55
תנאים טובים מובטחים.
פרטים בטל. 907607, 916976.

לקפה „עטרה" בירושלים
דרוש
מנהל משמרת
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות:
„קפה עטרה", בן־יהודה 7 ירושלים.

פרסטון
דרושים:
1. מנהל/ת חשבונות — סוג ד'
2. מנהל/ת חשבונות — סוג ג'

לפנות בכתב בציון פרטים אישיים, נסיון קודם המלצות לפרסטון תשלובת טקסטיל בע"מ, עפולה, ת.ד. 225

מכון ויצמן למדע
דרושה מזכירה כתבנית
הכישורים הדרושים:
* ידיעה מושלמת בשפות עברית ואנגלית.
* הדפסה מעולה בשפות אלה.
* נסיון קודם בעבודות מזכירות.
משרה מס' 186
על המעונינות לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם למחלקת המנגנון, ת.ד. 26, רחובות — בציון מס' המשרה.

רשות השידור
דרושים פקחים גובים
לעבודה במחלקת הגביה של רשות השידור בחיפה, תל-אביב, ירושלים.
העונים על הדרישות הבאות:
1) השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.
2) ידיעת השפה העברית על בוריה. רצוי ידיעת שפות נוספות יתרון.
3) הדרגה: — ט־י"א של הדירוג האחיד.
העבודה כרוכה בשהיה מחוץ לעיר והעובד ידרש לעבוד מחוץ לשעות העבודה הרגילות ובשעות נוספות.
בקשות בכתב יד יפנו לפי הכתובות כדלקמן: —
לתושבי ת"א והסביבה, ת.ד. 29250, ת"א
לתושבי חיפה והסביבה, ת.ד. 1050, חיפה
לתושבי ירושלים והסביבה, ת.ד. 849, ירושלים ולציין עבור פקח־גובה.

לחברה גדולה בת"א
דרושה פקידה
בעלת ידע בסיסי בהנהלת חשבונות.
זריזות בחישובים הכרחית.
נא לפנות לסוכנות סטימצקי, בית־יהוד, בבניה שמצד רחוב הרכבת 22 ת"א בימים ראשון, רביעי וחמישי בשעות הערב בין 6.30—8.00

מנהל חשבונות מנוסה
עם השקעה
מעוניין בשותפות במשרד להנהלת חשבונות.
לפנות: ת.ד. 898 ת"א עבור אלון.

דרושה
פקידה
אינטליגנטית
למחלקת הזמנות ספרים לועזיים
הדפסה מהירה במכונת כתיבה הכרחית.
רצוי תואר ב.א. בספרות אנגלית.
נא לפנות לסטימצקי, בית־יהוד, בבניה שמצד רחוב הרכבת 22, ת"א, בימים ראשון רביעי וחמישי בשעות הערב בין 6.00—8.30

דרושה מדפיסה
באנגלית גרמנית
לעבודה חלקית
לפנות 04—721661.

דרושים
טפסנים
באיזור אשקלון
קרית־גת
טל. 03־738291

דרוש
מתכנת בכיר
בעל נסיון ב־ר.פ.ג. II
לעבודה של 18 חודשים
בתל־אביב
תשלום גבוה מובטח
ת.ד. 3045 ירושלים
למספר 114.

למפעל מתכת ביפו
דרושים
1) מכונאי ליצור מכונות לבנין
עם נסיון רב.
2) רתך סוג א' א'.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
טלפון 822825, 826451

דרושים
1. פועלי תעשייה
2. עובדים כלליים
תנאים טובים.
לפנות: פרופילון 1967, ממעלי אילגון בע"מ רח' הטולל 4 אזור התעשיה אזור
טלפון 840289, 840854.

דרוש(ה) פקיד(ה)
למחלקת תביעות בחברת ביטוח
רצוי עם נסיון קודם בעבודה.
להתקשר ל־615070.

דרוש חשב
לחברה תעשייתית גדולה
בצפון הארץ
נא לפנות לת.ד. 4868 חיפה עבור מספר 170.
לפרט תולדות חיים, תוך ציון נסיון בהנהלת חשבונות תעשייתית.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
בפקולטה להנדסת חשמל
שרטט
הכשירויות הדרושות: בעל השכלה תיכונית ו־[illegible] מקצועית בשרטוט; יועדף בוגר בקורס הלה שנתי לשרטוט של המדור ללמודי חוץ של הטכניון; בעל ידע ונסיון בשרטוט אלקטרוני.
מס' המשרה: חש. 49/1.

באגודות דורשי הטכניון — תל־אביב
פקידה כתבנית
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת הדפסה בעברית; נסיון קודם בעבודה משרד כללית.
מס' המשרה: ד.ת. 50/1.
[illegible]
מכונאי אחזקה
הכשירויות הדרושות: השכלה מקצועית במכונאות או כאגרות; נסיון בעבודה במערכת קירור, הסקה, צנרת ומיזאבות.
מס' המשרה: אפר"ק. ב/104.
*
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 10.11.72 בציון מס' המשרה.

מכרז
לעובדי ציבור־כבתי בירושלים
דרושים מועמדים למשרת מנהל המחלקה למנגנון המשק
הכישורים והתנאים הדרושים:
1. השכלה תיכונית כשלמה לפחות, רצויה השכלה גבוהה (בנהול ציבור/בכספים/כלכלה).
2. נסיון קודם בנהול מנגנון ומשק במוסדות רציניים.
3. בעל כושר נהול ברים עם אנשים וכושרות.
4. בעל כושר נסוח בכתב ויכולת הבעה בע"פ.
5. בעל חוש לסדר ודייקנות, ובעל אישיות המסוגלת להשפיע את הכ"ל בציבור העובדים.
6. ידיעת השפה העברית על בוריה, וידיעת אחת מהשפות הבאות לפחות: אנגלית, צרפתית, גרמנית.
7. מגורים בירושלים חובה.
8. על המועמדים להיות מוכנים להתחיל בעבודתם, בצידה ציבורה, לא יאוחר מ־1.1.1973.
הדרגה המוצעת: י"ח—י"ט של הדירוג האחיד.
מועמדים מתבקשים לשלוח את הצעותיהם בכתב בצירוף תולדות חיים לת.ד. 7055 ירושלים, ולציין על המעטפה „מכרז למנהל המחלקה למנגנון המשק". המועד האחרון להגשת הבקשות: יום שישי 17.11.1972

עירית אשקלון
דרושים
מנהל ומדריכים חברתיים לבתי הנוער
הכישורים הדרושים:
מנהל בית הנוער: בוגר סמינר למדריכים או סימינר לבוגרים, בנסיון בהדרכת נוער ועבודה קהילתית, יכולת לנהל צוות מדריכים ולקיים קשר עם מוסדות הציבור.
מדריך הבית: השכלה תיכונית, רצוי בוגר סמינר למדריכי נוער, נסיון בעבודה עם נוער.
המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים ואישורים על השכלתם וניסיונם בעבודה לפי הכתובת: מזכיר העיר אשקלון ת.ד. 9001 עד ה־15.11.72

תאטרון ירושלים
THE JERUSALEM THEATRE
מוזמנים בזה מועמדים לתפקיד:
עוזר לחשמלאי ראשי
להפעלת ואחזקת:
1. מערכת הגברת קול
2. מערכת אלקטרומכנית
3. מערכת מתקני במה
על המועמד להיות בעל רשיון חשמלאי מוסמך, עם נסיון מעשי של 3 שנים לפחות. נסיון בתאורה בבמה יחשב כיתרון. תנאי השכר ייקבעו בהתאם לכישורים
המועמדים בעלי הכישורים הדרושים מתבקשים לפנות למשרדי התיאטרון רח' מרכוס 20, עד יום 17.11.72.

ביח"ר מובהר למעילי גברים
מחפש
מעצב גזרות (PATTERN MAKER)
סוג א/א
בתנאים טובים
נא לפנות לת.ד. 4544, ת"א
סודיות מובטחת

לרגל פרישת חבר לפנסיה
דרוש שותף למאפיה
קואופרטיבית
„שבלת" נס-ציונה, אפשרי גם־בתשלומים.
לפנות טלפון 950161 בשעות הבוקר.

למוסד ציוני מרכזי
דרוש מועמד
בגיל 30 – 50
לשליחות (שנתיים לפחות) לארגון יהודי חשוב בארצות־הברית.
המועמד צריך לדעת אנגלית על בוריה ולהיות בעל השכלה גבוהה. למילוי התפקיד דרושים נסיון בעבודה ציבורית (רצוי בארה"ב) וכושר לתכנון וביצוע של תכניות פעולה בהיקף רחב.
נא לפנות בכתב, עם קורות חיים, צילום והמלצות אל ת.ד. 7588, ירושלים.
— סודיות מובטחת —

לחברה גדולה בחיפה
דרושים
1. תמחירן
2. פקידה
בעלת יכולת הדפסה בעברית.
3. מכונאים לטרקטורים
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 9720 חיפה.

למפעל תיירות בחיפה
(אולמי הנצחה ומכירה של יהלומים ומתנות לתיירים)
דרושים
מנהל למשרה מלאה
או 2 מנהלים כ"א לחצי משרה.
עם נסיון בפקידות וידיעת שפות
קופאי למשרה מלאה
או 2 קופאים כ"א לחצי משרה
עם ידיעת אנגלית לפחות.
לקביעת ראיון נא לפנות ביום א' 5.11.72 בין השעות 11 בבוקר עד הערב לטלפון 04־243936 או לת.ד. 4353, חיפה עבור מספר 310

לאומה חברה לבטוח בע"מ
דרוש/ה
מכין/ה פוליסות
בענפי חבויות
הכישורים הדרושים:
* נסיון של שנתיים בביטוח
* ידיעה בסיסית בשפה האנגלית
סיכויים טובים להתקדמות בתפקיד
סודיות מובטחת
לפנות בכתב יד לת. ד. 29182 ת"א עבור מנהל כח אדם

EL AL
דרושים
מכשירני מעבדה תעופתיים
בוגרי בי"ס מקצועי במגמת [illegible]
[illegible]
רשם קניות
[illegible]
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
שומרים / כבאים
[illegible]
*
[illegible] 08.30—12.00
אל על נתיבי אויר לישראל

לאסיה
מעבדות כימיות בע"מ
דרושים:
1. טכנאי/הנדסאי מכונות
בעל נסיון בתכנון, שרטוט ופיקוח על הקמה של צנרת ומיכלים.
2. מכשירן —
לאחזקת מכשירי בקרה בתעשיה כימית, רצוי בוגר בי"ס מקצועי.
3. מחסנאי טכני
4. צבעי — לעבודות אחזקה
5. עובדים למחלקה הכימית —
העבודה ב־3 משמרות.
נא לפנות טלפונית 915021 אל מנהל המנגנון לקביעת ראיון, או בכתב בצרוף קורות חיים ופירוט נסיון קודם אל ת.ד. 1423 ת"א אל מנהל המנגנון.

לחברה גדולה בענף הבטוח בתל-אביב
דרוש
מנהל מחלקת תביעות
רצוי עורך דין בעל רשיון השולט בשפה האנגלית ביום עבודה רצוף
מועמדים יפנו בכתב לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 605 בצרוף תולדות חיים, המלצות וציון המשכורת המבוקשת. סודיות מובטחת.

לר. וש. בן-צור (ביטוחים) בע"מ בירושלים
דרושים:
1) עובד מקצועי בביטוח
(ידיעת ביטוח אינה הכרחית) עדיפות לבעלי השכלה אקדמאית (גם סטודנטים עם כונות לקביעות)
2) עובדת משרד אחראית
על מספר עובדות עדיפות לבעלות נסיון בביטוח.
3) כתבנית עברית מעולה
לפנות בכתב עם פרוט נסיון ותולדות חיים ת.ד. 550 ירושלים

ליפאורה בע"מ — רחובות
דרושה
מנהלת חשבונות
בעלת נסיון
לפנות טלפון: 952975, 953760
בשעות העבודה.

למפעל תעשייתי גדול
בדרום הארץ
דרושים
1. **חשמלאי תעשייתי**
בעל רשיון „מוסמך" עם 5 שנות נסיון
2. **פקיד מנגנון**
בעל נסיון בהנהלת משכורות
3. **מנהלי עבודה**
בעלי נסיון
4. **טכנאי-הנדסאי ייצור**
לתפקיד מנהל משרד הייצור
5. **מנהל אגף**
עם נסיון של 5 שנים לפחות
למועמדים מתאימים תנאים טובים ועזרה בדיור
נא לפנות בכתב לת.ד. 1349 תל־אביב.

אוניברסיטת תל-אביב
מכרז חיצוני מס' 88/72
דובר אוניברסיטת תל-אביב —
במחלקה להסברה ויחסי ציבור
תיאור התפקיד: מקיים את קשרי האוניברסיטה והסברתה דרך אמצעי התקשורת; עורך ידיעון האוניברסיטה בעברית ופרסומים אחרים; כפוף לראש המחלקה בנושא הסברה בכתב.
הדרגה: ג'—ב' במח"ש (או דרגה עיתונאית מקבילה).
הכישורים הדרושים: שליטה מלאה בלשון העברית; ידע ונסיון בכתיבה עיתונאית; שליטה בלשון האנגלית; ידע ונסיון בעריכת פרסומים; ידע בענף הדפוס; דרושה השכלה אקדמאית.
על המעוניינים לפנות בכתב לאגף כח־אדם, מחלקת המנגנון, במעטפה סגורה, כשעל גביה מצוין מספר המכרז, עד יום 12.11.72.

לחברת א"י לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל
דרוש
פקיד תביעות ושרות
הכישורים: טכנאי רכב, ידיעת השפה האנגלית כולל אנגלית טכנית, התמצאות בחלקי חילוף לרכב, התמצאות בדפדוף Service Bulletin and shop manual
★
המעוניינים מתבקשים לפנות אישית להנהלתנו בת"א רח' המסגר 43 לראש אגף השרות בימים 5.11.72—6.11.72 בין השעות 9.00—13.00, 15.00—16.30.

האוניברסיטה העברית בירושלים
[illegible]
מכרז מס' בת/429
[illegible]
עד התאריך 13.11.72 [illegible]

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

שמשון ובאר שבע–המפתח לדו־קרב בין יפו והכח ר"ג

הצמרת תושפע גם מההצגה הכפולה בבלומפילד: הפועל ת"א – בית"ר ירושלים ✶ מכבי ת"א – כפ"ס

מאת סופר „ספורט הארץ"

בעוד שמכבי יפו והכוח רמת־גן ימשיכו מחר בדו־קרב הפרטי שלהם על הבכורה הלאומית, בשני מגרשים נפרדים, ינסה השלישי בחבורת הצמרת — הפועל תל־אביב — להוכיח כי מעמדת הזינוק שלו הוא „מת־כוון ברצינות" לנשל מהפיסגה את שני מתחריו המסוכנים.

סביב אירועים אלה יתמקדו השבת המחזור השמיני של הליגה הלאומית בכדורגל, הגם שיהיו בו גם כמה קרבות תחתית שאסור להתעלם מחשיבותם.

יפו, שחזרה וכבשה לפני שבוע את הפיסגה בהפרש שערים עדיף, נשארת מחר בביתה כדי לארח במגרשה צר המימדים את שמשון תל־אביב. הידיב השכן, שעודו תקוע במקום ה־15, איבד את בלמו יצחק דרוקר, שהורחק — אבל אין זה צריך להפריע לחלוצי שמשון, וב־ראשם רומנו ודמתי, להבקיע גם נגד המוביל. השאלה היא רק, מה תהיה התגובה היפואית נגד ההגנה התחירה של שמשון.

באר־שבע חוזרת הביתה

הכוח רמת־גן, שנחל בשבת שעב־רה את הפסדו הראשון, ימצא גם מחר במצב קשה כאשר ישחק בבאר־שבע. קבוצת הפועל המקומית חוזרת הביתה אחרי שבילה שלושה כשלו־נות רצופים מחוץ למגרשה (פעמיים בגלל איסור ביתיות). קהל אוהדיה למד את הלקח, אבל עדיין אין זו ערובה לנצחון. צפוי תיקו.

התנופה המוגברת של הפועל תל־אביב חייבת להוריד את בית"ר ירושלים במשחק המרכזי בבלומ־פילד (2.30). כשלונות הגיביר של שמואל שפר הרחק מימקיא עלולים להמשך בגלל עודף לקוי, בפרט אם יוסיפו חלוציו של הארי גיים להפ־גין את יעילותם בבית. שעתיים לפני כן ינסה מכבי תל־אביב להתאושש סוף סוף, אחרי כמה אכזבות רצו־פות ונסיגה למקום הששי. הפועל כפר־סבא צמוד בדירוג לאלוף, ומחר ישוב להרכבו יצחק שום, אבל המפ־תח לנצחון הוא כנראה ברגלי חלוצי מכבי.

טבלת הליגה הלאומית

1.	מכבי יפו	7	3—11	11
2.	הכח ר"ג	7	4—11	11
3.	הפועל ת"א	7	4—14	10
4.	מכבי פ"ת	7	9—11	9
5.	הפועל חיפה	7	8—13	8
6.	מכבי ת"א	7	8—11	8
7.	הפועל כפ"ס	7	7—8	7
8.	מכבי חיפה	7	11—8	7
9.	בית"ר י־ם	7	12—8	7
10.	בית"ר ת"א	7	7—8	6
11.	הפועל ב"ש	7	9—9	6
12.	הפועל י־ם	7	7—5	5
13.	הפועל פ"ת	7	10—5	5
14.	מרמורק	7	12—6	4
15.	שמשון ת"א	7	19—11	4
16.	מכבי נתניה	7	17—8	4

מי יהיה האחרון

גם לוא שיחק מחר בהרכבו המלא נגד הפועל חיפה, היה מכבי נתניה מתקשה לגבור בביתו על הפועל חיפה. הפעם תחסר נתניה (כלבד שפיגלר) גם את בר וסאבו, שהורחקו לפני שבוע, ומשום כך יהיה זה הי־מור נועז להמר על נצחונה. אבל לא מן הנמנע, שגם תיקו יספיק לנתניה להזדחל מהמקום האחרון ב־טבלה, מפני שרוב יריבותיה לתח־תית יופגשו השבת במשחקי חוץ.

שמשון ישחק, כאמור, ביפו ואילו הפועל מרמורק (14) יתמודד בפתח־תקוה עם מכבי המקומי, המבוסס הי־טב במקום הרביעי עם יומרות רצי־ניות כלפי מעלה. הפועל פתח־תקוה (13) צריך לשפר את כושרו הכללי, כי אחרת ספק אם ישיג אפילו תיקו במשחק החוץ שלו נגד מכבי חיפה, שסיכויו טובים יותר.

הפועל ירושלים (12) יתנה מעמ־דות ביתית נגד בית"ר תל־אביב, אבל המשחק יהיה חריף יותר מכפי שנדמה, מפני שהמפסיד בו עלול להקלע למצב לא נעים בתחתית.

מכבי ת"א נגד מגידו

הערב בליגה לכדורסל

מאת סופר „ספורט הארץ"

רק חמישה משחקים יהיו הערב במחזור השביעי בליגה הלאומית ב־כדורסל. המשחק הששי, בין מכבי רמת־גן להפועל תל־אביב, הוקדם בערך אמש. במוקד משחקי הערב יעמוד המאבק בין מכבי תל־אביב להפועל מגידו, בהיכל הספורט ב־יד־אליהו (8).

קבוצת בית"ר ירושלים, שזכתה לפני שלושה ימים בנצחון מלהיב בדרבי הירושלמי, תשחק הערב ב־8 בחיפה נגד מכבי המקומי. ה־משחק יהיה בעל חשיבות רבה לשתות לגבי הקבוצה המקומית. קבוצת הפועל גבעת־ברנר/גנן, ש־החמיצה נצחון בשניות הסיום על הפועל תל־אביב, תבא לעמק־הירדן כדי להתמודד הערב ב־8 עם סוגרת הטבלה הפועל אשדות־יעקב.

לאחר שני הפסדים רצופים (ס־הושגו בעקבות ארבעה נצחונות רצופים) יארח הפועל ירושלים ב־אולמו את הפועל גיר־דת/בית־אלפא, עם סיכויי נצחון טובים (8.45). הפועל גבת/יגור יארח ב־יגור את הפועל קרית־חיים (7.30).

שני משחקי צמרת מסקרנים יהיו גם בליגה הארצית. במחוז הצפון ייפגשו הערב בשעה 7.30 בקיבוץ גן שמואל הפועל המקומי והפועל חיפה, שלא נוצחו העונה. במחוז ה־דרומי יארח במוצאי־שבת ב־8 אלי־צור תל־אביב את הפועל רמת־גן, המוביל בראש הדירוג.

מבחן בהתעמלות

תחרות מבחן בתרגילי חובה ל־מתעמלים בדרגה לאומית, תהיה מחר בהיכל הספורט בבעמן, החל משעה 9 בבוקר.

אליפות קליעה

אליפות הפועל בקליעה ברובה חופשי, 60 כדור, תהיה מחר משעה 9 בבוקר במיטווח רמת־גן.

בליגה לכדוריד

רק ארבעה משחקים היו שלשום בליגה הלאומית בכדוריד, בה מר־סיפה להוליך קבוצת הפועל הרצליה ללא הפסד. במחזור ה־8 גברה על הפועל קרית מוצקין 10:24 (5:13). יתר התוצאות: הפועל כפר מכבים — מכבי ראשון לציון 20:26 (11:12); הפועל ראשון לציון — מכבי רמת גן 15:19 (8:9); מכבי הצפון — מכבי הארזים 14:20 (10:8).

המשחק בין הפועל חולון להפועל ר"ג לא נערך, בגלל יציאת הרמת־גנים לאירופה להתמודדות על גביע אירופה עם אלופת לוכסמבורג.

השוער בדרנו הבלם פריימר (מימין) מסכלים התקפה מסו־כנת של הכח רמת־גן, שנחל במשחק זה את הפסדו הרא־שון בעונה זו. הפועל תל־אביב ניצח 1:2, בשבת שעב־רה, ועלה למקום השלישי ב־דירוג הלאומי

(צילום: אסף קוטין)

המשחק הפועל ר"ג–עכו יפרק את החוד המשולש במחוז הצפון

חדרה תוסיף להוביל ✶ צפוי מיפנה בדרום

מאת סופר „ספורט הארץ"

החוד המשולש של ליגה א׳ ב־מחוז הצפון — הכולל את הפועל חדרה, הפועל עכו והפועל רמת־גן, כולם עם 10 נקודות — עשוי ל־התפרק מחר במחזור השמיני של ליגת המישנה, בו טובים למדי סי־כוייו התיאורטיים של הפועל חדרה להתבסס לשבוע נוסף בצמרת.

חדרה תארח במגרשה את הפועל קרית־שמונה (מדורג 8), עם סיכוי טוב לנצחון נוסף. במקרה כזה תוכל ליהנות ממיפגש הפיסגה המסקרן שיהיה ברמת־גן בין הפועל המקו־מי (מדורג 3) להפועל עכו (מדורג 2), שאינו מסתיר את שאיפותיו ה־גלויות לזכות בכרטיס הלאומי. כך או כך, אין שום ספק שלאחר ה־מחזור השמיני שוב לא יתייצב ב־ראש הטבלה חוד משולש עם מספר נקודות זהה.

צמרת ליגה א׳ — צפון

1.	הפועל חדרה	7	6—11	10
2.	הפועל עכו	7	5—10	10
3.	הפועל רמת־גן	7	7—11	10
4.	סירת הכרמל	7	7—11	9

יתר המשחקים במחוז הצפון: הפועל מחנה־יהודה — הפועל צפת, הפועל מגדל־העמק — הפועל טב־ריה, הפועל הרצליה — הפועל טי־רת־הכרמל, הפועל נהריה — גוד־ליאל, בית"ר נתניה — מכבי הרצ־ליה, הפועל בני־נצרת — הפועל גבעת־חיים.

בני יהודה — ברמלה

גם בצמרת המחוז הדרומי של ליגה א׳ עשוי לחול מחר שינוי מהותי, כאשר המובילים בראש ה־דירוג ביתרון נקודה, בני־יהודה, יצאו למאבק־חוץ קשה נגד כדור־גלני בית"ר רמלה השאפתנים, ש־ודאי לא ייכנעו בקל ללאומים לשעבר.

את מיפגש החוץ הקשה של בני־יהודה ינסה לנצל הפועל חולון (מ־דורג 2), שיארח במגרשו את שכנו הפועל בת־ים (מדורג 14), עם סיכוי טוב להוסיף שתי נקודות למאזנו, הרף מצבו הרעוע של שכנו מבת־ים.

אבל לעומת מיפגשי שתי הקבו־צות המובילות, אין ספק שהקרב המסקרן של המחזור השמיני יהיה ביהוד, בו יארח הפועל המקומי (מדורג 4) את שכנו מהקומה ה־עליונה מכבי שעריים (מדורג 3). יהיו אלה 90 דקות עצבניות, ואף יותר מזה, בסיומן יוברר אם שע־ריים ויהוד אמנם יהוו גורם במשך המירוץ לזכיה בכרטיס הלאומי.

צמרת ליגה א׳ — דרום

1.	בני־יהודה	7	8—15	13
2.	הפועל חולון	7	4 11	12
3.	מכבי שעריים	7	4—11	10
4.	הפועל יהוד	7	7—13	10

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל לוד — הפועל אשדוד, מכבי רמת־עמידר — הפועל דימונה, הפועל אילת — הפועל רמלה, הפועל בית־שמש — הפועל ראשון־לציון, ה־פועל קרית־אונו — הפועל באר־יעקב.

בקורת קשה על כשלונות נבחרת בריה"מ בכדורגל

מאת אליהו זהבי
סופר „הארץ" בסקנדינאויה

קופנהאגן, 2 (מיוחד ל„ספורט ה־ארץ"). ביקורת קשה על כשלונות נבחרת הכדורגל של בריה"מ נמתחה באחרונה בעתונות הספורט של מוס־קבה זו.

כשלונה של בריה"מ בטורניר האולימפי במינכן, וההפסד ב־שיעור 1:0 לנבחרת צרפת במשחק, השלב המוקדם של הגביע העולמי הם הגורמים העיקריים לביקורת זו.

העתונות הסובייטית ממליצה ל־הזרים דם חדש לנבחרת ומשבצת את שחקני קבוצת זאריה, אשר זכתה השבוע לראשונה באליפות בריה"מ בכדורגל. בקבוצה זו רואה העתו־נות מקור לאספקת שחקנים יעילים לנבחרת.

שיוט בחוף ת"א

אליפות הפועל בשיוט, לסירות מדגמי ההולנדי המעופף, 420, קא־רוהאל לפין, תהיה מחר משעה 9.30 בבוקר מול חוף הילטון בתל־אביב.

אופניים

מירוצי אופניים לבוגרים ולנוער, מסביב לכנרת, במסלול גינוסר — טבריה — עין־גב, יהיו מחר בשעה 7 בבוקר.

טניס

במוקד משחקי המחזור השלישי של הליגה הלאומית לטניס אשר יתקיים בשבת בבוקר יתמודדו מכבי הפועל תל־אביב. יתר המשחקים: מכבי נתניה — מכבי צפון ב׳, מר־עידן הכרמל חיפה — הפועל תל־אביב ב׳, ומכבי תל־אביב ב׳ — מכבי צפון א׳.

בגביע העולמי:

הולנד–נורווגיה 0:9

רוטרדאם, 2 (שרות „ספורט ה־ארץ"). נבחרת הכדורגל של הולנד הביסה כאן אמש את נבחרת נור־ווגיה 0:9 (0:4), בשלב המוקדם של משחקי הגביע העולמי לכדורגל. את השערים הבקיעו ברוקאמפ (3), ניסקנס (2), קרויף (2), קייזר והה־יונג.

המשחק היה בבית מספר 3, בו מוליכה בלגיה עם 6 נקודות מ־שלושה משחקים. הולנד קיימה עד כה משחק אחד בלבד, והמפגשה ה־באה תהיה ב־19 בנובמבר נגד בל־גיה באנטוורפן. הנבחרת הרביעית בבית זה היא איסלנד.

מזרח גרמניה גברה על צ'כוסלובקיה 1:3

ברטיסלאבה, 2 (שרות „ספורט ה־ארץ"). נבחרת הכדורגל של מזרח גרמניה גברה כאן אתמול על צ'כוס־לובקיה 1:3 (0:1), לעיני 15 אלף צופים. המשחק היה במסגרת ידיד־תית.

סאטובאל – לשמינית הגמר

פירנצה, 2 (שרות „ספורט הארץ"). קבוצת ויטוריה סאטובאל מפורטוגל נוצחה כאן בשיעור 1:2 על־ידי פיורנטינה, אך העפילה לשלב שמי־נית הגמר של גביע אופ"א בכדו־רגל אחרי שניצחה 0:1 במשחק ב־ביתה. היא נהנתה מעדיפות בזכות שער־החוץ שהבקיעה באיטליה.

למכירה
אולם
כ-300 מ"מ
אפשרי עם מרכזית מלפתים ומחיצות
למקום מרכזי בת"א.
לפנות טלפון 31245.

חמצן
לחולי לב
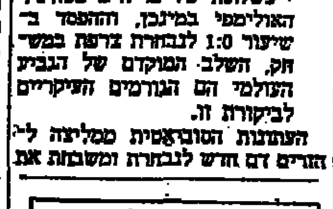
אלקטרוסיגנל
גאולה 42, ת"א. טל. 57614

מדריך לעקרת הבית: מכונות כביסה

מכונות הכביסה
פלנדריה
פאר מכונות הכביסה
של אמקור

מכונת הכביסה פלנדריה
פאר מכונות הכביסה של "אמקור".
מכבסת בצורה הנקיה ביותר
המים מתחממים אוטומטית במכונה לטמפרטורה הרצויה — 30°–40°–60°–95° כדי לאפשר לדטרגנטים לפעול בצורה הנכונה בהתאם לכל סיב.
שומרת על סיבי הבגדים
בעת השטיפה נכנסים מים קרים לתוך המים החמים וממזגים אותם לשרשים ואין ירידה פתאומית בטמפרטורה מקום לקח.
שומרת על בגדי „כבס ולבש"
בגמר השטיפה של בגדים אלו, הם נשארים שרויים במים ואינם מתקמטים.

השרייה אוטומטית
למכונה כפתור השרייה מיוחד המאפשר להשרות כבסים מלוכלכים מאד עד 12 שעות, (השרייה רגילה או ביולוגית) ואח"כ מתחילה אוטומטית פעולת הכביסה.
מכבסת את כל סוגי הבגדים
לוח פיקוד אוטומטי עם 14 תכניות כביסה לכל סוגי הסיבים הקיימים כיום בעולם. הקובע אוטומטית לכל סיב את זמן ההשריה, הכביסה, השטיפה, הסחיטה, כמויות המים ודרגת החימום. עם אפשרות לכבס כל כמות החל מ־2 ק"ג ועד ל־5 ק"ג.
פלנדריה תשרתך לאורך ימים.
פלנדריה היא המכונה היחידה הבנויה מאסיבית. כולה מצופה אמאיל בחוץ ונירוסטה בפנים. יציבה, עובדת ללא זעזועים ושקטה ביותר. פלנדריה, המכונה הטובה ביותר בשוק במחיר — 2025.— ל"י.
בלי תמכור רגן
אמקור

אמפא
שרות עם כל הלב!
המפיצים: אמפא וסוכנים מורשים

קריסטל גרנד ליידי

את לא תסלחי לעצמך לעולם אם לא תראי את מכונת הכביסה הטובה מכולן!

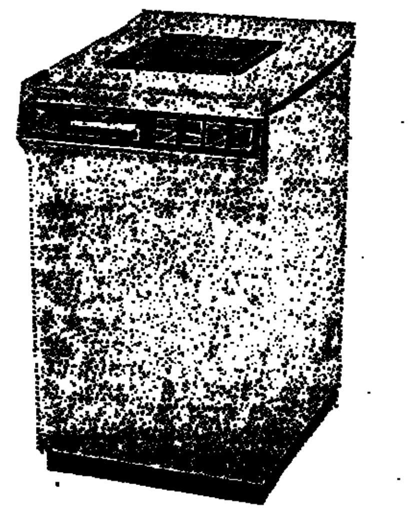

„קריסטל גרנד ליידי"
הלהיט החם — חיטפי וכבסי!
ב„גרנד ליידי" עשרות שיכלולים והמצאות מקוריות שהותקנו בה במיוחד עבורך.
אין יתרון שאינו נמצא ב„גרנד ליידי"
אנו גאים במוצרינו ולכן אנו בטוחים שלא תרצי להפרד ממנה לעולם.
אנו בוטחים בך — כשתראי תשתכנעי!

הכנסי לאחת מסוכנות קריסטל הרבות ובקשי הדגמה והסבר ללא כל התחייבות מצידך

1999.– ל"י

בתשלומים לשנה ללא ריבית!

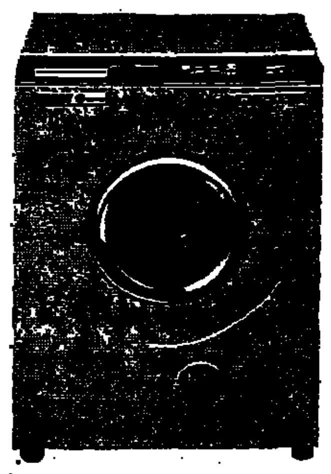

- מכונת כביסה סופר אוטומטית באיכות שיא עדיין במחיר נוח.
- מכונת כביסה „אינדסיט" הוכרה שוב ע"י איגוד הצרכנים הבריטי כ„הקניה הטובה ביותר" (אוקטובר 72).
- מפעלי „אינדסיט" הם היחידים המסוגלים להציע עבור מכונת הכביסה שלהם

ביטוח לכל החיים!

INDESIT

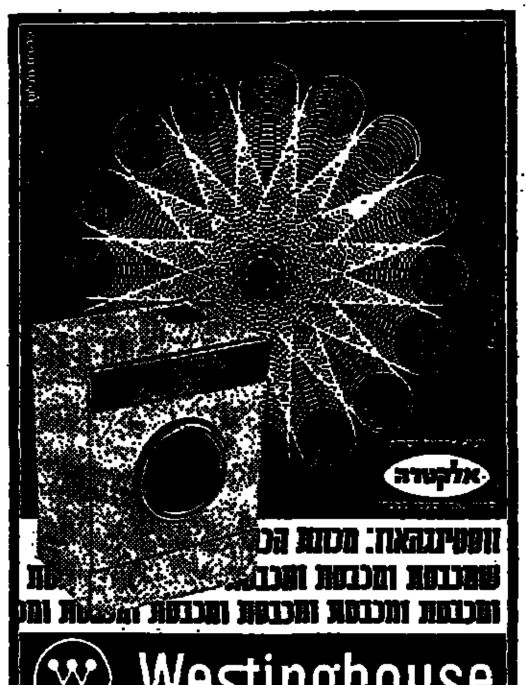

מכונת הכביסה
היחידה
בעולם
סונו-ווקס
אמריקה
העשויה כולה
מפילדת אל־חלד (נירוסטה)

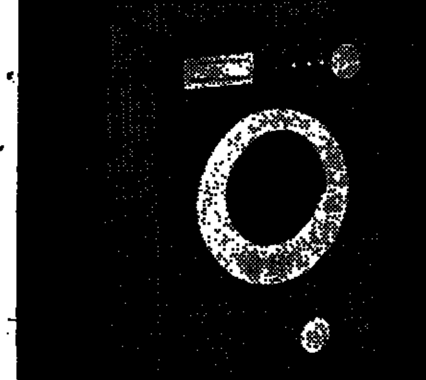

להשיג אצל: גולד, דרך שלמה 139, ת"א; סלון מרכזי, רח׳ בן־יהודה 32 (בית „אל־על"); רדיו חנוך, רח׳ מהליבר 4, פתח־תקוה; אחים שטראוכלר, תחנה מרכזית, עפולה.

ל"טיפ"
קצף
מוגבל

יש אוהבים קצף, באמבטיה או בכביסה־בהשריה. אבל לכביסה במכונה, זה רע. הקצף הגולש, פשוט מקלקל את המכונה. ל"טיפ" קצף מוגבל וזה טוב למכונת הכביסה שלך. מוצר של "קליין" עוד יותר טוב.

מה חשוב ביותר במכונת כביסה?

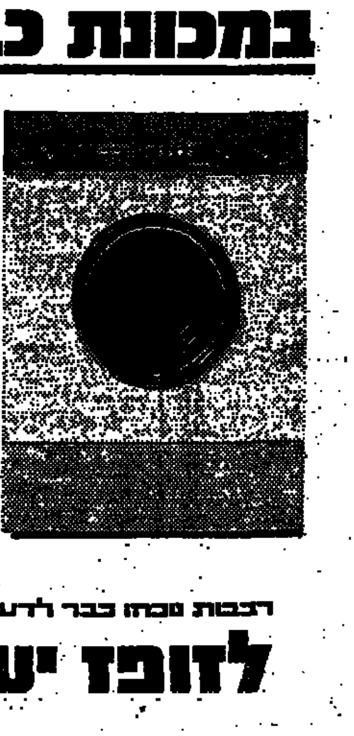

עליונות טכנית
כביסה נקיה יותר
כל תכניות הכביסה
אריכות ימים
אמצעי בטחון
שרות נאמן

רבבות טבחו כבר לדעת כי...
לזופז יש הכל

Zoppas אל-בן
הפצה ושרות אל-בן, ת"א, דיזנגוף 261, טל. 440312.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הימים הללו

— להתראות עד לציסקה הבאה!

תעודת עוני

שר האוצר מר פנחס ספיר אמר בוויכוח במכירות מפא"י על מדי־ניות הבניה: „פיקוחים אינם מוע־לים. זה לקח לנו 24 שנה ללמוד שחוקי ההצע והביקוש הם יותר חז־קים מאשר פיקוחים שבין בה וכה רק מעלים המחירים".

האם אין זו תעודת־עני ששר־אוצר מודה, כי משרדו זקוק ל־24 שנה כדי ללמוד חוק שכל תלמיד כלכלה לומד ויודע כבר בתחילת השנה הראשונה ללימודיו?

ד"ר ז. רייך
חיפה

אישיות על מפלגתית

קראתי בעתון כי כשבאו לברך את הרב גורן לרגל היבחרו, נכחו אריאל שרון ומזכיר העבודה מר ידלין. אמר הרב גורן לידלין: „ניסיתי לשכנע אותו (והכוונה לשרון) לעבור אליכם אבל לא הצלחתי".

אני רואה בכך פגיעה בטעם הטוב ומקווה שלהבא לא ינסה הרב גורן לשכנע אנשים לעבור למפלגת הע־בודה, ויהיה לרגל תפקידו הממלכתי אישיות על־מפלגתית.

מאיר רזנן
ירושלים

מכתבים למערכת הארץ

זכות המיעוטים

כשנשאלה השבוע ראש־הממשלה לעמדתה בענין ההצעה להעלות את אחוז החסימה, התייחסה למאמר ה־ראשי שפורסם ב„הארץ" ב־23.10, ו־אמרה: לא יתכן שבכנסת תהיינה סיעות יחיד או סיעות של 2 מנד־טים. לא יתכן שלכל מיעוט יהיה ייצוג. סיעה אשר נאבקת למען קור־רום חוקי בישיבות הכנסת ומציעה לבטל את העונש על יחסים הו־מיניים יכולה להסתפק בשמבתון, ל־שם כך לא צריך לשבת בכנסת".

בכך חשפה ראש־הממשלה את עמ־דתה לגבי דעותיהם, רציונתיהם והי־צעותיהם של מיעוטים. היא איננה מסוגלת להבין שגם למיעוט של ההומוסקסואלים מגיע שידאגו לו, שגם לעשרות אלפי בחורים אשר אינם סבורים שעליהם לבחור במערך מגיע ייצוג בכנסת.

כיצד תוכל ראש־הממשלה לפנות אל אומות העולם ואל דעת הקהל העולמית בדרישה להכיר בזכות קיו־מו של המיעוט היהודי ובזכותו להגי־דה עצמית ולהבהבה כל עוד היא עצמה איננה מוכנה לנהוג כך כלפי מיעוטים במדינתה היא?

יעקב טימברג
תל־אביב

היכוח על המחתרות

נדמה לי שאיבדנו את הפרופור־ציות הנכונות בקשר לתקופת המח־תרות וצריך לציין כמה עובדות, ש־ראוי כי הנוער ידע אותן:

רוב מניינו של הישוב היה מאורגן בהגנה ובפלמ"ח, ומיעוט קטן שבו היה באצ"ל ובלח"י. לולא הכוח ה־מאורגן של הישוב, קרי ההגנה וה־פלמ"ח, לא היינו מנצחים במלחמת השיחרור וכל נסיון להעמיד את ה־פלמ"ח, האצ"ל והלח"י בשורה אחת כשווים חוטא לאמת ההיסטורית. לפנינו כוח אחד רציני, מאורגן, ו־כוח שני קטן חזל.

אולי לא נעים הדבר לאנשי האצ"ל אך בתקופה קריטית ביותר בתולדות העם הם לא קיבלו עליהם את מרות ההנהגה הרשמית של הישוב, ביצעו פעולות פרטיזניות וסיכנו את המפעל הציוני. אין בכך כדי לפסול את רצונם הכן ואת המסירות במעשיהם.

הנגבית הטענה נגד הפיסקה ש־פירוק הפלמ"ח גרם לעיכוב בהת־פתחות צה"ל ואין צורך להיות גאון צבאי כדי להבין שפירוק מסגרות הקמת חוסות מביא לידי עיכוב בהתפתחות. אין בין משפט זה ל־ויכוח אם פירוק הפלמ"ח היה מוצדק או לא ולא כלום.

לסיום כמה מילים על התנהגותם של חברי הכנסת בגין ולנדאו. נד־מה לי ששוב הוכח עד כמה מוש־רשת בתוכם האנטי־דמוקרטיות. שוב ראינו לפנינו את בגין שבשנות החמישים זרק אבנים על הכנסת בעת הויכוח על השילומים. קשה שלא לקשר תופעות אלו עם פעי־לותם האחרונה של עמיחי פגלין והרב כהנא.

סבורני שמשרד החינוך צריך להפ־פיץ את החוברת על הפלמ"ח גם אם איננה מוצאת חן בעיני אנשי חירות.

יעקב ברנאי
ירושלים

*

עכשיו אנו יודעים כי „האח ה־גדול" חי וקיים במשרד החינוך וה־תרבות בירושלים. הנסיון לשכתב היסטוריה בת־זמננו בחוברת על ה־פלמ"ח מעורר אסוציאציות עגומות לספרו הנודע של ג'ורג' אורוול „1984".

מ. בן־צבי
תל־אביב

הפסדים על חשבון הציבור

ובכן, שוב קמנו בוקר אחד עשי־רים. הרדיו בישר בנשימה אחת כי הפסדי תישלובת ערד מגיעים ל־90 מיליון ועוד 40 מיליון צפויים, והפ־סדי ורד, חברה ממשלתית אחרת, מגיעים ל־84 מיליון. אם אנחנו יכולים להרשות לעצמינו הפסדים כאלה בחברות ממלכתיות, משמע הממלכת צעירה. לאחר מכן קראנו בעיתונים פרטי פרטים כיצד העלימו ראשי ורד עובדות מן הממשלה ו־איבדו את כל ההון העצמי וכי „על המדינה", כלומר עלי ועליך, לסלק את כל החובות.

אם היה קורה כדבר הזה במדינה מתוקנת, כבר היו מכתבי התפטרות של ראשי ורד מונחים על שולחנו של השר הנוגע בדבר, שלא לדבר על אפשרות שגם מכתב התפטרות של השר כבר היה בדרך אל משרד ראש הממשלה.

אריה גלבלום
תל־אביב

טעות בציטוט

בשיחתו על האמנות כותב מר עמוס קינן (מוסף „הארץ" 27.10) ש„כל מה שסביב לציור: גלריה, אספנים וכו' — זה דבר מאוס". קשה לי ליישב גילוי דעת הריף זה עם העובדה שתמונותיו של מר קינן מוצגות לראווה בגלריה מסויימת בתל אביב.

מר קינן ממשיך וסופו: „ביאליק כתב על כך שהיית נפלאות: האדם אינו אלא תבנית נוף מולדתו, פיסת שמיים...". אני מסכים בהחלט עם מר קינן שביאליק אכן כתב שורות נפלאות. אך שורה זו נכתבה דווקא ע"י טשרניחובסקי. זאת ועוד: המ־לים: „פיסת שמיים" אינן מופיעות בשיר הנידון והן הברקה אישית של מר קינן.

יאיר מוהר
גבעתיים

הצדיקו את עצמם

ברצוני להגיב על הידיעה „ליקו־יים בניהול „הפרי"" („הארץ" 23.10).

נכון, כי היו דיונים על גודל הס־ניף בחיפה, בשיתוף עם מועצת פו־עלי חיפה. לשמחתנו מצאנו את הנ־וסחה אשר הצדיק את קיום הסניף. החלטותינו מסוף 1971 והחילת 1972 והצעדים שנקטנו בענין זה הצדיקו את עצמם.

בדיקת המבקר צוין כי מיום כני־סתם לתפקיד של הח"מ חלק מהצ־ות הבכיר של הנהלה, בינואר 1969 פסקו ההפסדים.

א. אלמוג
מנהל כפרי

מכתבים המתפרסמים ב־מדור זה עשויים להופיע ב־קיצורים המתחייבים מתוכ־נם ומשיקולים של חוסר מקום. יש לשלחם בכתב ברור, רצוי במכונת כתי־בה, ברווחים גדולים בין השורות ועל צדו האחד של הנייר בלבד. עדיפות תינתן למכתבים קצרים. מכתבים בעילום־שם או ב־שם בדוי לא יתפרסמו, ורק במקרים יוצאים מן הכלל יודפסו מכתבים ש־שם כותבם יישמר במערכת. אין „הארץ" מחזיר מכ־תבים, ואין הוא מאשר את קבלתם או דחייתם.

רופא עצבים לראשות קופ"ח

לכשנכחתי השבוע במרפאת קופת־החולים שלי — ואת לא הפעם הרא־שונה — בסיכסוך קולני, הגעתי למסקנה כי יש צורך בדיקה הרופ־אים להעמיד רופא בראש המוסד כולו, אבל זה צריך להיות רופא עצבים.

שרה השכ...
חולון

ראיתי שמעתי

נהיגת עגלות

יהודה אריאל כותב לי: עגלון מעכו נידון בימים אלה למאסר 3 חודשים על גרימת מוות לילד שנפגע בעגלתו ונפל ממנה, נדרס תחת גלגל אחורי ונהרג. השופט אמנון כרמי המליץ כי המשטרה תינקוט אמצעים נגד העגלונים, הנוהגים להסיע את הילדים בגנים המוטלמים תמורת תשלום, מבלי שיתקינו בעג־לותיהם אמצעי בטיחות.

אין כלל חוק לנהיגת עגלות־סוסים. כל הרוצה לאחוז במושכות יוכל לעשות כן בכל כבישי הארץ וגם בעיר. בחודשי הקיץ מסיעים ילדים את חבריהם בכרכרות הסוסים בנהריה, לעיתים קרובות בדהרה שגעונית. לא תמיד שולטים עגלונים צעירים אלה בסוס ואין הם ערים לכל הסכנות בכבישים. יש אמנם בנהריה חוק עזר להסדר הסעה בעגלות, אלא שגם בחוק זה לא ניקבע גיל מינימלי לעגלונים.

יובל בי. בי. סי.

לבי.בי.סי., שירות השידור הבריטי, ימלאו ב־14 בנובמבר 50 שנה והוא עומד לחגוג את התאריך ההיסטורי בשידור תכנית מיוחדת — אחת כאלה הקרויות בפי עובדיו בשם „טיול לאורך סימטת הזכרון". לדברי עורכי תכנית היובל, היא תהיה מצעד מפואר של השגים יחודים במינם בתולדות השידור.

חגיגות היובל של הבי.בי.סי. החלו רשמית ביום ד' ע"י המלכה אליזבת שפתחה את התערוכה „מראות וצלילים של 50 שנה".

כזכותה הגדולה ביותר רואה לעצמה הנהלת בי.בי.סי. את המוניטין הבינלאומי היחיד במינו שיצא לשידורי בי.בי.סי. בזכות אמינותו. אי־תלותו, ואחריותו כלפי הציבור הן בימי שלום כבימי מלחמה.

ביום ההיסטורי שבו נולדו משדרי הבי.בי.סי., בנובמבר 1922, היה זה בסך הכל שירות חדשות של שעה 6. הצוות כולו מנה חמישה אנשים. קריין קרא את החדשות לתוך אפרכסת טלפון שהיה מחובר אל משדר אלחוט. ב־1972 מעסיק הבי.בי.סי. לא פחות מ־23,000 איש ואלפיים פזורים על פני לונדון וכל רחבי בריטניה. המחלקה לשידורי חוץ משדרת ב־40 שפות במשך 750 שעות בשבוע.

בין מרגלים

לרגל צאתו לאור של ספר זכרונותיו של מי שהיה ראש הביון המערב גרמני, הגנרל ריינהארד גהלן, מספר העיתון הצרפתי „ליאורור" כפי גהלן עצמו, כי לאחר „מבצע קדש" ב־1956 גיבש לעצמו השירות החשאי הגרמני שהיה בפיקודו עמדה אוהדת כלפי ישראל.

„העקנו מנסיוננו לשירות הישראלי הצעיר. עזרנו לו להחדיר רבי־מרגלים לארצות ערב והדרכנו אותו בעצות הטובות ביותר, וכך איפשרנו לישראלים לפתח את „אירגונם הקטן אך היעיל ביותר".

אופיום בסין

העתון המוסקבאי „סובייטסקאיה רוסיה" האשים בימים אלה את סין במזימה לעשות את האופיום ל„סם המרדים את העם".

לדברי העיתון גורפת סין רווחים עצומים מהצפת שוקי החוץ באופיום. העיתון יודע לספר כי הייצוא השנתי של האופיום מסין מגיע לכדי 2,000 טון ומכניס לה חצי מיליארד דולאר לשנה. ייצוא האופיום הסיני מכוון אל הארצות המתפתחות וכן לכמה ארצות במערב, שבהן הפך הסם לשואה לאומית ממש. עוד באוקטובר 1949 „בצוו ראשי המחוזות בסין להקדיש תשומת לב מיוחדת לגידול האופיומים".

בהסתמך על עיתון אפריקאי בשפה הצרפתית („אפריק נר באל"), אומר העתון הסובייטי כי באפריקה משתמשים הנציגים הסיניים באופיום כאמצעי להשחתתם ולניוונם של בני הנוער, פקידי הממשלה ומנהיגים פוליטיים.

רו"ן

תעשיות שטיחי נצרת בע"מ
שטיחי עילית
ב"תערוכה הבינלאומית השניה למלונאות ולהארחה"
(1-10 בנובמבר 1972)
גני־התערוכה, רמת־אביב, ביתן 30, תאים 82-89

מכונה להדחת כלים
(פטנט גרמני)
1. מחיר קמעוני: כ־670 ל"י
2. תצרוכת מים: כ־15 ליטר
3. מיוצרת מחומר אל־חלד
4. מאושרת בישראל לשימוש בחשמל ומים
לשווק בישראל
אנו מחפשים חברה ליבוא בעלת ארגון יעיל לשווק.
נא להפנות הצעות (באנגלית או גרמנית) לפי: — ת.ד. 14090, תל־אביב, עבור...

כי רק לתנור טמפרא
★אבני "טרמו" מיוחדות
★חזית הניתנת להחלפה
יצרנים בעלי שם בינלאומי
[illegible]

לשכת שרות לעבוד נתונים
מחפשת
מפעל לשותפות במחשב
שכירות חודשית 20,000 ל"י
נא לפנות בכתב לת.ד. 2455 רמת־גן עבור „מחשב"

„תחית המסורת בימינו"
שורה של שמונה הרצאות
בחסותו של איגוד בתי כנסת בישראל
(המסונף לאיגוד בתי כנסת עולמי)
תל־אביב רח' קפלן 10 (בית בני ברית)
בחסותה של קהילת „סיני"
ד"ר בנימין אופנהיימר
„יחסנו לתורה שבכתב ובעל פה"
7.11.72, יום ג', 20.30
רחובות רח' הרצל 183 (בית בני ברית)
בחסותה של קהילת „עדת ישראל"
הרב טוביה פרידמן
„המסורת ובעית האדם המודרני"
9.11.72, יום ה', 20.30
נתניה בית רמז
בחסותה של קהילת בית ישראל
ד"ר זאב פלק
„ההלכה בחברה משתנה"
8.11.72, יום ד', 20.30
ירושלים
המרכז של בתי הכנסת המאוחדים באמריקה
פינת רחוב המלך ג'ורג' רחוב אגרון
בחסותה של קהילת אהבת ישראל, קהילת אמת ואמונה ובית עתיד
ד"ר שלום פול
„תחית המסורת בימי הנביאים" (אנגלית)
9.11.72, יום ה', 20.30
חיפה רח' חורב 7, אחוזה
בחסותה של קהילת מוריה
פרופ' אורי טל
„היהודי המודרני בעיני עצמו ומסורת ישראל"
8.11.72, יום ד', 20.30
אשקלון מעון אקדמאים
בחסותה של קהילת „נצח ישראל"
הרב טוביה פרידמן
„המסורת ובעית האדם המודרני"
13.11.72, יום ב', 20.30

המפלגה הליברלית
תכנית שבועית
דור צעיר
מרחב ת"א—יפו
הערב, ליל שבת — 3.11.72 בשעה 9.00 מסיבת צעירים במועדון „זבולון", רחוב אר־סישקין, בהשתת' עו"ד י. בארי — חבר ההנהלה הארצית וה. ויטלה — יו"ר הדור ה־צעיר במרחב ת"א—יפו. הפו־תח: עמי דרדיקמן — מרכז הצעירים.
ארגון נשים ומח' עולים חדשים
מרחב ת"א—יפו
שבת — 4.11.72 בשעה 11.00 לפנה"צ „קידוש לעולים" ב־בית ציוני אמריקה, בהשתת' עו"ד זרח ורהפטיג, הפותח: מ. דיין, המנחה גב' מ. רמבה.
מינהל ארגון ארצי
ביום ראשון — 5.11.72 ב־שעה 5.30 אחה"צ, ישיבת מינהל הארגון, בבית מרכז המפלגה קומה ו' באולם ה־ישיבות.
ארגון נשים — רמת־גן
ביום ראשון — 5.11.72 ב־שעה 4.00 אחה"צ, מסיבת יום הולדת לקשישים, במועדון תיאודור הרצל ברמת עמידר, בהשתת' גב' ה. יעקובסון, יו"ר הארגון בר"ג.
חיפה
ביום ראשון — 5.11.72 ב־שעה 8.00 בערב, ישיבת מו־עצת הסניף. בסדר היום: דיון בהצעות לשינוי שיטת הבחי־רות; סימון הבחירות. הפו־תח: צ. ציטרמן — סגן יו"ר הכנסת.
המועצה המוניציפלית
מרחב ת"א—יפו
ביום א', 5.11.72 ב־7.30 ב־ערב, מתכנסת המועצה המו־ניציפלית בהשתת' חברינו במועצת עת"א—יפו, לדיון על דו"ח מבקר המדינה ועל מחדלי הנהלת העיר, בבית מרכז המפלגה באולם הישי־בות קומה ד'. הפותח: א. סורוקה — יו"ר הועדה המו־ניציפלית.
בת־ים
ביום ראשון — 5.11.72, פגי־שת חברות בבית גב' פרנסיס אילנה, רח' רוטשילד 54. ב־19 לנובמבר יערך טיול ל־גליל העליון, ההרשמה אצל המזכירה טל. 861780.
המעמד הבינוני
מרחב ת"א—יפו
ביום ראשון — 5.11.72 ב־שעה 8.00 בערב, פגישת פעילי בעלי מלאכה בהשתת' ח"כ ש. ארליך — יו"ר ההנ־הלה הארצית וי. נהרי — חבר ההנהלה הארצית, בבית מרכז המפלגה, אבן גבירול 68 תל־אביב.
הדור הצעיר
ביום שני — 6.11.72 בשעה 7.00 בערב. כנס פעילי הדור הצעיר, בבית מרכז המפלגה קומה ד' באולם „מירנבורג", בהשתת' ה' כ יוסף תמיר ובד י. פלוכין — יו"ר הדור ה־צעיר. הפותח: מר מיכין פיוטה.
בית־שאן
ביום שני — 6.11.72 בשעה 12.00 בצהרים, פגישת פעי־לים, בהשתת' מר גרגו זאב.
מרחב ת"א—יפו
ההסיבה הליברלית בעיריית ת"א—יפו מתכנסת ביום שני — 6.11.72 בשעה 5.00 אחה"צ, בבית מרכז המפלגה קומה ו' באולם הישיבות. הסיעה מתכנסת באותו יום בשעה 5.30 אחה"צ, באותו מקום.
חוג דוברי אנגלית
מרחב ת"א—יפו
ביום שני — 6.11.72 בשעה 8.00 בערב, ישיבת מזכירות החוג בבית מרכז המפלגה קומה ה'. על תכנית הפעולה: מר פרד גירון — מרכז החוג.
סיור בסניפי הצפון
ביום שלישי — 7.11.72 ב־שעות אחה"צ יערך מטעם ה־מרכז סיור בקריות: ביאליק, מוצקין, נשר, עכו.
ההנהלה והמועדון הכלכלי — ירושלים
ביום שלישי — 7.11.72 ב־שעה 7.30 בערב, ערב שאלות ותשובות בנושא כלכלה, ב־השתת' ה"כ ש. ארליך — יו"ר ההנהלה הארצית, במו־עדון, רחוב החבצלת 9.
ארגון נשים — תל־אביב
ביום שלישי — 7.11.72 בין השעות 7.00—9.00 בערב מתקיים הקורס לאנגלית, ב־מרכז הארגון, אבן גבירול 68, ת"א, קומה ה'.
ארגון נשים — רמת־גן
ביום שלישי — 7.11.72 ב־שעה 9.30 בבוקר ישיבת ההנהלה, בבית האזרח באר־לם הישיבות. בקרוב ייפתח קורס לרוקחי עם; ההרשמה במזכירות הארגון בבית האזרח בשעות 9.00—12.00 חדר מס' 5.
חוג עולי דרום אמריקה
מרחב ת"א—יפו
ביום שלישי — 7.11.72 ב־שעה 6.00 בערב, פגישת פעי־לי החוג, בבית מרכז המפלגה בת"א, קומה ה'.
קרית ים
ביום רביעי — 8.11.72 ב־שעה 4.00 אחה"צ, פגישת פעילים בסניף קרית ים ב־השתת' ז. גרגו.
דור ההמשך — דור צעיר וסטודנטים
ביום רביעי — 8.11.72 בשעה 6.30 בערב, ההכנס ועדת דור ההמשך, דור צעיר וסטודנ־טים, בבית מרכז המפלגה, קומה ו' באולם הישיבות ב־שעה 7.30 בערב, ישיבת ועדת התאום של דור ה־המשך.
סניף הצפון
מרחב ת"א—יפו
ביום רביעי — 8.11.72 בשעה 7.30 בערב, ישיבת הנהלת סניף הצפון, במועדון ה־מפלגה שדרות נמאכס 24, בהשתת' עו"ד י. ברבן — יו"ר מזכירות המרחב וה. פינס — יו"ר סניף הצפון.
ארגון נשים — חיפה
ביום רביעי — 8.11.72 ב־שעה 5.00 אחה"צ, ישיבת ההנהלה, במועדון רח' הנביאים 32.
ועדה מוניציפלית ירושלים
ביום חמישי — 9.11.72 ב־שעה 7.30 בערב, ישיבת ה־ועדה המוניציפלית בהשתת' מר ב. רגואן ומר גדעון גרינברג, במועדון, רח' ה־חבצלת 9.
מרחב ת"א—יפו
סניף יד־אליהו
ביום חמישי — 9.11.72 ב־שעה 7.30 בערב, פגישת פעילי יד אליהו בהשתת' עו"ד י. ברבן — יו"ר מזכי־רות המרחב וי. אחנברג — חבר הנהלת המרחב, במועדון המפלגה, רח' גרינלין 2. ד"ר פתיחה: י. דושט — יו"ר הסניף, המנחה: י. ויינר — חבר הנהלת המרחב.
הדור הצעיר
מרחב ת"א—יפו
ביום חמישי — 9.11.72 ב־שעה 7.00 בערב, ישיבת מר־כזי הסניפים הדור הצעיר במרחב ת"א—יפו, בהשתת' ראובן ויטלה — יו"ר הדור הצעיר בבית המפלגה, קומה ה'.
אשדוד
ביום חמישי — 9.11.72 ב־שעה 7.00 בערב ישיבת הנ־הלת סניף אשדוד.

הגיעו דגמי
1973
חליפות אוריגינליות
PIERRE CARDIN
PARIS
המעצב המפורסם ביותר בעולם
בחנויות
מצקין
MATZKIN
גזרות
אקסקלוסיביות
אריגים
מיוחדים
מאריגי האיכות
פולגת
Diolen
עם צמר
למכירה בחנויות מצקין בתל־אביב ובחיפה

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 97 (פינת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 226401
המוקד: יום חול 1.00 ל"מ לסלה / יום ו' 1.20 ל"מ לסלה

פרקי היום בתנ"ך

● שמואל, א' (כ"ז—כ"ט)

המשנה היומית

● נזיקין, ה' (כו ו' (א-ב)

הדלקת הנרות

	כ"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.11	5.24
תל-אביב	4.30	5.25
חיפה	4.20	5.21

תורנות רופאים לפי המקומות

תל אביב

● ד"ר סגל, בלוך 12, טל' 247860, ד"ר הראבה, רחוב אפשטיין 6, טל' 443281.

● מד"א טל' 101, 614333.

תורנות בתי מרקחת

תל אביב

● ליל שבת: אברמסקי, אלנבי 42, טל' 57526.

● שבת: פרנקל, המלך ג'ורג' 38.

תורנויות בתי חולים

● היום: איכילוב.

● שבת: איכילוב.

הודעות

קבלנים

דירות

וילות ובתים

דירות לקניה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחירים: יום חול 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳ 1.20 ל״י לשורה

● במרכז חולון דירת 3 חד׳ ריב מרוהטים קומפלט בי״ח. 54605

● 3 מרוהטים קומפלט יסים הירקון 82. 62481, 233563

● בשכ״ח דירה 2 חדרים, ק״ג בסביבות הבימה. טל׳ 621352, 618457 בין 14.00—08.00

● בר״ג דירת 2 חדרים מרוהטת + טלפון + הול — 700214 8—6 אחה״צ.

● דירת 2 חדרים מרוהטת קומפלט ברמת־גן. גז וטלפון 55805.

● בשכ״ח 2 חדרים מסודרים חניה בכלל טלפון: 51109.

● בבתים 3½ חדשה חניה צמודה ברחוב מרכזי ישקם 748282 אחה״צ.

● דירת לוקסוס 2 חדרים על עמודים, נוסליב 10 תל־אביב בין השעות 16.00—14.00 בלינסנל.

● בשכ״ח דירה בחולון 2½ חדרים מרוהטים טל׳ 842481 בין 18.00—20.00.

● בשכ״ח בפייבל 3½ מרוהטת קומפלט + טלפון + מזגן לשנה — שנתיים. טל׳ 235546 פרס לשבת.

● להשכיר דירה מרוהטת קומפלט 4 חדרים בסביבת רוטשילד שינקין לפנות — 611830.

● במרכז ר״ג בשכר הוגן דירה מרוהטת 1½ חדרים, מרפסת סגורה טלפון.

● להשכיר מדצמבר ל־10 חודשים 2½ חדרים עם רהוט בבית דו משפחתי עם גינה כל׳ 849056 5—19 בערב.

● בצפון ת״א, דירה מרוהטת 4 חדרים + טלפון, — הסקה, חניה, לשנה ויותר — 244092.

● 2 חדרים בכבר דיזנגוף מטה ״ טלפון 746967.

● להשכיר דירת 2 חדרים ופינת אוכל מרוהטים דמה׳ גן טל׳ 14 פינגרמן.

● ברמת־אביב להשכרה 3 חדרים מרוהטים 419512 — 413474.

● צפון 2 + הול ס״ג רהוט מלא + טלפון 10 חודשים 550 ערבויות 872751.

● בצפון לזוג 2½ + כל הנוחיות (בלי טלפון) 450 26187.

● 3 חדרים, מרוהטת, בי מרכז —500 נסרציונה 9 — ת״א רבנה.

● להשכיר 2½ חדרים, ריהוט מלא, בחולון לצלצל — 612090 4—1 מ״ם.

● 2 מרוהטת קומפלט + טלפון ברמת־גן עד יולי — 736613.

● ברמת־אביב דירה מרוהטת + טלפון טל׳ 415817.

● דירה מרוהטת להשכרה ב־רח׳ אבן גבירול בת 2½ חדרים לתקשר טל׳ 52962 בין השעות 7—4.

● בגבעתיים, דירת 3½ 130 מ״ר, מרוהטת חלקית טל׳ 772427, בערב.

● גבעתיים בשנקין דירת חדר מרוהט קומפלט כולל פריגידר גז מים חמים טל׳ 736794.

● דירת חדר בשכ״ח מרוהטת במרכז ר״ג 722094.

● להשכיר דירת 2 חדרים מסודרת ומרוהטת 738828 לא בשבת.

● בצפון 3½ חדרים לוקסוס, ריהוט קומפלט, חימום, הניה. 221673 07.00—09.00.

● ברמת־אביב 3 + פ״א + טלפון, ריהוט חדש מלא. 412485 בערב.

● בשכ״ח 2 מרוהטים + פריגידר + גז ברמת־גן 727073 320.

● בקרית־שלום ת״א 3 חדרים מרוהטים קומפלט ת׳ נקובסקי 7.

● בשכ״ח 2 חדרים + הול בסביבות ידיאליהו סוידי — טלפון 59562.

● דרושה שותפה לדירה ב־רמת־גן, עדיף סטודנטית טל׳ 736261.

● להשכרה 3½ חדרים ב־צהלה לשנה—שנתיים 771369 בין 18.00—22.00.

● דירת 3 חדרים מרוהטת ברחוב ז׳בוטינסקי בת״א בשכ״ח לטלפן בשבה 762511 והחל מיום א׳ 56777 עד שעה 17.

● להשכרה דירה לוקסוס מרוהטת 2½ בהלינגים טל׳ 742829.

● ברמת־גן בשכ״ח 1½ חצי מרוהט, שלם 8, בלוק 1/142 טלפון 973618.

● 3 מרוהטים + טלפון ב־פתח־תקוה 425 ל״י להתק־שר 908207.

● 2 חדרים הול וטלפון עם ריהוט בדרך השלום 95 תל־אביב בניסה ג׳ כתו לפנות בשבת 10—12.

● במרכז ת״א 2 חדרים ריהום מלא 650 לחודש טל׳ — 281917.

● להשכיר דירה מרוהטת ל־6 חודשים בגבעת־שמואל טל׳ 754004.

● בצפון 2½ קומפלט + טלפון, רצוי תיירים. — 249569.

● דירה ברמת־גן בת הדר. מרוהט קומפלט. ליד הבימה בלי טלפון 283857, 288712.

חדרים מרוהטים

● להשכיר חדר מרוהט ל־בחורה ביפוביץ, שינקין 49 ת״א 18—20.

● 2 חדרים מרוהטים ל־״הילטון״, 260560 בשעות 5.00—13.00.

● 2½ חדרים מרוהטים, — בכר מלכי ישראל 4, ת״א. הראל.

● חדר להכירה בסביבת כבר דיזנגוף 289474 גם בשבת.

● חדר מרוהט, גדול ויפה. ליד כבר דיזנגוף לטלפן — 876899.

● להשכיר חדר מרוהט ל־ימי״ה, לסטודנט או למבוגרים עם כניסה 227001.

● חדר להשכיר לשתי סטודנטיות / אחות, ליד כבר דיזנגוף 285800.

● חדר מרוהט, לסטודנטית/ ליחידה בצפון + טלפון. — 14.00 עד 11.00.

● חדר אבן גבירול 192 תל־אביב כניסה ג׳ דירה 3.

● להשכיר חדר מרוהט ל־בחור״ה בגבעתיים. 251253 פל׳ בערב.

● בשכ״ח חדר מרוהט כ־פתח הרפואה ד׳ ר״ג.

● חדר מרוהט בבית פרטי ברמת־גן בשביל בחורה לה־שכיר 721607 אחה״צ.

● חדר גדול בבית נפרדת כ״ה המים וכו׳ ת״א רבנן. תחנת 10 בסביבות קולנוע רמת גן לבחור/ים.

● חדר מואר למסודר לשני/ים ב״ב טל׳ 614002 04-683893.

● להשכיר חדר מרוהט ב־ת׳ ביוב עבודה 5 טל׳.

● חדר להשכרה לשתי בחורות עם שימוש במטבח או בתי תיירים 781753.

● חדר מרוהט בפרישמן 58 שכן ולדאבים.

ביקוש דירות

● לקניה דרושה דירת 2 בהקדם, ק״א/ר״ג, צ״ע ב־סביבות פר־חן, רח׳ צירי, לחזית. טל׳ 283427 — 20.00—21.00.

● דרושה בדמ״ם או בקניה דירת גג 2 חדרים במרכז או צפון ת״א טל׳ 289152 — 268560.

● לכל הדירות ולכל הקונים מחפשים דירות בכל הגדלים במיוחד צפון ת״א ונווה־אבי־בים, ניילס היהר, דיזנגוף 320 — 03-446294.

● מעוניינים בדירה בסביבות הרצליה—ת״א עד 40.000 טלפון 54545 למכירה של בורדוד (חנה) או 785710 — גם בשבת.

● זוג עם ערבויות בנקאיות מחפש דירה מרוהטת או ריק׳ בשכ״ח, מוכן לשלם מ׳ ראש 55805.

● דרושה דירה בדמ״ם 2, 1¼ חדרים מרוהטת בסביבות שד׳ נורדאו ת״א 358645.

● מעוניין בדירת חדר מרוהטת ומסודרת ת.ד 1234 ת״א 45663/5.

● דרושה דירת 1—2 חדרים בשכ״ח, בדמ״ם בתל־אביב ר׳ בסביבה 612725.

● דרושות דירות בשכ״ח, בדמ״ם, ולקניה, תוך ״יהר דיה״, בן יהודה 9 ט״ב 58840.

● מעוניין לקנות דירה 4—5 חדרים או בית באזור ר״ג או תל־גנים. להתקשר 03-241018 מ־17.00 פרט לשבת.

● זוג תיירים מעוניין בדירה לקניה או השכרה בתל־אביב לכניסה מידית. טלפון: 245636.

● במרכז ר״ג דרושה דירה גדולה בת 3 חדרים בשכ״ח לטווח ארוך. טל׳ 721474 בין 12—14.

● מעוניינים בדירה בדמ״ם 2—3 חדרים עד 30,000 בתל־אביב ובסביבתה טל׳ 285631 מ״ם.

● דרושה דירת חדר בדמ״ם אפשר עם נוחיות משותפת 232617.

● דרוש לקניה בית דו־משפחתי, וילה או קוטג׳ ב־איזור חולון בהים טלפון 842537.

● ברצונך להשכיר דירתך? תיירים עולים וגם ישראלים מחפשים אותה. לפרטים לפנות: מאן גבירול 68, תל־אביב, טל׳ 262182 או: 265184/5.

● דרושה דירה ריקה בשכ״ח 1½ + טלפון בצפון ת.ד. 20015 ת״א מס. 1216.

● ״ידידות״ 3 חדרים מרוהטת להתכושה של הגרש ימים כי צפון ת״א טל׳ 467767.

● מעוניין לקנות דירה חדשה בצפון באזור שקט — כלון ופינת אוכל שלושה חדרי שינה טל׳ 252091.

● מחפש דירה קטנה בדמ״ם בתל־אביב ובמרכז הארץ. — 286431.

ד. להחלפה

● מעוניין בדירה במרכז הארץ תמורת דירה בערך 64 מ״ר טלפון 03-72987.

אולמות

● אולם קטן אינטימי לאש־כיר למסיבות ובר־מצוות — שד׳ קרן קיימת 26 מסי

● דרוש אולם בשטח לשיש בשטח 200—400 מ״ר, באזור תל־אביב ת״ד 2580.

● למכירה אולמות למלאכה, מחסנים ובתחמים בקריית ה מלאכה, ת״א. טל׳ 262143 מ־14.00—8.00.

● אולמות, בתי מלאכה וחנויות, בשכ״ח, בדמ״ם, ולמכירה, ״לעם״ מטוה ישראל 8.

● למכירה אולם לתעשיה קלה 300 מ״ר במרכז יפו, כניסה כ׳, מעלית משאות, טל׳ 265973.

● בדמ״ם לתעשיה 40 מ״ר + 30 מ״ר גלריה, ק״ס + כל הנוחיות, ״יפרי״ המסגר 48 בתצר (בבית אולמי ״לחיים״).

● בשכ״ח באיזור התעשיה בת״א מבנה על גג 40 מ״ר לבית מלאכה או תעשיה קלה, טל׳ 729625 16.

● להשכרה אולם 310 מ״ר באזור התעשיה חולון טל׳: 746082 — 546050.

● כולם ביאנים באולמי גרים קונצרט 4 ת״א (מול יצחק שדה 28).

● בשכ״ח אולם מרתף 42 מ״ר באבן־גבירול מול ה־עירייה, מים טלפון ונוחיות.

● דרוש בת״א בשכ״ח 80 מ״ר ק״ק + כה, רצוי טל־פון, טל׳ 284407 בשבת — 748079.

משרדים

● בשכ״ח משרדים + טלפון 12—6 חדרים בבניינים, 4 בקרולייבית, 3 בשלמה המלך אולם בדוד המלך 244051 — תוך ״סהל״.

● דרושים 300 מ״ר לשיכון משרדי או בערך 10 חדרים עם מקומות חניה צמודים ב־אזור רמת גן להתקשר — 729887, טל׳ 731758 או ״לאינה״ בע״מ, ת.ד. 1020 ר״ג.

● דירת קרקע 2½ חדרים + שירותים לעסק שקט מול בי״ס נורת 248888.

● בשכ״ח 4 חדרים + טלפון בדירה, ק״ב, בן יהודה 233836 בערב.

● דרוש משרד בשכ״ח 1—2 חדרים + טלפון בתל־אביב 612726.

● חברה רצינית מעוניינת ב־משרד לקניה או השכרה, — תשלום מראש. 245693.

● למכירה משרדים בקניון 2 מבנים בגודל 600 מ״ר כל מגרש במחיר 50,000 ל״י.

● דרוש במרכז חולון מש־רד/הול + טלפון בשכ״ח 725383.

● משרד ליחסי ציבור ביוזמים פלים מחפש מקום מתאים מרכזי בת״א וב״חיפה״ לכב־לה הצעות מלבנים לבר־מים להתקשר מלכמים לפס ירושלים.

בתי מלאכה

● למכירה בית מלאכה למב־לסים (שטנצים) + טלפון טל׳ 828955.

● למכירת בית מלאכה ל־הדפסת תויות (אטיקטים) עם הון לפוחות קבוע פרנסה טובה לאדם מבוגר לעבודת בשיים, נא לפנות לת״ד — 4252 ת״א עבור ״תקוה יוני״.

● בהזדמנות מקום לבי״ל וכהה 25 מ״ר דיבלין ה־שוה טוספרם פינת אילת 40 ת״א.

● נגריה בדמ״ם 55 מ״ר + כח חיים ויפאל 11 פינת פלורנטין 10 טבת.

מחסנים

● בשכ״ח חדר גדול ברחוב בק״ק, מתאים למחסן או אחר־העם ליד מגדל שלום ביה״ל זעיר, אפשרות לחדר נוסף צמוד. החל מאפריל 73, בשכ״ח מחסן קטן שני במקום הנ״ל. טל׳ 972525 ל״א מתווכים.

● מחסן קטן 2½ x 2½ ב־קרבת רחוב הנביאים ת״א להשכיר בשכ״ח או בדמ״ם לטלפן 287809, מ״מ 6 — 6 אחה״צ.

השקעות

● קנה נכסים ב־10,000 ל״י. פרטים: קבוצה לקנית נכסים חיפה — 04-254612 — ת״א 03-251652 — ירושלים 02-35683.

חנויות

● בשכר ברמת החייל רח׳ קה מספר 15 טל׳ 777247.

● בראשון לציון, חנות בכיכר קוס מרכזי ״דירות תאגארת״ הרצל 59 ראשל״צ.

● בשכ״ח חנות מרוהטת ב׳ שינקין 34, תל אביב, עם משרד — מחסן וטלפון — (כעת פתוחה).

● ליבואנים ולכל מטרה, — חנות 70 מ״ר בגן יהודה ליד מוגרבי 416798, 445606.

● בשכ״ח חנות גדולה לכל מטרה באזור יהודה 760505.

● חנות גדולה להשכרה רחוב הרואה 201 ר״ג טל׳ 765569.

● להשכרה חנות בתים כ״פ מול פינת הרצל טל׳ 784529 מ־19.30.

● להשכרה חנות מפוארת 150 מ״ר ברח׳ ז׳בוטינסקי 43 ר״ג טלפון 82622.

● חנות במרכז רמת־גן באליפ 5 לפסור בדמ״ם — 728045, 728415.

● למכירה חנות בפרדס־כץ. פרטים: טל׳ 791576 ביא׳ ליג 3.

● למכירה חנות 88 מ״ר במרכז גבעתיים, פרטים טל׳ 864395.

● חנות להשכיר בליליבלום 30 ת״א, לפנות לעו״ד א. נורבן בדח׳ אחד העם 60, טל׳ 612744.

● בהזדמנות בדמ״ם חנות קטנה ומסודרת בנחלת בני־מין 39, תל־אביב, טלפון: 526550.

● חנויות בכל הגדלים ב־בתים, ליבובר, טייבר בע״מ, ״השקעות״ ע.ה. בתים. טל׳ 871949.

● ברמת־השרון: במרכז נווה חנות אחת למכירה. — אחה״צ. 779550.

● חנות להשכרה במרכז ב־ראשון־לציון הרצל 88 טל׳ 948518.

● למכירה מעדניה עם או בלי ציוד + טלפון + בת ח״א 771089.

● למכירה חנות גדולה ב־מרכז אלנבי טלפון 615488.

● למכירה לרגל נסיעה ל־חו״ל חנות מכולת במרכז גבעתיים עם טלפון.

● 2½ חדרים מרוהטת תל־פיות ר״ג, סביבות עליה; בשכ״ח טל׳ 722652 כל יום.

● חנות להשכרה בשכ״ח — לוינסקי 87 ת״א לפנות — 728915.

● למכירה בדמ״ם חנות גדולה + גלריה + טלפון במרכז רח׳ דיזנגוף, 228831, 9—13, 16—19.

● חנות 18 מ״ר במרכז יפו למכירה מתאימה לכל מטרה רחוב עזה 42 בין 18—19 רחוב יוסף בשבת 9—11.

● למכירה בהזדמנות במרכז רחובות 2 חנויות + אפליו פרנסה בשפע לשתי משפחות טלפון 951246.

● למכירה חנות אפליו מפוארת. ז׳בוטינסקי 8, חולון 556051.

● בדיזנגוף בשכ״ח חנות צדדית חרוכה 784259 גם בשבת.

● חנות גדולה ברחוב פנסק עם מ״ר או 2 חנויות של 60 מ״ר למכירה או להש־כרה, ומחסן של 100 מ״ר למכירה כיור 412621.

● מספרה לגברות למכירה באבן גבירול 52 לפנות ל־ברש.

● להשכיר חנות בגדי ילדים ברג׳ טל׳ 728055.

● חנות למכירה בקיראון ב־רח׳ ירושלים 5 טל׳ 759225.

● חנות בהתחלת הכרמל למכירה כעל 150 מ״ר אפשרי חלק מזה 728202.

● למכירה חנות במרכז ר״ג ביאליק 38 (מסג׳ בנק המ־עלים הרחש). בעבודה טל: 727916, בבית 732294.

● למכירה חנות מספרה במקום מרכזי אבן גבירול לתוך שכר 281036.

תורשים

● ברעננה, דונם 1, ארמה פרטית טל׳ 743369 משעה 14.00 ללא מתווכים.

● למכירה מגרש 1,050 מ״ר בהרצליה פיתוח לבניית 2 קוטג׳ים טלפון 721515.

● בהרצליה פתוח 400 מ״ר גבוה יותר 120,000 444384 הראל.

● בהרצליה ביתוח — יוצאת מן הכלל — 228939 — 18—20.

עסקים

● מבאה פרוס שותפות, כד־בר לילד למכירה בשכ״ח, + בחורה לפנות: חולון, חכמין 90.

● למכירה קיוסק מכולת — רחוב מהון 8, מפרח, חולון פרנסה בשפע.

● למכירה מזנון לבירה ב־רח׳ פלורנטין 34 טל׳ 854120 משעה 8.00—14.00 בבוקר.

● למכירה מכלה מערניה ב־צפון ת״א טל׳ 247562.

● להשכרה 2 מבנים לתע־שיה ברחוב המסגר טלפון: 37512.

● למכירות מתרשת ומסס ר׳ רבולברים, מקרה, נברסוה. טל׳ 37512.

● ברשותי חנות + טלפון + חדר בתחנה המרכזית — מעוניין בהצעה לסוכנויות. טל׳ 328479.

● דרושים ללקוחותינו: מש־קיעים, מגרשים לבניה ר׳ אדמות מקלאיות להשקעה ברחובות נדרה והסביבה — תוך המרכז טלפון 951246.

● למכירה מכערת מתלים עמק יזרעאל 9, ת״א, בתצר 20.000 ל״י.

● אין השקעה טובה יותר מאשר השקעה בקרקעות. פנה עוד היום: גיו נ׳רסי (ישראל) בע״מ, השקעות ופיתוח, תל־אביב, יהודה הלוי 121.

ביקוש עבודה

● מעסיק! מעביד! ברשר תנו מכחר של עובדים לכל הענפים שולחים חינם! בר יהודה 9, עופר. מ־8.00 עד 7.00.

● צעיר אחרי צבא + רשיון נהיגה ג׳ מעוניין ב־הצעות. טלפון 775518 שמוליק.

● דרושה מטפלת לשמונה שעות עבודה בבהים טלפון 625088.

● בהבנית מקצועית מקבלת הביתה הדפסות מכל הסוגים 353813.

● ״פתח״ בע״מ מציעים ל־נותיכם פקידות, מזכירות, תכנבות, ללא תשלום 267968.

● צעיר דתי מוכן מנוסה מ־חפש בקרוב ת.ד. 660 בני־ברק.

● אחות מוסמכת מעוניינת בעבודה אצל רופא פרטי ב־קליניקה, טל׳ 732021.

● מקבלים עבודות תפירה על דינגר גאוברלוק ב־אחריות טל׳ 578608.

עבודה

● מזכירת מחלקה ידיעה טובה בכלל הדפסה בעברית וצרפתית, שעות העבודה — 8—16, בת״א. להתקשר — 258241 למחלקת כח־אדם.

● דרוש עובד לעבודה קבו־עה, לא מקצועי, בסביבות מגדל שלום, אפשרות להת־קדמות, פרטים אישיים ל־ת.ד 24062 ת״א.

הכשרה לעבודה

● בתל אביב ובירושלים נפתחים קורסים להציגי בתי חוץ אורחים 615965—03 234550—02.

הצעות עבודה

● דרושה מטפלת מ־8—15, לפנות, רח׳ תפארת ישראל 4 רמת־גן מרפ׳ מולכו, טלפון 752360 בשעות הערב.

● לעבודות תיווך דרוש עו־בר עם רקע מסחרי בעל רש־יון נהיגה. לפנות ״תוור־לוי״, שד׳ העצמאות 67 (מג־דל־נחום) בת־ים.

● קונדיטור מעולה בתנאים מצויינים דרוש. לפנות 5 שכים נסיון, טל׳ 781282.

● לעבודה קבועה דרושים: פקידה עם נסיון ועובדי לא מקצועים. 141/2.

● יהלומים!!! דרוש בר לבדיקה, למעלה תנאים מיו־חדים. שלמון, דוד פתח־תקוה 25, טל׳ 615859.

● דרושות עובדות לכל אי־בדלוק ועבודות יד, לפנות מורפיה, ליליינבלום 15, טל׳ 55510, ת״א.

● דרוש נער רציני גיל 17—13, אפשרי חצי יום. זילברשטיין, נחלת בנימין 2, תל־אביב.

● למפעל מקסטיל באיזור התעשיה בפ״ת דרוש/ה מפיק/ה לריקומי מחסן ל־מלאי וארגון מכלולים. בוגרי תיכון או בי״ס לספר־רות לאחר שירות צבאי ו־בעלי נסיון של שנתיים ב־עבודה דומה יפנו בכתב עד לת.ד. 2543, תל־אביב.

● דרושות נערות לעבודה ב־מהלקת הנהלת חשבונות. יועדפו מועמדות בעלות הש־כלה של בי״ס מסחרי. לפ־נות לסר מאירי, חברת בני משה קרסו בע״מ, רח׳ ריבל 26, תל־אביב, בין השעות 8.30 עד 12.30.

● דרושים פקידי מכירות לכלי עבודה וציוד למוסך בית. עדיפים בעלי הקבלה תיכונית, שליטה באנגלית ונסיון במקצוע יפנו לת.ד. 991 תל־אביב עם פרוט קור־רות חיים ונסיון קוד. תנאים טובים למתאימים המתאימים.

● דרושים פקידי מכירות מכניים לחלפי חילוף למכר נוות, בעלי השכלה תיכונית מקצועית במגמת מכונאות רכב, בעלי שליטה בעברית, אנגלית ו/או צרפתית. בעלי נסיון במקצוע. לפנות למר מאירי, חברת בני משה קר־סו בע״מ, טל׳ 33241 בין השעות 8.30 עד 12.30.

● דרושה אשה למשק בית ליום שלם + 2 ילדים טל׳ 234890 אחה״צ.

● דרושה פועלת סוג א׳ ל־מכונת הפירה ״זינגר״, וגם לעבודות יד. לפנות: ביח״ר ״בקאי״ רח׳ לוינסקי 16, ת״א.

● מסגר עוזר דרוש ל״טל־מכ״ע״ בע״מ לפנות טל׳ — 555010.

● המקלאים להעשיה ולי־צור לוהות חשמל דרושים ל־״פלמניע״ בע״מ לפנות טל׳ 555010.

● דרושה עובדת נסיון ל־עבודה חלקית ש.ב.ג אבן גבירול 68 ת״א.

● דרושה עובדה למשק בית לכל יום 8.00—15.00 עם המלצות טל׳ 265079 בין 15.00—14.00.

● יהלומים! דרוש פועל ברליינריץ למכח בתנאים טו־בים טל׳ 825696.

● דרושה אשה למשק בית בגבעתיים 4—5 ימים מ־7.30—2.30 טל׳ 283852 אחה״צ.

● דרושים פועלים לעבודות מבניש רח׳ 350/5 822753 יפו.

● יהלומים דרוש קנטה ל־מעלה ואבנים גדולות לפנות טל׳ 914169 פ״ת.

● דרושים פועלים בקמהים ברחום מהנה למשרדים ת״ד 1834 ת״א לכני ד׳ 46249/1.

● ביח״ר דרושות תופרות ומתלמדות, תנאים מצויינים טל׳ 223469.

● דרושה פקידה עברית — אנגלית־ צ׳ פקידת קבלה, שעות עבודה 8.30—15.00 טלפון 612732.

● דרושה נערה למשק בית ולטיפול בילד וב־הבוקר עד יום ל״ם טל׳ 818125.

● דרושה עוזרת בית ל־שבוע כיום 753379.

● דרושה בחורה לעבודה בבית וילדים עם לינה טלפון 419981.

● דרוש רחב פולפילים מקצ־ה, לשרה ארהאיה כדרגה ומנהל עבודה. למסעל רציני כיריות פתוחות, נא לטלפן לקביעת ראיון 283743.

● דרושה פקידה וזנות ל־פלון ״כהלגיה״ טל׳ 445570.

● דרוש מקלאי לעבודות האווה אחרי שירות צבאי — טל׳ 563365.

● דרוש שכר כבשת ל־לכבית 12 ת״א הנאים טובים שמאל המלצות לפנות 427447.

● לעבודות תיווך דרוש עו־בר עם רקע מסחרי בעל רשיון.

● דרוש סבל מבולה לסטרבת מזרחית, לפנות טל׳ 830493.

● דרושים חשמלאים לבניה של השעה, טל׳ 834456 — 3—4 בערב.

● למשרד להנהלת חשבונות דרושה פקידה לאלה־בים. העבודה בשעות אחה״צ. תנ־אים טובים, לפנות בטל׳ 621074.

● דרושה בחורה לעבודה במכבסה צילום, תנאים טובים, טלפון: 574808.

● מזכירה — בעלת נס־יון להדפסה בעב־רית, אנגלית, מעומדת המגיבה ל־מודיעין בפורמולה ישראל בע״מ, רחוב קרמינצקי 16 ת״א (ליד הקונסרבטוריון).

● פקיד הנהלת חשבונות — רצוי מנוסה לראשות היר־בון, שעות נסיון לפנות בהשכלה.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401, 226401
המחיר: יום חול 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳ 1.20 ל״י לשורה

● אם המודעה הנ״ל בי״ש לפרסם ביום 3.11.72 ב״ בדוי כמעונים למכירה או ם המודעה פורסמה במדור ציקים למכירה לכן אנא בה לפרסמה שנית ב 3.11.72

● וכפה ס.פ. סוף 67 מצב חדש לגמרי

● החלף מכוניתך המשומשת למריומף 1300, 1973 החפרש עד 9000 ל״י בתשלומים.

השכרת רכב

● „באדו״ השכרת מנדרים ופרטיות (הבאים מיוחדים להתקשר) „ארזי״ תחנת דלק בת ארלוזורוב ת״א טלפון 255064

ביקוש רכב

● רכביהיבון קונים כל סוגי המכוניות במחירים הגבוהים ביותר בשוק.

מכוניות למכירה

● פורד קאפרי, 1969 — אוטומטית, יד ראשונה, מצב מצויין. טלפון.

● בהזדמנות סוסיתא מסחרית 1961, במצב טוב, מנוע

דוד שמש וחשמל

● „אידיאל״, דודי חימום בע״מ. ביצוע והרכבת ע״י צוות מומחים בכל חלקי הארץ.

טלוויזיה

● תיקוני אקספרס למכשירי טלוויזיה ואנטנות בביתך — צלצל 525183

מציעים למכירה

● לרגל נסיעה למכירה, מערכות רהיטים מסוגננות.

שרותים

● תיכנון פנים וביצוע (רסטורנים) שיפוצים בתיקוה מהנדס, תיקון, שיפוצים

מכונות תפירה

● אל תקנו מכונת תפירה חדשה

מכונות כביסה

● מכונת כביסה אמקור קומפקט 4 במצב מצויין 390 ל״י טל׳ 35707

קונים לקנות

● „הלובה״ קונה ומוכר רהיטים משומשים

רהיטים

● קונה רהיטים משומשים ועתיקים ירושות ורהיטים

מכונות גילוח

● אליאס, מכירה ותיקונים כל הסוגים, עליה 19, 521370

מכונות כתיבה

● בירוטכניקה — מכונות כתיבה והישוב, מכירה ותיקונים והשכרה, אלנבי 94, 612628

דגלים

● דגלי קלמן ברמן, דגלי שנת היובל ודגלי לאום בכל הגדלים מבחר קשוטי בד.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

חקלאות

● למכירה טרקטור פרגוסון 5000 במצב מצוין.

● למכירה טרקטורים פרגוסון 65, 165 במצב עבודה מצוין.

הלבשה

● למכירה שמלת כלה לסר דות 42—44 טלפון 904620

ציוד בנין

חיות בית

כלי נגינה

מקררים

בולים ומטבעות

תריסים

חיפוש קרובים

חוגים

בתי־ספר ושיעורים

ריקודים

שמיחים

טפטים

טיולים

שונות

הלואות

בתי״ס לנהיגה

תנורי חמום

צילומים

● מצלמת קנון ת.מ.ב. 1.4, עדשה 185 מ״מ 1600 ל״י, לפנות 051-2615, 051-2730.

● למכירה מצלמה רפלקס „כמוה״ במצב מצוין עם עדשה 1:1.9 וכן עדשת טלה 100 מ״מ ואביזרים שונים. טל. 414485, ת״א.

● למכירה חנות לצילום ויתר מעבדה מסודרת, ברמת־גן. טל׳ 728242

ביטוח

● ביטוח מיידי לרכב!!! „שחר״ בצלאל 131, גבע היום, 731082.

שידוכים

● נרושה בלונדינית יפה פיה 25, מבוססת, ת״ד 6453 ת״א.

● הכרויות והתכתבויות לכל החוגים — „צמית״, ת.ד. 4019 חיפה.

תורנות רופאים לפי המחוזות

תורנויות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

בתי כנסת

דירות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

חדרים מרוהטים

● בשכ״ח חדר מרוהט עם הספקה ושלפון רצוי לסטודנט טל. 637703.

דירות בדמי מפתח

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

ביקוש דירות

1-1½ חדרים

דירות מרוהטות

מגרשים

משרדים

חנויות

מחסנים

עסקים

דירות בשכר חדשי

2-2½ חדרים

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

מבוניות

מציעים למכירה

אופנועים וקטנועים

כלי נגינה

בולים ומטבעות

טלויזיה

שרותים

שידוכים

תנורי חמום

רהיטים

מכונות כביסה

שונות

ספרים

צילומים

בתי־ספר ושיעורים

בתי״ס לנהיגה

מי מצא?

חיות בית

ריקודים

האם את/ה

* צעיר
* שאפתן
* מחפש אתגרים
* אוהב כסף — הרבה!
* בעל כושר שכנוע
* השכלה על יסודית

בואו והשתלבו
בצוות המכירות הקבוע
של חברה מתפתחת ודינמית.
לאחר הכשרה באומנות המכירה

פנה אישית לסר עציון חדר 62 בין השעות 14.00—17.00 בחברת „קשר ישיר״ רח׳ הנגב 4 תל־אביב או בכתב ת.ד. 28462 למח׳ מכירות.

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

מודעות מתקבלות:

תל־אביב

„הלוח הכפול״ — שד׳ רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230521 230401
אבן גבירול 66 טל. 7—263236
הארץ: מזא״ה 56 טל. 623311
ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064
רח׳ מוזס 5 טל. 32289

ירושלים

ידיעות אחרונות הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 7—224245

חיפה

הארץ: נורדאו 20 טל. 64511
ידיעות אחרונות: הנביאים 28 טל. 67931

באר־שבע

ידיעות אחרונות: החלוץ 80, טל. 3576
הארץ: סלה רחמים, בנין הוה, קק״ל 197 טל. 2042

ובכל משרדי הפרסום וסניפי הארץ וידיעות אחרונות בישראל

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

The Institution of Electrical Engineers
Israel Branch

צבור המהנדסים מוזמן להרצאתו של:

אינג' א. ג'קס

E. JACKS C. Eng. FIEE,

Chief Engineer, English Electric Fusegear Division, Liverpool

נושא ההרצאה:

טכנולוגיה של נתיכים

Fuse technology with regards to design, production and application and the outlook for the future

ההרצאה בשפה האנגלית

ההרצאה כוללת:

1. Fuse performance Data for modern applications
2. Progress in the Development of fuses
3. Protection of Electrical Apparatus, low & medium voltage systems
4. Reliability and quality considerations
5. Discrimination problems

ההרצאה תתקיים ביום שלישי 7.11.72, בשעה 17.00 במלון בזל, רח' הירקון ת"א

המדור לידיעת הארץ בתנועת המושבים

מתכבד להודיע נוסף למיודי ובמבנה שכבר פורסמו

על הטיולים הבאים:

א. טיול בן שלשה ימים לפיני הכולל שתי מיפות.
תאריך יציאה 12.11.72

המסלול: טיסה מלוד לאילת, נסיעה באוטובוס מאילת לנביעות (נועיבה), די זהב (דהב), אופירה (שרם-א-שייח), שלהבת (אבו רודס) — לינה.
נחל פירן, מנזר קתרינה — לינה.
עליה להר סיני חזרה בטיסה ללוד.
המחיר: — 250 ל"י ליחיד, כולל לינות.

ב. סיור הנופש בן ארבעה ימים באיזור נביעות (נועיבה)
תאריכים 16.11.72—19.11.72

פירוט: יציאה בטיסה מלוד לאילת, סיורים באיזור אילת, עיר פורטוגה, אופירה (שרם-א-שייח) חזרה בטיסה מאילת ללוד.
הבסיס יהיה בכפר הנופש בנביעות.
התשלום ליחיד, הכולל אירוח מלא בחדרים ממוזגים 332 ל"י.

ג. שלושה ימי סיור הנופש כשהבסיס „כפר הנופש בנביעות"
תאריך יציאה 24.11.72

פירוט: טיסה מלוד למנזר סנטה קתרינה, סיור במנזר, טיסה לאילת, נסיעה לנביעות — לינה.
יום ב' סיור לעין פורטוגה;
יום ג' נופש ורחצה-בים.
לפנות ערב חזרה בטיסה מאילת.
התשלום ליחיד, כולל אירוח מלא בחדרים ממוזגים — 374 ל"י ליחיד.

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות לתנועת המושבים, המדור לידיעת הארץ טל. 258473.

עירית רמת-גן

מכרז מס': 61/72
לבצוע הקמת 2 בריכות שחיה:
1) רח' אחד העם
2) רמת-עמידר, רמת-גן

עירית רמת-גן מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלים לבצוע העבודות הנ"ל.

הסברים ופרטים, תנאי המכרזים וטפסי הצעת המחירים אפשר לקבל במח' מהנדס העיר, רח' המעגל מס' 26, בשעות העבודה הרגילות, תמורת תשלום בסך של —.100 ל"י. (תשלום זה אינו מוחזר).

כל המעונין להשתתף במכרז הנ"ל יגיש לעיריה הצעת מחירים ב־2 עותקים על גבי הטפסים, שימסרו לו. ההצעות תוגשנה במעטפות סגורות ותוכנסנה לתיבת ההצעות במזכירות העיריה, רח' ביאליק מס' 35, חדר מס' 31, עד ליום ראשון — ו' כסלו תשל"ג — 12.11.72 שעה 12.00 בצהרים.

על המעטפה יש לציין: „הצעה לבצוע 2 בריכות שחיה ברמת-גן".

על מגישי ההצעות לצרף ערבות מתאימה בשעור של 5% מהיקף ההצעה לתקופה של 3 חדשים במזומנים או בערבות בנקאית, אחרת לא תידון ועדת ההצעות ההכרזות בהצעה. את הערבות יש להכניס לתוך מעטפה נפרדת שתצורף במעטפה נוספת להצעה, ועליה יש לציין: „ערבות למכרז מס' 61/72".
כערבויות כשירות תשמשנה:
1. הפקדת מזומנים בקופת העיריה
2. ערבות בנקאית מבנק מוכר
3. המחאה בנקאית מבנק מוכר
4. התחייבות כספית של עירית רמת-גן
5. מכתב לשעבוד כספים בגזברות העיריה ע"י גזבר העיר.

את ההצעות יש להגיש בהתאם לתנאי המכרז וכל שנוי בהן עלול לגרום לביטולן.

בעת הדיון בהצעה תתחשב העיריה ביכולתו הכספית של המציע ובכושרו לבצע את העבודה, כפי שהדבר נבחן מעבודותיו הקודמות, וכן בותקו ובנסיונו בעבודות מסוג זה.

הרשות בידי העיריה לקבל את ההצעה כולה או כל חלק הימנה.

רשאים להשתתף במכרז זה רק „קבלנים רשומים" לעבודות מסוג המכרז בהתאם לחוק רשום הקבלנים לעבודות הנדסה בנאית תשכ"ט — 1969" ותקנותיו.

על המציע לצרף אישור מתאים על רישומו וסיווגו — אחרת לא תדון ועדת המכרזים בהצעתו.

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ד"ר ישראל פלד
ראש העיריה

עירית קרית-אתא

מכרז מספר 43/72

בדבר בצוע ההלפת קוי מים פגומים דרך חיפה
(קרית-נחום)

1. מוזמנות בזה הצעות קבלנים רשומים, לבצוע החלפת קוי מים פגומים דרך חיפה (קרית-נחום) בקרית-אתא.
2. את הטפסים תמורת —.30 ל"י שלא יוחזרו וכן הסברים אפשר לקבל במשרד מהנדס העיר, כל יום (פרט לימי שלישי ושישי) בין השעות 09.00—12.00.
3. את ההצעות במעטפות סגורות ועליהן הכתובת „מכרז מס' 43/72", יש להכניס לתיבת ההצעות במשרד מהנדס העיר, לא יאוחר מיום ראשון ו' כסלו תשל"ג (12.11.72) בשעה 12.00.
4. על הקבלן לצרף להצעתו ערבות בנקאית בסך —.8,000 ל"י, לתקופה של 2 חדשים מתאריך הגשת ההצעה.
5. כל שנוי ו/או מחיקה בחוזה, תנאי החוזה, במפרט או ברשימת הכמויות והמחירים וכן אי צרוף ערבות בנקאית, או אי מלוי כל הסעיפים ברשימת הכמויות והמחירים, ישללו את ההצעה.
6. אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או איזו הצעה שהיא.

צ. הרר, ראש העיריה

מפעל מאושר בענף המתכת
למסירה
(ההון הדרוש — 500,000 ל"י)
אפשרות גם הצעת שותפות

לפנות: ת.ד. 5021 תל-אביב.

לפרויקט פרסומי מבטיח

דרושה השקעה של -.300,000 ל"י

(קיימת אפשרות להשתתפות פעילה)

רק משקיעים רציניים יפנו בפרטים על עצמם
לת.ד. 729 מס' 19

דרוש מגרש תעשייתי
בתל-אביב והסביבה

רצוי ביציאות הצפוניות של ת"א או כביש גהה

גודל המגרש 4 - 3 דאם

אפשר מבנה תעשייתי בגודל 1500—1000 מ"ר המתאים לבנית חדרי קירור

בהצעות ללא מתווכים לפנות טלפון 250411 בשעות 16.00—08.00

שיפורים בקו 400 לירושלים. במוצ"ש

הקו יפעיל 2 נסיעות מבני-ברק — גבעתיים — רמת-גן לירושלים בשעות 22.00—20.00.
ו־2 נסיעות מירושלים לגבעתיים — רמת-גן ובני-ברק בשעות 22.00—20.00.

הנהלת „דן"

למכירה
בצפון הארץ
בית קירור

חדרים ל־0 מעלות ולמינוס 20 מעלות

פעילויות נוספות:
1) יצור ומכירת קרח
2) שיווק מצרכים קפואים
3) סיטונאות לפירות

אפשרות גם לרכישה חלקית

לפנות בערבים טלפון 04—88676 חיפה

משרד התחבורה
אגף המפקח על התחבורה

קווי אוטובוס חדשים בתל-אביב רבתי

המפקח על התעבורה מודיע שבמסגרת הריאורגניזציה בתחבורה הציבורית במטרופולין של תל-אביב יופעלו החל מיום ה־5.11.72 2 קווים מטרופוליטניים חדשים.

קו 43 — סוף רחוב בן-יהודה (התערוכה) ת"א — שיכון עובדי חברת חשמל, גבעתיים.

מסלול הקו:
רח' התערוכה, בן-יהודה, אלנבי, דרך פ"ת, הגליל, השרון, השומרון, נוה שאנן, ראש-פינה, לה גרדיה, דרך הטייסים, דרך השלום, דרך הגבורה, המאבק, המנורה, (שיכון עובדי חברת חשמל).

קו 74 — חולון — רמת-אביב

מסלול הקו:
אוניברסיטת ת"א, האוניברסיטה, איינשטיין, ברודצקי, רידינג (לכל אורכו), האוניברסיטה דרך חיפה, דרך פ"ת, המסגר, ראש-פינה, תחנה מרכזית, שד' הר-ציון, קיבוץ גלויות, דרך חיל-השריון, צומת חולון, כביש חולון, שד' קוגל, סוקולוב, שינקר, ההסתדרות, קרית-שרת.

דן אבידן
המפקח על התעבורה

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: גורדון 20, טל. 661166

תורנות רופאים לפי המקומות
חיפה
● רופא תורן במד"א, טל' 101.

תורנות בתי מרקחת
● ליל שבת: רמב"ם, ארלוזורוב 29, טל' 662974.
● שבת: גאולה, חרמה 21, טל' 604534.

תורנויות בתי חולים
● היום: רמב"ם (כירורגיה, תאונות, פנימית, ילדים, נוירוכירורגיה), רוטשילד (נשים).
● שבת: רמב"ם.

דירות
● בהדר הכרמל ... 33,000 ... טל. 223509.

וילות ובתים
● בקרית ביאליק בית פרטי 2 דירות מהם + גרז' + דונם. 253227.

קבלנים
● בנוה-שאנן, חיפה רח' פוגי, מקר פונה ... מתחילים לבנות דירות של 4½ חדר לפנות ... הרצל 39 טל. 661367.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר
● בקרית חיים מערבית דירה 3 חדרים 64 מ"ר + מטבחון, דוברים פולד ... טלפון 724188.
● במרכז הכרמל 3 חדרים, נוף, מעלית, מתאימה ... 136,000 טלפון 89855.
● 3 חדרים קק"ל 65 קרית ביאליק 723540 משפחת ראש.
● 3 + ס.א. + ארונות קיר נוף נהדר טלפון 533442.
● בהזדמנות בקרית ים ב' 3 חדרים ומרפסות טלפון: 714361.
● בקרית אליעזר, צה"ל — דירה חדשה 3 חדרים ס.א. ק"ב נוף מקסים, 94,600 — 534429.
● 3 חדרים גדולים 4 מרפסות ברחוב שער הגיא ב' אחוזת 08'778036 04'242878.
● 3 חדרים + מ"א, מרפסת, ארונות קיר, זלמן שניאור, רמות רמז, טלפון — 61991.
● ביצחק שדה 3½ ק.ד. מטבחה אשדית, טלפון — 527854 אחה"צ.
● בסביניה 142 מ"ר 4½ חדרים + חימום + גינה, אשפרות בניסה פיוידית — 713906.
● בכרמיאל דירה 3 חדרים קומה ב' רח' חרמון 23/4 באום.
● בקרית שפרינצק 3 חדרים מרפסת הול, רח' כבוטנסקי 50,000 26/2 טל. 664186.
● ברמות רמז 3½ חדרים ארונות קיר ושפורים נוספים 73,000 טל. 335548.
● דירות 3 חדרים + הול, ק"ב קרית אליעזר, טלפון: 80622.
● בקרית מוצקין השופטים 11, דירה למכירה 3 חדרים 717202 משפה 19.
● בכרמל מערבי 3½ חדרים בבית חדש טל. 82178.
● ברמת שאול למסירה מיידית, דירה בת שנתיים 4 חדרים כל השכלולים 90,000 טלפון 538538.
● למכירה דירת 3 חדרים + הול רח' הקברנים 8 — קרית חיים.
● ברמז למכירה מיידית 3 חדרים + מ"א לפרטים — טלפון 08'981501.
● מיידית דירת 3 ברמות רמז נוף, מצב מצוין טלפון 241417.
● דירת 4 חדרים + ארונות קיר באיינשטיין, אחוזה, נוף יפה, מ־8 221351 14—17 — 80083.
● ביצחק שדה דירת 3 מרפסת + 2 מרפסות + ארונות קיר ועוד שיפורים. טלפון 527608 בערב.
● דירה בת 3 חדרים למכירה בשפרינצק. טל' 526168.
● למכירה דירה 3 חדרים בנוה שאנן, רחוב סילבר 18. טלפון 255227.
● בהזדמנות דירת 3 30000 + משכנתא 11,000 רחוב צה"ל 11/17 קרית ים, טל' 729802.
● דירה 3½ חדרים חזיתית על עמודים במרכז הדר מחיר 180,000 טל' 663323.
● דירת ארכיטקט למכירה 120,000 ל"י מפתחות: דוד רוז, 04—253331.
● הזדמנות! אחוזה, דירה פאר בת 4 חדרים עם חימום מרכזי 136,500 ל"י. דוד רוז, תווך, 04—253331.
● כרמל הכרמל דירת 3 חדרים, הזדמנות, 140,000 ל"י, מפתחות: דוד רוז, תווך, 04—253331.
● כרמל, דירת פאר בת 4 חדרים, בכניסה מיידית 117,000 ל"י כולל דמי תיווך, אפשרות למשכנתא גדולה, דוד רוז, תווך, טלפון 04—253331.

2-2½ חדרים
● במרכז הכרמל 2 חדרים חדג'הוד 10 ב' טל' 83419.
● בהזדמנות דירת 2 חדרים + ארונות במרכז קרית מוצקין 30,000 519455.
● 2 חדרים, 3 כווני אויר, אלנבי 84 ב' טל' 535483.
● 2 חדרים הול ומרפסת מגורה, נוף, קרית שפרינצק שער העליה 26, 51/40 — יעקובי.
● בבנין קולנוע „רון" 2 + הול + מרפסת וארונות — 669009.
● 2 חדרים והול ברח' פוגי ט א' (ליד הגן הפרסי) — 521961.
● 2½ חדרים בשפרינצק מתפנים בעוד 10 חודשים — 531481.
● 2½ חדרים בווילבוים בכלל ריהוט כללי הדר שי בו לוקסום 112,500 ל"י. 539075.
● בהדר 2 חדרים אורחדית + נוף, עדרית או"ם 46. יוגנה, לא בשבת.
● 2 חדרים ומטבח + מ"ר פנת מגורה קומה א' בחזית רחוב יוסף, טל. 660233.
● במהנה דוד, 2 חדרים, 32,000 ל"י עזעזה 1/11 בעל 501195.
● 2 + 2 מרפסה כגורות, ק"א, שד' לוץ 16, בהדרלים בערב 13.00.
● בהדר עליון דירת 2½ חדרים 529368 בשעות אחר הצהרים.
● בהזדמנות 2 + הול, ו' נ', 222095, רמז, קרוב ל' שכונה.
● בהזדמנות דירת 2 והול מרכזי בעיר. לפלגו, אביב 5.

דירות מרוהטות
● בהר' הגליל 2½ למסירה מיידית, 73 מ"ר, מטבח גדול מרפסות סגורות, הסקה, ארון נוח קיר —.52,000 231769, לא בשבת.
● למסירה מיידית דירה 2½ משופצת, נוה שאנן, ע"י שד' זיו, טל' 254037, בין 17.00—20.00.
● בהר' שמשון .השכרה של 3 חדרים מרוהטים טלפון — 241357.
● בכרמל 3 חדרים מרוהה ריהוט, הסקה, וטלפון ל־3 הודשים טלפון 83939.
● דירה מרוהטת קומפלט בקריות + טלפון ומזגן טל' 92959.
● לסטודנטים בשכר חודשי 4 חדרים + גז + מקרר + טלפון בכרמליה 08'843939 מ־8—13, 16—19 חוץ משבת.
● 3 חדרים מרוהטת קומפלט + טלפון, ברמת שאול, מיידי — 523963.
● דירת הדר מרוהטת על הכרמל, טלפון 81002.
● בכרמל דירה מרוהטת בת 2½ חדרים להשכרה מיידית. טלפון 81183.
● דירה מרוהטת 2 + הול + מרפסת + גינה + ברוינידר גנה, במרכז קרית מוצקין, טלפון 243818.

דירות בשכר חודשי
● במוצקין דירה 4 חדרים, כניסה מיידית, טל' 716031.
● ברמות רמז להשכרה דירה 3 חדרים + ארונות — פרטים 03'270703 בערב — אינטרנציונל 64, חיפה פילוס.
● 3 חדרים בבנין חדש רב קומות ברוממה טלפון — 04—712942 חיפה.
● בכל"ה בכרמל 3 חדרים + נוף, טלפון מטבח גדול אינטרנציונל 64, חיפה — כניסה מיידית טל' 262289.
● 2 והול בקרית חיים, קורמס, קריה מוצקין אחרון 19, 710690.
● דירה 3 חדרים חדשה ב' קרית חיים מערבית, פרוה סה, 525582.
● בכרמל דירה מרוהטת 4־3 חדרים + מעלית + טלפון 89160.
● 3 חדרים גדולים 120 מ"ר, רחוב עבאס 523632.
● בקרית חיים דירת 2 חדרים במקום מרכזי 724185 מיידי.
● בשכ"ת 1½ חדר שפרינצק 6, קרית בניפון קרתי מרים.
● להשכרה מיידית דירת 3 חדרים בקרית ים במרכז — 715492.
● ברמת שאול 3 חדרים טל. 81711 בבוקר ובערב.
● 3½ חדרים ברמות רמז קרוב לסביון לטלפון טל. — 057'71049.
● בשכ"ת דירת 3 חדרים בהדר עליון נוף מרהיב כניסה מיידית 642242 או — 998500.
● דירה חדשה, 4 חדרים, מהמהדרים הבא, ברוממה החדשה, רח' הפרחים, לפרטים ילה טל. 728590 ת"א.
● בשכ"ת 3, בכרמל הצרפתי, שקט ואוויר קיר, מיום ראשון — 04'538765 ובשבת 02'2521641.
● בכרמליה, ינאי, 4 חדרים + טלפון. 88405 בערב.

דירות בדמי מפתח
● בהזדמנות 2 חדרים בדמי מפתח בהדר 641327 מ־18.00.
● בהזדמנות דירת 3 חדרים 140 מ"ר, אפשרות למשרד ולסטודנטים, טל' 520981.
● בכרמל בדמי מפתח 3 חדרים + פינת אוכל, טל' 89924.
● במרכז הדר דירת 2 חדרים + הול ושתי מרפסות טלפון בעבודה 532521 וב־ ערב 534978.

ביקוש דירות
● מחפש דירת להשכרה 2½ חדרים לכניסה מיידית לפנות 055'32668.

חדרים מרוהטים
● חדר להשכרה לסטודנט/ית ברוממה. 242087 10—8, בערב.
● חדר להשכיר ליחיד/ה — בכניסה נפרדת עם שרותים לחד בכרמל 241059 מ־20.
● חדר לבחורה. רצוי ספרדית, בהר' ברגיורא. טל' 641458.

עסקים
● חנות מרכזית לצרכי השל + מכירון — היוור שמאי 8332.
● בהדר מסעדה עם מזנון אחרי ליפוצים למסירה טל. 660284.
● למכירה זכות חלוקת גז 2111135 או 536197 ג'וסים.
● חנות הלבשה במ"ס ב' ההלבשה בעיר התחתית כל. 51890 19.00 משבת 662960.
● כרפאת סיונים להשכרה בקרית-אתא טל. 534611.
● למכירה עסק סיטונאי מבוסס במרכז הדר תשקעה הדרושה 209,000 מגיות רצוי גיות ללא מתווכים לה"ד — 10456 מ.ב.
● למכירה שמח משקאי ב' גודל 150 מ"ר או חלק ממנו, במבנה הנמצא בשלבי הבנון ראשונים, במקום מרכזי ב' קריה מוצקין בדבר פרטים לפנות לטלפון 04—712609 — 04'713576.
● למכירה בדפ"ס מוסריטוני כל הקודים זוכה טל. 666849.
● חנות לצרכי מצרר או יד קוה בהזדמנות טל. 666549.
● למכירה בוטיק במרכז העיר, מכוכות בריאות טלפון 665468.
● צעיר דינמי מוכן להשקיע עד 30,000 בכותף עסק פעיל, גם למשאות, זהבי, אנילביץ 1/14 נהריה.
● דרושים מכסים בערבות בנקאית ובערבות מוסדות צירוצים מוכרים, אפשר להלויר בתאים מצויינים. „בשטה", חברה להשקעות ופיננסים בע"מ, רח' הנביאים 21 טלפונים 528466, 528406.
● למכירה מכבסה בקריות, מכשירים לבבים ולגברות, הכנסה טובה, בערב 529402.

ביקוש עבודה
● בעל פינג' מבהירות, מעוניין בעבודה אחה"צ מ־5.00 והליסיר קריות, בן עבי 46/16, קרית חיים.
● ספ"ר לאתר עירות כבד, שירות בתפקיד אירגוני, אחד ראי, מעוניינת במשרה שמאי מה בחיפה והסביבה. ת.ד. 922, חיפה.
● בחור צרפתי, דובר צרפתית, עברית והפרדית, לאחר שרות צבאי, המתמחה כימיה, החלטות, עבודה כל אן תהליכו מחפש עבודה בשעות הערב. טל' 522024 אחה"צ.

מגרשים
● מגרש עם הכנית לבניה — במקום מרכזי בסביבה טלפון 253347.
● „רסקיר" מאויר עופר הרמון הברה לבניה בע"מ טל. 715425 בונה את הדירה עבור רד בסביבה - שקמה, מגרש מכבי עמיר בהובטה, תכנון ארכיטקטוני יעיל, בניה מעולה ונמר מועלם מהקו צמוד לכל דירה, חניה לרכב, גז מרכזי, הכנה לטלפון העוברות הכיתו — הדיירים יגידו — „ברסקיר" דירה רכשת — כאב ראש חסכת
● מגרש חצי דונם בדניה א' עם תוכנית לבניה 70,000 ל"י טלפון 254160 משעה 16.00.

חנויות
● למכירה בהזדמנות חנות מכולת במרכז חיפה מכירות בריאות 04'840068 בערב.
● במ"ס קיוסק בהר אבר סינא ליד הנביאים, מקום מרכזי, פרנסה בטפס. לפנות טל' 329423, לא בשבת.
● פרפומריה במרכז, רחוב הרצל בחיפה, למכירה. טלפון 525353 בשעות הערב.

הצעות עבודה
● לא כסאש לך להרוויח 500 ל"י לחודש? התקשר/י עוד היום לטל' 787309 ת"א, — 666876 חיפה, 228058 ירושלים. בקשר לעבודה שתכניס לך פי שלוש, צלצל/י כבר לפה את/ה מחכה.
● מוסר ילדים על הכרמל מחפש: מדריך הכרתי, אם בית ואחות מעשית במשרה חלקית של ¾ משרה. המעוניינים יפנו בכתב לאהוד ון ילדים רחוב 36 חיפה.
● למשרד דרושה חניכה רצויה ידיעה בהדפסה לפנות עם פרטים לת.ד. 4297 חיפה.
● דרוש למשרד בסוה ב' חיפה מנהל/ת חשבונות ו' עוזר, למנהל חשבונות. לפנות ת.ד. 4505 חיפה עבור „מנהל חשבונות".
● מתבקשת עוזרת במשק בית תנאים טובים טלפון: 89116 אחה"צ.
● דרושה אשה לעבודות בית + עזרה בילדים לפנות לטל. 256735.
● דרושה מטפלת לתינוק עם עבודות בית, שעות 7.30—16.30, לינה אפשרית. טלפון 242412.
● דרוש/ה מהלך/ת עתונים לשעות הבוקר המוקדמות עם אופניים ל"ד פוגל קרית ביאליק קק"ל 26.
● במפעל אמי־גראנג בחי־ פה דרושים פועלים נא להתקשר טל. 04'21438.
● דרושה נערה לעבודות משרדיות. לקביעת ראיון 81872 8—13.
● תורך זהה, הרצל 33, מעיע ומתפש מוכרות, ופקידות ל' עבודות שונות. 666068.
● דרושה אשה לטיפול בשתי ילדות בנות 3—5 בין השעות 13.00—15.00 טל' 242123.
● דרושה מנהלת משק בית אחראית ועם המלצות. 242021 — תנאים טובים למתאימה.
● לתעשיין דרוש מסגר צעיר. עם נסיון 2—3 שנים במסגרות מכבים ומסגרות כל- „ההי תנאים" טובים „לפנות לסונות" 04'911021.
● להוצ' יום דרושה פקידה צעירה, לכתוב פרטים אישיים ת.ד. 4505/ק, חיפה.
● להברת שיפוצים דרוש בחור עם רשיון נהיגה לעבר ודות אחזקה כלליות לדירות. אפשרויות טובות להתקדמות. טל' 88083.
● דרושה חניכה לחצי יום למנה"ע — מספרת גברות „סקס", בצלאל 19.
● דרושה מטפלת במוריה ל' לילדה בת 14 חודש מ־7.30—16.00 משעה 251760 16.30.
● דרושים מתלקים עם קטנועים. לפנות „הארץ", גורדון 20, טל' 661166.
● למשרד עורכי דין דרושה חניכה מזיה מקצועית, מוכרים למשרד, המתמקדות לפנות לטשרד עו"ד ניגן טל' 6661889.
● למונסאל בע"מ חיפה דרוש אורז שעות העבודה: 16.00 — 7.30 לתתקשר טל' פונית 866974, למחלקת כח אדם.
● דרושים! מנהח"ש ראשי — מזכירה עברית אנגלית — פקיד קופאי — מחסנאי מכבי — כתבנית עברית — מפעיל נשיגל — כתבנית אנגלית — ואחרים. „פרסום לכל", 660071, הרצל 16, ק"ב.
● דרוש למשרד להדפסות אופסט עם אפשרות ללמוד המקצוע, טל' 662445 או ב־ ערב 223410.
● למשרד להנה"ח בחיפה, דרוש/ה מנהל/ת חשבונות למשרה מלאה. המתכנת/ת בעריכה מבוגרת, מאזן, בו- הן שנתי הודשי, התאמות בנקים — ספקים — לקוחות, למוסדות. ורישומים במדי- כום בשיטות מעתקה. תנאי אים לפנות לטל' 642733 בין 8.00 — 13.00, בערב טלפון 535144.
● מעוניינים במתלקים לפצ' צרי מכולת, רצוי בעלי רכב ממחרי סגנו. לפנות טלפון 666306 בשעות העבודה.
● לחברה יקיר פריד בע"מ דרושה עוזרת למנהל חשבונות בעלת ידע בהפעלת מכונה להנהלת חשבונות בו- ערת ביקורת לבית היבר להשתלמות בנסיון היבר לה להתחיל בעבודה מיד. נא לקבוע ראיון במל 526305/6.

ביקוש רכב
● דרוש דופון קטר שבה, פיג' 203 להתקשר אחרי 18 לטלפון 668060.

מכוניות
● פג'ו 204 מודל 66 + רדיו, במצב מצוין 526482.
● „מגור" שרותי עזרה ד גרירה בדרכים, תמורת הש לום שנתי הד מעשי נפוה. חיפה, רחוב תל-אביב 5, טל. 523562.
● מובארו מפויק רשמי להיי עה והצעה, רח' אלנבי 3 בול כבר תחנה. טל. 641010 ההספקה ותהרשמה ל־1973 ב' צורה, סיבארו, רק במכבר נית אלגבי בע"מ.
● אוריאל כהן, מכונות ו' שרותי פיג'ו לחיפה והצפת, אלנבי 51 באולם התצוגה. דיוך הצעצות ג. טלפון: 528303 .הולף את מכוניתך. הישנה בפיג'ו חדשה, 204, 304, 404, 504, 304 פיג'ו המבר בית שהוכיחה עצמה סיור 504, תיבה הילובים אוטומ' טית. מוניות בנויו ודיזל. הזמנות ומסירות דגמי 1973 בעיצומן.
● מאסטום 17 מ' 1970 או' טומטי, מצב מצויין 28,500 ל"י — 04—88015.
● פיג'ו 204, 1968, מצב מצויין, טל 242657.

טלויזיה
● טלויזיות הדיראו הזכיה המובה ביותר אצל המקרר כל"מ, הח' הרצל 20, בית הקרנות, טל 668340.

תערוכות
● נלריה דניה לאומנות — בגינה ציוריו של אהרון בר ונקסיין, שד' אבא חושי 126 בתוח 17—21.

הלבשה
● הליפות—פמלות לעונת הסתיו והחורף במבחר גדול ובדוגמאות הדיותות בכל הגדלים גם לפי הזמנה „בר מל כונספציה" הרצל 47, קרמה א'.

מכונות כביסה
● למכירה מכונות כביסה הקטינגהאוז אוטומטית ב' מצב טוב במחיר הזדמנותי. טלפון 80158.

כלי נגינה
● למכירה ליר פרסית תכני תוי „ליסונה" במצב טוב, 718980.

תנורי חמום
● מ. אפתי / טובניות, ה' מבחר הגדול ביותר של תנו ר' חימום מרכזי ואגורי חם. מזנן נייד, מכירה, הרכבה. 666213.
● חברת גורלית מנקינג מצי' עה התקנת חימום מרכזי בדירות ובבנינים בבניה. הצעה מיוחדת לקבלנים. נגו ליה — העצמאות 51 טלפון 521224. סוכנים בכל הארץ

רהיטים
● מזנון במצב מצוין 3.20 אורך 1.80 גובה, למכירה טלפון 282036.
● מזנון עתיק בסיגנון לואי ה־16, ארון מטבח פורמייקה תוצרת צרפת, לוי, יורקאלית 2/81, טיל בית אבא חושי

שרותים
● קיפוצים וקיטוים בדירות עבות, טהיר. 04'282331.

שונות
● חדרים טבעי גברים — מרפנו, רח' שטורא 3 (בחצר) מיל בית הספר

● פריגיג 4 1965 מסם יזוי במצב טוב, טל. 242525.
● למכירה פאנהה 12 שנת 1965, מצב מצויין, 381928.
● אסקורט 70 יד ראשונה במצב מצויין, טל. 88068.
● למכירה פינג'ו 408 מודל 1960, טל. 582441.
● בהזדמנות קורטינה 32, צבע, צמיגים ומרגום חדשים למכי אוברול 242956 בערב.
● דהיהטו לא צבאי, 82, מסם רצמבר, 2700 טלפון: 04—716831.
● למכירה רנו 8 מודל 65 טל. 253042.
● 404 1965, יד ראשונה, כצויינה, 862366 בערב — 224093.
● הקבהול וקיסר אוטומטי 69 + רדיו, מסם, 59,000 במצב מצויינה, החוף, טלפה 665513 בערב.
● סוסיאה מקורית 61, מסם 9, מצב מצויין טל. 337059.
● אופל מבהורי 64, במצב טוב, בעבודה טלפון 730023 יוסף בערב.
● אופל מבהורי 66, פרינה 1500 ג'א, טלפון 521136.
● פולקסוגן 61 1300 אנ' דול ב"ה טל. 666641 — 534942.
● למכירה קורמ בהורי — 1965, להתקשר כל יום מ' שעה 19.00 טל' 232054.
● למכירה הלבר מודל 1970, טל. 519115.
● פריגג 4 67, שנה מסם. אחרי אוברול 80. 535250.
● הוואה, רנו 10, 1300 — והוון, במצב מצויין, 47,000 ק"מ, בערב 89692.
● באאב 60 מבהורי, במצב מצויין, טל. 714451 כ־19.00.
● סוכיתא מקהירה 65 שנת בריוגר 13/60 מסם 9 הד' ק"מ, במצב מצויין, 9000 ל"י. טל. 231902 בעבודה — 225730.
● סאאב 500 די סמויקו — 1964, במצב מצויין, טלפון 719616.
● בהזדמנות מיוחדה סקודה 1000 שנה 1965 + מסם לשנה + רדיו, 4,500 ל"י, טלפון 524870.
● פריגג 4 1968 57,000 ק"מ, מסם 10 חדשים, יד ראשונה, 7,500 ל"י, טלפון 82019 בשעות 16.00—20.00.
● פריגג 4 1968, יד ראשונה, 7,200 ל"י, טל. 536876.
● פיג'ו 504 71,000 ק"מ — 1969, יד ראשונה, 244904 אחה"צ.
● פריגג 4 63 צבע, מצב מכני, טלפון 228137, בימי חול אחרי 17.30.
● פולקסוגן חיפושית 1965 במצב מצויין טל. 536335.
● בהזדמנות! אופל קדט 1970, 11 ק"מ, במצב מצויין, ידראשונה טל' 722707—04 — 8—12, ומ־6—4 כולל שבת.
● סוסיתא מסחרית מצב מצוין אחרי אוברול, מיכאל פרנקו טלפון 723201 משעה 8.00—15.30 וטלפון 224679 משעה 16.00—20.00.
● פיג'ו 504 70 48,000 ק"מ רדיו, גג נפתח 29,500 ל"י 243542.
● מורים מיני 1968 במצב מצויין טל' 662696.
● פולקסוגן 1500 65 לימו' זין, מסם לשנה + רדיו — 524747.
● חיפושית 64 במצב טוב — טל. 723658.
● קונסגה 900 במצב מצויין + מסם לשנה ורדיו 526136.
● למכירה פריגוסה הולה מודל 1962 במצב מצויין, טלפון בשבת 04'984378.
● למכירה בהזדמנות פולקסוגן במצב מצויין 6000 ל"י 712073.
● פולקסוגן חיפושית 65 במצב טוב מסם דצמבר, 150,000 ק"מ, 04—923391.
● פריגג 1000/70, רדיו, 36,000 ק"מ מס לשנה, טל' 921257.
● נגר פורד דיזל, משאית נגר חולים, נגר ביאלים, 715870, 719011.
● בהזדמנות פולקסוגן מסחרית 1600 ווריינט 1970 מצויינת — 716885.
● למכירה חצי מנוע (בלוק) פורד חדש, דגם 105, נוה 997 סמ"ק, מתאים לפוסיתא 1000, המחיר — 1600 ל"י. לפנות בשעות הערב טלפון 04'244106.
● למכירה וולוו 144 שנת 70 ניר מכני, טלפון 241018 או 214935.
● טריומף 1500 דגם 1969 + מסם חצי שנה + רדיו, יד ראשונה, במצב מצויין, טל' 521382.
● כרמל דוכס 70 יד ראשונה, 717851 + רדיו, 61,000.
● חיפושית 1500 1968 במצב טוב, יד ראשונה, טל' 251486 — 662694.
● פיאט 600 61, מסם שנה + רדיו, טל' 248829.
● סאאב מסחרית 66 + מנוע וצבע מצויין, 527773, 525327.
● קורטינה סטיישן 1965 מסם שנה, מנוע 40,000 טל' 531323.
● פולקסוגן קבינה כפולה 1970, שנה מסם, מצויינת, 70,000 ק"מ, בשעות אחה"צ ובערב טל' 942080.
● ויוה ווקסהול מסחרית 1966, אבו עוזרי, מושב שדה יעקב.
● סוכנות מורים, יפו 126 טלפון 521436 הצעת השבוע: רופל מסחרי 66; מורים 1300 69 אוטומטי; מיני סטיישן 65; מורים 1100 68 ועוד מבחר.
● רנו 8 1968, במצב טוב, מעצורים + 2 צמיגים חד' שים, 14,500 ל"י טל' 87251.
● למכירה טריומף 1969 יד ראשונה רדיו בהזדמנות טל' 04—242202.

אופנועים וקטנועים
● למכירת למברטה 68 מצב מכני מצויין, טלפון 535521.
● מילון 1964 במצב טוב, מסם יולי, טל' 721739.
● בהזדמנות בלתי חוזרת! למברטה 67 מצויינת + מסם + צבע, למברטה 62 במצב טוב + מסם. יוסי, 235467 לא בשבת.

מציעים למכירה
● מלם מיובא ממורקיה ל' מכירה. טלפון 225407 — ירושלים.
● שמלת חופה להשכרה/ למכירה, טל. 242087, 8—10 בערב.
● עגלה תינוק תוצרת חוץ במצב מצויין. טל. 528062.
● בהזדמנות למכירה ציוד המתאים למסעדה למזנון לפ' נות בפרטים לבזוני השרון ברמת אשכול במגדל תעסה, 50, 065'40707 065'40258.
● למכירה: מעלמה פיגולטה הי מטים 9 חיפה 89172.

רוצים לקנות
● קונים במחירים גבוהים מלווה קלימה ומכשו. בר' רח' אחרי העם 16

חיות בית
● למכירה גורי פוינטר טלפון 719337 בין 12—21.

הלוח הכפול באר־שבע

דירות
● דירה 4½ חדרים ריקה — בכניסה מיידית 500 לירות ל' חודש דירה הרסה 3 חדרים ריקה דרך מצרה בכניסה מיי' דית 500 לירות לפנות — תווך קריסה 057'2276.
● וילה 5 חדרים מרוהטת ל' טלפון במקום מרכזי מכירה מיידית. 057'6105.
● דירה להשכרה בשבר החדשי, מרוהטת יפה 95 מ"ר — 3 חדרים, בכניסה מיידית —.600 לירה לחודש. לפנות 057'4175.
● דירה חדשה, 4 חדרים, שכ' ה', כניסה מיידית טל' 3887.
● דירה יפה 3 חדרים, אס' בטיה, וארונות קיר, למסירה מיידית 057—6105.
● 3 חדרים בשכ' ג', לה' קונה ארוכה בתש"ה, פוידה. 4452.
● קונה ומוכר דירות, הנר יות, מגרשים בכל סוגי עס' קים. גם בשכירות תיווך לד 057'3012 מזה.
● בעיר! תיווך דירות ל' עסקים, השכרה ומכירה בני' 55 הדרים ומיטות למבריאים 057'97618.
● „בביווי" מבחר גדול של דירות להשכרה ולמכירה — 057'6105 הקהתיוות 80.

דירות למכירה
● דירה דו משפחתית במר' כז באר־שבע על חצי מגרש במחיר הזדמנותי טלפון — 951246.
● דירה 4 חדרים גדולים, 65,000 + משכנתא הנשיאים 2546 120/7.
● למכירה בבאר־שבע בשבר נה ' לרוגמא 3½ חדרים 96 מ"ר פינוי מיידי טלפון — 057'4509.
● 8 חדרים ומגרש 800 מ"ר פינתי, תכוש פרטי, 110,000 ל"י לפנות תיווך לוטו משה 3012 טל.
● בה' לדוגמא 3½ חדרים 99 מ"ר טלפון 71261 — 4509.
● 2 חדרים מ"א ושפורים 527/89 ש"כ ג' קומה א'.
● דירה 87 מ"ר במצב מצו' יין ביאליק 2/11 057'4060.
● בעיר למכירה דירה 180 מ"ר 4 חדרים לטלפון 97042.
● דירה 3 חדרים ופינת אוכל בעיר, משמות זוי — 057/4084 21—17.
● 3 חדרים, 84 מ"ר, 2 מרפסות מגורות, ממטים, ארונות מטבח פורמייקה השלום 20, טל. 057'4960.
● חברת „עמודירו" מציעה בבאר־שבע בדרו־אילת דירות מאר של 99 מ"ר. 4 חדרים, גז מרכזי, מעלית, אנטנה מרכזית, הכנה לצינון אויר. פרטים: בית דסקו, חדר 206, טלפון 71711.
● דירה 3 חדרים קומת קר' קע בש' ה' לדוגמא משוכלל חדרה 40 בין השעות 5—8 בערב, ישאו.
● דירות 4 חדרים בתכנון ג' ביתה ברמה גבוהה הול מ' 60.000 ל"י, לפנות „גווה באר־שבע", טמי „חור" — 3162.
● קרימה משרד לתווך דירות רח' קק"ל 116, טל' 057'2276 באר־שבע — דירה למכירה 4½ חדרים, 97 מ"ר, דרך הנשיאים 55,000 ומשכנתא. דירה חדשה 4½ חדרים מצרה, 97 מ"ר, 55,500 מש כנתא.
● דירת 4 חדרים ה' לדוג' מא הצבי 31/4 057'2064.
● בשכון ב' טול קולנוע הו 3½ חדרים ארונות קיר טלפון 4546 בדיהודה 4/11 גלינסקי.
● בה' לדוגמא 3 חדרים — 27.000 ומשכנתא להתקשר מ' 17 057'5735 בבוקר לאחר. 057'2765.
● 3 חדרים מסודרים בשכון ה', רחוב הגמל 19, פרוסמר.

דירות מרוהטות
● דירות „שכ"ה מכל הגד לים ובכל השכונות טלפון 4470.

ביקוש דירות
● קונה דירות מכל הגדלים ובכל השכונות 4470 יונה.

דירות בשכר חודשי
● דירת 2 חדרים מרוהטת בשכונה ו' לפנות טלפון — 08'259973.
● בעיר להשכרה דירת 4 חדרים, חדשה + טלפון + מעלית 97382.

אופנועים וקטנועים
● אופנוע 5 כ"ס אוברול 1000 ל"י טלפון — בעבודה 5538.

מציעים למכירה
● מכונה ליבוש בביסה — ג'נרלאלקטריק במצב מצויין לטלפון בשעות הערב 2875.

ביסוח
● ביטוח רכב הבטוח של יוכל הבולת, רח' הפלמ"ח 66, באר־שבע.

מגרשים
● בהזדמנות 5 מגרשים ליד באר־שבע אדמה פרטית קר' קע במבו השקעה במוחה — טלפון 951246.

משרדים
● להשכרה משרד בהח' הר' צל מעל בית־מרקחת, מסירה מידית 057—6105.

הצעות עבודה
● דרושים מכונאים-בנוין, הדיזל, כלל דיזל מגוונים, במשרתם. למוסך „שרות דיזל" טלפון 057—8018.
● אשה למספר שעות 5 ימים, לעבודות בית, מכמון רמב"ם 52.
● דרושה מזכירה-עוזרת, להתקשר טל' 8162 לקביעת ראיון.

מכוניות
● פולקסוגן מסחרית 1970 שנה מסם לפנות למשמרת מורת, רח' שאר ישוב 871/1 שיכון ה'.
● סוסיתא מסחרית 65 מסם לשנה מצב מצוין בן אליעזר עמום רח' משרתיהובסקי 12/5.
● שמי 6 1968 מסודרת הד' דמנות 057'5614.
● „מגור" שרותי עזרה ד גרירה בדרכים, תמורת הש לום שנתי הד מעשי נמוך, באר־שבע, רחוב התפתדרות 78, טל. 8654.
● פולקסוגן מסחרי ויריינט 1969 1600 טל' בעבודה — 71241/98 קיסר.
● פורד טרנזית 68 מצב מצויין בשעות הערב ביאליק 45/18 גרינברג.
● אקספרס סוכנות פיג'ו 504 404 304 204 סידור מנגנון לנבוס סוסר שירות באיזור התעשיה — 3292.

שרותי רכב
● שרות „חלבר" לבאר־שבע והדרום, בנזין ודיזל מוסך „שרות דיזל" איזור התעשיה הזעירה טל. 057'8018.

הלוח הכפול נתניה

דירות בשכר חודשי
● להשכיר דירה 4 חדרים, בכניסה מיידית, הסקה מרכזית, מים חמים, הנייה, שד' בני ימין, 43, טלפון 053'28750.

מגרשים
● מעוניין להשקיע במגרשים ובאדמה חקלאית במישור ה חוף. בהצעות רציניות לפנות ת.ד. 2221 נתניה

ביקוש עבודה
● מתקבלות כל סוגי עבודות שמירה ואבטחה — ת.ד. 5, נתניה.

מכוניות
● למכירה מדרבן לדרכו פולקסוגן 1302 חדש (1000 ק"מ) מודל 1972, כולל רדיו ואביזרים. טל' נתניה 25525 — 91927.

נופש
● מלון גדהמלך נתניה, טל' 053—23913 — נופש, כבר, הבראה ודיה דבש בחדרים מפוארים עם שרותים צמודים מטבחון מלא החל מ־38 ל"י.

אירועים ובידור
● החוג הירוק מיעדו לילה חדיש ברמה אירופאית. הערב נדי ינגל, ריקודים לצלילי תזמורת הקצב להפת „הצבי רים".

קבלנים מציעים
● טולל בונה נתניה בונה למכירה דירות נהדרות עם כל השכלולים בנתניה וחוד ה' שרון. פרטים במשרד: רח' הרצל 51, נתניה, טלפונים: 053'23984 — 053'23958.
● לזוגות צעירים הרשמו ל' בית בשדי ירושלים. תנאי רכישה נהדרים, לפנות לחב' ברדרונורי, רח' שמואל הנציב 5.

דירות למכירה
● למכירה דירת מרווחת 3 חדרים, חזית, 3 כיווני אויר, מעלית, שמואל הנציב 48, דירה 7, טל' 058'24085.
● דירות לוקסוס 4—8 חדרים במרכז העיר, גז מרכזי, טל' פון, הנייה, אנטנה מרכזית ל' טלוויזיה, לפנות ברחוב שמואל הנציב 5, טל' 28487 — „ברדרונורי".
● בשמואל הנציב 3 חדשה, ק"ב ומעלית, משכנתא, טל' 03'915850 בערב.
● בהח' רזיאל החלה הרשמה לבית מודרני, דירות לוקסוס, גז מרכזי הנייה, אנטנה מרכזית לטלוויזיה, תנאים מר בים, לפנות לחברת „ברדרונורי", רח' שמואל הנציב 5, טלפון 28487.

ביקוש דירות
● ללקוחות אנגלו־סקסון מח"ל דרושות מיד דירות קטנות 2—3 חדרים במרכז נתניה, עד קומה ג', בהצעות נא לפנות עוד היום אנגלו־סקסון — סוכנות לנכסים בע"מ, כבר העצמאות 7 נתניה, 053'28290 טלפון. שעות מסור: 8—13, 18, כל יום, כולל יום ג'.

עסקים
● גן ילדים למסירה — 053'28709 בשעות 2—4.

אשדוד

דירות למכירה
● 3½ ברוקווזין 14—9, אור נות קור, נוף, שיפורים — 053'25708.

هكذا من الأصل

مكذا من الأصل

נתגלו שני מקרי כולרה נוספים

נערה מהעיר העתיקה ואשה מאבו־גוש ✱ נעשית פעולת ריסוס בשטחי ירקות

(ע). שני מקרים נוספים של כולרה נתגלו אתמול, אצל שתי ערביות מירושלים וסביבתה — ובכך מסתכם מספר הנפגעים ב־כולירה בארבעה.

שתי החולות הן נערה בת 16 מן העיר העתיקה של ירושלים, המ־אושפזת בבית־החולים אוגוסטה ויקטוריה, והאשה בת 30, תושבת אבו־גוש, המאושפזת בשערי צדק בבירה.

דובר משרד־הבריאות מסר, כי בחקירה הראשונה הוברר שהאשה מאבו־גוש נהגה לקנות ירקות ב־ירושלים, ויש חשש כי ירקות אלה היו נגועי חידק המחלה, המוצ־רים מחלקות של גידולי ירקות ה־משקים במי שפכים, בניגוד לחוק.

אנשי משרד־הבריאות פתחו לפני ימים מספר בפעולה נמרצת ומקיפה של ריסוס חלקות גידולי ירקות ה־משקים במי שפכים באמצעות מלוק מיוחד, וכן בעבודות ידיים. פעולה זו נמשכת. מצפים גם כי הגשמים והקור הצפויים יסייעו להשמדתם של חיידקי הכולרה.

סופר „הארץ" בירושלים מוסר: פרופ' הלל שובל, מבית הספר ל־רפואה של האוניברסיטה העברית, אמר אמש כי הופעת הכולרה היתה בלתי נמנעת למעשה, נוכח העובדה שפרצה בסוריה. המעבר התמידי של ערבים דרך גשרי הירדן עושה, ל־מעשה, לבלתי אפשרי מניעת הע־ברתם של חיידקי המחלה גם לת־חום ישראל. לפי הערכתו ערוך ה־שנה משרד־הבריאות בצורה יעילה להתמודד עם המחלה.

בטכס גילוי המצבה להרוגי באבי־יאר:

ג. מאיר: לא נולד כוח שיוכל לחסום דרכם של יהודים לחרות

(ע). טכס גילוי מצבת זכרון ל־93 אלף היהודים שנטבחו ב־באבי־יאר, נערך אתמול אחה"צ בבית העלמין בנחלת יצחק, שם הוטמנו בקבר אחים עצמות ש־לוקטו במקום הטבח בקייב ו־הובאו לארץ.

ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, שנאמה בטכס רב־המשתתפים, אמ־רה, בין היתר, כי לשליטי ברית המועצות הכח למנוע הצבת מצבה להרוגי באבי־יאר בקייב, אך אין להם כוח לחסום את דרכם של יהו־דים חיים — לחרות ולעצמאות. טרם נולד ולא יהיה כח כזה. היהודים שכבר באו לישראל מברית־המוע־צות הם אות לאלה שעוד יבואו — אמרה.

בראשית הטכס, סיפר הרב יצחק ידידיה פרנקל כיצד הובאו לישראל להטמנתן עצמות שלוקטו בבאבי־יאר. ההוטמנו בקבר אחים. הרב סיפר כי לפני למעלה משנה הגיעו לישראל שלושה סטודנטים מארה"ב לאחר שסיירו בברית־המועצות והם ליקטו את העצמות באיזור הטבח בבאבי־יאר.

„30 שנה קיים הבור הזה בבאבי־יאר שבמרכז קייב היפה, ואין סימן שטמונים שם יהודים" — אמרה ראש הממשלה בבינה כי עוול זה נעשה לא בבשטר של הצאר אלא במשטר המתיימר להביא לעולם צדק וחיים חדשים.

שליטי ברית־המועצות, שהם חכ־מים ונבונים וחזקים, לא למדו ו־אינם מבינים כי עתה נתקלו בצורה המוחשית ביותר בעם היהודי, אשר לו היסטוריה ארוכה וטרגית במל־חמתו להישאר בחיים.

בטכס גילוי המצבה השתתף קהל רב, מבני משפחות קרובים של נט־בחי באבי־יאר, יו"ר הכנסת, מר ישראל ישעיהו, חברי כנסת ואישי ציבור.

החזן בנימין אונגר נשא את תפילת האזכרה ומקהלת הרבנות הראשית השמיעה מזמורים.

ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר נואמת בטכס גילוי מצבת באבי־יאר בבית העלמין שבנחלת־יצחק. (צילום: י.פ.פ.א.)

ארץ
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית ארץ
רחוב יבנה 32, תל־אביב, טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 8, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 668236

סיירי בטיחות בת"א יפקחו גם על חנייה המפריעה לתנועה

ייערך מבצע לביעור נגע הצפירות ✱ קנס־הצפירנות מ־10 עד 30 לירות

מאת שלמה גרבר, סופר „הארץ"

סיירות הבטיחות בתל־אביב הוסמכו לפקח על החניה האסורה בעורקי התנועה הראשיים בעיר, בעיקר לגבי מכוניות שיחנו במ־קומות שיפריעו זרימה תקינה ו־סדירה של התנועה — הוחלט בפגישה בין סגן שר־התחבורה, מר גד יעקובי, לבין מפקדי מש־טרה בכירים.

סיירי הבטיחות יחלו בפיקוח על החניה בראשית השבוע הבא. המדו־בר הוא בפיקוח על חניה המפריעה לזרימת התנועה ברחובות מרכזיים וסואנים כדיזנגוף, בן־יהודה, אבן־גבירול, יצחק שדה, אזור הקריה פינת קפלן וכדומה.

ההחלטה נתקבלה נוכח חוסר יכול־תה של המשטרה להשתלט על תו־פעות החניה במקומות אלה מחמת המחסור בכוח־אדם, ולמרות ההחל־טה המקורית לפיה סיירי הבטיחות לא יעסקו בפיקוח על החניה אלא על סדרי התנועה בלבד. נתברר כי לעתים עומדים הסיירים באזורי תנו־עה סואנים ואינם נוקטים באמצעים נגד בעלי מכוניות המפריעים ומשב־שים את סדרי התנועה על־ידי החניית המכונית סמוך לצומת או ליד תמ־רור של אין עצירה.

כן הוחלט באותה פגישה על מבצע משותף למשטרה, העי־ריה ומשרד התחבורה לביעור נגע צפירות המכוניות. המבצע ייערך במשך חודשים. כשלב ראשון שוקל שר־התחבורה ל־העלות את הקנס על צפירת מ־כונית מ־10 ל־30 ל"י.

זוג ישראלי גורש משוודיה

טוענים: גמול על גירוש ערבי תושב שוודיה ע"י ישראל

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

משרד החוץ חוקר את הסיבה לגירוש זוג ישראלי, ראובן גרנוב־סקי ורעייתו משוודיה, לאחר שגרו שם כששה חודשים.

הזוג הגיע שלשום בלילה ללוד בלווית שוטר ושוטרת שוודיים. ל־דברי בני הזוג לא עברו בהיותם שם שום עבירה על החוק. לדבריהם נסעו לשוודיה כדי לארגן פגישה עם אמו של גרנובסקי הגרה בפו־לין, אותה לא ראה עשר שנים.

בני הזוג סבורים, כי גירושם בא כגמול כנגד השוודים על גירוש אז־רח שוודי ממוצא פלסטיני מיש־ראל, לפני ימים אחדים.

הסבר שוודי

(ע). שגרירות שוודיה בת"א פרסמה גילוי דעת ובו דברי הסבר על נסיבות המקרה:

בהודעה נאמר כי בני הזוג מלי־נובסקי הגיעו לשוודיה ב־3 בינואר 1972 וביקשו היתר־ישיבה והיתר־תעסוקה לשנת 1972. בני הזוג טענו, כי לא יכלו להינשא בישראל, מאחר שמר מלינובסקי אינו יהודי, וכי נשואיהם שנערכו לפני כן במכסיקו אינם תופסים בישראל.

מתוך נימוקים הומניטריים, ביק־שו איפוא להשתקע בשוודיה. ה־מועצה לענייני הגירה והתאזרחות בשוודיה דחתה את בקשתם ב־24 באפריל 1972 והוציאה צו גירוש. המלך במועצתו אישר את ההחלטה ב־13 באוקטובר. כיוון שבני הזוג מלינובסקי גילו התנגדות לביצוע הצו, הם נעצרו ב־31 באוקטובר על־ידי שלטונות מחוז שטוקהולם ולמחרת היום הוצא הצו לפועל — נאמר בהודעת השגרירות.

הושבתו שידורי הטלוויזיה ב־10 בערב

מאת כתב „הארץ" בירושלים

ועד עובדי הטלוויזיה השבית אמש את השידורים בשעה 10 בערב ב־מחאה על אי־היענותה של הנהלת רשות השידור להעביר חלק מעובדי ההפקה מדירוג מינהלי לדירוג עתו־נאי.

שלשום ואתמול עד שעות הערב התקיימו מגעים בין הצדדים — אך הם נכשלו.

מר טוביה פרידמן ראש ה־מכון לדוקומנטציה היסטורית, הח־ליט לבטל את נסיעתו להאמבורג, גרמניה, לשם מתן עדותו במשפטו של פושע נאצי, מיכל גיטו ראדום, כמחאה על שחרור שלושת הרוצחים הערבים במינכן.

העיר קלקיליה חוברה אתמול אחה"צ לרשת החשמל הארצית.

50 המהנדסים המועסקים ב־מפעלים פטרוכימיים בחיפה חידשו את השביתה, ללא אישור מפ"ה, בתבעם תוספת שכר במסגרת שכר עידוד.

ועדת הכספים דורשת הפסקת עבודתו של היועץ ב־250 ל"י ליום

(עת"מ). ועדת הכספים של הכנסת הביעה אתמול מורת רוחה על הע־סקת יועץ מיוחד, לפי חוזה מיוחד ובשכר של 250 ל"י ליום במשרד לקליטת העליה — לאחר שהוא הת־פטר ממשרתו במשרד כעובד שכיר. הוועדה פנתה אל שר האוצר ול־מנכ"ל שירות המדינה לפעול להפסקת עבודתו של עובד זה בתנאים אלה.

ברד וגשמים עזים בגליל

ברד וגשמים עזים החלו לרדת אתמול אחה"צ בצפת ומרום הגליל, מלווים ברקים ורעמים. באוויר שורר מזג אוויר חורפי. אמש ירדו 5 מ"מ. מראשית העונה 25 מ"מ.

אבן פינה לבניין הסגל בבר־אילן

(ע). במעמד שר־הפנים, ד"ר יוסף בורג ונציגי הקהילות היהו־דיות בארצות אמריקה הלטינית נע־רך אתמול באוניברסיטת בר־אילן טכס הנחת אבן הפינה לבנין הסגל האקדמאי, על שם יהדות מכסיקו. בטכס השתתפו מורי האוניברסיטה וחבר נאמניה.

הכסף להקמת הבנין שישולם ב־חודשים הקרובים נתרם על־ידי ה־קהילה היהודית במכסיקו.

כלל ופרט

ראש עיריית רמת־גן ד"ר ישראל פלד ערך אמש בלשכתו קבלת פנים לניצב דוד עופר מפקד משטרת מחוז תל־אביב, נצ"מ אריה איבצן סגן מפקד המחוז והתת־ניצב זאב פרגלית נציב ההגנה של המשטרה, לרגל תכנסם להפקידיהם החדשים.

הגיעו לישראל

מ"מ יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי ... — מלונדון, שם ייצג את ההסתדרות בישיבת האכספקוטיבה של אינטרנציונאל עובדי התח־בורה.

אסותא — אלישע

נולדו ל:
לנגה ויצחק אזולאי — בת
אמירה ועגו מערי — בן
צולפיה ואלברט בנימרוף — בת
ערה ומאיר זריהן — בן
יהודית ועוריאל ברקוביץ' — בן

שרות חיתולים הביתה
למגנות לבתי־חולים
'אסותא' 'אלישע'
תל־אביב 245211 חיפה 87414

הודעה לרשות השיווק, סוחרים וקניינים

עופות מעולים – מן הקירור!

בעקבות העליה העונתית שחלה במחירי העוף הטרי ולאור שביתת הקצבים, החליטו ועדת הבשר הממשלתית והמועצה לענף הלול להוציא למכירה — כמויות גדולות של עופות מן הקירור בטיב מעולה.

העופות מן הקירור הם פטמים צעירים, אשר נשחטו לאחרונה במשחטות מודרניות, בתנאים היגייניים ביותר — והוכנסו מיד לקירור עמוק.

עופות אלה מן הקירור נקלטו היטב בשוק הישראלי והם מועדפים עתה על־ידי רבבות עקרות־בית

רשתות השיווק, סוחרים וקניינים — יכולים לפנות למחסני „תנובה" ברחבי הארץ ולהשיג עופות אלה במחירים סבירים.

המועצה לענף הלול

דורית ותתסויה נודה
שמחים להודיע על הולדת בנם
ישעיהו
נכד
למשה ברטור
טוקיו, 1.11.72

מיכל ובן עמי ברנט
מודיעים בשמחה על
הולדת בן
אח לאורנה ולזוהר
הברית תערך היום בשעה 13.00, בביתנו שכונת ארנונה רח' כפר עציון 28, ירושלים.

ליפה וזלמן רוזנפלד לבניבנינה וגדעון
שפע ברכות
להולדת הבן־הנכד
ה.ר.ק.ל. בע"מ
סוכנות אליאנס קסרית

אגד • דן
קו חדש ממלון לרמת־אביב
מס' 74
קו חדש
מצפון תל־אביב לגבעתיים
מס' 43
ראה מפת הקוים בעמודים
18, 14

הלוח הכפול
עמודים: 5, 6, 7, 8
20, 21, 22, 23, 24
הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

October 27th, 1972

The Diplomat Hotel,
Etzion Street,
JERUSALEM.

Dear Sirs,

Our stay at the Diplomat Hotel during Women's American ORT's National Board Conference was most pleasant. Throughout our visit the hotel management and staff were attentive to our needs and their cooperation was particularly helpful to us in keeping to a crowded schedule of meetings and public events.

We wish to express our appreciation to Mr. Shiff and those at the hotel for their contribution to the great success of this memorable Conference.

Pat Goldring,
National President

PAT GOLDRING, National President.

(מ)

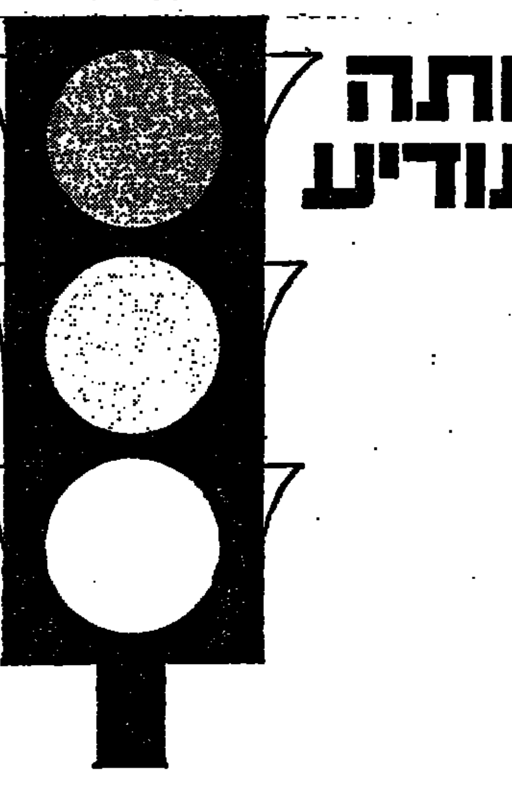

חודש נובמבר הוכרז ע"י משרד התחבורה, בשיתוף משרדי הממשלה הגורמים הציבוריים הנוגעים בדבר

כחודש הבטיחות בדרכים

אם אתה נתקל במפגעי בטיחות בדרכים הודע עליהם

לאחת מלשכות הקשר לאינפורמציה של משרד התחבורה
הדיווח שלך יועבר ללא דחיה לרשות האחראית לשם תיקון המפגע או חיסולו

המפגעים שיטופלו בחודש הבטיחות הם:
1. תעלות ובורות בכבישים.
2. תמרורים ושלטים פגועים
3. קלקולים ברשת הרמזורים הקיימת
4. קילקולים בתאורה בטיחותית.
5. גדרות ומעקות בטיחות הרוסים
6. שמן או סולר על הכביש

את ההודעה תוכל למסור בין השעות 8.00 בבוקר — 8.00 בערב (ביום ו' עד 1.00) לאחת מלשכות הקשר והאינפורמציה של משרד התחבורה:

מחוז ירושלים והדרום	מחוז ת"א והמרכז	מחוז חיפה והצפון
02—233305	03—54675, 03—54379	04—641761 קו פנימי 216

משרד התחבורה
מטה חודש הבטיחות

INTERIOR DESIGN
עיצוב פנים
ד. פיק את ר. טובי בע"מ
יבוא לעולים ללא מכס
מבחר דגמים חדישים מעוצבים בידי מיטב יצרני ומתכנני הרהיטים באירופה
✱ חדרי מגורים ✱ מטבחים ✱ שטיחים ואביזרי תאורה
✱ חדרי שינה ✱ חדרי אוכל ✱ ריהוט לילדים ובני הנעורים
לקבלת אינפורמציה ותכנון הוועץ במחלקה שלנו לשירות תכנון ועיצוב
תל־אביב, שדרות דוד המלך 1, טל. 266880

הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

במלאת שלושים לפטירתה של אשתי המנוחה

ברכה שריד (לבית ברז) ז"ל

מוזמנים כל מוקיריה, ידידיה והמשפחה למקם גילוי המצבה ביום ראשון כ"ח בחשון תשל"ג, 5.11.72, בהר המנוחות, נפגשים על יד השער, בשעה 11.30.

בעלה: בן עמי שריד
בנה: אהרן שריד

נותרו עוד
10
ימים
להגרלה
מגן דוד אדום
רכוש כרטיס עוד היום

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אריה (ליאון) סנדרוביץ ז"ל

תתקיים אזכרה וטכס גילוי מצבה ביום ראשון, כ"ח חשון תשל"ג (5.11.72) בשעה 3.30 בבית העלמין ... בכפר סבא. המשפחה ומוקירי זכרו נפגשים ... אוטובוס ביהוד יצא בשעה 3.00 ...

המשפחה

Reader's Digest
AMERICAN EDITION
Issue September 1972
★ How To get More Money In Your Next Paycheck
★ What Young Americans Believe — And Why — George H. Gallup
★ First Voyage To The Stars — Karl F. Kristofferson
★ Why Young People Turn To Drugs — Mitchell S. Rosenthal M.D.
★ To Moscow: A Mission For Peace — James A. Michener
★ How Safe Is Our Food?
★ The "Clean-Auto" Law Is The Wrong Answer — Albert Q. Maisel
★ Sex Isn' Everything
★ Meet The Host With The Most
★ What You Can Learn From Your Dreams — Blake Clark
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים · תל־אביב · חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

האגודה הישראלית לאקולוגיה

האגודה הישראלית לאקולוגיה מזמינה את הצבור לסמפוזיון על הנושא:

ההיערכות הממלכתית בישראל להגנה על איכות הסביבה

משתתפים בדיון: פרופ' עזרה זהר, פרופ' הלל שובל, ד"ר אורי מריגוב, ד"ר גדליה שלף, פרופ' יעקב תדמור.
תנתן אפשרות לקהל להציג שאלות ולהשתתף בדיון.
הסמפוזיון יתקיים ביום ה' 9 לנובמבר 1972 בשעה 7.30 בערב באולם ההרצאות של מכון הנפט, רחוב האוניברסיטה 26, רמת־אביב, ת"א.

אורון
ציוד חמום בע"מ

משאבות סחרור
ARMSTRONG

תנורי חמום
DE DIETRICH

רדיאטורים יצוקים
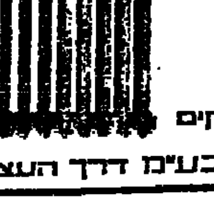

תנורי הסקה
מברזל יציקה
מבערי שמן
CARLIN ארה"ב

ירושלים – אהליאב 10 טל': 33128 – 533644
חיפה אורחם בע"מ דרך העצמאות 56 טל': 529122